

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี

THE USE OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGY FOR
SANGHA ADMINISTRATION AT NONG KHAE DISTRICT,
SARABURI PROVINCE

พระสัญญา พุทธภาณ (สร้อยสุวรรณ)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว
จังหวัดสระบุรี

พระสัญญา พุทธภาณ (สร้อยสุวรรณ)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Use of Information Communication Technology for Sangha
Administration at Nong Khae District,
Saraburi Province

Phra Sanya Baddhañāṇo (Sloysuwan)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirements for The Degree of
Master of Arts
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย อนุมัติให้ับสารนิพนธ์
เรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.)

กรรมการ

(รศ.ดร.อำนาจ บัวศิริ)

กรรมการ

(พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.)

กรรมการ

(พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.

ประธานกรรมการ

พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระลัญญา พุทธธนาโณ)

- ชื่อสารนิพนธ์** : การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
- ผู้วิจัย** : พระสัญญา พุทธภาโณ (สร้อยสุวรรณ)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
- อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์**
- : พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ. ดร., ป.ธ.๗, พธ.บ. (ศาสนา), ศศ.ม. (การบริหารองค์การ), DODT. (การพัฒนาและการปฏิรูปองค์กร), Ph.D. (ปรัชญา), DM. (การจัดการภาครัฐ)
 - : พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ. ดร., ป.ธ. ๖, พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ)
- วันสำเร็จการศึกษา** :

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๓๗ กับกลุ่มตัวอย่าง ๑๔๙ คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๒ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, S.D. = ๐.๖๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน คือ ๑) ด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.71$, S.D.= ๐.๘๙) ๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.72$, S.D.=๐.๘๔) และ ๓) ด้านการใช้งาน ($\bar{X}=3.๔7$, S.D.= ๐.๗๙) ตามลำดับ

๒. พระสงฆ์ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ พรรษา ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษาทางธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน จึง
ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอ
หนองแค จังหวัดสระบุรี คือ ๑) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศ ๒) อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการทำงานส่วนใหญ่จะเป็นของส่วนตัว บางพื้นที่ยังไม่มี
อินเทอร์เน็ตใช้ ข้อเสนอแนะคือ ๑) คณะสงฆ์ควรจัดให้มีการอบรมฝึกฝนเพื่อให้มีความชำนาญในการ
ใช้งานด้านเทคโนโลยี ๒) คณะสงฆ์ควรมีงบประมาณกลางเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์
ควรมีการสนับสนุนให้มีอินเทอร์เน็ตใช้

Dissertation Title : The Use of Information Communication Technology for Sangha Administration at Nong Khae District, Saraburi Province

Researcher : Phra Sanya Batdhañāṇo (Sloysuwan)

Degree : Master of Arts (Buddhist Management)

Dissertation Supervisory Committee

: Phrasutivirabandit, Assoc. Prof. Dr. Pali VII, B.A. (Religions), M.A. (Organization Administration), DODT. (Organization Development and Transformation), Ph.D. (Philosophy), DM. (Public Management)

: Phramaha Krisada Kittisobhano, Asst. Prof. Dr., Pali VI, B.A. (Buddhist Management), M.A. (Buddhist Management), Ph.D. (Buddhist Management)

Date of Graduation : December 15,2020

ABSTRACT

Objectives of this research were: 1.To study the Monk level of opinions on the use of Information Communication Technology for Sangha administration at Nong Khae District, Saraburi Province, 2.To compare the Monk opinions on the use of information communication technology for Sangha administration at Nong Khae at District, Saraburi Province classified by personal data and 3.To study the problems, obstacles and suggestions for the use of information communication technology for Sangha administration at Nong Khae District, Saraburi Province.

Methodology was the mixed methods: The quantitative research by survey method, data were collected by questionnaires with the confidence value at 0.937 from 149 samples and analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test, one way ANOVA and analyzed the differences between the means of the paired variables by the Least Significant Difference, LSD. The qualitative research, data were collected from 12 key informants by in-depth-interviewing and analyzed by systematic content descriptive interpretation

Findings were as follows:

1. The Monk opinions on the use of information communication technology for Sangha administration at Nong Khae District, Saraburi Province, by overall, were at high level (\bar{x} = 3.64 S.D. = 0.66) and almost every aspect was at the moderate levels: 1) personnel aspect was at \bar{x} = 3.71 S.D. = 0.89, 2) tools and

equipment aspect was at $\bar{x}= 3.72$ S.D. = 0.84, and 3) the usage aspect was at $\bar{x}= 3.47$ S.D. = 0.79. Respectively

2. The Monks with different personal factors; age, rain retreats, positions, Dhamma education levels had different opinions on the use of information communication technology for Sanga administration at Nong Khae District, Saraburi Province at the significantly statistical value at 0.05 accepting the set hypothesis. The monks with different formal and Pali educational levels did not have different opinions on the use of information communication technology for the Sangha administration at Nong Khae District, Saraburi Province, rejecting the set hypothesis.

3. Problems and obstacles: 1) personnel lacked information communication technological knowledge. Recommendation was to train the personnel to have knowledge of technology usage, 2) equipment were not adequate, most equipment were personal properties, some areas did not have internet. Recommendation was that the Sangha should have central budhet to support the equipment allocation. The internet should be provided in the areas.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาจากคณะกรรมการควบคุม สารนิพนธ์ คือ พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ. ดร., ศาสตราจารย์พิเศษ และพระมหากษัตริยา กิตติ โสภโณ, ผศ. ดร., ที่ได้อนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณ/ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๕ ท่าน คือ พระเมธาวิเชียร, รศ. ดร., รศ. ดร. สุรินทร์ นิชมาทกุล, รศ. ดร. อำนาจ บัวศิริ, ผศ. ดร. ประเสริฐ ธิลา, อาจารย์ ดร. กาญจนา คำจตุ ที่ได้กรุณาตรวจเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณพระครูสิริสารวิสิฐ เจ้าคณะอำเภอหนองแค,พระครูวิฑิตตอรรถการ เจ้าคณะตำบลหนองไช้, พระครูวินัยธรวิสุทธิ สุเมธโส เจ้าคณะตำบลโคกแย้, พระครูกิตติวิริยานุโยค เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, พระมหาวิสัย สมาจารโ เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, พระครูปลัดถิรธัมม ธิรธมโม เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ, พระครูอุดมธรรมจารี ดร. เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร. เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, พระสมุห์สมชาย สิริสมปณโณ ดร. เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, พร้อมทั้งคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ทุกรูป ขอเจริญพร ขอบคุณ นางสาวพัชรา สุคันธี ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, นายเกียรติศักดิ์ สอนน้อย วัฒนธรรมจังหวัดสระบุรี, นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ, ที่กรุณาให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกในการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขออนุโมทนาขอบคุณ คุณโยมแม่เสถียร สร้อยสุวรรณ และพี่ ๆ น้อง ๆ ที่ได้สนับสนุนปัจจัยในเรื่องค่าเทอมและให้กำลังใจเรื่อยมา ตลอดทั้งเพื่อนนิสิตทุกรูป/คนที่มีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียนและให้กำลังใจในการทำสารนิพนธ์ คุณงามความดีที่เกิดจากการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ขอบกฐาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมทั้งขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา กตเวทิตาคุณแก่ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ บิดา มารดา ผู้ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนผู้มีบุญคุณคอยช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนเป็นกำลังใจเสมอมา จนทำให้การศึกษาครั้งนี้ประสบผลสำเร็จได้ตามความมุ่งหวังและตั้งใจ

พระสัญญา พุทธภาณ (สร้อยสุวรรณ)

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ณ
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	ด
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้การวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	๘
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๖
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์	๒๐
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ	๕๑
๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับด้านบุคลากร	๕๘
๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับด้านการใช้งาน	๖๙
๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๗๒
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๔
๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๗
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๗
๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ	๘๘
๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๙๓
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๙๖
๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๙๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๔.๒ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	๑๐๐
๔.๓ ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๑๑
๔.๔ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	๑๕๐
๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	๑๕๙
๔.๖ องค์ความรู้	๑๗๔
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๗๙
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๘๐
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๘๙
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๙๔
บรรณานุกรม	๑๙๖
ภาคผนวก	
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๒๐๖
ข ผลการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC)	๒๑๒
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Try-out)	๒๑๗
ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha)	๒๑๙
จ หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๒๒๔
ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๒๒๖
ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๒๓๙
ซ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๒๔๖
ณ รูปภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก	๒๕๐
ประวัติผู้วิจัย	๒๕๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๑
๒.๒	แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๓
๒.๓	แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๔
๒.๔	แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๕
๒.๕	แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๙
๒.๖	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์	๒๒
๒.๗	แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการ	๓๒
๒.๘	แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหาร	๓๖
๒.๙	แนวคิดเกี่ยวกับพุทธวิธีในการบริหาร	๔๑
๒.๑๐	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกิจการคณะสงฆ์	๕๐
๒.๑๑	แนวคิดเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ	๕๗
๒.๑๒	แนวคิดเกี่ยวกับด้านบุคลากร	๖๗
๒.๑๓	แนวคิดเกี่ยวกับด้านเครื่องมือและอุปกรณ์	๖๘
๒.๑๔	การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ	๗๑
๒.๑๕	วัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จำนวน ๑๒ ตำบล ๖๖ วัด	๗๒
๒.๑๖	พื้นที่ในการวิจัย จำนวน ๖ ตำบล ๒๙ วัด	๗๓
๒.๑๗	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	๗๗
๒.๑๘	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๘๐
๒.๑๙	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์	๘๓
๒.๒๐	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระสังฆาธิการ	๘๕
๓.๑	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย	๘๙
๔.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๙๗
๔.๒	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ พระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม	๑๐๐
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ พระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร	๑๐๑
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ พระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์	๑๐๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน	๑๐๓
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ โดยภาพรวม	๑๐๔
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	๑๐๕
๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	๑๐๖
๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการระงับอธิกรณ์	๑๐๗
๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	๑๐๘
๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	๑๐๙
๔.๑๒	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	๑๑๐
๔.๑๓	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม	๑๑๑
๔.๑๔	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุ ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ โดยภาพรวม	๑๑๓
๔.๑๕	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุ ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ ด้านการควบคุมส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	๑๑๔

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๖	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุ ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ ด้านการระงับอิทธิฤทธิ์	๑๑๕
๔.๑๗	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ	๑๑๖
๔.๑๘	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของด้านอายุ ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	๑๑๗
๔.๑๙	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา โดยภาพรวม	๑๑๘
๔.๒๐	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านพรรษา โดยภาพรวม	๑๒๐
๔.๒๑	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	๑๒๒
๔.๒๒	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	๑๒๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๓	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการระงับอธิกรณ์	๑๒๔
๔.๒๔	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ	๑๒๕
๔.๒๕	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	๑๒๖
๔.๒๖	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวม	๑๒๘
๔.๒๗	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวม	๑๓๐
๔.๒๘	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	๑๓๑
๔.๒๙	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	๑๓๒
๔.๓๐	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ โดยภาพรวม	๑๓๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๑	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	๑๓๕
๔.๓๒	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม โดยภาพรวม	๑๓๖
๔.๓๓	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม โดยภาพรวม	๑๓๘
๔.๓๔	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	๑๔๐
๔.๓๕	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	๑๔๑
๔.๓๖	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการระงับอธิกรณ์	๑๔๒
๔.๓๗	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	๑๔๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๘	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	๑๔๔
๔.๓๙	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง	๑๔๕
๔.๔๐	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม โดยภาพรวม	๑๔๖
๔.๔๑	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๖ แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	๑๔๘
๔.๔๒	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร	๑๕๐
๔.๔๓	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์	๑๕๑
๔.๔๔	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน	๑๕๒
๔.๔๕	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	๑๕๓
๔.๔๖	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมส่งเสริมความสงบเรียบร้อยดีงาม	๑๕๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๔๗	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการระงับ อริกรรม	๑๕๕
๔.๔๘	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแก้ไข ข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ	๑๕๖
๔.๔๙	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุม บังคับบัญชา	๑๕๗
๔.๕๐	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการตรวจ การและการประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง	๑๕๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ ภาพประกอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับสารสนเทศ	๑๐
๒.๒ แผนภูมิโครงสร้างและการบริหารวัด	๕๖
๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๖
๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๗๔
๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๗๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๘. หมายถึง ทีฆนิกาย สิลกขณชวคคปาลี ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับจุฬาลงกรณ ๒๕๐๐, ทีฆนิกาย สิลกขณชวคคคอกุฎฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงคฺลวิสาสินี ลีลขณชวคคอกุฎฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับจุฬาลงกรณ ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

คำย่อ		พระสุตตันตปิฎก	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท (ภาษาไทย)
อง.จตุกก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.ทุก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทุกนิบาต (ภาษาไทย)

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ทางสถิติในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. หมายถึง ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t หมายถึง ค่าสถิติวิเคราะห์ t-test

F หมายถึง ค่าสถิติวิเคราะห์ F-test

df หมายถึง ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

SS หมายถึง ผลบวกของส่วนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Sum of Squares)

MS หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)

* หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Sig หมายถึง ค่าระดับของความมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการปกครองคณะสงฆ์ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ เพราะถ้ามีระบบการปกครองที่ดีศาสนาก็มีความเจริญมั่นคง การปกครองหรือการบริหารที่ดีนั้น จะต้องมีการปรับรูปแบบและวิธีการจัดการ หรือมีแนวคิดซึ่งขึ้นอยู่กับงานมอบอำนาจกระจายงานให้ผู้บริหารระดับต่าง ๆ รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถของตน และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๖ ด้าน เช่น การด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านการปกครองคณะสงฆ์นั้นถือว่าเป็นหัวใจหลักในงานบริหารจัดการกิจการของคณะสงฆ์ให้ดำเนินไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎระเบียบ มหาเถรสมาคม ข้อบังคับ มติ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช^๑ ปัจจุบันนี้ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ต้องมีการพัฒนาการด้านเทคโนโลยีร่วมด้วยเพื่อบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนำการปกครองไปพร้อมกับความพร้อมก็จะส่งผลให้มีความเจริญขึ้นภายในองค์กร และมีกฎหมายพระราชบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการบริหารกิจการคณะสงฆ์มีรูปแบบที่ปฏิบัติในการบริหารการปกครองให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น วิธีการในการปกครองคณะสงฆ์ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการอันจะทำให้องค์กรคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น^๒ ปัจจุบัน วัดในเขตปกครองของคณะสงฆ์มีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นจึงมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามานำเสนอเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้พระสงฆ์ได้ใช้งานมากขึ้นเช่นระบบอินเทอร์เน็ต พระสงฆ์จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน กิจของสงฆ์ก็ต้องเพิ่มขึ้นเมื่อพระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารปกครององค์กร พระสงฆ์เองก็พยายามที่จะพัฒนาหรือพยายามที่เรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ทั้งส่วนตนเอง องค์กรและสังคมทั้งนี้ก็เพื่อจะได้นำเอาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำหน้าที่ในการบริหารและเผยแผ่แบบเชิงรุกให้มากขึ้น

ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ที่มีต่อการบริหารกิจการของคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบัน นับเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคณะสงฆ์ แทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การบริหารการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านสาธารณสงเคราะห์ และ ด้านอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมากมาย และ

^๑ ปรีชา ช่างขวัญยืน, *ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๔๗.

^๒ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, *คู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๖๓.

สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว ทันท่วงทีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารในยุคปัจจุบันมีความแตกต่างจากยุคก่อนเป็นอย่างมาก ตัวอย่างของความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจน คือ อุปกรณ์การสื่อสารมีขนาดเล็กลง ไร้สาย พกพาได้สะดวก ราคาถูกลง ประการสำคัญ คือ ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นนั้นสามารถเชื่อมโยงให้มนุษย์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จากทั่วทุกมุมโลก สามารถที่จะติดต่อสื่อสารกันได้อย่างไร พรหมแดนและสิ่งที่สำคัญในการใช้เทคโนโลยีให้สมบูรณ์ก็คือการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้งานจึงเป็นทางเลือกในการพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จะตอบสนองความต้องการในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากได้ผลลัพธ์ที่รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ การศึกษาวิธีการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างถูกต้อง ถูกวิธี จึงเป็นข้อได้เปรียบประการหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเป็นเรื่องที่น่าอนที่ศาสนาจะต้องเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัยและสื่อออกมาในรูปแบบต่าง ๆ แต่จะมีวิธีการอย่างไรในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบัน ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศหากถือตามปฏิสัมพันธ์คือรู้ความหมายและนำมาขยายความได้ จับประเด็นสำคัญได้ สื่อสารถ่ายทอดเป็นและใช้ความรู้ได้ถูกเรื่องทันเหตุการณ์

องค์กรสงฆ์จึงควรจะต้องมีพระสงฆ์ที่ศึกษาและพัฒนาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น จะได้อาศัยความเจริญทางเทคโนโลยี เพื่อการบริหารจัดการและสั่งการภายในองค์กรในการเผยแผ่ธรรมะผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือช่องทางอื่น ๆ และพยายามอธิบายหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเพื่อให้เชื่อมโยงกับโลกแห่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการตีความให้เข้ากับยุคสมัยว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญกับคณะสงฆ์ พระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจึงควรเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมโดยไม่ขัดกับพระธรรมวินัยเป็นต้น คอมพิวเตอร์นั้นมีความจำเป็นอย่างมากที่ใช้ในการทำงานด้านเทคโนโลยีเพราะครอบคลุมถึงการรับ การส่ง การแปลง ข้อมูล การจัดเก็บ และประมวลผล พร้อมทั้งสืบค้นข้อมูลการรับการประมวลผล และการแจกจ่ายสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วัสดุรูปภาพรวมทั้งเนื้อหาที่เป็นข้อความ และเสียง รวมไปถึงโปรแกรมประยุกต์ที่สามารถรับส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่นำมาบันทึกไว้ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดเก็บในระบบสารสนเทศ^๓ การเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้รู้จักการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร เมื่อสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นมีความแตกต่างกันในสังคมคณะสงฆ์จึงต้องมีการเรียนรู้เพื่อให้รู้จักโลกกว้างและรู้จักผสมผสานสิ่งที่มีอยู่กับสิ่งใหม่ให้กลมกลืนกันเป็นอย่างดีและรู้จักเลือกสรรสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเององค์กรและสังคมพร้อมทั้งมีการปรับปรุงองค์กรให้ดีขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จึงมีการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารกิจการงานของคณะสงฆ์ ส่งผลให้ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานทางด้านการบริหารจัดการในองค์กรให้เป็นระบบทันสมัย

^๓ ยืน ภู่วรรณ, พจนานุกรมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต, (กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยุคชื่น, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐๗.

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า พระสงฆ์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพระพุทธศาสนาตาม บทบาทและหน้าที่ในเรื่องของการศึกษาพระธรรม ผลจากการที่พระภิกษุอาศัยสื่อการเรียนการสอน ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาให้ทันสมัยขึ้น หากใช้สื่อในทางที่ผิด พิมพ์บทความเพื่อสร้างความ แดกแยก ส่งรูปที่ไม่เหมาะสม หากผลประโยชน์จากศรัทธาของพุทธบริษัท สร้างไลน์ปลอม สร้าง Face book ปลอม ทำให้เกิดข้อพิพาททางสังคม ที่ผ่านระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยนี้อย่างแพร่หลาย ซึ่งมี ฆราวาสผู้ประสงค์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและเป็นการบั่นทอนกำลังศรัทธาของพุทธบริษัทที่มี ต่อพระพุทธศาสนาให้ลดลงในขณะเดียวกันถ้ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการทำลาย พระพุทธศาสนาหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระศาสนาอันเป็นเท็จ เป็นการบิดเบือนทั้งทางตรงและ ทางอ้อมจำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์การสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการปกป้องพระพุทธศาสนาพร้อมทั้ง ให้คำอธิบายชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพระธรรมวินัยให้ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา และมีความ รวดเร็ว ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๑ พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ ตรี และข้อ ๕ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ ว่าระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ กล่าวถึงบทบาท หน้าที่พระสงฆ์ไว้อย่างชัดเจน ๖ ประการ คือ การรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่ง เป็นสิ่งที่พระสงฆ์ควรยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงานการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและ สังคมส่วนรวมจึงเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังและต้องสำรวมกาย วาจา และการใช้สื่อเป็นอย่างมาก ต้องมี การพิจารณา มีการใช้วิจารณญาณในการสื่อสาร เพราะข้อมูลหรือรูปภาพที่สื่อสารสามารถกระจาย แพร่หลายได้อย่างรวดเร็วมาก ถ้ามีสิ่งใดผิดพลาดไม่เหมาะสมก็ยากที่จะแก้ไข ทำให้ภาพลักษณ์ของ พระสงฆ์และพระพุทธศาสนาเกิดความมัวหมองขึ้นได้

สรุป การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ ทางด้านการปกครอง ควรจะได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะ ศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการปกครอง พร้อมทั้งได้ ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่อวิทยุการและเทคโนโลยีสื่อสมัยใหม่ เพื่อการบริหารงานใน พระพุทธศาสนา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ ทางด้านการบริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาพร้อมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาว พุทธ และเป็นการแลกเปลี่ยนกิจการงานของคณะสงฆ์ไทยด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการช่วย ให้การบริหารงานของคณะสงฆ์ให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ สื่อสารภายในองค์กร การให้ความร่วมมือในการทำงาน เป็นการบริหารงานการพระพุทธศาสนา ระหว่างพระสงฆ์และฆราวาสในระดับต่างๆ จึงนับได้ว่าเป็นนวัตกรรมในการจัดการการใช้งานระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการบริหารภายในองค์กรโดยอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ การ สื่อสาร ทางด้านการปกครอง ว่ามีการบริหารจัดการงานของคณะสงฆ์ด้านการปกครองนั้น อยู่ใน ระดับใด มีปัญหาในการจัดการบริหารเรื่องใดบ้าง อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมและ ปรับปรุงแก้ไขในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัด สระบุรี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๒.๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี มีอะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา”การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัด สระบุรี”ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์แนวคิดจากพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ๒๕๔๘ มี ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านบุคคลากร ๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ๓) ด้านการใช้งาน ^๔ และการปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน คือ ๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ๒) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม ๓) ระวังบอริกรรม ๔) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ ๕) ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ๖) ตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน^๕

^๔ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, “พระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี), ๒๕๖๑ หน้า ๑๗-๓๐.

^๕ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, “คู่มือพระสังฆาธิการ” (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ), ๒๕๕๘, หน้า ๘๐.

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร (population) ได้แก่ พระสงฆ์ ในเขตอำเภอหนองแค^๖

๒) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ พระสงฆ์ ในเขตอำเภอหนองแค ที่ได้ทำการสุ่มมาจากประชากรใน ๖ ตำบล จำนวน ๒๓๘ รูป ได้กลุ่มตัวอย่าง ๑๔๙ รูป โดยคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มพระสังฆาธิการ
๒. กลุ่มข้าราชการ (สำนักงานพุทธศาสนา)
๓. กลุ่มพระสงฆ์ในเขตปกครอง
๔. กลุ่มนักวิชาการทางการจัดการเชิงพุทธ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่สำหรับการวิจัยคือ เขตพื้นที่การปกครองคณะสงฆ์ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี รวม ๖ ตำบล

๑. ตำบลโคกแย้
๒. ตำบลหนองไช้
๓. ตำบลห้วยขมิ้น
๔. ตำบลโคกตูม
๕. ตำบลบัวลอย
๖. ตำบลหนองปลาหมอ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ขอบเขตระยะเวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๓ รวมระยะเวลาวิจัย ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๕.๑ พระสงฆ์ที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๒ พระสงฆ์ที่มี พรรษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๓ พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

^๖ สำนักงานเจ้าคณะอำเภอหนองแค, รายชื่อพระภิกษุจำพรรษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒, วาระการประชุม ครั้งที่ ๙ / ๕ ก.ย. ๒๕๖๒. (อัตสำเนา).

๑.๕.๔ พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาทางธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๔ พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เทคโนโลยี หมายถึง วิทยาการที่นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ เป็นสิ่งที่มนุษย์พัฒนาขึ้น เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์, เครื่องมือ, เครื่องจักร, หรือ แม้กระทั่งเป็นสิ่งของที่จับต้องไม่ได้

สารสนเทศ หมายถึง การจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูลต่าง ๆ การเข้าถึงข้อมูล ที่ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลง มีการประมวลหรือวิเคราะห์ผลสรุปด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้มีความหมาย มีคุณค่าเพิ่มขึ้นและมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานข้อมูล และใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพทุกรูปแบบเพื่อการบริหารปกครองคณะสงฆ์ให้มีความสมบูรณ์และเป็นระบบที่มีขั้นตอน

การปกครองคณะสงฆ์ หมายถึง การดำเนินกิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนาเฉพาะในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เท่านั้น คือ การรักษาความเรียบร้อยดีงามปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม ระงับอธิกรณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในคณะสงฆ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดีหรือร้ายที่เกี่ยวกับพระธรรมวินัย แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน

คณะสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ที่มีสังกัด คณะสงฆ์มหานิกายในเขตอำเภอหนองแค ตั้งแต่ระดับ เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และพระสงฆ์สามเณร ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เท่านั้น

พระสังฆาธิการ หมายถึง พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

บุคลากร หมายถึง บุคคลที่สามารถใช้งาน จัดการ และควบคุมระบบสารสนเทศ ซึ่งหมายถึงบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือมีความรู้ความสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ส่งผลให้การทำงานประเภทนั้นได้ดีมีประสิทธิภาพและได้ผลงานที่มีคุณภาพ

เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การเก็บรักษาข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูล และการสื่อสารเช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน อินเทอร์เน็ต เครื่องพิมพ์ และอื่นๆ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานจะต้องมีการจัดการโปรแกรมให้สอดคล้องกับการใช้งานด้านการปกครองคณะสงฆ์

การใช้งาน หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการปกครอง ทำให้ทราบข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อการสื่อสาร รับ-ส่งข้อมูล เพื่อนำไปใช้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานในการบริหารจัดการงานของคณะสงฆ์

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพระสงฆ์เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

๑.๗.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี และคณะสงฆ์ในพื้นที่อื่นๆเพื่อใช้ในการพัฒนาองค์กรของตนต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแนวคิดต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบ และแนวคิด ทิศทางการศึกษาโดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์
- ๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับด้านบุคลากร
- ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับด้านเครื่องมือและอุปกรณ์
- ๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับด้านการใช้งาน
- ๒.๘ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๑๐ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งความหมายของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารและการจัดการ รวมถึงศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอไว้เป็นแนวทางการศึกษาดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการ ทางด้านการบริหารจัดการด้วยการเพิ่มขีดความสามารถของผู้บริหารจัดการ ในการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการหรือนำทาง และการควบคุม โดยมีผู้ให้นิยามและความหมายไว้ ดังนี้

เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology)^๑ เกี่ยวข้องกับการจัดหาจัดการ ประมวลผล จัดเก็บ เรียกใช้ แลกเปลี่ยน หรือเผยแพร่สารสนเทศด้วยเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ หรือ การนำสารสนเทศ และข้อมูลไปปฏิบัติตามเนื้อหาของข้อมูลนั้น ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของผู้ใช้ สำหรับเทคโนโลยีที่ นำมาใช้ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และฐานข้อมูลเทคโนโลยี โทรคมนาคมรวมถึงเทคโนโลยีระบบสื่อสารมวลชน ทั้งแบบมีสายและไร้สาย เทคโนโลยีด้าน อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อีกหลายชนิด เช่น สารกึ่งนำแสงเส้นใยนำแสง โทรศัพท์ความคมชัดสูงและอื่น ๆ

ได้ให้ความหมาย สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ที่ได้ จากการเก็บรวบรวม และการ วิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจได้^๒

ในหนังสือโครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ.๒๕๓๕ ข้อที่ ๕ ให้ความหมายของเทคโนโลยี สารสนเทศไว้ว่า หมายถึงความรู้ในผลิตภัณฑ์ หรือในกระบวนการดำเนินการใด ๆ ที่อาศัยเทคโนโลยี ทางด้านคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ การติดต่อสื่อสาร การรวบรวมและการนำ ข้อมูลมาใช้อย่างทันกาล เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้านกายภาพ การบริการ การบริหาร และการ ดำเนินการ รวมทั้งการศึกษาและการเรียนรู้ซึ่งส่งผลต่อความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และ การพัฒนาชีวิตและคุณภาพของประชาชนในสังคม^๓

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้กำหนดเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่า คือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับข่าวสาร ข้อมูล และการสื่อสาร นับตั้งแต่การสร้าง การนำมาวิเคราะห์ และประมวลผล การรับและการส่งข้อมูล การจัดเก็บ การนำไปใช้งานใหม่ เทคโนโลยีเหล่านี้มักจะ หมายถึง คอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ (Hardware) คำสั่ง (Software) และในส่วนของ ข้อมูล (Data) รวมทั้งระบบสื่อสารอื่น ๆ อาทิเช่น โทรศัพท์ ระบบสื่อสารข้อมูลดาวเทียม หรือ เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ที่มีสายและไร้สาย ความหมายนี้มุ่งเน้นไปที่เทคโนโลยีสองสาขา คือ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ความหมายเทคโนโลยีสารสนเทศว่า หมายถึง การ จัดเก็บในกระบวนการดำเนินงาน สารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการ เผยแพร่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความ รวดเร็ว ทันต่อการ นำมาใช้ ประโยชน์^๔

^๑ สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ, แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สารสนเทศของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : เชนจูลี, ๒๕๓๗), หน้า ๔๓.

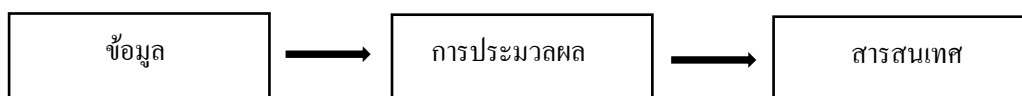
^๒ กมล สุตประเสริฐ, รายงานผลการวิจัยรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจาย อำนาจ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๒-๑๓.

^๓ สำนักนายกรัฐมนตรี, โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ, (กรุงเทพมหานคร : สำนัก เลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนัก พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๔๓), หน้า ๗.

^๔ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ, (กรุงเทพมหานคร : ไทโยพัฒนาพานิช, ๒๕๓๐).

ความหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศ ว่าเป็น เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการติดต่อเชื่อมโยง การ จัดหา การจัดเก็บ การจัดการและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารหรือสารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์ ในรูปแบบ ของสื่อต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้^๕

สรุปว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการประมวลผล หรือผ่านการจัดการ กระทำมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้ ข้อมูลและสารสนเทศมีความหมายต่างกัน แต่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ภาพประกอบที่ ๑ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับสารสนเทศ^๖

คำว่า เทคโนโลยี (Technology) หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมถึงศึกษากฎเกณฑ์ของสิ่ง ต่าง ๆ และ นำมาประยุกต์ให้เกิด หรือ อาจกล่าวได้ว่าการนำความรู้ ทักษะ และทรัพยากรมาสร้าง สิ่งของ เครื่องใช้วิธีการ โดยผ่านกระบวนการ เพื่อแก้ปัญหาสนองความต้องการ หรือเพิ่ม ความสามารถในการ ทำงานของมนุษย์ ระบบสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลกลายเป็นสารสนเทศที่ ผู้บริหาร สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจบนสถานการณ์ต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลและ สารสนเทศมีความสัมพันธ์กันคือ สารสนเทศจะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อเมื่อ ข้อมูลที่เป็น แหล่งต้นทางนั้นมีความถูกต้อง แต่ถ้าแหล่งต้นทางขอข้อมูลเป็นข้อมูลที่ผิด เมื่อนำเข้าสู่ กระบวนการ ประมวลผลก็ย่อมได้ผลลัพธ์ที่ผิดพลาด ดังประโยคหนึ่งที่ได้กล่าวไว้ว่า Garbage In, Garbage Out : GIGO ซึ่งหมายความว่า หากคุณป้อนขยะเข้าไป ผลลัพธ์ที่ได้กลับมาก็คือขยะเช่นกัน^๗

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) จึงหมายถึง เทคโนโลยี ต่าง ๆ ที่ใช้จัดการสารสนเทศ ซึ่งเกี่ยวข้อง ตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การแสดงผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน และการ สื่อสารข้อมูล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการ ทางด้านการบริหารจัดการด้วยการเพิ่มขีด ความสามารถของผู้บริหารจัดการในการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการหรือนำทาง และการ ควบคุม ซึ่งเกี่ยวข้อง ตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การแสดงผล การพิมพ์ การสร้าง รายงาน และการสื่อสารข้อมูลสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้าน กายภาพ การบริการ การบริหาร และการดำเนินการ รวมทั้งการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อเพิ่ม

^๕ ทวีศักดิ์ กอนันตกุล, เทคโนโลยีสารสนเทศและสังคมสารสนเทศ. (กรุงเทพมหานคร : ซัคเซสมี่ เดีย, (๒๕๕๑), หน้า ๓๒.

^๖ วชิราพร พุ่มบานเย็น, เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์. (กรุงเทพมหานคร : ซอฟท์เพรส, (๒๕๕๕). หน้า ๑๓.

^๗ ไกรทพนธ์ เต็มวิทย์ขจร, การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหลักสูตรมหาวิทยาลัยราช ภัฏยะลา ระยะที่ ๑, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, : ๒๕๕๔), หน้า ๙.

ประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์จนสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กมล สุดประเสริฐ, (๒๕๕๐, หน้า ๑๒-๑๓)	ได้ให้ความหมาย สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ที่ได้ จากการเก็บรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจได้
สำนักนายกรัฐมนตรี, (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, (๒๕๔๓, หน้า ๗)	เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงความรู้ในผลิตภัณฑ์ หรือในกระบวนการดำเนินการใด ๆ ที่อาศัยเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์การติดต่อสื่อสาร
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๓๐)	ความหมายเทคโนโลยีสารสนเทศว่า หมายถึง การ จัดเก็บในกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ
ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล, (๒๕๕๑, หน้า ๓๒)	เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการติดต่อเชื่อมโยง การจัดหา การจัดเก็บ การจัดการและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารหรือสารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
วชิราพร พุ่มบานเย็น, (๒๕๕๕, หน้า ๑๓)	สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการประมวลผล หรือผ่านการจัดการ กระทำมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้ ข้อมูลสารสนเทศ มี ความหมายต่างกัน แต่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
ไกรทพนธ์ เต็มวิทย์ขจร, (๒๕๕๔, หน้า ๙)	เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) เกี่ยวข้องกับการจัดหาจัดการ ประมวลผล จัดเก็บ เรียกใช้ แลกเปลี่ยน หรือเผยแพร่สารสนเทศด้วยเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ หรือการนำสารสนเทศ และข้อมูลไปปฏิบัติตามเนื้อหาของข้อมูลนั้น ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของผู้ใช้
สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ, (๒๕๓๗, หน้า ๔๓)	ระบบสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลกลายเป็นสารสนเทศที่ผู้บริหาร สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจบนสถานการณ์ต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์

๒.๑.๒ ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย^๔ เทคโนโลยีที่สำคัญ ๒ สาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์” และ “เทคโนโลยีโทรคมนาคม” “เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์” เป็นเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการจัดการระบบสารสนเทศ คือ ช่วยในการจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลข้อมูล ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะอาศัยเทคโนโลยีด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และอุปกรณ์สำหรับรับข้อมูลและแสดงผล “เทคโนโลยีโทรคมนาคม” เป็นเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับส่งผลลัพธ์ที่ได้จากคอมพิวเตอร์ ไปให้ผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องครบถ้วน และทันต่อเหตุการณ์ เทคโนโลยี โทรคมนาคม ได้แก่ โทรศัพท์ โทรทัศน์ วิทยุ รวมถึงเทคโนโลยีเครือข่าย คอมพิวเตอร์

เทคโนโลยีสารสนเทศ อาจจำแนกตามลักษณะของการใช้งานได้ ๖ ประเภท ดังนี้

๑. เทคโนโลยีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น ดาวเทียมถ่ายภาพบรรยากาศ กล้อง ถ่ายภาพดิจิทัล กล้องถ่ายภาพวีดิทัศน์ เครื่องอ่านรหัสแท่ง เครื่องอ่านเครื่องหมายบนกระดาษ ฯลฯ

๒. เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล เช่น เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก (ฮาร์ดดิสก์ floppy disk) จานแสง (ซีดี-รอม) บัตรเอทีเอ็ม ฯลฯ

๓. เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ เช่น เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ทางด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์

๔. เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสดงผลข้อมูลหรือสารสนเทศ เช่น เครื่องพิมพ์ จอภาพ เครื่องวาดภาพ และอื่น ๆ

๕. เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดทำสำเนาสารสนเทศ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์

๖. เทคโนโลยีสำหรับถ่ายทอดสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศ เช่น อุปกรณ์ ระบบสื่อสาร โทรคมนาคมต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โทรเลข โทรสาร ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ดาวเทียม ฯลฯ

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญ ๒ สาขา คือ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์” และ “เทคโนโลยีโทรคมนาคม” เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการจัดการระบบสารสนเทศ คือ ช่วยในการจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลข้อมูล ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะ อาศัยเทคโนโลยีด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และอุปกรณ์สำหรับรับข้อมูลและแสดงผล ส่วน เทคโนโลยีโทรคมนาคม” เป็นเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับส่งผลลัพธ์ที่ได้จากคอมพิวเตอร์ ไปให้ผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องครบถ้วน และทันต่อเหตุการณ์

^๔ สาขาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.ipst.ac.th/biology/Bio-Articles/mag-contentoo.html [๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓]

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สาขาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, [ออนไลน์], [๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓]	เทคโนโลยีที่สำคัญ ๒ สาขา คือ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์” และ “เทคโนโลยีโทรคมนาคม” “เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์” เป็นเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับ การจัดการระบบสารสนเทศ คือ ช่วยในการจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลข้อมูล ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมี

๒.๑.๓ ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เราเอาชนะมิติของเวลาและสถานที่ ได้ หากยังเห็นภาพไม่ชัดเจนคงจะต้องนึกย้อนหลังไปสมัยที่ไทยทำสงครามกับพม่าเมื่อหลายร้อยปี ก่อน เมื่อหัวเมืองทราบข่าวเรื่องกองทัพพม่าก็จะต้องทำใบบอกแล้วใช้คนเดินทางนำใบบอกนั้นมาแจ้ง แก่ทางกรุงศรีอยุธยา หากคนที่ถือใบบอกไม่ถูกเสือกัดกินและเดินทางมาแจ้งเหตุได้ก็ต้องใช้เวลาหลายวัน ทำให้การเตรียมตัวตั้งรับไม่พร้อมเท่าที่ควร เปรียบเทียบกับทุกวันนี้สหรัฐอเมริกาตั้งดาวเทียม และเครื่องบินสอดแนม ประเทศอิรักมีการเคลื่อนไหวทางทหารอย่างไร สหรัฐอเมริกาก็สามารถทราบได้ในพริบตา^๙

๑. สามารถจัดเก็บข้อมูลจากจุดเกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว ๒. สามารถบันทึกข้อมูลจำนวนมากมายหลากหลายเอาไว้ใช้งาน หรือเอาไว้อ้างอิงการดำเนินงาน ๓. สามารถคำนวณผลลัพธ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ๔. สามารถสร้างผลลัพธ์ได้หลากหลายรูปแบบ ๕. สามารถส่งสารสนเทศข้อมูล หรือผลลัพธ์ที่ได้จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในกิจกรรมการบริหารตั้งแต่การวางแผนการจ้ดองค์การการสั่งการปฏิบัติงาน การควบคุมล้วนแต่มีความต้องการสารสนเทศทั้งสิ้น ช่วยให้การดำเนินงานขององค์การหรือหน่วยงานห้างร้าน ต่าง ๆ ให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกทั้งยังสามารถส่งผลลัพธ์ที่ได้จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็วเป็นต้น

^๙ พรณิ ลีกิจวัฒน์นะ, “ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับบุคลากร ตามความต้องการของสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม สังกัดการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย”, รายงานการวิจัย, (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๕๖), หน้า ๑๘.

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พรรณี ลีกิจวัฒน์, (๒๕๕๖, หน้า ๑๘)	เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญคือ ๑. สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ๒. สามารถบันทึกข้อมูลจำนวนมาก ๆ เอาไว้ใช้งาน ๓. สามารถคำนวณผลลัพธ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ๔. สร้างผลลัพธ์ได้หลากหลายรูปแบบ ๕. สามารถส่งสารสนเทศข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว

๒.๑.๔ ลักษณะสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยพื้นฐานของเทคโนโลยีย่อมมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ลักษณะเด่นที่สำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศมีดังนี้^{๑๐}

๑. เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ในการประกอบการทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการอุตสาหกรรม จำเป็นต้องหาวิธีในการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสาร เข้ามาช่วยทำให้เกิดระบบอัตโนมัติ เราสามารถฝากถอนเงินสดผ่านเครื่องเอทีเอ็มได้ตลอดเวลา ธนาคารสามารถให้บริการได้ดีขึ้น ทำให้การบริการโดยรวมมีประสิทธิภาพ ในระบบการจัดการทุกแห่งต้องใช้ข้อมูลเพื่อการดำเนินการและการตัดสินใจ ระบบธุรกิจจึงใช้เครื่องมือเหล่านี้ช่วยในการทำงาน เช่น ใช้ในระบบจัดเก็บเงินสด จองตั๋วเครื่องบิน เป็นต้น

๒. เทคโนโลยีสารสนเทศเปลี่ยนรูปแบบการบริการเป็นแบบกระจาย เมื่อมีการพัฒนาระบบข้อมูล และการใช้ข้อมูลได้ดี การบริการต่าง ๆ จึงเน้นรูปแบบการบริการแบบกระจายผู้ใช้สามารถสั่งซื้อสินค้าจากที่บ้าน สามารถสอบถามข้อมูลผ่านทางโทรศัพท์ นิสิตนักศึกษาบางมหาวิทยาลัยสามารถใช้คอมพิวเตอร์สอบถามผลสอบจากที่บ้านได้

๓. เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการในหน่วยงานต่าง ๆ ปัจจุบันทุกหน่วยงานต่างพัฒนาระบบรวบรวมจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในองค์กร ประเทศไทยมีระบบทะเบียนราษฎรที่จัดทำด้วยระบบ ระบบเวชระเบียนในโรงพยาบาล ระบบการจัดเก็บข้อมูลภาษี ในองค์กรทุกระดับเห็นความสำคัญที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

^{๑๐} สุรพงษ์ พงศ์สมิภากรณ์, “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่,” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐), หน้า ๕.

๔. เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวข้องกับคนทุกระดับพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ การใช้ตารางคำนวณ และใช้อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมแบบต่าง ๆ เป็นต้น^{๑๑}

สรุปได้ว่า ลักษณะเด่นที่สำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเปลี่ยนรูปแบบการบริการเป็นแบบกระจาย เมื่อมีการพัฒนาระบบข้อมูล และการใช้ข้อมูลได้ดี เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการในหน่วยงานต่าง ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวข้องกับคนทุกระดับพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมากขึ้นตามลำดับเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารเพื่อใช้ในองค์กรหรือหน่วยงานทุกภาคส่วน

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุรพงษ์ พงศ์สิมภากรณ์, (๒๕๕๐, หน้า ๕)	เทคโนโลยีย่อมมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ลักษณะเด่นที่สำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศมีดังนี้ ๑. เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มผลผลิต ๒. เทคโนโลยีสารสนเทศเปลี่ยนรูปแบบการบริการเป็นแบบกระจาย ๓. เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการในหน่วยงานต่าง ๆ ๔. เกี่ยวข้องกับคนทุกระดับพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
โรงเรียนบ้านแพรกกลาง ศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ ๑๒ สพป.นศ. ๒, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	นิยมแพร่หลายมาก ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยนักวิชาการคนหนึ่งชื่อ Peter F. Drucker ซึ่ง ได้เสนอแนวความคิดเรื่องนี้เป็นคนแรกที่อเมริกาเมื่อปี ค.ศ.๑๙๕๔ ทุกองค์การต้องมีเป้าหมาย เพื่อนำทางบุคคลที่บริหารงานองค์การ ประสานเป้าหมายของพวกเขาเข้ากับเป้าหมายขององค์การและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ซึ่งให้เห็นความจำเป็นของการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อนำองค์การไปสู่ต้องการเป็นเทคนิคการบริหารงานแบบหนึ่งที่ได้รับคาม

^{๑๑} โรงเรียนบ้านแพรกกลาง ศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ ๑๒ สพป.นศ. ๒, ผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.praklang.com/stu/it-po/menu4.html> [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๒.๑ คุณลักษณะของสารสนเทศ ควรจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO)^{๑๒} เป็นเทคนิคการบริหารงานแบบหนึ่งที่ได้รับ ความนิยมแพร่หลายมาก ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยนักวิชาการคนหนึ่งชื่อ Peter F. Drucker ซึ่ง ได้เสนอ แนวความคิดเรื่องนี้เป็นคนแรกต่ออเมริกาเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ในหนังสือของเขาชื่อ The Practice of Management Drucker ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทุกองค์การต้องมีเป้าหมาย เพื่อนำทางบุคคลที่บริหารงาน องค์การ ประสานเป้าหมายของพวกเขาเข้ากับเป้าหมายขององค์การและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อนำองค์การไปสู่ต้องการ การบริหารแบบนี้ มีเรียกกันหลายชื่อ เช่น Management by Results (MBR) หรือ Management by Objectives and Results (MOR) ในส่วนภาษาไทยที่เรียกชื่อการบริหารในลักษณะนี้ที่คล้าย ๆ กัน เช่น การบริหารงานโดยมีวัตถุประสงค์ การบริหารงานโดยกำหนดวัตถุประสงค์ หรือ การบริหารงานตาม วัตถุประสงค์

หลักการของ MBO คือการให้พนักงานมีความเข้าใจที่ชัดเจนในบทบาทและความ รับผิดชอบที่คาดหวังของพวกเขาเพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าใจว่ากิจกรรมของพวกเขาเกี่ยวข้องกับ การบรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือไม่ MBO ยังให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลของ พนักงานแต่ละคน ผู้เสนอยืนยันว่าประโยชน์ของ MBO รวมถึง

แรงจูงใจ - เกี่ยวข้องกับคนในกระบวนการทั้งหมดของการตั้งเป้าหมายและเพิ่ม พนักงานเพิ่มขีดความสามารถ สิ่งนี้จะเพิ่มความพึงพอใจและความมุ่งมั่นในการทำงานของพนักงาน

การสื่อสารและการประสานงานที่ดีขึ้น การทบทวนและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำช่วยรักษาความสัมพันธ์ที่กลมกลืนกันภายในองค์กร และเพื่อแก้ไขปัญหา ความชัดเจนของเป้าหมาย ผู้ใต้บังคับบัญชามักจะมีความมุ่งมั่นต่อวัตถุประสงค์ที่ พวกเขาตั้งไว้สำหรับตัวเองสูงกว่าที่บุคคลอื่นกำหนดไว้ ผู้จัดการสามารถมั่นใจได้ว่าวัตถุประสงค์ของผู้ใต้บังคับบัญชานั้นเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ขององค์กร เป้าหมายร่วมกันของทั้งองค์กรหมายความว่ามันเป็นหลักการของการจัดการแบบรวม การนำแนวความคิดเกี่ยวกับ การบริหารโดยยึด วัตถุประสงค์ (MBO) ไปใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและเงื่อนไข ที่สำคัญบางประการดังนี้

๑. การกำหนดวัตถุประสงค์กับการวางแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์นั้น จะต้อง ดำเนินการควบคู่กันไป นอกจากนั้นวัตถุประสงค์ของแต่ละฝ่ายในองค์กรจะต้องสอดคล้องกันด้วย

๒. ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ควรมีทัศนคติและความรู้ ความสามารถด้านการบริหารอย่างกว้างขวางเพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ วางแผนและกำหนดเป้าหมายใน การทำงาน อันจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้การนำการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) ไปใช้ใน องค์กรได้บรรลุผล หากผู้บริหารในระดับใดขาดความรู้ทางด้านการบริหารอย่างไร ก็ควรจัดการ ฝึกอบรมเพื่อช่วยให้ผู้บริหารได้พัฒนาตนเองและสามารถจัดปัญหาในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น

^{๑๒} ดร.พงศ์ศรันย์ พลศรีเลิศ, หนังสือ THE DAILY DRUCKER 366 DAY, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://phommarid-ect.blogspot.com/2018/02/mbo-mbo-objectives-f.html>. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]

๓. การจัดให้สมาชิกของกลุ่มปฏิบัติงานในองค์กร ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยเน้นการทำงานเป็นทีม การให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานหรือการบริหารงานมีความสำคัญดังนี้คือ

๓.๑ กลุ่มทำงานที่ตนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารด้วย จะทำงานมีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานตามคำสั่ง

๓.๒ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการบริหาร จะมีส่วนสัมพันธ์กับผลผลิตที่ได้รับ

๓.๓ การมีส่วนร่วมทำให้ผู้ปฏิบัติงานยอมรับการวินิจฉัยสั่งการ อันจะมีผลต่อการทำงานร่วมกัน

๓.๔ การที่ผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจในการทำงาน จะผลักดันให้เกิดความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น

๔. การจัดให้มีระบบข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน หรือเปิดโอกาสให้รู้ถึงผลงานที่กระทำไปแล้วเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลสองประการ คือ

๔.๑ เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารที่จะตรวจสอบว่า ผลงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

๔.๒ เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารที่จะแก้ไขอุปสรรค หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาที่

อินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต เป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หมายถึงกลุ่มของเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อสื่อสารด้วยฮาร์ดแวร์ และ ซอฟต์แวร์

ในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ Tim Berners-Lee นักเขียนโปรแกรมที่ทำงานในสถาบัน CERN ซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการฟิสิกส์แห่งยุโรปที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้พัฒนาโปรแกรมเพื่อให้อินเทอร์เน็ตใช้งานได้ง่ายขึ้น และช่วยให้ผู้ใช้สามารถสร้างเอกสารบนอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า เว็บเพจ (Web Pages) ที่สามารถเชื่อมโยง (Link) ไปยังเอกสารที่เกี่ยวข้องกันได้ การเชื่อมโยงเอกสารนี้เรียกว่า ไฮเปอร์ลิงก์ (Hyperlinks) ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงเอกสารหนึ่งไปยังอีกเอกสารหนึ่งที่อยู่ในคอมพิวเตอร์เครื่องเดียวกันหรืออีกเครื่องหนึ่งที่อยู่ต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว กลุ่มของเอกสารที่เป็นไฮเปอร์ลิงก์นี้ รู้จักกันโดยทั่วไปว่า World Wide Web และตำแหน่งของอินเทอร์เน็ตที่ ประกอบไปด้วยเอกสารที่เป็นไฮเปอร์ลิงก์เรียกว่า เว็บไซต์ (Web Sites)^{๑๓}

เว็บเพจ (Web Pages) คือเอกสารที่เป็นไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) หรือไฮเปอร์มีเดีย (Hypermedia) ซึ่งไฮเปอร์มีเดียเป็นสื่อประสมต่าง ๆ ที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูล อาจอยู่ในรูปของข้อความ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียง เป็นต้น

๑. ถูกต้องแม่นยำ (Accurate) สารสนเทศที่มีความถูกต้องจะต้องปราศจาก ข้อผิดพลาด (Error) ใดๆ อย่างไรก็ตามถ้าข้อมูลที่ป้อนเข้าสู่กระบวนการประมวลผลไม่ถูกต้องก็อาจก่อให้เกิดสารสนเทศที่ไม่ถูกต้องได้

^{๑๓} Shelly, G., Cashman, T. & Vermaat, M., *Discovering computers 2003: Concepts for a digital world*. Boston, (MA: Course Technology, 2002). p. 26.

๒. สมบูรณ์ครบถ้วน (Complete) สารสนเทศที่มีความสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริง (fact) ที่สำคัญอย่างครบถ้วน

๓. เข้าใจง่าย (Simple) สารสนเทศที่มีคุณภาพจะต้องเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนต่อความเข้าใจ กล่าวคือต้องไม่แสดงรายละเอียดที่ลึกมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ที่ใช้ในการตัดสินใจสับสนและไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าข้อมูลหรือสารสนเทศใดมีความจำเป็นจริงๆ

๔. ทันต่อเวลา (Timely) สารสนเทศที่ตื่นอกจากจะมีความถูกต้องแล้ว ข้อมูลต้องทันสมัยและรวดเร็ว ทันต่อเวลาและความต้องการของผู้ใช้ในการตัดสินใจ

๕. เชื่อถือได้ (Reliable) สารสนเทศที่เชื่อถือได้ขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของวิธีการรวบรวมข้อมูลที่น่าเข้าสู่ระบบ

๖. คุ่มราคา (Economical) สารสนเทศที่ผลิตควรจะต้องมีความประหยัด เหมาะสม คุ่มค่ากับราคา ผู้บริหารมักจะพิจารณาถึงคุณค่าของสารสนเทศกับราคาที่จะต้องจ่าย เพื่อการได้มาซึ่งสารสนเทศนั้นๆ

๗. ตรวจสอบได้ (Verifiable) สารสนเทศจะต้องตรวจสอบความถูกต้องได้ กล่าวคือผู้ใช้สามารถตรวจสอบข้อมูลเพื่อความมั่นใจว่ามีความถูกต้องต่อการนำไปตัดสินใจได้ ซึ่งอาจมีการตรวจสอบข้อมูลโดยการเปรียบเทียบกับข้อมูลลักษณะเดียวกันจากแหล่งข้อมูล หลายๆ แหล่ง

๘. ยืดหยุ่น (Flexible) สารสนเทศที่มีคุณภาพนั้นควรจะสามารถนำไปใช้ได้ในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันหลายๆ ด้าน

๙. สอดคล้องกับความต้องการ (Relevant) สารสนเทศที่มีคุณภาพจะต้องมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และสนองต่อความต้องการของผู้ใช้เพื่อการตัดสินใจ

๑๐. สะดวกในการเข้าถึง (Accessible) สารสนเทศจะต้องง่ายและสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลตามระดับสิทธิของผู้ใช้ เพื่อจะได้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ถูกต้องตามรูปแบบ และทันต่อความต้องการของผู้ใช้

๑๑. ปลอดภัย (Secure) สารสนเทศจะต้องถูกออกแบบและจัดการให้มีความปลอดภัยจากผู้ที่ไม่มีความสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลหรือสารสนเทศนั้น ๆ

สรุป การประสานงานที่ดีขึ้น การทบทวนและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำช่วยรักษาความสัมพันธ์ที่กลมกลืนกันภายในองค์กรและเพื่อแก้ไขปัญหาความชัดเจนของเป้าหมาย ผู้ใต้บังคับบัญชามักจะมีความมุ่งมั่นต่อวัตถุประสงค์ที่พวกเขาตั้งไว้สำหรับตัวเองสูงกว่าที่บุคคลอื่นกำหนดไว้ ผู้จัดการสามารถมั่นใจได้ว่าวัตถุประสงค์ของผู้ใต้บังคับบัญชานั้นเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ขององค์กร เป้าหมายร่วมกันของทั้งองค์กรหมายความว่ามั่นเป็นหลักการของการจัดการแบบรวม การนำแนวความคิดเกี่ยวกับ การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) ไปใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>ดร.พงศ์ศรันย์ พลศรีเลิศ, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]</p>	<p>การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) เป็นเทคนิคการบริหารงานแบบหนึ่งที่ได้รับค่านิยมแพร่หลายมาก ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยนักวิชาการคนหนึ่งชื่อ Peter F. Drucker ซึ่งได้เสนอแนวความคิดเรื่องนี้เป็นคนแรกที่อเมริกาเมื่อปี ค.ศ.๑๙๕๔ ในหนังสือของเขาชื่อ The Practice of Management Drucker ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทุกองค์การต้องมีเป้าหมาย เพื่อนำทางบุคคลที่บริหารงานองค์การ ประสานเป้าหมายของพวกเขาเข้ากับเป้าหมายขององค์การและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อนำองค์การไปสู่ต้องการ การบริหารแบบนี้มีเรียกกันหลายชื่อ เช่น Management by Results (MBR) หรือ Management by Objectives and Results (MOR) ในส่วนภาษาไทยที่เรียกชื่อการบริหารในลักษณะนี้ที่คล้าย ๆ กัน</p>
<p>Shelly, G., Cashman, T. & Vermaat, M., (2002, p. 26)</p>	<p>ในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ Tim Berners-Lee นักเขียนโปรแกรมที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้พัฒนาโปรแกรมเพื่อให้อินเทอร์เน็ตใช้งานได้ง่ายขึ้น</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑ ถูกต้องแม่นยำ (Accurate) ๒ สมบูรณ์ครบถ้วน (Complete) ๓ เข้าใจง่าย (Simple) ๔ ทันต่อเวลา (Timely) ๕ เชื่อถือได้ (Reliable) ๖ คุ่มราคา (Economical) ๗ ตรวจสอบได้ (Verifiable) ๘ ยืดหยุ่น (Flexible) ๙ สอดคล้องกับความต้องการ (Relevant) ๑๐ สะดวกในการเข้าถึง (Accessible) ๑๑ ปลอดภัย (Secure)

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

๒.๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารและการจัดการ เป็นคำที่มีความหมายที่ใช้ในบริหารงานในการควบคุมดูแลกิจการหรือองค์กรให้สามารถดำเนินกิจการอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้โดยความหมายของคำทั้งสองใกล้เคียงกันแต่เลือกใช้ในการบริหารงานในองค์กรที่แตกต่างกัน ดังนี้

การบริหาร (Administrative) นิยมใช้ในการบริหารระดับสูงโดยมีหน้าที่หลักคือกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนงานขององค์กรเป็นคำที่นิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administrative)

การจัดการ (Management) ใช้กับการบริหารงานที่มุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ส่วนใหญ่นิยมใช้กับการจัดการธุรกิจ (Business Management) นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารไว้แตกต่างกันออกไปสุดแต่จะเน้นที่จุดใดเป็นสิ่งสำคัญและจะให้มีขอบเขตคลุมกว้างแค่ไหน ซึ่งที่สำคัญและน่าสนใจมีดังนี้

การบริหาร คือ กระบวนการ จัดการ และดำเนินการทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การคณะสงฆ์ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการวัด และเป็นฐานรองรับพระศาสนามีความก้าวหน้า สามารถอำนวยความสะดวก เสริมสร้างความผาสุก ความถูกต้อง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม และแสดงความเมตตาอนุเคราะห์ต่อปวงชน ปราบกษัตริย์ทั้งทางรูปธรรมและนามธรรม^{๑๔}

การบริหาร หมายถึง การปกครอง (Government) การดูแลรักษาหมู่คณะ และการดำเนินงานหรือจัดการ (Management) กิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ หรือองค์กรต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบาย (Policy) และวัตถุประสงค์ (Purposes/ Objectives) ขององค์กรนั้น ๆ ด้วยดี มีประสิทธิภาพ (Efficiency)^{๑๕}

ผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหารงาน คือ จะต้องมีความหนักแน่น มั่นคง และสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้ มีความสามารถในการ แบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละบุคคลและรู้จักกระจายอำนาจให้แก่ลูกน้องได้ ช่วยแบ่งเบาภาระของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารงานที่ดีจึงเป็นผู้ที่คอยดูแลภาพรวมในการทำงาน ของบุคคลในองค์กร^{๑๖}

^{๑๔}พระธรรมวรานายก (โอภาส นิตฺตติเมธี), ธรรมปริทัศน์ “๔๖”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๗๓.

^{๑๕}พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคลโ), การบริหารวัด, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๖.

^{๑๖}พระมหาจุฑาชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), คนสำราญงานสำเร็จ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๒๕-๓๒.

การบริหารจัดการ เป็นกระบวนการของการแสวงหา และการผสมผสานทรัพยากรที่สำคัญ ๓ ประเภท^{๑๗} คือ มนุษย์ การเงิน และทรัพยากรด้านกายภาพ เพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายหลักขององค์การในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของสังคม การบริหารโดยสรุปก็คือ

๑.การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จโดยลำพังคนเดียว ไม่ใช่การบริหาร หรือการจัดการ การบริหารหรือการจัดการเกิดขึ้นในบริบทของกลุ่ม โดยอย่างน้อยที่สุดกลุ่มนั้น จะต้องมีการจำนวนสมาชิกตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

๒.กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน และผู้จัดการจะมีบทบาทสำคัญในการชี้แนะให้แนวทางในการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มหรือเป็นผู้ที่กำหนดเป้าหมายของกลุ่มเอง ในกรณีที่เป้าหมายของกลุ่มมิได้กำหนดขึ้นมาจากภายนอก หรือจากหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป

๓.การจัดการเป็นงานด้านสมอง ใช้ความคิด ปฏิภาณ และการตัดสินใจ เพื่อสร้างเงื่อนไขและรักษาไว้ซึ่งเงื่อนไขสำหรับการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

การบริหารงานเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบอย่างมีระบบ กล่าวคือ มีหลักการ กฎเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน โดยลักษณะเช่นนี้ การบริหารงานจึงเป็นศาสตร์ทางสังคม ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยาและรัฐศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารงานในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารงานแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม^{๑๘}

การบริหาร หมายถึง ความพยายามที่จะสั่ง แนะและผสม ผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวมที่มุ่งสู่จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นของผู้บริหาร ในองค์การซึ่งมีหน้าที่สั่งการ ให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มคน ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน^{๑๙}

การบริหารเป็นทั้งศิลป์ ทั้งศาสตร์ และอาชีพ กล่าวคือ กรณีที่เป็นศิลป์ (Art) หมายถึงบุคคลได้ใช้ทักษะและความรู้ที่พัฒนาขึ้นของแต่ละบุคคล เพื่อให้บรรลุจุดหมายใดจุดหมายหนึ่ง กรณีที่เป็นศาสตร์ (Science) เป็นองค์ความรู้ในสิ่งที่เกิดจากการสืบค้นหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีเชิงวิทยาศาสตร์ มีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การประมวลผลข้อมูล การตั้งสมมุติฐาน และการทดสอบสมมุติฐาน^{๒๐}

^{๑๗}รงค์ชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๓-๔.

^{๑๘}จันทราณี สงวนนาม, เอกสารประกอบการสอนบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง, (กรุงเทพมหานคร : ม.ท.ป., ๒๕๓๖), หน้า ๔.

^{๑๙}ชาญชัย อาจิมสมาจาร, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริม, ๒๕๔๐), หน้า ๓๘.

^{๒๐}วิโรจน์ สารรัตน์, การบริหารหลักการทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

การบริหารงานเป็นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน^{๒๑}

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทางสังคมของบุคคลร่วมกันทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดโดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรที่มีอยู่ คือ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร หลักการบริหารดังกล่าวมาแล้วนั้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็นต่อการบริหารงานของหน่วยงาน เพราะผู้บริหารมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องกระทำร่วมกันเพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ จึงต้องอาศัยหลักการบริหารสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อความเหมาะสม และถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย ทั่วยุคทันสมัยในปัจจุบัน

ตารางที่ ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุติเมธี), (๒๕๔๖, หน้า ๗๓)	การบริหาร คือ กระบวนการ จัดการ และดำเนินการทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การคณะสงฆ์ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการวัด สามารถอำนวยประโยชน์ เสริมสร้างความผาสุก ความถูกต้อง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม
พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล), (๒๕๕๑, หน้า ๒๖)	การบริหาร หมายถึง การปกครอง (Government) การดูแลรักษา หมู่คณะและการดำเนินงานหรือจัดการ (Management) กิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ หรือองค์กรต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบาย (Policy) และวัตถุประสงค์ (Purposes/ Objectives) ขององค์กรนั้น ๆ ด้วยดี มีประสิทธิภาพ (Efficiency)
พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), (๒๕๕๐, หน้า ๒๕-๓๒)	ผู้บริหารงานจะต้องมีความหนักแน่น มั่นคง และสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้ มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละบุคคล
ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, (๒๕๔๐, หน้า ๓-๔)	การบริหารจัดการ เป็นกระบวนการของการแสวงหา และการผสมผสานทรัพยากรที่สำคัญ ๓ ประเภท คือ มนุษย์ การเงิน และทรัพยากรด้านกายภาพ เพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายหลักขององค์กรในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของสังคม

^{๒๑} สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภุชฌ์, **หลักการบริหารเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ก.พ., ๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

๒.๓.๒ ทฤษฎีการบริหารจัดการ

ทฤษฎีการบริหารนั้น ได้มีผู้ที่แสดงความคิดเห็นหลากหลาย บรรดานักจิตวิทยา นักมานุษยวิทยา และนักสังคมวิทยา ได้ให้ความสนใจในการทำงานของคนงานในด้านต่าง ๆ พระพุทธเจ้าทรงเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์และจุดมุ่งหมายของมนุษย์จากแนวเดิม ซึ่งเป็นความคิดตามหลักศาสนาพราหมณ์และลัทธิอื่น ๆ พระพุทธองค์ทรงสอนว่า การยึดมั่นในตัวตน (อัตตา) ทำให้เกิดความทุกข์ขึ้นในสังคม ทำให้คนเราคิดถึงตัวเองมากกว่าสังคม ส่วนการละตัวตน จะทำให้คนเรามีความสำนึกต่อสังคมได้มากขึ้น การละตัวตนจะต้องอาศัยการจัดระบบสังคมเสียใหม่ แต่การเสนอให้เปลี่ยนแปลงสังคมย่อมติดขัดที่ผู้ปกครองซึ่งรักษาอำนาจของตนเนื่องจากตนมีฐานะที่ดีอยู่แล้ว ดังนั้นจึงได้เสนอหลักการบริหารทางพระพุทธศาสนา ที่ถือว่าเป็นต้นแบบของการบริหารที่มาตั้งแต่สมัยพุทธกาล^{๒๒} ดังนี้

๑. ในการบัญญัติพระวินัย มีการบัญญัติพระวินัยเพื่อใช้ปกครองสงฆ์ หรือใช้เป็นหลักปฏิบัติของพระภิกษุ แต่พระวินัยนั้นเป็นพุทธบัญญัติทั้งหมด หาใช่สงฆ์หรือผู้แทนสงฆ์เป็นผู้บัญญัติ อย่างไรก็ตามรัฐสภาเป็นผู้บัญญัติกฎหมายในระบอบประชาธิปไตยไม่ จุดประสงค์ในการบัญญัติพระวินัยก็เพื่อให้สงฆ์อยู่ร่วมกันด้วยดี พ้นจากมลทินและกิเลสต่าง ๆ ทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสและเป็นเครื่องส่งเสริมการปฏิบัติธรรม ดังข้อความว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะเหตุนี้แล เราจักบัญญัติสิกขาบทแก่ภิกษุทั้งหลาย อาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ เพื่อความดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อข่มผู้เก้อยาก ๑ เพื่ออยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะอันจักบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสังฆธรรม ๑ เพื่อถือตามพระวินัย ๑”^{๒๓}

๒. ในด้านการบริหารพระวินัยในสมัยเมื่อยังมีพระสาวกไม่มากนักพระพุทธองค์ทรงบริหารพระศาสนาด้วยพระองค์เองโดยมีพระสาวกที่สำคัญ เช่น พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ ช่วยแบ่งเบาภาระบ้างตามความจำเป็น ต่อมาเมื่อมีพระสาวกเพิ่มขึ้นและมีผู้ขอเข้าอุปสมบทในพุทธศาสนามากขึ้น ก็ได้ทรงอนุญาตให้พระสาวกให้อุปสมบทแก่ผู้เข้ามาขอบวชได้ โดยให้ผู้ขอบวชเปล่งวาจาถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ครั้นต่อมาเมื่อภิกษุเพิ่มขึ้นอีก ทรงมอบความเป็นใหญ่ให้แก่สงฆ์ในการทำกิจกรรมทั้งปวงของพุทธศาสนา เช่น การให้บรรพชาอุปสมบท การกรานกฐิน การกำหนดเขตสีมา การระงับอธิกรณ์ เป็นต้น ซึ่งเท่ากับมอบให้สงฆ์เป็นผู้บริหารงานพระศาสนาตามระเบียบที่ได้ทรงกำหนดไว้นั่นเอง ส่วนการบริหาร คณะสงฆ์ในรูปองค์กร เช่น มหาเถรสมาคมนั้นไม่บัญญัติในพระวินัย แต่ก็ไม่ได้ขัดพระวินัยเป็นต้น

๓. ด้านอธิกรณ์ของสงฆ์ สถาบันตุลาการทางพระพุทธศาสนามีลักษณะบางอย่างคล้ายกับสถาบันตุลาการทางอาณาจักร มีกฎหรือระเบียบที่สังคมวางไว้เป็นบรรทัดฐานแห่งการกระทำของบุคคลในสังคม ป้องกันไม่ให้มีการกระทำหรือความประพฤติที่เป็นปฏิปักษ์ต่อความสงบสุขของสังคม ฝ่ายอาณาจักรมีกฎหมายเป็นหลักในการปกครอง ส่วนฝ่ายพุทธจักรมีวินัยเป็นหลัก ทั้งฝ่ายอาณาจักร

^{๒๒}ปรีชา ช่างขวัญยืน, *ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก*, พิมพ์ครั้งที่ ๒. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒-๔๓.

^{๒๓}อง.ทก.(ไทย) ๒๐/๔๓๖/๑๑๐.

และพุทธจักรมีกระบวนการพิจารณาคดีหรืออิภรณ์ และมีวิธีลงโทษตามโทษานุโทษ แต่ลักษณะการลงโทษตามพระวินัยกับโทษของกฎหมายบ้านเมืองมีข้อแตกต่างกันมาก ความผิดที่ร้ายแรงบางอย่างของบรรพชิต เช่น ความผิดทางเพศ สำหรับฝ่ายอาณาจักรอาจไม่ถือว่าเป็นผิด เป็นต้น

การบริหาร เป็นงานเกี่ยวกับ ๑. การปกครองบังคับบัญชา การพิจารณา วินิจฉัย (Consideration) การตัดสินใจ (Decision) และการสั่งงาน (Command/Ordering) ตามลำดับชั้นในสายการบังคับบัญชา (Chain of Command) ของแต่ละองค์กรหรือหน่วยงาน (Organization) ในระดับต่าง ๆ

๒. การจัดการ (Management) กิจกรรมต่าง ๆ ของวัด ได้แก่ การจัดการเกี่ยวกับการให้การศึกษาลัทธิธรรม (พระปริยัติสัทธรรม) การให้การศึกษาบรม ศีล สมาธิ ปัญญา และการเผยแผ่พระสัทธรรม การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ การสาธารณสงเคราะห์และศาสนพิธีการ กำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) การวางนโยบาย (Policy) การจัดลำดับความสำคัญ (Priority) ของโครงการวางแผนและการบริหารโครงการ อันเป็นกิจกรรมขององค์กรหรือหน่วยงานในระดับต่าง ๆ การแบ่งงานและการมอบหมายหน้าที่การงาน การจัดการ (Management) ตามแผนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดเอาไว้ให้ได้ผล คือ “ประสิทธิผล” (Effectiveness) ต้องมี “ประสิทธิภาพ” (Efficiency) สูงและรวมทั้งการตรวจงาน (Inspection) การติดตามผล (Follow-up) และการประเมินผลงาน (Evaluations)

๓. การจัดการทางด้านบุคลากร (Personnel Management) การเงินหรือการคลัง (Financial Management) และทรัพย์สิน (Assets) ขององค์กรหรือหน่วยงานแต่ละระดับเครื่องวัดผลของการบริหารงาน (Administrative Measurement) ก็คือประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง อัตราส่วนแห่งค่าลงทุน (Investment Value) ต่อประสิทธิผล (Effectiveness) ของการบริหารงานของนักบริหารหรือหน่วยงานหนึ่ง^{๒๔}

เมื่อเทียบกับอัตราส่วนแห่งค่าลงทุน ต่อประสิทธิผลของการบริหารงานอย่างเดียวกันของนักบริหารหรือหน่วยงานเดียวกันแต่ต่างวาระเวลาคือระยะเวลาต่างกันหรือเมื่อเทียบกับอัตราส่วนแห่งค่าลงทุนต่อประสิทธิผลของการบริหารงานอย่างเดียวกันของนักบริหารอีกคนหนึ่งหรืออีกหน่วยงานหนึ่ง

กระบวนการบริหารมี ๕ ประการคือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดนโยบายและมาตรการอันเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดวางไว้

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดตำแหน่งสายงานในองค์การ

๓. การแต่งตั้งบุคลากร (Staffing) หมายถึง การสรรหาบุคลากรมาบรรจุ แต่งตั้งในตำแหน่งที่กำหนดไว้

๔. การอำนวยการ (Directing) คือ กำกับ สั่งการและมอบหมายให้แต่ละฝ่าย ได้ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้

๕. การควบคุม (Controlling) คือ การติดตามดูว่าแต่ละฝ่ายปฏิบัติงานไปถึงไหน อยู่ที่

^{๒๔} พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคโล), การบริหารวัด, หน้า ๒๖-๒๗.

ขั้นตอนใดมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่อาจเกิดขึ้นที่ใดบ้าง^{๒๕}

ผู้บริหารหรือผู้จัดการที่ประสบความสำเร็จ ควรต้องมีความรู้ความเข้าใจในความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการกระทำหน้าที่ (Function) และการแสดงบทบาท (Roles) ไว้ว่า

ต้นศตวรรษที่ ๒๐ นักธุรกิจชาวฝรั่งเศสผู้หนึ่ง คือ เฮนรี ฟาโย (Henri Fayol) ได้เสนอตัวแบบหน้าที่สำคัญ ๕ ประการของการจัดการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นวงจร

หน้าที่หลักที่สำคัญประการแรกของผู้บริหาร คือ การวางแผน นั่นคือการกำหนดเป้าหมายว่าต้องการให้อะไรเกิดขึ้น ที่ไหน เมื่อไร โดยใคร และด้วยวิธีการอย่างไร หลังจากนั้นหน้าที่สำคัญถัดมาคือ การจัดองค์การซึ่งเป็นเรื่องของการ แบ่งงาน การจัดสายการบังคับบัญชาและการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลมาปฏิบัติหน้าที่ตามแผน หน้าที่หลักที่สำคัญต่อมาคือ การบังคับบัญชาสั่งการให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ แต่การกระทำหน้าที่ของบุคลากรตามการสั่งการของผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ หรือฝ่ายต่าง ๆ อาจมีปัญหาขัดแย้งกันหรือไม่สัมพันธ์กัน ดังนั้นหน้าที่หลักของการบริหารหรือการจัดการที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การประสานงาน นอกจากนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรยังมีความจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบควบคุมจากฝ่ายบริหารด้วย ว่าเป็นไปตามแผนหรือเบี่ยงเบนออกไปจากเป้าหมายของแผนมากน้อยเพียงใด เป็นเพราะเหตุใด ซึ่งอาจมีความจำเป็นต้องทำการปรับแผน หรือวางแผนใหม่ (Replanning) และเมื่อมีการปรับแผน หรือวางแผนใหม่อาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับองค์กรใหม่ (Reorganizing) เป็นวงจรอย่างนี้เรื่อยไป

สองทศวรรษต่อมา Gulick and Urwick ได้เสนอหลักว่าด้วยหน้าที่ของการบริหารที่รู้จักกันแพร่หลายในนามของหลัก POSDCoRB ซึ่งย่อมาจากหน้าที่หลักของการบริหาร ๗ ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การคัดเลือกหรือการสรรหาบุคลากร (Staffing) การอำนาจการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ซึ่งหลัก POSDCoRB นี้ขยายความมาจากหน้าที่ทางด้านการจัดการของ Fayol นั่นเองโดยแยกหน้าที่ทางด้านการคัดเลือกหรือสรรหาบุคลากรออกมาจากการจัดองค์การส่วนหน้าที่การควบคุมถูกแบ่งออกเป็นสองหน้าที่ คือการรายงานผลการปฏิบัติงานและการงบประมาณหลัก POSDCoRB นี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นหน้าที่สำคัญของการบริหารหรือการจัดการในภาครัฐมาเป็นเวลานาน

ทศวรรษที่ ๘๐ โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากผู้บริหารและนักวิชาการตระหนักถึงความไม่เพียงพอของหน้าที่ทางด้านการจัดการของฟาโยล (Fayol) และหลัก POSDCoRB ในปี ค.ศ.1983 Garson และ Overman ได้เสนอหลัก PAFHRIER ขึ้นมาซึ่งเป็นคำย่อมาจากหน้าที่หลักของการบริหารหรือการจัดการสมัยใหม่ ๕ ประการคือ

๑. PA ย่อมาจาก Policy Analysis คือการวิเคราะห์นโยบายซึ่งกินความหมายมากกว่าการวางแผนการวิเคราะห์นโยบายรวมไปถึงการวิเคราะห์ว่าอะไรคือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักของนโยบายการกำหนดนโยบาย และการวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบาย ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับ

^{๒๕} พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต), *คุณธรรมสำหรับนักบริหาร*, หน้า ๓๓.

การบริหารในภาครัฐ ภาคเอกชนในปัจจุบันก็ตระหนักถึงความจำเป็นสำหรับการวิเคราะห์แผน หรือ นโยบายเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

๒. F ย่อมาจาก Financial Management หรือการจัดการทางการเงินหรือการคลัง เป็นหน้าที่สำคัญสำหรับการบริหารหรือการจัดการขององค์การทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนแต่ถูกละเลยมิได้มีการกล่าวถึงในอดีต

๓. HR ย่อมาจาก Human Resource Management คือ การจัดการทางด้านทรัพยากรมนุษย์ มีความหมายกว้างกว่าการคัดเลือกหรือสรรหาบุคลากรขององค์การ จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมการเรียนรู้และพัฒนา ได้รับการมอบหมายอำนาจ (Empowerment) ต้องมีคุณภาพในการทำงาน และมีคุณภาพชีวิตอีกด้วย

๔. I ย่อมาจาก Information Management เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของสังคมสารสนเทศ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจัดการทางด้านสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการนำเอาสารสนเทศมาประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารด้วย

๕. ER ย่อมาจาก External Relations สะท้อนให้เห็นถึงสังคมในยุคปัจจุบันที่องค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กันเชิง Synergistic และ Symbiotic เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดการทางด้านความสัมพันธ์กับองค์การอื่น ๆ รวมทั้งกับสังคมและกับสิ่งแวดล้อมเป็นต้น^{๒๖}

จะเห็นได้ว่าหลัก PAFHRIER สามารถใช้ประกอบกับหลัก POSDCoRB หรือหลักของ Fayol ได้เป็นอย่างดีสำหรับการทำความเข้าใจหน้าที่หลักที่สำคัญของการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน เสนอกระบวนการบริหารไว้ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดระบบองค์การ (Organizing)
๓. การจัดบุคลากร (Staffing)
๔. การเป็นผู้นำในองค์การ (Leading)
๕. การควบคุมการดูแล (Controlling)^{๒๗}

หลักการบริหารเหล่านี้อาจจะเคยปฏิบัติโดยผู้บริหารก่อนมี Fayol แต่ Fayol เป็นบุคคลแรกที่ประมวลหลักการเหล่านี้ขึ้นมา ทำให้ผู้บริหารทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ เขาได้วางรากฐานของการบริหารในฐานะที่เป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง

ทฤษฎีการบริหาร โดยมีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์

^{๒๖}ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, *วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๓-๑๔.

^{๒๗}Koontz Harold and Wehrich Heize, *Essential of Management*, 5th1, (Singapore: McGraw-Hall, 1990), pp. 26-27.

ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของและตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการ งานต่าง ๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อดกมลในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้นและลง นอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุง เช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคน ที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยง งานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้ สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว^{๒๘}

หลักการในการบริหารจัดการขึ้น ๑๔ ประการเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการ ดังนี้

๑. การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ฟาโย ได้เสนอว่า คนงานควรจะได้รับกรมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) แวปเบอร์ และฟาโย ได้ให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของ แวปเบอร์จะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) ความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา เน้นอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบอยู่คู่กัน

๓. การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) ฟาโย กล่าวว่าคำสั่ง สองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้องในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชาและทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยากและผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชามากจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

^{๒๘} Alan Price, *Human Resource Management In a Business Context*, 2 edition, (London: Thomson Learning, 2004), p. 110.

๔. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับขั้นของ การบริหารจัดการจำนวนที่ดีที่สุดในลำดับขั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือ ความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ(Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับขั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลงและองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้นภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่าง ๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับขั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นของสายการบังคับบัญชาแต่ละแผนกต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่น ๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ช่วยในการตัดสินใจให้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่นและวิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้นสำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้น เป็นการสร้างทีมงานข้ามสายซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

๕. การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชาแต่เป็นการกำหนดว่าควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไรอย่างไรและมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีมีความสำคัญเนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์การ

๖. การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์การ องค์การใดที่ไม่มีการวางแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผลซึ่งจะไม่มี การมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคลแต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่ากิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

๗. หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้นเป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียม

๘. การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดหาเพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุดและเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์การ (Organization Chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคนและเป็นการชี้ชัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคตการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การยุคปัจจุบันเนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีค่าที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคนและทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

๙. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยปราศ จากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชาผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิด

ริเริ่มนับถือได้ว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆทำให้ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของพนักงานและความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุลซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้วัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

๑๐. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอร้อง (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมาสำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชาความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลายๆคนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดและทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การกับคุณสมบัติของผู้นำภายในองค์การและเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติตามได้อย่างยุติธรรมอีกด้วย

๑๑. ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้รางวัลประกอบด้วย โบนัสและแผนการแบ่งกำไรเป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้การให้หรือการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์การรวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตให้เพิ่มขึ้นโดยการให้รางวัลเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรมและตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

๑๒. ความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาวเมื่อพนักงานอยู่ในองค์การซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็นระยะเวลานานโดยพยายามพัฒนาทักษะและปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรขององค์การการจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่อธิบายความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

๑๓. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ (Subordination of individual interests to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์การถือว่าเป็นประโยชน์ของทุก ๆ คนหรือของทุกกลุ่มในองค์การในขณะที่องค์การยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์การและสมาชิกภายในองค์การ

๑๔. ความสามัคคี (Sprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์การที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นภายในองค์การและสิทธิในการสั่งการหรือการบริโภคและความร่วมมือกันถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนาความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงานโดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญเพราะเมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์การมีความแข็งแกร่ง^{๒๙}

กระบวนการบริหารงาน ๗ ประการ เรียกโดยย่อว่า “POSDCoRB” เป็นกระบวนการบริหารงานที่นำเสนอไว้ในหนังสือ “Papers on the Science of Administration” ในปี พ.ศ . ๒๔๗๙ โดยมีกระบวนการบริหารงาน ดังนี้

^{๒๙}Henri Fayol, *Industrial and General Administration*, (New York: Mc-Graw Hill, 1930), pp. 17-18.

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนทางการปฏิบัติงานตลอดจนวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

๒. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และการแบ่งส่วนของงานให้เหมาะสมและลงตัว

๓. การจัดสายงานและการจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงาน ด้านบุคลากรอันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การรักษาสภาพ และการควบคุมการปฏิบัติงาน

๔. การอำนวยการ (Direction) หมายถึง การดำเนินการตัดสินใจ และสั่งการในการปฏิบัติงานของส่วนต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนทั้งในลักษณะงานทั่วไปและในลักษณะงานเฉพาะตลอดจนการให้คำแนะนำและควบคุมการปฏิบัติงานในทุกภาคส่วน

๕. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การร่วมมือกันของบุคลากรในการปฏิบัติงานตามส่วนต่าง ๆ ให้ประสานสอดคล้องกันอย่างกลมกลืน

๖. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารงานและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของกิจการต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน

๗. งบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายให้รอบคอบและรัดกุม รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและการจัดทำบัญชี^{๓๐}

บิดาแห่งการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด สำหรับงานแต่ละอย่างคือต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์มาตรฐานของงาน จะต้องมีการจัดวางเอาไว้โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริงและในเวลาเดียวกัน การจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่าง ๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงานโดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงานนอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วยและในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงานควบคู่กับการพิจารณาคนงานนี้คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้นเพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริง ถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลิตผลสูงขึ้น

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่ โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น^{๓๑}

^{๓๐} Luther Gulick and Lyndall Urwick, *Papers on the Science of Administration*, (New York: Institute of Public Administration, 1937), pp. 37-38.

^{๓๑} เทเลอร์, อังใน ธงชัย สันติวงษ์, *องค์การและการบริหาร*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๓), หน้า ๔๗-๔๘.

การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม^{๓๒}

การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน^{๓๓}

สรุปได้ว่า หลักการบริหารทั้งหลายนั้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็นต่อการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ เพราะคณะสงฆ์มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องกระทำร่วมกันเพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยเฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร

ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่คณะสงฆ์ตั้งเอาไว้จึงต้องอาศัยหลักการบริหารสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อความเหมาะสมถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย และทันยุคสมัยปัจจุบัน จึงต้องดำเนินการตามหลักการบริหาร ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดระบบองค์การ (Organizing)
๓. การจัดบุคลากร (Staffing)
๔. การเป็นผู้นำในองค์การ (Leading)
๕. การควบคุมการดูแล (Controlling)

^{๓๒}Peter F. Drucker อ้างใน สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๖.

^{๓๓}Simon, Herbert, A, **Public Administration**, (New York: Alfrcod A Kuopf, 1966), p. 3.

ตารางที่ ๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล), (๒๕๕๑, หน้า ๒๖-๒๗)	การบริหาร เป็นงานเกี่ยวกับ ๑. การปกครองบังคับบัญชา การพิจารณา วินิจฉัย(Consideration) ๒. การจัดการ (Management) ๓. การจัดการทางด้านบุคลากร (Personnel Management)
พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตโต), (๒๕๓๘, หน้า ๓) ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, (๒๕๔๐, หน้า ๑๓-๑๔)	กระบวนการบริหารมี ๕ ประการ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การจัดองค์การ (Organizing) ๓. การแต่งตั้งบุคลากร (Staffing) ๔. การอำนวยการ (Directing) ๕. การควบคุม (Controlling) หลัก PAFHRIER ๕ ประการคือ ๑. PA คือ Policy Analysis ๒. F คือ Financial Management ๓. HR คือ Human Resource Management ๔. I คือ Information Management ๕. ER คือ External Relations
Peter F. Drucker อ่างใน สมพงษ์ เกษมสิน, (๒๕๒๓, หน้า ๖)	การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพ องค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักของ องค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่าย และตอบสนองความพอใจให้กับสังคม
Simon, Herbert, (1966, p. ๓)	การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปร่วมมือกัน ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ร่วมกัน
Koontz Harold and Wehrich Heize, (1990, pp. ๒๖-๒๗)	กระบวนการบริหารไว้ ๕ ขั้นตอน ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การจัดระบบองค์การ (Organizing) ๓. การจัดบุคลากร (Staffing) ๔. การเป็นผู้นำในองค์การ (Leading) ๕. การควบคุมการดูแล (Controlling)

ตารางที่ ๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการ (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Alan Price, (2004, p. ๑๑๐)	ทฤษฎีการบริหาร ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การจัดองค์การ (Organizing) ๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) ๔. การประสานงาน (Coordinating) ๕. การควบคุม (Controlling)
Henri Fayol, (1930, pp. ๑๗-๑๘)	หลักการในการบริหารจัดการขึ้น ๑๔ ประการ ๑. การแบ่งงานกันทำ ๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ๓. การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว ๔. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ ๕. การรวมอำนาจ (Centralization) ๖. การมีเป้าหมายเดียวกัน ๗. หลักความเสมอภาค ๘. การออกคำสั่ง ๙. ความคิดริเริ่ม ๑๐. ความมีระเบียบวินัย ๑๑. ค่าตอบแทน ๑๒. ความมั่นคงในงาน ๑๓. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ ๑๔. ความสามัคคี

๒.๓.๓ องค์ประกอบของการบริหาร

องค์ประกอบของการบริหาร (Management Component) ตามแนวความคิดการบริหาร งานของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ในความหมายของการบริหารเอาไว้ จะเห็นว่าการบริหารนั้นมีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือเป้าหมาย (Goal) ปัจจัยการบริหาร (Factor of Management) และลักษณะของการบริหาร (Management Style) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. มีเป้าหมาย (Goal) หรือวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการบริหารองค์การ ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดทิศทางหรือวัตถุประสงค์ของการทำงานไว้ชัดเจน

๒. มีปัจจัยในการบริหาร (Factor of Management) โดยทั่วไปแล้วปัจจัยในการบริหารที่เป็นพื้นฐานมี ๕ ประการ คือ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุ (Material) เทคนิควิธี (Method) เครื่องจักร (Machine) จึงได้มีนักวิชาการหลายๆท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารไว้ดังนี้

Gulick and Urwick (กูลิคและเออร์วิค) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๗ ประการ เรียกโดยย่อว่า “POSDCoRB Model” ^{๓๔} ซึ่งอธิบายความหมายได้ดังนี้

P = Planning หมายถึง การวางแผนงาน วิจัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการถูกต้องอย่างมีเหตุผล

O = Organizing หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์กร

S = Staffing หมายถึง การจัดบุคคลมาปฏิบัติงานหรือการบริหารงานบุคคล

D = Directing หมายถึง การศึกษาวิธีการ อำนาจการ ควบคุม นิเทศงาน

Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือ ประสานงาน

R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์

B = Budgeting หมายถึง การเงิน งบประมาณ

ระบบการบริหารองค์การ คือ ระบบการทำงานของผู้บริหาร ในการบริหารระบบต่าง ๆ ขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุดสำหรับองค์กร ระบบการบริหารนี้ หากจะพิจารณาเริ่มจากระบบต่าง ๆ ขององค์กร โดยสัมพันธ์มาถึงการปฏิบัติหน้าที่การบริหารโดยนักบริหารแล้ว ระบบการบริหารจะสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) จากระบบโอกาสขององค์กร ที่เปิดกว้างเผชิญกับสภาพล้ามนั้น ผู้บริหารจะต้องมีภาระต้องติดตามสภาพแวดล้อม และกำหนดให้องค์กรมีเป้าหมาย แผนงานที่ดีที่สุดตลอดเวลา คือ “การบริหารโอกาส” ซึ่งนับเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ความคิดและมีความคิดเป็นเลิศ (Ideas) โดยนักบริหาร แผนงานที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรจึงเกิดขึ้น งานบริหารด้านนี้หากมองเป็นภาระหน้าที่และกิจกรรมทางการบริหารที่มีผู้บริหารต้องกระทำแล้วอาจเรียกได้ว่า เป็นการวางแผน (Planning) นั้นเอง ซึ่งในทางปฏิบัติจะหมายถึงการสนใจทำการวางแผนโดยตัวนักบริหารเอง รวมทั้งระบบการวางแผนที่พัฒนาขึ้นใช้ในทุกระดับ และการมีส่วนร่วมในการวางแผนของผู้บริหารระดับต่าง ๆ และพนักงานผู้ปฏิบัติด้วย

๒) จากระบบงานที่มีทรัพยากรที่คุณค่าในตัว ผู้บริหารจะต้องรู้จักแบ่งปันและจัดระเบียบการให้ตรงกับความเป็นและต้องการตลอดเวลา ภาระหน้าที่งานและกิจกรรมทางการบริหารที่ผู้บริหารทำอยู่นี้ ก็คือองค์กรหรือการบริหารงาน ซึ่งขอบเขตจะคลุมตั้งแต่การจัดโครงสร้างองค์กร การจัดระบบงานและกระแสการไหลของงาน รวมทั้งขั้นตอนวิธีทำงานต่าง ๆ ทั้งนี้หากมีการพร้อมทุกด้านตามที่กล่าว ก็อาจจะช่วยให้เกิดความมั่นใจว่าทรัพยากรเหนือสิ่งของทำสิ่ง (Things) ต่างถูกจัดเตรียมไว้ใช้ปฏิบัติงานอย่างอันดีที่สุดแล้ว

๓) จัดระบบคนผู้ปฏิบัติงาน ที่เป็นกระบวนการทำงานอันเป็นผลจากการเกี่ยวระหว่างกัน และเข้าใจกันของทำงานทุกฝ่าย ทั้งหัวหน้าหรือผู้นำ ผู้ร่วมงานและผู้ปฏิบัติงานในทุกจุดนั้น การจะ

^{๓๔} พลอากาศโท หม่อมหลวงสุปรีชา กมลาศน์, กลยุทธ์การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

เป็นไปในทางใด อย่างไรก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับ “คน” ผู้ปฏิบัติที่มีชีวิตจิตใจและความรู้สึก และต้องการ ชักจูงใจ โน้มน้าวและเสริมสร้างให้เกิดพลังร่วมและพลังทุ่มเทต่าง ๆ ซึ่งมีตั้งแต่การเรียนรู้จัดคัดเลือก คน การรู้จักศิลปะการสั่งการและรวมถึงการรู้จักวิธควบคุมคนให้ปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทและตั้งใจ ที่จะให้ได้ผลการผลิตสูงและได้คุณภาพที่ดีพร้อมกันทั้งสองอย่างบทบาทของผู้บริหารที่สำคัญยิ่งก็ คือ การต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานการทำงาน (Integration) ของระบบต่าง ๆ ขององค์กรให้สามารถ ทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายลงได้ตลอดเวลาผู้บริหารจะต้อง “จัดการ” (Manage) ให้ “ระบบงาน” และ “ระบบคน” ทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพในการแปรสภาพปัจจัยต่าง ๆ ให้เป็นผลงานที่ดี

โดยทั้งนี้ทุกอย่างที่ดำเนินไป จะต้องสอดคล้องเป็นไปตามสภาพเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม ต่าง ๆ โดยมีการเสียน้อยที่สุดและช่องทางสำเร็จได้มากที่สุดในทุกทิศทางที่ปลอดภัยตามช่องทางที่ได้วิเคราะห์ ติดตามโดยผู้บริหารตลอดเวลา ในส่วนนี้ก็คือ “การบริหารโอกาส” ซึ่งนับเป็น ภาระหน้าที่โดยตรงที่จะต้องกระทำด้วยตนเอง เป็นลำดับแรก และกระทำอย่างต่อเนื่องด้วยสำหรับ ภารกิจของผู้บริหาร คือ การสร้างประสิทธิภาพในการจัดระบบงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมสะดวกและ ง่ายที่คนปฏิบัติจะทำได้ โดยมีประสิทธิภาพในผลงานสูง ซึ่งพิจารณาองภาระหน้าที่ดังกล่าวเป็น ภาพรวมก็คือ “การประสานงาน” (Coordinating) หรือการประสานการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้ เข้ากันได้ (Coordinated Work) นั่นเอง แต่ในทางปฏิบัติ ผู้บริหารจะวิธีการปฏิบัติที่เรียกได้ว่า “หน้าที่งานบริหาร” (Managerial Functions) ที่เป็นมาตรฐานที่จะต้องกระทำโดยตัวผู้บริหารเอง ๕ ประการ คือ

๑) การวางแผน (Planning) หรือการกำหนดทิศทางองค์กรพร้อมกับเป้าหมายและ แผนงานต่าง ๆ

๒) การจัดองค์กร (Organizing) หรือการจัดระเบียบทรัพยากรให้เป็นระบบงานที่มี ประสิทธิภาพ เป็นระบบวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ที่เรียกกันทั่วไปว่า “The One Best Way”

๓) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) คือ การจัดหา พัฒนา และธำรงรักษาให้องค์กรมี ทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าสูงสุด เพื่อพร้อมที่จะปฏิบัติงานและสร้างสรรค์ความสำเร็จให้กับองค์กร จากหน้าที่ที่แต่ละคนรับผิดชอบ

๔) การสั่งการ (Directing) คือ การมีศิลปะการสร้างความเข้าใจ การรู้จักจูงใจและกำกับ ให้ผู้ทำงานทุกคนและทีมงานต่าง ๆ ทำงานโดยทุ่มเท และเสริมประสบการณ์ต่อกัน เพื่อผลสำเร็จ ของส่วนรวมร่วมกัน

๕) การควบคุม (Control) คือ การติดตามปฏิบัติ ที่กำลังดำเนินไปเพื่อให้ทราบถึง ประสิทธิภาพของการทำงานต่าง ๆ ในระหว่างกระบวนการทำงาน ทั้งนี้หากผลงานใดผิดไปจากที่คิด ผู้บริหารก็จะแก้ไขและปรับให้ทำงานกับเข้าสู่ภาวะที่มีประสิทธิภาพอีกครั้งและโดยที่การควบคุมนี้จะ อยู่ในขั้นตอนของการปฏิบัติโดยบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ดังนั้น การติดตามผลการปฏิบัติและการปรับแก้ ต่างก็ต้องกระทำกับคน ผู้ทำงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ในขณะนั้น และด้วยเหตุดังกล่าวนี้องความหมาย ของการควบคุมที่แท้จริง จึงเป็น “การควบคุมคนผู้ทำงาน” นั่นเอง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหาร (Management Component) ตาม แนวความคิดการบริหาร งานของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ในความหมายของการบริหารเอาไว้ จะเห็น

ว่าการบริหารนั้นมืองค์ ประกอบ ๓ ประการ คือเป้าหมาย (Goal) ปัจจัยการบริหาร(Factor of Management) และลักษณะของการบริหาร (Management Style) บทบาทของผู้บริหารที่สำคัญยิ่งก็คือ การต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานการทำงาน ให้สามารถทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายได้ดีตลอดเวลาผู้บริหารจะต้อง “จัดการ” (Manage) ให้ “ระบบงาน” และ “ระบบคน” ทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพในการแปรสภาพปัจจัยต่าง ๆ ให้เป็นผลงานที่ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ ๒.๘ แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหาร

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พลอากาศโท หม่อมหลวงสุปรินชา กมลาศน์, (๒๕๔๕, หน้า ๒)	Gulick and Urwick (กู ลี ค และ เออร์ วิ ค) ได้ กล่าวว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๗ ประการ P = Planning หมายถึง การวางแผนงาน O = Organizing หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์กร S = Staffing หมายถึง การจัดบุคคลมาปฏิบัติงานหรือการบริหารงานบุคคล D = Directing หมายถึง การศึกษาวิธีการ อำนวยการ ควบคุม นิเทศงาน Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือ ประสานงาน R = Reporting หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ B = Budgeting หมายถึง การเงิน งบประมาณ

๒.๓.๔ พุทธวิธีในการบริหาร

ความหมายของการบริหารในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การดูแลรักษาตนเองเรียกว่า กายบริหาร ไปจนถึงการปกครอง ดูแล รักษาหมู่คณะภายในวัดอันได้แก่หมู่พระภิกษุสงฆ์ชื่อว่า พระสงฆ์และสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ขรราวาส ที่มีที่อยู่หรือพำนักอยู่ในวัดรวมทั้งกิจการของวัด เรียกว่า การบริหารวัดและการปกครองคณะสงฆ์ ในสังฆมณฑลทั่วประเทศ^{๓๕}

หน้าที่ในการบริหาร คือ หน้าที่แต่ละอย่างของกระบวนการการบริหารล้วนเป็นหน้าที่ของงานที่จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติทั้งนี้เพื่อให้ภารกิจหรืองานทั้งหลายที่บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในองค์การปฏิบัติอยู่ให้สำเร็จผลโดยมีประสิทธิภาพ POSDCoR คือ

๑. การวางแผน (Planning) การกำหนดนโยบายและมาตรการการวางแผนปฏิบัติ หมายถึงการกำหนดแผนงานหรือวิธีปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จตามที่ต้องการการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการจะได้หนทางที่จะทำได้ตามการตั้งเป้าหมายไว้ในทางปฏิบัติในการวางแผนผู้บริหารจะทำการคาดการณ์อนาคตและจะมีการคิด

^{๓๕}พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคลโล), การบริหารวัด, หน้า ๒๙.

วิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ ในการวางแผนนั้น ผู้บริหารได้ใช้ดุลพินิจต่าง ๆ ว่าองค์กรจะต้องทำอะไร ให้ได้ผลอะไร ทำอย่างไร ทำโดยใคร ทำเมื่อไหร่ ก็จะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ โดยกล่าวไว้ว่าในการวางแผนนี้พระพุทธรูปเจ้าทรงกำหนดวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลเพื่อให้สมาชิกใหม่ได้ปฏิบัติในทิศทางเดียวกันซึ่งจะเห็นได้จากการที่ทรงประทานการอุปสมบทแก่อัญญาโกณฑัญญะพระภิกษุรูปแรกในทางพระพุทธศาสนาด้วยพระดำรัสว่า “เธอจงเป็นพระภิกษุมาเกิดธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด” จะเห็นได้ว่าพระพุทธรูปเจ้ามีการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอุปสมบทชัดเจนว่า “เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด” นั้นหมายถึงว่า ให้สมาชิกให้ปฏิบัติ ให้หลุดจากทุกข์ส่วนตัว หรือแนะนำคนอื่นให้หลุดพ้นจากทุกข์ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในการดำเนินชีวิต^{๓๖}

๒. การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การหรือการจัดรูปงาน หมายถึงการจัดรูปงาน และโครงสร้างการแบ่งหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตำแหน่งต่าง ๆ คือการจัดตำแหน่งสายบังคับบัญชาในองค์การ รวมถึงการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จำเป็นสำหรับ ตำแหน่งภายในองค์การตามความถนัด และตามความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ในเชิงวิชาการด้วย^{๓๗} สำหรับคณะสงฆ์พระพุทธรูปเจ้าทรงกำหนดให้พระภิกษุเคารพกันตามลำดับอาวุโสหรืออายุพรรษาผู้บวชที่หลังต้องแสดงความเคารพต่อผู้ที่บวชก่อนคณะสงฆ์ได้มีการบริหารกันมาในรูปแบบอาจารย์ปกครองศิษย์หรือพ่อปกครองลูกโดยปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยเป็นสำคัญในการจัดระเบียบการบริหารโดยให้อำนาจการบัญชาหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานของคณะสงฆ์ตามความเหมาะสมต่อมาฝ่ายบ้านเมืองจึงได้เข้ามามีบทบาทช่วยอุปถัมภ์ทำนุบำรุงพระพุทธ ศาสนา^{๓๘}

๓. การบริหารงานบุคคล (Staffing) คือ การสรรหาบุคคลมาบรรจุในตำแหน่งที่กำหนดไว้ หมายถึง การสรรหา การรับสมัคร การสัมภาษณ์ การคัดเลือก การบรรจุ การฝึกอบรมของบุคลากรให้เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติงานสำหรับการบริหารบุคลากรของคณะสงฆ์ เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งที่พระสังฆาธิการ ผู้หวังความสำเร็จในการบริหาร ต้องปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยในการบริหาร ภารกิจ และจำเป็นที่จะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารคณะสงฆ์ให้เข้มแข็งขึ้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^{๓๙}สำหรับการบริหารงานบุคคลในพระพุทธศาสนา เริ่มตั้งแต่การรับคนเข้ามาบวชที่จะต้องมีการกลั่นกรองโดยคณะสงฆ์พระพุทธรูปเจ้าทรงมอบความเป็นใหญ่ให้คณะสงฆ์ในการทำพิธีอุปสมบทให้แก่กุลบุตรพระเถระผู้เป็นประธานในพิธีเรียกว่าพระอุปัชฌาย์การรับคนเข้ามามีการอุปสมบทต้องได้รับการเห็นชอบเป็นเอกฉันท์จากคณะสงฆ์ซึ่งประชุมพร้อมกันในอุโบสถที่ประกอบพิธีอุปสมบท

เมื่อเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาแล้ว พระบวชใหม่ จะต้องได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาเล่าเรียนจากอุปัชฌาย์ โดยอยู่ภายใต้การดูแลของท่านจนกว่าจะมีพรรษาครบ ๕ ดังนั้น

^{๓๖}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๕-๖.

^{๓๗}กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๘), หน้า ๖.

^{๓๘}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗-๙.

^{๓๙}อ้างแล้ว, หน้า ๑๑.

กระบวนการฝึกอบรมพระบวชใหม่จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะก่อให้เกิดการศึกษาในวัด ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญในอินเดีย เช่น มหาวิทยาลัยนาลันทา^{๔๐}ระบบการศึกษาในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากร トラบใดที่บุคลากรยังไม่บรรลุพระอรหันต์เขานี้จะต้องได้รับการศึกษาอบรมตลอดไป^{๔๑}

๔. การวินิจฉัยสั่งการ (Directing) คือการเลือกเอาทางใดทางหนึ่งในจำนวนทางที่มีให้เลือกจำนวนมากการตัดสินใจสั่งการที่สำคัญที่สุดในกระบวนการบริหารทั้งหมดเพราะว่าบรรดากระบวนการต่าง ๆ ล้วนแต่ดำเนินไปเพื่อช่วยและสนับสนุนในการตัดสินใจสั่งการทั้งสิ้นในการตัดสินใจด้านการบริหารของพระสังฆาธิการจะต้องอาศัยพระธรรมวินัยด้วยทกกฎหมาย ระเบียบ กฎ และข้อบังคับ ตลอดทั้งแนวนโยบายและระเบียบประเพณีที่เคยปฏิบัติมา ฉะนั้นการตัดสินใจหมายถึงการอำนวยความสะดวกให้การชี้แจงงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดทั้งติดตามคำสั่งชี้แจงนั้นและในการสั่งงานซึ่งการตัดสินใจหรือสั่งการลงไป พระสังฆาธิการจะต้องอาศัยข้อมูลข้อเท็จจริงตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการพิจารณาการสั่งการจะดำเนินไปในทิศทางอันเป็นจุดหมายของหน่วยงานนั้น ๆ ต้องใช้เทคนิค กลวิธีให้เกิดแรงจูงใจ การติดต่อสื่อสารความคิดและการทำงานให้เกิดขึ้นนั้นจึงจะทำให้การปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามคำสั่ง^{๔๒}

๕. การควบคุม (Controlling) คือการควบคุมกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องกับการทำงานให้ได้คุณภาพที่ต้องการโดยถือหลักปรัชญาที่ว่าคุณภาพใส่เข้าไปในผลงานระหว่างการทำงานไม่ใช่การตรวจสอบครั้งสุดท้ายดังนั้นการควบคุมจึงหมายถึงการส่งเสริมและการเสริมสร้างคุณภาพทุกขั้นตอนการควบคุมแต่ละขั้นตอนเพื่อให้ได้คุณภาพตามวัตถุประสงค์นั้นเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มิใช่เป็นหน้าที่ของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ด้วยเหตุนี้การควบคุมคุณภาพ คือการทำงานเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความสูญเปล่า ป้องกันไม่ให้งานผิดพลาดไปจากข้อกำหนด หากทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานการกำกับดูแลเป็นการควบคุมสมาชิกภายในองค์การ ให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญแก่การกำกับดูแลคณะสงฆ์เป็นอย่างดี

ดังที่พระพุทธเจ้าบัญญัติพระวินัย เพื่อให้พระสงฆ์ใช้มาตรฐานการควบคุมความประพฤติให้เป็นแบบเดียวกันพระพุทธเจ้าทรงให้เหตุผลในการบัญญัติพระวินัยไว้ ๑๐ ประการ เช่น เพื่อความผาสุกแห่งคณะสงฆ์ เพื่อข่มบุคคลผู้ไม่มีความละอายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสื่อมเสียทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อความมั่นคงแห่งพระศาสนา^{๔๓}

๖. การประสานงาน (Coordinating) การประสานงาน หมายถึง การประสานงานแนวคิดพฤติกรรมของตนเองและเพื่อร่วมงานผสมผสานกลมกลืนกันไม่ขัดหรือแย้งหรือซ้ำซ้อนกันเพื่อประสานผลประโยชน์ของการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันการประสานงานจึงเป็นการสร้างวิธีการทำงานร่วมกันหรือบุคคลภายนอกเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกันสำหรับคณะสงฆ์ต้องมี

^{๔๐}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), **พุทธวิธีบริหาร**, หน้า ๑๒.

^{๔๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^{๔๒}อ้างแล้ว, หน้า ๒๓.

^{๔๓}อ้างแล้ว, หน้า ๑๙.

ประสานงานกันระหว่างพระสังฆาธิการตั้งแต่ระดับบนไปจนระดับล่าง และระดับล่างขึ้นสู่ระดับบน

๗. การเสนอรายงาน (Reporting) การเสนอรายงาน คือ การเสนอจะเป็นไปด้วย วาจา หรือการบันทึกเป็นหลักฐานในการดำเนินงาน พร้อมกับเสนอแนะปัญหาและสถิติข้อมูลที่แท้จริงต่อผู้บังคับบัญชา ตลอดทั้งการประชาสัมพันธ์เพื่อช่วยและกำลังใจในการปฏิบัติงานสำหรับพระสังฆาธิการซึ่งเป็นผู้บริหารงานคณะสงฆ์ ควรนำหลักและวิธีการปฏิบัติดังกล่าวไปปรับปรุงใช้ในงานคณะสงฆ์ ก็จะเป็นไปประโยชน์ต่องานคณะสงฆ์อย่างยิ่ง การบริหารงานบุคคลในพระพุทธศาสนามีความละเอียดและเป็นขั้นตอนในการกลั่นกรองรับบุคคลเข้ามาบวชโดยที่พระพุทธเจ้ามอบความเป็นใหญ่ให้แก่คณะสงฆ์ในการอุปสมบทกุลบุตรโดยมีพระอุปัชฌาย์เป็นประธานและต้องได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์จากคณะสงฆ์

พระบวชใหม่ต้องได้รับการฝึกฝนอบรมพระธรรมวินัยจากพระอุปัชฌาย์จนกว่าจะมีพรรษา ๕ เรียกว่า นิสัยมุตตะกะ คือพ้นจากการพึ่งพาพระอุปัชฌาย์ ดังนั้นการฝึกอบรมพระบวชใหม่จึงมีความสำคัญ การศึกษาในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ อบรมที่บุคคลนั้นยังไม่บรรลุพระอรหันต์ ผู้นั้นจะต้องได้รับการศึกษาอบรมต่อไปเรียกว่า เสขะ คือ ผู้ยังต้องศึกษาต่อ เมื่อสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว จึงเรียกว่า พระอเสขะ คือ ผู้ไม่ต้องศึกษา “กระบวนการจัดการศึกษาในทางพระพุทธศาสนายึดหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งเป็นการฝึกอบรม ที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าจะเป็นการเรียน การสอนในทางทฤษฎี เมื่อกล่าวในเชิงบริหารเราต้องยอมรับว่า พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่การจัดการ ศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้พระพุทธศาสนาจึงได้ชื่อว่าเป็นศาสนาแห่งการศึกษา”

การศึกษอบรมในพระพุทธศาสนายึดผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดสาระ กิจกรรมแหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน^{๔๔} ดังจะเห็นได้จากการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและวุฒิภาวะของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยที่พระพุทธเจ้าเทียบความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนของแต่ละบุคคลนั้นเปรียบเทียบกับบัว ๔ เหล่าและทรงจำแนกประเภทของบุคคลที่ได้รับการศึกษาอบรมไปตามจริต ๖ ประการและที่สำคัญพระพุทธเจ้าทรงมุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง ดังมีพุทธพจน์ที่ว่า “ตุมเหทิกิจจํ อาตปปี อุกขาตาโร ตถาคตา เธอทั้งหลายต้องทำความเพียรเผากิเลส พระตถาคตเจ้าเป็นเพียงผู้บอกทาง”^{๔๕}

บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาแล้วจะได้รับการจัดสรรภาระหน้าที่ให้ปฏิบัติงานภายในองค์กรตามความรู้ความสามารถ ดังพระพุทธเจ้าทรงแต่งตั้งเอตทัคคะในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ในการบริหารงานบุคคลพระพุทธศาสนามีระบบการให้รางวัลและการลงโทษซึ่งเปรียบเทียบกับ การใช้พระเดชพระคุณในสมัยปัจจุบัน ใครทำดีก็จะได้รับการยกย่องใครทำผิด ก็ต้องได้รับการลงโทษ ดังพระบาลีว่า “นิคฺคณฺเห นิคฺคหารทํ ปคฺคณฺเห ปคฺคหารทํ ชฺมคนฺที่ควรชฺม ยกฺยอํ คนฺที่ควรยก

^{๔๔}สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกระทรวงกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๒๐.

^{๔๕}ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๐/๕๑.

ย่อง”^{๔๖} เราจะเข้าใจระบบการให้รางวัลและการลงโทษได้ดี จากเรื่อง เกสีสูตร ว่า

วันหนึ่ง สารถีผู้ฝึกม้าชื่อนายเกสีเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าแล้วทูลว่า พระพุทธเจ้าทรงมีวิธีฝึกคนอย่างไร พระพุทธเจ้าทรงย้อนถามว่า นายเกสีมีวิธีฝึกม้าอย่างไร นายเกสีกราบทูลว่า ข้าพระองค์ใช้ ๓ วิธี คือ วิธีที่นุ่มนวล วิธีรุนแรง วิธีผสมผสาน คือมีทั้งนุ่มนวล และรุนแรง พระพุทธเจ้าตรัสถามว่า ถ้าใช้ ๓ วิธี ไม่ได้ผลแล้วจะอย่างไร

นายเกสีกราบทูลว่า ถ้าฝึกไม่ได้ผลก็ฆ่าม้าทิ้งเสียเพราะปล่อยไปก็ทำให้เสียชื่อสถาบันเกสีวิทยา

พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระองค์ทรงใช้ทั้ง ๓ วิธีฝึกคนเหมือนกัน คือใช้วิธีนุ่มนวลกับคนที่ควรให้กำลังใจ ใช้วิธีรุนแรงกับคนที่ควรตำหนิห้ามปราม และใช้วิธีผสมผสานกับคนที่ควรยกย่องเมื่อถึงคราวต้องยกย่องและตำหนิเมื่อถึงคราวที่ตำหนิ

นายเกสีทูลถามว่า ถ้าใช้ ๓ วิธีแล้วไม่ได้ผลจะอย่างไร

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ก็มีการฆ่าม้าเหมือนกัน

นายเกสีทูลถามว่า การฆ่าไม่สมควรสำหรับสมณะมิใช่หรือ

พระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่า ในวินัยของพระอริยเจ้า การฆ่า หมายถึง การเล็กลงกว่ากล่าวสั่งสอน คนที่พระพุทธเจ้าเล็กลงกว่ากล่าวสั่งสอนย่อมหมดโอกาสเจริญเติบโตทางธรรม^{๔๗}

สรุปได้ว่า หลักการบริหาร เป็นแนวคิดด้านการจัดการที่มุ่งลักษณะหน้าที่ขององค์การ และการบริหารจัดการโดยใช้การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม เป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาหลักการบริหาร มาประกอบเป็นกระบวนการบริหารเพราะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและจำเป็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพราะผู้บริหารมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องกระทำร่วมกันเพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา การสังคมสงเคราะห์ การศึกษา และกิจกรรมสาขาอื่นๆ เพราะทุกองค์การต้องอาศัยกระบวนการในการบริหารจัดการด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้จึงต้องอาศัยหลักการบริหารสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อความเหมาะสมถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยและทันยุคสมัยในปัจจุบัน

^{๔๖} ชู.ชา.ที.ส.ตี. (ไทย) ๒๗/๒๔๒/๕๓๑.

^{๔๗} อง.จ.ต.ก.ก. (ไทย) ๒๑/๑๑๑/๑๕๐.

ตารางที่ ๒.๙ แนวคิดเกี่ยวกับพุทธวิธีในการบริหาร

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล),	ความหมายของการบริหารในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การดูแลรักษาตนเองเรียกว่า กายบริหาร ไปจนถึงการปกครอง ดูแลรักษาหมู่คณะภายในวัดอันได้แก่ หมู่พระภิกษุสงฆ์
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (๒๕๔๙, หน้า ๕-๖)	องค์การปฏิบัติอยู่ให้สำเร็จผลโดยมีประสิทธิภาพ POSDoCR คือ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การจัดองค์การ (Organizing) ๓. การบริหารงานบุคคล (Staffing) ๔. การวินิจฉัยสั่งการ (Directing) ๕. การควบคุม (Controlling)
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, (๒๕๒๘, หน้า ๖)	การจัดตำแหน่งสายบังคับบัญชาในองค์การ รวมถึงการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จำเป็นสำหรับ ตำแหน่งภายในองค์การตามความถนัด และตามความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ในเชิงวิชาการ
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, (๒๕๒๘, หน้า ๗-๙)	การบริหารงานบุคคล (Staffing) คือ การสรรหาบุคคลมาบรรจุในตำแหน่งที่กำหนดไว้ หมายถึง การสรรหา การรับสมัคร การสัมภาษณ์ การคัดเลือก การบรรจุ การฝึกอบรมของบุคลากรให้เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติงาน
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, (๒๕๒๘, หน้า ๑๑)	การบริหารงานบุคคล คือ การสรรหา การรับสมัคร การสัมภาษณ์ การคัดเลือก การบรรจุ การฝึกอบรมของบุคลากรให้เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติงานสำหรับการบริหารบุคลากรของคณะสงฆ์
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (๒๕๔๙, หน้า ๑๒)	พระบวชใหม่ จะต้องได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาเล่าเรียนจากอุปัชฌาย์ โดยอยู่ภายใต้การดูแลของท่านจนกว่าจะมีพรรษาครบ ๕
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, (๒๕๔๓, หน้า ๒๐)	การศึกษาอบรมในพระพุทธศาสนายึดผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดสาระกิจกรรมแหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้

๒.๓.๕ การจัดการกิจการคณะสงฆ์

ปัจจุบันนี้ การบริหารกิจการคณะสงฆ์เป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการปกครองคณะสงฆ์ไทยทั้งยังปฏิบัติตามรูปแบบการปกครองของพระพุทธองค์ถือตามพระธรรมวินัยเป็นหลัก ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้ คณะสงฆ์จะมีความสัมพันธ์ระหว่างศาสนจักรกับอาณาจักร การพึ่งอำนาจรัฐน่าจะเป็นการสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับพระธรรมวินัยและความบริสุทธิ์แห่งพระศาสนาในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาไปตามนานาอารยประเทศ ถึงกระนั้นก็ตาม พระสงฆ์ก็ยังคงอยู่บนกรอบแห่งพระธรรมวินัยเดียวกันนั่นเองการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ มีกระบวนการพัฒนาการด้านเทคโนโลยีและการบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนำการบริหารไปสู่ความเจริญ และมี กฎหมาย พระราชบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการปกครองคณะสงฆ์มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก เช่น ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีรูปแบบที่ปฏิบัติชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นรูปแบบแนวคิดและวิธีการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เชื่อว่ามีส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการให้องค์กรคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ฉะนั้น ผู้ที่จะเป็นผู้นำในการบริหารคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้เปรียบพร้อมด้วยจริยาวัตรข้อปฏิบัติที่ดีงาม และเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์และสังคมโดยรวมตามกฎหมายมหาชน ฉบับที่ ๑๕ ข้อที่ ๕ ว่าด้วยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ได้แก่กิจการที่คณะสงฆ์จะต้องถือเป็นธุระหน้าที่ เพราะเป็นการคณะสงฆ์และการพระศาสนา หรือเพราะเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการพระศาสนา นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับคำว่า “การบริหารกิจการคณะสงฆ์” ไว้ ดังนี้

การบริหารงานของคณะสงฆ์เพื่อให้เกิดความเจริญมั่นคง ไว้ในหนังสือ “รัฐศาสตร์เชิงพุทธ” สรุปความได้ว่า พระพุทธศาสนาได้สืบสายหลักธรรมวินัยมาเป็นเวลานาน จึงมีหลักธรรมหนึ่งคือ พระสูตรต้นตอปฏิภูกที่มาจากในพระไตรปิฎกวิสสการสูตรในวิสสการพราหมณ์^{๔๔} ครั้งหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ สารันทเขตต์ เขตกรุงเวสาลี ครั้งนั้นเจ้าลิจฉวีหลายองค์ ได้พากันไปเฝ้าพระองค์ และสิ่งที่พระองค์ทรงตรัสเตือนเจ้าลิจฉวี คือ การแสดงหลักอภิธานิธรรม ๗ ประการว่า “ตราบไต่ที่บ้านเมืองไต่ที่ยังรักษาธรรมทั้ง ๗ ประการนี้ไว้ได้ครบถ้วน บ้านเมืองนั้นก็จะมีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว จะไม่มีความเสื่อมเลย ไม่ว่าแวนแคว้นใด ๆ จะมีแสนยานุภาพมากมายอย่างไร ก็ไม่อาจรุกรานล่วงล้ำเข้ามาย่ำยีข้าได้...” จึงถือว่าเป็นหลักการบริหารตน บริหารคน และบริหารงานให้ดำเนินงานภายใต้หลักการเดียวกัน

ในหนังสือ “การบริหารกิจการคณะสงฆ์วัดแคนอก อ. เมือง จ. นนทบุรี” สรุปความได้ว่า สมัยก่อนนิยมใช้คำว่า การปกครองคณะสงฆ์ แต่ปัจจุบันใช้คำว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา เป็นการปกครอง เพื่อบังคับบัญชาดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในการปกครองให้เรียบร้อยดีงาม ส่วนการบริหารจะเป็นไปเพื่อการบริหารจัดการ ในการที่จะดำเนินงานนั้นๆ ให้สำเร็จ ในการบริหารนั้น พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้ให้ความหมายของการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนาว่า

^{๔๔} พระภิกษุภิกษุคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว), รัฐศาสตร์เชิงพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า กวี, ๒๕๔๙), หน้า ๑๒-๑๓.

พุทธวิธีการบริหารควรวีถีหลักธรรมมาธิปไตยเป็นสำคัญโดยผู้บริหารเองจะต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร และต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยพึงสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ถ้าเห็นจะได้ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่กว่าเพราะเสียสละประโยชน์สุขเล็กน้อย บุคคลควรสละประโยชน์สุขเล็กน้อย เพื่อเห็นแก่ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่” ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงการปกครองคณะสงฆ์หรือการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงต้องเห็นพระธรรมวินัยเป็นหลัก เพราะพระธรรมวินัย เป็นทั้งโครงสร้างและการจัดสภาพสังคมสงฆ์ให้เกิดความเรียบร้อย และเป็นการพัฒนาบุคลากรในสังคมด้วย ทุกคนจะรู้จักหน้าที่ของตนเอง^{๔๙}

การบริหารงานของคณะสงฆ์ ในหนังสือ “ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ไทย” สรุปความได้ว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ หรือ การปกครองคณะสงฆ์โดยหลัก คือ การปกครองตามพระธรรมวินัยและใช้กฎหมายหรืออำนาจรัฐเป็นหลักสนับสนุน คราวใดเมื่อเกิดความไม่เรียบร้อยขึ้นในคณะสงฆ์จนเป็นเหตุขัดข้อง และจำเป็นต้องพึ่งรัฐจึงได้อาศัยอำนาจรัฐมาช่วยจัดการแก้ปัญหาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช เมื่อครั้งพระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองมากในประเทศอินเดีย นั้น คณะสงฆ์และทางศาสนาได้ดำเนินมาในลักษณะเช่นนี้ โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงประเทศไทย ครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงถวายอำนาจรัฐช่วยจัดระบบการปกครองขึ้นเป็นครั้งแรก ด้วยการที่ทรงตราพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑ ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยยกเลิกฉบับแรกนั้นก็เพื่อจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ใหม่ให้มีรูปแบบคล้ายกับการปกครองของฝ่ายอาณาจักร ครั้นถึงรัชกาลปัจจุบันได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ใช้อยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ทั้งสองฉบับนี้เป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่ถือว่า เป็นรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ และเป็นหลักจัดระเบียบการการปกครองคณะสงฆ์ด้วยและต่อมาก็ได้กำหนดให้มีเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่งมีมติและออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย^{๕๐}

๑. การปกครองเพื่อความเรียบร้อยดีงามของหมู่คณะ
๒. การศาสนศึกษา
๓. การศึกษาสงเคราะห์
๔. การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
๕. การสาธารณูปการ
๖. การสาธารณสงเคราะห์

^{๔๙} พระมหาสุรศักดิ์ สุรสกโก, การบริหารกิจการคณะสงฆ์วัดแคนอก อ.เมือง จ.นนทบุรี, วิทยาลัยสงฆ์บาฬีพุทธโฆส, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๒-๓.

^{๕๐} เฉลิมพล โสมอินทร์, ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล, ๒๕๔๖), หน้า ๒๒๕-๒๕๕.

วิธีดำเนินงานการทั้ง ๖ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบมหาเถรสมาคมแต่บางการคงเป็นไปตามจารีต คือ ปฏิบัติตามจารีตก็มีอยู่^{๕๑}

ความหมายการปกครองคณะสงฆ์ หรือการบริหารคณะสงฆ์ ตามทัศนะของพระพุทธศาสนาว่า การปกครองตามความหมายในพระพุทธศาสนาเป็นการปกครองเพื่อการศึกษา การปกครองและความสงบเรียบร้อยที่เกิดจากการปกครองนั้น มิใช่เป็นจุดหมายในตัว แต่เป็นเพียงปัจจัยคือสภาพเอื้อ เพื่อช่วยให้แต่ละบุคคลบรรลุจุดหมายแห่งการศึกษาหรือเพื่อเป็นหลักประกันของการศึกษาทั้งสิ้น ถ้าไม่ปกครองด้วยการศึกษา ก็ต้องปกครองด้วยอำนาจเมื่อปกครองด้วยอำนาจก็เกิดความรู้สึกในเชิงปฏิปักษ์ ที่เอียงไปในทางที่จะขัดแย้งกัน ด้วยเหตุนี้ การปกครองแบบใช้อำนาจจึงก่อให้เกิดปัญหาเริ่มตั้งแต่เกิดความขัดแย้งในจิตใจเป็นต้นไป ทำให้ยิ่งต้องเพิ่มการใช้อำนาจใช้อำนาจ และจะเน้นการลงโทษมากยิ่งขึ้นตามลำดับไม่ใช่การปกครองแบบพยายามสร้างคนดี แต่เป็นการปกครองแบบพยายามกำจัดคนเลวนั่นเอง^{๕๒} การปรับระบบบริหารองค์การชาวพุทธในหนังสือเรื่องพระพุทธศาสนา ในยุคโลกาภิวัตน์ว่า การบริหารองค์การชาวพุทธควรกระจายอำนาจให้มากขึ้น แม้แต่การปกครองคณะสงฆ์ก็ไม่จำเป็นต้องเลียนแบบระบบราชการที่ชักช้าไม่ทันการ และคณะสงฆ์อาจจะคิดระบบการปกครองให้มุ่งพัฒนาให้วัดแต่ละวัด ให้เข้มแข็งเป็นที่พึ่งของชุมชนอย่างแท้จริง จากนั้นวัดทั้งหลายก็ต้องสร้างเครือข่ายโยงใยร่วมกันทำงานทั่วประเทศ ทั้งพยายามลดขั้นตอนสายบังคับบัญชาที่ซ้ำซ้อนไม่ทันการณ์โดยปรับปรุงระบบพระสังฆาธิการหรือทำเอนจิเนียริงให้กับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

การปกครองคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ถือว่าเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน มีการบังคับบัญชากันลงไปตามลำดับชั้น นับตั้งแต่ระดับมหาเถรสมาคมลงไปจนถึงเจ้าอาวาสอันเป็นการปกครองบังคับบัญชาตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์(ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๓๕^{๕๓}

ด้านการปกครอง

การปกครองคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ระบุให้สมเด็จพระสังฆราชในตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายกเป็นพระประมุขสงฆ์ไทยและสงฆ์อื่น ทรงบัญชาการคณะสงฆ์ทางมหาเถรสมาคมตามอำนาจกฎหมายและพระธรรมวินัยและทรงตราพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย พระธรรมวินัย และกฎหมายมหาเถรสมาคม และสมเด็จพระสังฆราชทรงอยู่ในฐานะผู้ใดจะหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายมิได้ โดยมีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรปกครองคณะสงฆ์สูงสุด คณะสงฆ์และสามเณรต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม ซึ่งมีสมเด็จพระสังฆราช ทรงเป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการโดยแต่งตั้ง ในการปกครองคณะสงฆ์แบบแผนการปกครองคณะสงฆ์แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนหลักกำหนดหน่วยงาน เขตปกครองผู้ปกครอง

^{๕๑} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, กฎมหาเถรสมาคม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕.

^{๕๒} พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต), การปกครองคณะสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๓๙), หน้า ๗๘.

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๖

หรือผู้รับมอบงานหรือคณะผู้รับมอบงาน ในการปฏิบัติงานการปกครองคณะสงฆ์ และส่วนย่อย ได้แก่ แบบแผนกำหนดอำนาจหน้าที่ การควบคุมบังคับบัญชา การประสานงาน การตั้งผู้รักษาการแทน และการวางระเบียบวิธีปฏิบัติอื่นๆ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์กำหนดให้มีเจ้าคณะมหานิกายและเจ้าคณะธรรมยุตปกครองบังคับบัญชาวัดและพระภิกษุสามเณรในนิกายนั้น ๆ โดยมีระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางและระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ดังนี้

ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางมีมหาเถรสมาคมเป็นศูนย์รวมอำนาจการปกครองและกิจการคณะสงฆ์ทั้งสิ้นของคณะสงฆ์ไทย เป็นศูนย์รวมเขตปกครองและเจ้าคณะในส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางโดยกำหนดเขตปกครองให้แก่เขตปกครองบังคับบัญชา เจ้าคณะเจ้าอาวาสและพระภิกษุสามเณรในนิกายนั้น ๆ ในส่วนกลางจะแยกส่วนการปกครองเป็นคณะมหานิกาย เรียกว่า “หน มี ๔ หน คือ หนกลาง หนเหนือหนตะวันออกและหนใต้ในส่วนของคณะธรรมยุต เรียกว่า คณะธรรมยุต จะรวมเขตปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค และวัดธรรมยุติทั้งหมดเข้าเป็นเขตเดียวกัน

การปกครองสงฆ์ในส่วนกลาง ได้แก่ เจ้าคณะใหญ่ ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการสังกัดในส่วนกลางเป็นผู้ประสานงานกับสมเด็จพระสังฆราช มีมหาเถรสมาคมเป็นหน่วยงานในส่วนกลาง และประสานงานกับเจ้าคณะในส่วนภูมิภาค ปฏิบัติหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตของตนเรียกว่า หน มีเจ้าคณะใหญ่ ๕ หน คือ

๑. เจ้าคณะใหญ่หนกลาง
๒. เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ
๓. เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก
๔. เจ้าคณะใหญ่หนใต้
๕. เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต^{๔๔}

ด้านการศาสนศึกษา

การศึกษาในทางพระพุทธศาสนาหมายถึง การศึกษาพระปริยัติธรรมและการศึกษาอื่นๆ อันสมควรแก่สมณะ การศึกษาของสงฆ์แต่เดิมนั้นเริ่มต้นมาแต่สมัยพุทธกาลและบุคคลที่เข้ามาสู่สังฆมณฑลในครั้งพุทธกาลตามประวัติความเป็นมาส่วนมาก มักจะได้รับการศึกษาทั้งคฤหัสถ์และคฤหัสถ์ทางธรรมมาเป็นอย่างดี ตามลัทธิศาสนาในสมัยนั้น เป็นต้นว่าเรียนจบไตรเพทมาก่อนการศึกษาของสงฆ์ในสมัยพุทธองค์ยังทรงพระชนม์อยู่มี ๒ ประการคือ

๑. คันถะธูระ คือ ธูระฝ่ายคัมภีร์ กิจด้านการเรียน
๒. วิปัสสนาธูระ คือ ธูระฝ่ายเจริญวิปัสสนา กิจด้านการบำเพ็ญภาวนาหรือเจริญพระกรรมฐาน ซึ่งรวมทั้งสมณะด้วยเรียกรวมเข้าในวิปัสสนาโดยฐานเป็นส่วนคลุมนยอด ครั้นพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วพระสงฆ์ผู้เป็นสาวกได้ประชุมกันทำสังคายนาพระธรรมวินัยเพื่อรวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ที่ได้ตรัสสั่งสอนไว้ให้เข้าเป็นหมวดหมู่ โดยกำหนดจำนวนรวม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เรียกว่าจัดแบ่งเป็น ๓ หมวดคือ

๑. หมวดพระสูตร มี ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เรียกว่า พระสูตรตันตปิฎก

^{๔๔} พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ), เอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๓ - ๕.

๒. หมวดพระวินัย มี ๒๑,๐๐๐ พระธรรมชั้นตรี เรียกว่า พระวินัยปิฎก

๓. หมวดพระอภิธรรม มี ๔๒,๐๐๐ พระธรรมชั้นตรี เรียกว่า พระอภิธรรมปิฎก

รวมทั้งหมดเรียกว่า พระไตรปิฎก พระไตรปิฎกจึงเป็นคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาสืบต่อมา การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ได้จัดการศึกษาออกเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลี การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมตามหลักสูตรแบ่งเป็น ๓ ชั้นคือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท นักธรรมชั้นเอก ถ้าเป็นฆราวาสเรียกว่า ธรรมศึกษา แบ่งออกเป็น ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท และธรรมศึกษาชั้นเอกการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสูตรแบ่งออกเป็น ๘ ชั้นคือ บาลีประโยค ๑-๒ และเปรียญธรรม ๓-๙

๒. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา การจัดการเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการโดยกระทรวงฯ ประกาศให้เป็นระเบียบว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๔ และฉบับปรับปรุงใหม่เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๕ มีตั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรทั้งวิชาสามัญและการศึกษาพระปริยัติธรรมควบคู่กันไป เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้ในหลักธรรมและหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ มีความประสงค์จะลาสิกขาก็สามารถนำวุฒิการศึกษาที่ได้รับไปใช้เพื่อการศึกษาต่อในสถานศึกษาหรือใช้สมัครงานเพื่อประกอบอาชีพได้

๓. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แผนกนักธรรมและแผนกบาลี ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักในพระพุทธศาสนา เป็นการจัดการศึกษาให้มีการศึกษาพระธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งในส่วนของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย(มจร.) และ มหามกุฏราชวิทยาลัยด้วย(มมร.)ด้วย

ด้านการศึกษาสงเคราะห์

การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่นนอกจากการสาธารณะศึกษาหรือบุคคลผู้กำลังศึกษาหรือกระบวนการสงเคราะห์ พวงชนทั้งก่อนวัยเรียนและในวัยเรียนให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องในเรื่องต่าง ๆ ตามสมควร การศึกษาสงเคราะห์นั้นเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไป ปัจจุบันดำเนินการดังนี้

๑. ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในโรงเรียนสามัญ แบ่งเป็นระดับชั้นคือ

ชั้นเตรียม รับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

ชั้นต้น รับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

ชั้นกลาง รับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

ชั้นสูง รับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

หลักสูตรการสอนจะมี ๒ ประเภทคือ

ประเภทที่ ๑ วิชาบังคับได้แก่วิชาประวัติพระพุทธศาสนาวิชาธรรมะและวิชาศาสนพิธี

ประเภทที่ ๒ วิชาเลือกแต่ละโรงเรียนจะเลือกตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความพร้อมของโรงเรียน

๒. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ภายในวัด เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม ให้แก่เด็กตลอดจนเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย

อารมณ สัจคม และสติปัญญา ส่งเสริมให้พระภิกษุได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมเพิ่มขึ้นและเป็นศูนย์ประสานความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชาวบ้านการศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุนจนเจือหรือการช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุนจนเจือการศึกษาอื่นนอก การศาสนาศึกษาหรือสถาบันการศึกษาหรือบุคคลผู้กำลังศึกษาเล่าเรียนคณะสงฆ์ได้กำหนดการศึกษาสงเคราะห์เป็นกิจการอันหนึ่งของคณะสงฆ์ การศึกษาสงเคราะห์นั้นว่าโดยลักษณะ ควรแยกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. การศึกษานอกเหนือจากการศาสนาที่พระสงฆ์ดำเนินการเพื่อการสงเคราะห์ประชาชน หรือพระภิกษุสามเณร

๒. การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษา หรือบุคคลผู้กำลังศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ที่พระสงฆ์ดำเนินการในลักษณะนี้ เป็นการจัดการศึกษาซึ่งแบ่งได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และโรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ มีความมุ่งหมายให้วัดและพระภิกษุในพระศาสนาได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสงเคราะห์เด็กและเยาวชนของชาติและพระภิกษุสามเณรส่วนหนึ่งเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนได้เข้าใกล้วัดและได้ศึกษาหลักธรรมทางศาสนา

๒. ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีความมุ่งหมายให้วัดและพระสงฆ์ให้การศึกษ้อบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชน เป็นโอกาสให้พระสงฆ์ได้ใช้วิชาการศาสนาเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติ ด้วยหลักธรรมของพระศาสนา

๓. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความมุ่งหมายให้วัดได้ช่วยอบรมบ่มนิสัยเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและศีลธรรมแต่ยังเด็ก ทั้งเป็นการให้โอกาสวัดและพระสงฆ์ได้ร่วมพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติแต่วัยเด็ก

๔. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสามเณรศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แผนกสามัญศึกษา และมีการศึกษาวิชาพระปริยัติธรรม หมวดภาษาบาลี หมวดพระธรรมวินัยและศาสนปฏิบัติอีกส่วนหนึ่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีการจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.๒๕๓๗ และอยู่ในสังกัดกรมการศาสนา ขณะนี้มีวัดต่าง ๆ จำนวนมาก จัดตั้งแต่โดยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แต่ยังมีได้จัดเป็นการศาสนาศึกษาหรือการศึกษาสงเคราะห์ โดยรูปการนั้น น่าจะจัดเป็น “การศึกษาสงเคราะห์” มากกว่า เพราะเป็นการศึกษาเพื่อสงเคราะห์พระภิกษุสามเณรให้มีการศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญศึกษา ทั้งผู้เรียนและผู้สอนก็เน้นหนักทางวิชาสามัญศึกษา^{๔๔}การจัดการศึกษาและการจัดการอบรม ทั้ง ๔ ประเภทดังกล่าวนี้ นับเป็นงานที่พระสงฆ์มีโอกาสช่วยพัฒนาชาติบ้านเมืองโดยแท้

ด้านการเผยแผ่

การเผยแผ่ หมายถึง การทำให้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาขยายกว้างขวางออกไป ทำให้เป็นที่เผยแผ่หลายต่อสาธารณชนเป็นการสื่อสารเพื่อการพัฒนาบุคคลทางด้านจิตใจให้มี

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘-๔๙.

ความเคารพเลื่อมใสยำเกรงต่อพระรัตนตรัยน้อมนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติตามสมควรแก่การปฏิบัตินั้นสมดังพระดำริที่พระพุทธองค์ส่งพระอรหันต์สาวก ๖๐ รูป ออกไปเผยแผ่พุทธธรรมให้ชาวโลกรับรู้จึงได้ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า จรณภิกขเว จาริกิ พุชชนหิตาย พุชชนสุขาย โลกานุกมปาย อตถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสสานิ แปลว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่เหล่าทวยเทพและมนุษย์และให้เกิดประโยชน์สูงสุด การที่พระองค์ประสงค์ว่า ๓ ประการคือ

๑. ทิฏฐธรรมมิกัตถะ คือ ประโยชน์ปัจจุบัน ประโยชน์โลกนี้ ประโยชน์ขั้นต้น
๒. สัมปรายิกัตถะ คือ ประโยชน์เบื้องหน้าหรือภพหน้า หรือประโยชน์สูงขึ้น
๓. ปรมัตถะ คือ ประโยชน์สูงสุด จุดหมายสูงสุด คือนิพพาน วิธีที่พระสงฆ์ใช้ในการเผยแผ่ธรรมะ ในปัจจุบันได้แก่

๑. การเทศนา
๒. ปาฐกถาธรรม
๓. อภิปรายธรรม
๔. สนทนาธรรม
๕. การสอนสมณะกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน
๖. การใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอนธรรมะ

ด้านการสาธารณูปการ

การสาธารณูปการ หมายถึง การช่วยเหลืออุดหนุนหรือเกื้อกูลคนส่วนมากหรือคนทั่วไป หรือกิจการเกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดการวัดให้อยู่ในความเรียบร้อยเป็นงานเกี่ยวกับการพัฒนาอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมของวัด ได้แก่ การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ ศาสนวัตถุและศาสนสถานให้อยู่เรียบร้อยดีงาม ซึ่งได้แก่ การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนโดยมีพระภิกษุสงฆ์ เป็นผู้นำในการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ผู้นำทางศาสนาของชุมชน เป็นผู้ดูแลและรักษา และจัดการวัดของประชาชนถือเป็นการช่วยเหลือประชาชนและกิจการอื่น ๆ ของวัดล้วนเป็นกิจการที่ให้การช่วยเหลืออุดหนุนหรือเกื้อกูลประชาชนผู้เป็นเจ้าของวัด หรือประชาชนทั่วไป จึงได้เรียกกิจการเกี่ยวกับการดูแลรักษาและการจัดการวัดว่าการสาธารณูปการในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พุทธศักราช ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้เจ้าอาวาสมีหน้าที่ข้อแรกว่า บำรุงรักษาวัด จัดกิจกรรม และศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดีการสาธารณูปการจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาสและเป็นกิจการของวัดและคณะสงฆ์ตามกฎหมาย อนึ่งงานด้านสาธารณูปการ เมื่อแยกเป็นข้อย่อยแล้วจะได้ดังนี้

๑. ขออนุญาตรื้อถอนและก่อสร้างศาสนวัตถุใหม่
๒. ขอสถาปนาวัดตั้งวัด วัดพัฒนาตัวอย่าง
๓. ขอยกวัดร้างเป็นวัดมีภิกษุจำพรรษา
๔. ขอยกวัดเป็นพระอารามหลวง
๕. ขอยกวัดรวบวัด
๖. การประกันอัคคีภัย วินาศภัย

๗. การประชุมตรวจการคณะสงฆ์
๘. การขอใช้ที่ดินทางราชการเพื่อสร้างวัด
๙. ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวกับสาธารณูปการ
๑๐. ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา
๑๑. งานของงบประมาณอุดหนุนการบูรณะวัด

ด้านการสาธารณสงเคราะห์

การสาธารณสงเคราะห์ หมายถึง การช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ การจัดกิจการอันเป็นประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่วัดหรือพระภิกษุสงฆ์ดำเนินกิจการเพื่อให้เป็นสาธารณะประโยชน์ในด้านสังคมสงเคราะห์ทั้งการสงเคราะห์บุคคลและสาธารณะสงเคราะห์โดยแยกลักษณะมี ๔ ประการคือ

๑. การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ได้แก่ การที่วัดและคณะสงฆ์ดำเนินการเองซึ่งกิจอย่างใดอย่างหนึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เป็นสาธารณะประโยชน์ เช่น กิจการหน่วยอบรมประจำตำบล ห้องสมุดเพื่อประชาชน จัดอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

๒. การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณะประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมกิจการของรัฐหรือเอกชนให้เป็นที่ไปเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนาตำบลและการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

๓. การเกื้อกูลสาธารณะสมบัติ สถานที่อันเป็นสาธารณะสมบัติ ได้แก่ การสร้างถนนขุดลอกคูคลอง ก่อสร้างโรงพยาบาลและปลูกต้นไม้ เป็นต้น

๔. การเกื้อกูลแก่ประชาชนหรือสรรพสัตว์ ได้แก่ การช่วยเหลือประชาชน เช่น จัดตั้งหน่วยอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือประชาชนทางด้านไฟไหม้และน้ำท่วม มอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัย และสาธารณภัย ซึ่งได้แก่ ความยากจน ความ เจ็บไข้ เป็นต้น

สรุปความได้ว่า พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ในการปกครอง และบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการ ส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบต่อไป ก็ด้วยจะต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนโดยเฉพาะพระสังฆาธิการทุกระดับเป็นที่เลื่อมใส ศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้วยแล้ว จึงจะต้องปรับบทบาท ในด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้ได้ พระสังฆาธิการ ต้องมีการพัฒนาตนเองใน ด้านการศึกษาด้วยการชวนช่วยในหน้าที่ของตน และไม่ลืมที่จะพัฒนาคนอื่น ส่วนอำนาจหน้าที่ของ เจ้าคณะอำเภอมี ๖ ด้าน คือ (๑) ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน (๒) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ ดำเนินไปด้วยดี (๓) ระวังอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้น เจ้าคณะตำบล (๔) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ (๕) ควบคุมบังคับบัญชาเจ้า คณะและเจ้าอาวาส ตลอดจนพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตนและ ชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชา ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย (๖) ตรวจการและ ประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน

ตารางที่ ๒.๑๐ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกิจการคณะสงฆ์

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระภควานาวิริยคุณ (แผด็จ ทตตชีโว), (๒๕๔๙, หน้า ๑๒-๑๓)	พระพุทธศาสนาได้สืบสายหลักธรรมวินัยมาเป็นเวลานาน จึงมีหลักธรรมหนึ่ง คือ พระสุตตันตปิฎกที่มาในพระไตรปิฎกวิสสการสูตรในวิสสการพราหมณ์
พระมหาสุรศักดิ์ สุรสกโก, (๒๕๔๙, หน้า ๒-๓)	การบริหารกิจการคณะสงฆ์ มีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา เป็นการปกครอง
เฉลิมพล โสมอินทร์, (๒๕๔๖, หน้า ๒๒๕-๒๕๕)	การบริหารกิจการคณะสงฆ์ หรือ การปกครองคณะสงฆ์โดยหลัก คือการปกครองตามพระธรรมวินัยและใช้กฎหมายหรืออำนาจรัฐเป็นหลักสนับสนุน คราวใดเมื่อเกิดความไม่เรียบร้อยขึ้นในคณะสงฆ์จนเป็นเหตุขัดข้อง
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, (๒๕๔๕, หน้า ๑๕)	ปฏิบัติตามจารีตก็มีอยู่ ๑. การปกครองเพื่อความเรียบร้อยดีงามของหมู่คณะ ๒. การศาสนศึกษา ๓. การศึกษาสงเคราะห์ ๔. การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๕. การสาธารณูปการ ๖. การสาธารณสงเคราะห์
พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูรธมมจิตโต), (๒๕๓๙, หน้า ๗๘)	การปกครองและความสงบเรียบร้อยที่เกิดจากการปกครองนั้นทำให้ยังต้องเพิ่มการใช้อำนาจ ใช้อำนาจ และจะเน้นการลงโทษมากยิ่งขึ้นตามลำดับไม่ใช่การปกครองแบบพยายามสร้างคนดีแต่เป็นการปกครองแบบพยายามกำจัดคนเลวนั่นเอง
พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ), (๒๕๔๐, หน้า ๓ - ๕)	โดยมีระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางและระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค มีเจ้าคณะใหญ่ ๕ หน คือ ๑. เจ้าคณะใหญ่หนกลาง ๒. เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ ๓. เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก ๔. เจ้าคณะใหญ่หนใต้ ๕. เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ

๒.๔.๑ ความหมายของพระสังฆาธิการ

“พระสังฆาธิการ”เป็นคำรวมตำแหน่งพระภิกษุผู้ปกครองคณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ เริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน โดยมีกฎหมายตราฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ กำหนดนามเป็นครั้งแรกโดยเปลี่ยนคำว่า “พระคณาธิการ” มาเป็น “พระสังฆาธิการ” ให้สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานกิจการคณะสงฆ์ รวมคำว่า “พระ” “สังฆ์” และ “อธิการ” เป็น “พระสังฆาธิการ” แปลตามรูปศัพท์ว่า “พระภิกษุผู้ทำงานโดยสิทธิขาดในทางคณะสงฆ์” “พระภิกษุผู้ทำงานคณะสงฆ์โดยอำนาจเต็มตามตำแหน่ง” ซึ่งในแม่บทท่านบัญญัติว่า หมายถึง “พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์” มีตำแหน่งดังนี้

- ๑.เจ้าคณะใหญ่
- ๒.เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค
- ๓.เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด
- ๔.เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ
- ๕.เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล
- ๖.เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

เจ้าคณะและเจ้าอาวาสดังกล่าวนี้ เป็นผู้ทำงานคณะสงฆ์อย่างมีอำนาจเต็มตามกฎหมาย และ ครอบคลุมงานทุกส่วนในเขตปกครองหรือในวัด ส่วนรองเจ้าคณะ รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสจะมีอำนาจหน้าที่เต็มตามตำแหน่ง ก็เพราะได้รับการมอบหมายจึงบัญญัตินามว่า “พระสังฆาธิการ” ซึ่งเทียบได้กับข้าราชการของฝ่ายราชอาณาจักร ส่วนเลขานุการเจ้าคณะและเลขานุการรองเจ้าคณะ หาได้เป็นพระสังฆาธิการไม่ เพราะเป็นเพียงผู้ทำการเลขานุการ

จากความหมายข้างต้น พระสังฆาธิการ จึงหมายถึง พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ ดังต่อไปนี้

๑. เจ้าคณะใหญ่
๒. เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค
๓. เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด
๔. เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ
๕. เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล
๖. เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

ในกฎนี้ กำหนดพระสังฆาธิการไว้ ๖ ชั้นด้วยกัน เมื่อแบ่งเป็นตำแหน่ง หมายถึงที่ต้องใช้ตัวบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนั้นได้ ๑๒ ตำแหน่ง คือ

๑. ชั้น (ระดับ) หน มี ๑ ตำแหน่ง คือ เจ้าคณะใหญ่หน...
๒. ชั้น (ระดับ) ภาค มี ๒ ตำแหน่งคือ เจ้าคณะภาค,รองเจ้าคณะภาค
๓. ชั้น (ระดับ) จังหวัด มี ๒ ตำแหน่ง คือ เจ้าคณะจังหวัด,รองเจ้าคณะจังหวัด
๔. ชั้น (ระดับ) อำเภอ มี ๒ ตำแหน่ง คือ เจ้าคณะอำเภอ,รองเจ้าคณะอำเภอ
๕. ชั้น (ระดับ) ตำบล มี ๒ ตำแหน่ง คือ เจ้าคณะตำบล,รองเจ้าคณะตำบล

๖. ชั้น (ระดับ) วัด มี ๓ ตำแหน่งคือเจ้าอาวาส,รองเจ้าอาวาส,และผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระสังฆาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์โดยมีหลักการปกครอง คือ มุ่งความสงบเรียบร้อย มุ่งหมายความเจริญ และมุ่งความสามัคคีปรองดอง ซึ่งทั้ง ๓ ประการนี้เป็นเครื่องวัดสมรรถภาพ ของการปกครองในขณะเดียวกันในการปกครองคณะสงฆ์ให้ได้ดีตามหลักการดังกล่าวนี้^{๕๖}บทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์การบริหารงานเป็นกิจการของคณะสงฆ์ที่จะต้องทำหรือที่จะต้องถือเป็นธุระหน้าที่ และเป็นภารกิจของพระสังฆาธิการจะต้องปฏิบัติ อันเป็นภารกิจของคณะสงฆ์ อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะอำเภอ ๖ ประการ คือ (๑) ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน (๒) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี (๓) ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าคณะตำบล (๔) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ (๕) ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตนและชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชา ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย (๖) ตรวจสอบและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน^{๕๗}

การปกครอง หรือ การควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงามการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม หมายถึงงานในหน้าที่ของพระสังฆาธิการในการปกครองดูแลพระภิกษุ สามเณรในเขตปกครองของตน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยและตามพระบัญญัติคณะสงฆ์ ทั้งนี้ คำว่า การปกครองแปลว่า การควบคุมดูแล รักษาควบคุมให้ท่านอยู่ในที่ท่านควรจะอยู่ ด้วยเหตุนี้พระสังฆาธิการจึงต้องดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามพระธรรมวินัย กฎหมายกฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบคำสั่ง มติประกาศ และพระบัญชาจากสมเด็จพระสังฆราชนอกจากนั้นพระสังฆาธิการยัง จะต้องทำหน้าที่ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยลงข้ออุทธรณ์คำสั่ง รวมทั้งตลอด ควบคุมบังคับบัญชาพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ภายใต้ขอบเขตปกครองของตน ชี้แจง แนะนำการปฏิบัติ หน้าที่ของผู้ที่อยู่ในการบังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย พร้อมทั้งการตรวจสอบ และประชุม พระสังฆาธิการในเขตปกครองของตนดังนั้น จะเห็นได้ว่า งานควบคุมและการส่งเสริมรักษา ความเรียบร้อยดีงามเป็นงานเกี่ยวกับการปกครองพระภิกษุ สามเณร ตลอดจนคฤหัสถ์ที่อยู่ภายใน วัดให้ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องดีงามดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า งานปกครองเป็นงานนำเป็นงานหลักซึ่ง กว้างขวาง ยิ่งใหญ่และละเอียดอ่อนยิ่งกว่างานทั้งหลาย และเป็นงานที่ทำไม่สำเร็จ ต้องคอย ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ถ้างานปกครองดำเนินไป อย่างใดงานอื่นๆก็จะดำเนินไปอย่างนั้น ถ้างานปกครองดำเนินไปไม่ได้ งานบริหารลักษณะอื่นๆก็จะ ดำเนินไปไม่ได้เช่นกันผู้ปกครองวัดก็คือเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการอันดับที่ ๙ เป็นผู้มีความ

^{๕๖} พระธรรมญาณมุนี (ทองย้อย กิตติทินโน), การแสวงหาเส้นทางการพัฒนาชนบทของพระสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๗.

^{๕๗} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, “คู่มือพระสังฆาธิการ”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๘), หน้า ๘๐.

รับผิดชอบต่อการพระศาสนาอย่างยิ่งใหญ่เพราะต้องปกครองวัด คำว่า “วัด” มีความหมาย ๒ ประการ คือหมายถึงศูนย์กลางแห่งการศาสนาทั้งปวง และหมายถึงแหล่งรวมของส่วนประกอบที่สำคัญของพระศาสนา ๕ ประการ คือ^{๕๔}

๑. ศาสนสถาน ได้แก่ พื้นที่ตั้งวัดและบริเวณ มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเหมาะที่จะเป็นเครื่องเสริมสร้างความวิเวก ความสงบ

๒. ศาสนวัตถุ ได้แก่ สิ่งปลูกสร้าง เป็นเสนาสนะต่าง ๆ เป็นปูชนียวัตถุ ปูชนียสถานที่แสดงถึงความถูกต้อง เรียบร้อย นำไปสู่ความสงบ

๓. ศาสนบุคคล ได้แก่ พระภิกษุ สามเณรที่มีลักษณะเป็นสมณะตั้งอยู่ในศีลจารวัตรบำเพ็ญหน้าที่ศึกษาปฏิบัติ และแนะนำสั่งสอนเพื่อความสงบ บำเพ็ญสังฆมสังเคราะห์ตามสมณวินัย ศิษย์วัดที่มีลักษณะเป็นพุทธมามกะ ตลอดจนทายาททายิกาที่มีแนวแห่งความเป็นอุบาสก อุบาสิกาที่มีความมั่นคงในพระศาสนาพอสมควร

๔. ศาสนาธรรม ได้แก่ ระเบียบแบบแผน ขนบประเพณีทางศาสนา ตลอดถึงคำสั่งสอนและแนวปฏิบัติทางพระศาสนาที่ได้รับการยกย่อง เชิดชูและศึกษาเล่าเรียนด้วยความเลื่อมใสในคุณค่าเป็นที่พึงพอใจ

๕. ศาสนกิจ ได้แก่งานต่าง ๆ ทางพระศาสนาเช่น การศึกษา การเผยแผ่หรืองานเสริมสร้างความบริสุทธิ์ ความมั่นคงของสังฆมณฑล เพื่อความดำรงอยู่ด้วยดีของพระศาสนา เจ้าอาวาสมีภาระหน้าที่ที่จะต้องบริหารส่วนประกอบ ที่สำคัญของพระศาสนาทั้ง ๕ นี้ไปพร้อมๆกันด้วยความรับผิดชอบ โดยนโยบายที่สุขุมรอบคอบ เหมาะสมกับกาลเทศะ และสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ภารกิจที่เจ้าอาวาสจะต้องให้ความสนใจเอาใจใส่เป็นพิเศษ คือ การบริหารศาสนบุคคล โดยเริ่มงานปกครองพระภิกษุสามเณรในวัดให้เป็นพื้นฐานในเบื้องต้นนอกจากนั้น จากภาระหน้าที่ของเจ้าอาวาสทั้ง ๕ ประการ ดังกล่าวแล้ว เจ้าอาวาสยังมีภาระหน้าที่สำคัญตามพุทธประสงค์คือการช่วยพัฒนาท้องถิ่นด้วย เพราะปัจจุบัน ประชาชนนับถือพระภิกษุที่ประพฤติดีมีน้อย นับถือพระที่ผิดมากกว่า การนับถือพระถูกต้องจะต้องนับถือที่ท่านตามพระพุทธประสงค์ การที่พระสงฆ์จะมีบทบาทต่อสังคมนั้น คุณภาพของพระสงฆ์เป็นสิ่งสำคัญมากปัจจุบัน พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสต้องช่วยพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ทั้งนี้ วัดกับบ้าน พระกับชาวบ้าน เป็นของคู่กันมาช้านานแล้วโดยวัดต้องเป็นแหล่งให้วิทยากรแก่ชาวบ้านทุกๆด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีประชาชนก็จะหันหน้าเข้ามาสู่วัดอารามกันมากขึ้นซึ่งในอดีตที่ผ่านมาบทบาทและกิจกรรมต่างๆที่วัดจัดทำก็จะพบว่า วัดมีความหมายที่สำคัญๆอยู่ ๕ ประการ ดังนี้

๑. วัดเป็นที่พำนักอาศัยของภิกษุสามเณร
๒. วัดเป็นที่บวชเรียนของลูกหลานชาวบ้าน
๓. วัดเป็นที่ทำบุญบำเพ็ญกุศลของชาวบ้านรอบวัด
๔. วัดและพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน
๕. วัดเป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมของชุมชน

^{๕๔}พระพุทธรญาณ (ทองย้อย กิตติทินโน), ธรรมญาณนิพนธ์ ๑๐๐ ปี พระพุทธรญาณ, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๕๒ - ๕๓.

เจ้าอาวาสมีภาระหน้าที่ที่จะต้องบริหารส่วนประกอบที่สำคัญของพระศาสนาทั้ง ๕ การบริหารการปกครอง และการดูแลพระสงฆ์เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้คุณภาพของพระสงฆ์ดีขึ้น คุณภาพของพระสงฆ์จะดีขึ้น ได้ต้องอาศัยปัจจัยอย่างอื่นอีกทั้งนี้ หากระบบการปกครองสงฆ์เป็นระบบกำกับดูแลพระสงฆ์ให้มีความประพฤติที่ถูกต้อง ดังามสิ่งที่จะต้องมาเสริมควบคู่กันก็คือ ระบบกลั่นกรอง และกล่อมเกล่า ระบบกลั่นกรองมีไว้สำหรับคัดเลือกผู้ที่จะมาบวช ส่วนระบบกล่อมเกล่าสำหรับผู้ผ่านการบวชมาแล้วอันที่จริง การกล่อมเกล่าผู้บวชนั้นมีอยู่แล้วตามพระธรรมวินัย โดยอุปัชฌาย์เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นี้ และเป็นผู้รับรองต่อคณะสงฆ์ อุปัชฌาย์ต้องมีหน้าที่กลั่นกรอง และกล่อมเกล่า การกลั่นกรองเป็นขั้นแรกสำหรับผู้ที่จะมาเป็นสมาชิกคณะสงฆ์ ขั้นตอนที่สำคัญกว่านั้นคือ^{๕๙} การกล่อมเกล่าทั้งในด้านความประพฤติ ความรู้ ความเข้าใจในทางธรรมให้เจริญงอกงามทั้งคุณธรรม และปัญญา แม้คณะสงฆ์จะไม่มีระบบกลั่นกรองแต่ถ้ามีระบบกล่อมเกล่าที่ดี ก็ยังมีหลักประกันว่าผู้ที่มาบวชเป็นพระจะได้รับการศึกษาอบรมให้เป็นพระที่ดีสามารถทำหน้าที่ตามพระธรรมวินัยได้ ดังนั้นคณะสงฆ์จะต้องสร้างระบบกล่อมเกล่าที่ดี ได้แก่ระบบกล่อมเกล่าที่ไม่เป็นทางการก็คือ การดูแลเอาใจใส่ที่อุปัชฌาย์อาจารย์พึงมีต่อศิษย์ ส่วนระบบที่เป็นทางการก็คือ ระบบการศึกษาด้านปริยัติธรรมของพระสงฆ์ ก็จะหันหน้าเข้ามาสู่วัดวออารามกันมากขึ้น ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาบวชบวชและกิจกรรมต่าง ๆ ที่วัดจัดทำก็จะพบว่าวัดมีความหมายที่สำคัญๆอยู่ ๕ ประการ ดังนี้

๑. วัดเป็นที่พำนักอาศัยของภิกษุสามเณร
๒. วัดเป็นที่บวชเรียนของลูกหลานชาวบ้าน
๓. วัดเป็นที่ทำบุญบำเพ็ญกุศลของชาวบ้านรอบวัด
๔. วัดและพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน
๕. วัดเป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมของชุมชน

การกำหนดนโยบายวางแผนจัดโครงการให้มีหลักการวิธีการและระเบียบงานที่เอื้ออำนวยต่อการกิจสำคัญๆ ๖ ประการดังนี้^{๖๐}

๑) การปกครอง คือ การจัดระบบความเป็นอยู่ในสังฆมณฑล เน้นการบำบัดทุกข์บำรุงสุขเป็นหลัก ภายใต้วิธีการ ๓ วิธีการ ได้แก่ นิคหวิธีชมคนที่ควรชมหรือตำหนิคนที่ควรตำหนิ ปคคหวิธียกย่องคนที่ควรยกย่อง ปวารณาวิธี เปิดโอกาสให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนสั่งสอนตนได้ คือ ให้ตักเตือนซึ่งกันและกัน โดยใช้พระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมืองและขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีอันดีงาม

๒) การศึกษา คือ การจัดสภาพการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนวิชาการตามหลักสูตรเป็นงานหลักและมีการศึกษาอบรมเป็นงานรอง ภายใต้หลักการการศึกษา ๓ ประการ คือ ศิลเรียนเรื่องศิลป์ คือ ระเบียบวินัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพฤติกรรมให้สะอาดสมาธิ เรียนเรื่องสมาธิ คือวิธีทำจิตใจให้สงบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสภาพจิตใจให้มั่นคง ปัญญา เรียนเรื่องปัญญา คือ ความรู้ทั่วไป เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทัศนคติให้ถูกต้อง

^{๕๙}พระไพศาล วิสาโล, พระพุทธศาสนาไทยในอนาคตแนวโน้มและทางออกจากวิกฤต, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๗๕ - ๒๗๗.

^{๖๐}พระธรรมวรานายก (โอภาส นินฺตติเมธี), **ธรรมปริทัศน์”๔๖”**, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พิมพ์ในโอกาสสมณวาระเจริญอายุครบ ๖๙ ปี และในโอกาสได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชอาคันตุกะชั้นธรรมที่พระธรรมวรานายก, ๒๕๔๖), หน้า ๕๙.

๓) การเผยแพร่ คือ กระบวนการประกาศพระพุทธศาสนา เน้นการออกไปให้การอบรมสั่งสอนหรือรอให้ผู้ฟังเข้ามารับการอบรมสั่งสอนเป็นหลักตามพระพุทธประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อการบำเพ็ญประโยชน์ต่อปวงชน เพื่อเสริมสร้างความผาสุกแก่ปวงชน เพื่อแสดงเมตตาอนุเคราะห์ต่อชาวโลกทั้งปวง

๔) การสาธารณูปการ คือ กระบวนการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เน้นกิจกรรมการพัฒนาภายในวัดเป็นงานหลัก ถื่องานอื่นเป็นงานรอง ภายใต้หลักการสำคัญ ๒ ประการ คือดูแลรักษาของเก่าไว้ให้ได้ และสร้างสรรค์พัฒนาของใหม่ให้งอกเงย

๕) การศึกษาสงเคราะห์ คือ กระบวนการสงเคราะห์ปวงชน ทั้งก่อนวัยเรียน ในวัยเรียน และพ้นวัยเรียน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนอย่างต่อเนื่องในเรื่องต่าง ๆ ตามสมควรแก่อัตภาพในลักษณะการศึกษาแห่งชีวิต เน้นกลุ่มเยาวชนเป็นเป้าหมายหลัก ส่วนคนกลุ่มอื่นถือเป็นเป้าหมายรอง

๖) การสาธารณสงเคราะห์ คือ กระบวนการสงเคราะห์ปวงชน ผู้ประสบภัยพิบัติจากวินาศภัย อุบัติภัยและสาธารณภัย ซึ่งได้แก่ ภัย คือ ความยากจน ความเจ็บไข้ ความไม่รู้ทั้ง ๓ ประการนี้คุกคามย่ำยีปวงชนชาวไทยอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยในชนบทงานการคณะสงฆ์ดังกล่าวมานี้จะสามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ได้ก็ต้องอาศัยพระสังฆาธิการในแต่ละระดับเป็นผู้บริหารจัดการ ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะพระสังฆาธิการระดับอำเภอและระดับตำบลที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารงานการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ประการ ดังกล่าวมานั้นยังได้อธิบายเกี่ยวกับนโยบายคณะสงฆ์ในหัวข้อบรรยายเรื่อง “นโยบายการคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา” ว่าพระพุทธศาสนาถือว่าสูงสุด ซึ่งอยู่ในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์และนโยบายคณะสงฆ์ภายใต้รัฐธรรมนูญว่า “ให้พระภิกษุสามเณรได้รับการศึกษาและปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัย กฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของบ้านเมือง เพื่อการดำรงสมณธรรมปฏิบัติสมณกิจ ให้เกิดการพัฒนาการมั่นคงถาวรและเรียบร้อยดีงามแห่งพระพุทธศาสนา ทั้งเพื่ออำนวยประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมสืบต่อไป จนไม่มีเวลาว่างเหลือไว้ให้ทำความเสื่อมเสีย ตลอดจนถึงสถาบันสงฆ์และประเทศชาติโดยให้พระอุปัชฌาย์และเจ้าคณะพระสังฆาธิการผู้ปกครองคณะสงฆ์ทุกชั้นมีจิตสำนึกรับผิดชอบควบคุมสอดส่องดูแล และส่งเสริม โดยถือหลักเป้าหมาย ๕ ข้อ คือ^{๖๑}

- ๑) เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพ
- ๒) เพื่อรับทราบปัญหาข้อขัดแย้ง
- ๓) เพื่อขอร้องให้ช่วยกันทำงานตามอำนาจหน้าที่
- ๔) เพื่อติดตามมาชี้แจงเพิ่มเติมและดูงานตามที่สั่ง
- ๕) เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ นำไปแก้ไขปรับปรุงกิจการคณะสงฆ์ให้ดีขึ้น

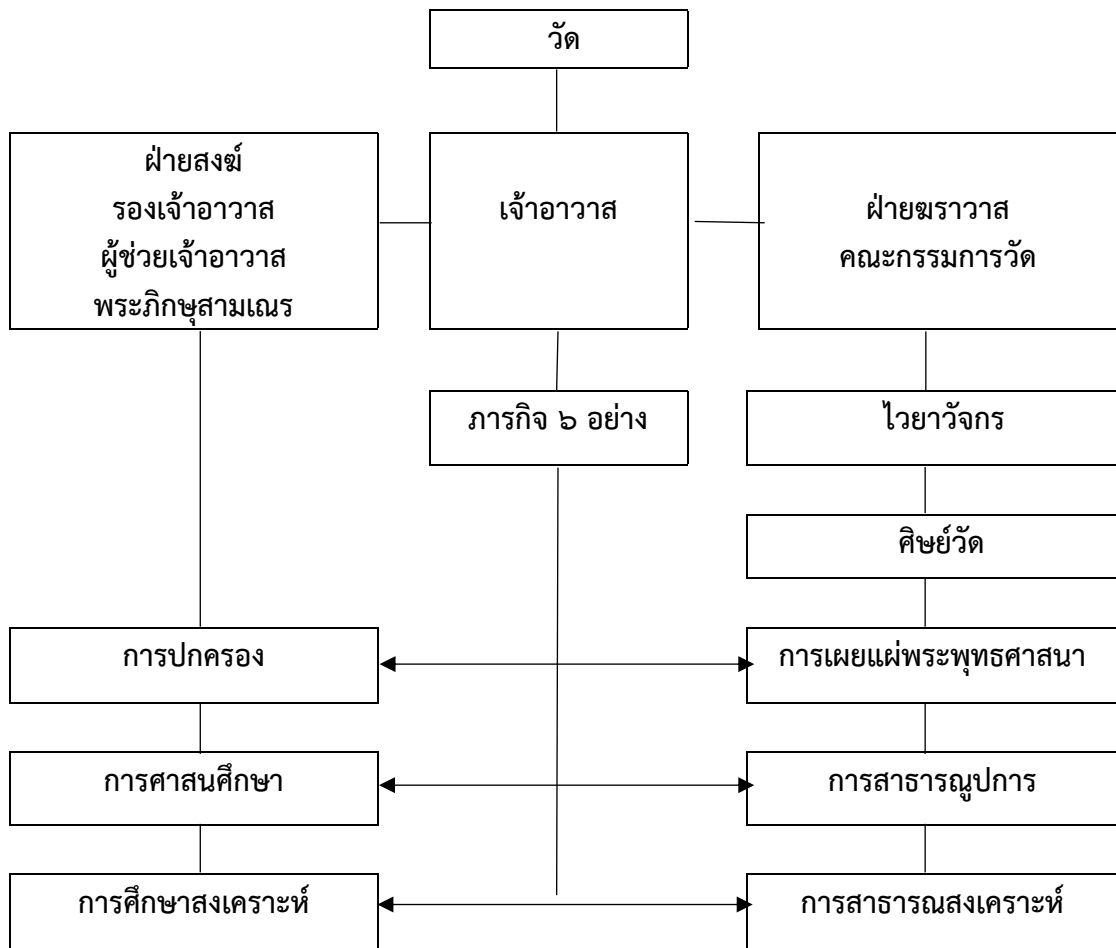
โดยยึดหลักว่า พระภิกษุเป็นฐานรองรับวัด วัดเป็นฐานรองรับคณะสงฆ์ พระสงฆ์เป็นฐานรองรับพระพุทธศาสนา^{๖๒} การบริหารหมู่คณะ คือการปกครองดูแล ตลอดทั้งแนะนำสั่งสอน

^{๖๑}พระธรรมวรนายก (โอกาส นิรุติเมธี), **ธรรมปริทัศน์ “๔๖”**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙), หน้า ๖๐ - ๖๑.

^{๖๒}พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล), **การบริหารวัด**, พิมพ์ครั้งที่ ๗ (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๐.

อบรม พระภิกษุ สามเณรและคฤหัสถ์ ที่มีอยู่หรือพำนักอยู่ในวัด ให้ประพฤติอยู่ในพระธรรมวินัย ตามกฎหมายของบ้านเมือง กฎข้อบังคับระเบียบ คำสั่งและการประกาศของมหาเถรสมาคม

สรุปความได้ว่า พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ในการปกครอง และบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการ ส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบต่อไป ก็ด้วยจะต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนโดยเฉพาะพระสังฆาธิการทุกระดับเป็นที่เลื่อมใส ศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้วยแล้ว จึงจะต้องปรับบทบาท ในด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้ได้ พระสังฆาธิการ ต้องมีการพัฒนาตนเองใน ด้านการศึกษาด้วยการชวนช่วยในหน้าที่ของตน และไม่ลืมที่จะพัฒนาคนอื่น

แผนภาพที่ ๑. โครงสร้างและการบริหารวัด

ตารางที่ ๒.๑๑ แนวคิดเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมญาณมุนี (ทองย้อย กิตติทินโน), (๒๕๔๘, หน้า ๗)	พระสังฆาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์โดยมีหลักการปกครอง คือมุ่งความสงบเรียบร้อย มุ่งหมายความสำเร็จ และมุ่งความสามัคคีปรองดอง ซึ่งทั้ง ๓ ประการนี้เป็นเครื่องวัดสมรรถภาพ ของการปกครองในขณะเดียวกันในการปกครองคณะสงฆ์ให้ได้ดีตามหลักการ
พระพุทธรญาณ (ทองย้อย กิตติทินโน), (๒๕๔๘, หน้า ๕๒-๕๓)	การปกครอง หรือ การควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงามการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม หมายถึงงานในหน้าที่ของพระสังฆาธิการในการปกครองดูแลพระภิกษุ สามเณรในเขตปกครองของตน
พระไพศาล วิสาโล, (๒๕๔๖, หน้า ๒๗๕-๒๗๗)	การบริหารการปกครองและการดูแลพระสงฆ์เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้คุณภาพ คือ ระบบกลั่นกรอง การกล่อมเกลาร ระบบกลั่นกรองมีไว้สำหรับคัดเลือกผู้ที่จะมาบวช ส่วนระบบกล่อมเวลาสำหรับผู้ที่ผ่านการบวชมาแล้วอันที่จริงการกล่อมเวลาผู้บวช
พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุตติเมธี), (๒๕๔๖, หน้า ๕๙)	วัดมีความหมายที่สำคัญๆอยู่ ๕ ประการ ดังนี้ ๑.วัดเป็นที่พำนักอาศัยของภิกษุสามเณร ๒.วัดเป็นที่บวชเรียนของลูกหลานชาวบ้าน ๓.วัดเป็นที่ทำบุญบำเพ็ญกุศลของชาวบ้าน ๔.วัดและพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน ๕.วัดเป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมของชุมชน
พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล), (๒๕๔๘, หน้า ๑๓๐)	การบริหารหมู่คณะ คือการปกครองดูแล ตลอดทั้งแนะนำสั่งสอนอบรม พระภิกษุ สามเณรและคฤหัสถ์ ที่มีอยู่หรือพำนักอยู่ในวัด ให้ประพฤติอยู่ในพระธรรมวินัย ตามกฎหมายของบ้านเมือง กฎข้อบังคับระเบียบ คำสั่งและการประกาศของมหาเถรสมาคม

๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับด้านบุคลากร

การบริหารบุคคลเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักบริหารว่า ทรัพยากรพื้นฐานของการบริหารงานทุกชนิด ได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และการจัดการหรือเทคนิคในการบริหารงานนั้น คนมีความสำคัญมาก ด้วยเหตุที่คน นอกจากจะมีความสำคัญเป็นเอกในด้านทรัพยากรทางการบริหารแล้ว คนยังมีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดการเกี่ยวกับบุคคล การระสานาน และกาควบคุมงานในขั้นตอนดังกล่าว การจัดการเกี่ยวกับบุคคลเป็นสิ่งสำคัญมากกล่าวได้ว่า การจัดการเกี่ยวกับบุคคล หรือการบริหารงานบุคคล คือ หัวใจของการบริหารลักษณะกระบวนการบริหารหรือในแง่ทรัพยากร การบริหารทั้งในด้านธุรกิจ หรือรัฐวิสาหกิจก็ตาม ความสำคัญของบุคคลและการบริหารงานบุคคล ยังมีความสำคัญสูงสุดอยู่เสมอการบริหารงานบุคคลเป็นหัวใจของการบริหาร ไม่ว่าหน่วยงานประเภทใด หากการบริหารงานบุคคลบกพร่อง หน่วยงานนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าได้ยาก เพราะเหตุว่า บุคคลเป็นผู้ปฏิบัติงาน ผลงานจะดีจะเสี่ยอยู่ที่บุคคลที่ทำงานนั้น ถ้าบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจไม่ดี ไม่มีกำลังใจ ไม่มีสมรรถภาพ ผลงานก็จะบกพร่อง แต่ถ้การบริหารงานบุคคลได้รับความสำเร็จ บุคคลทุกฝ่ายจะร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ^{๖๓}

การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในหน่วยงานเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงานการบำรุงรักษาการพัฒนา ตลอดจนการให้พ้นจากงานเพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยความพึงพอใจของบุคคลในหน่วยงาน^{๖๔}

ระบบการบริหารงานบุคคล แบ่งออกเป็น ๒ ระบบ คือ ระบบคุณธรรม และระบบอุปถัมภ์

ระบบที่ ๑ ระบบคุณธรรม เป็นวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยใช้การสอบรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประเมินความรู้ ความสามารถของบุคคลที่มีคุณสมบัติครบตามต้องการโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลทางการเมืองหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นสำคัญ การบริหารงานบุคคล ตามระบบคุณธรรมยึดหลักการ ๔ ประการคือ ความเสมอภาคในโอกาส หลักความสามารถ หลักความมั่นคงในอาชีพการงาน และหลักความเป็นกลางทางการเมือง ได้แก่

๑.๑ ความเสมอภาคในโอกาส (Equality of Opportunity) หมายถึง การเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการสมัครงาน สำหรับผู้สมัครที่มีคุณสมบัติ ประสบการณ์ และพ้้นความรู้ตามที่ระบุไว้ โดยไม่มีข้อกีดกัน อันเนื่องมาจากฐานะ เพศผิว และศาสนา กล่าวคือ ทุกคนที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ จะมีสิทธิในการถูกพิจารณาเท่าเทียมกันความเสมอภาคในโอกาสจะครอบคลุมถึง

๑) ความเสมอภาคในการสมัครงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีคุณสมบัติและพ้้นฐานความรู้ตรงตามที่กำหนดไว้ ได้สมัครและเข้าสอบแข่งขัน

^{๖๓} ภิญญ โสธร, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๑๙).

^{๖๔} อัจฉรา สังข์สุวรรณ, "การบริหารงานบุคคล", อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสังคม, วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล www.sobkroo.com/img/, (๒๒ กันยายน ๒๕๕๗).

๒) ความเสมอภาคในเรื่องค่าตอบแทน โดยยึดหลักการที่ว่างานเท่ากัน เงินเท่ากัน และมีสิทธิ์ได้รับโอกาสตง ๆ ตามที่หน่วยงานเปิดให้พนักงานทุกคน

๓) ความเสมอภาคที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอหน้ากันโดยใช้ระเบียบและมาตรฐานเดียวกันทุกเรื่อง อาทิ การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรม

๑.๒ หลักความสามารถ (Competence) หมายถึง การยึดถือความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถให้เหมาะสมกับตำแหน่งมากที่สุด โดยจะบรรจุแต่งตั้งผู้ที่มีความเหมาะสมตามเกณฑ์มากกว่า เพื่อให้ได้คนที่เหมาะกับงานจริง ๆ (Put the right man to the right job) หากจะมีการแต่งตั้งพนักงานระดับผู้บริหาร ก็จะมีการพิจารณาจาก ผลการปฏิบัติงาน ซัดความ สามารถหรือศักยภาพของการ บริหารงานในอนาคต

๑.๓ หลักความมั่นคงในอาชีพการงาน (Security on tenure) หมายถึง หลักประกันการปฏิบัติงานที่องค์กรให้แก่บุคลากรว่าจะได้รับการคุ้มครอง จะไม่ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกให้ออกจากงานโดยปราศจากความผิด ไม่ว่าจะโดยเหตุผลส่วนตัวหรือทางการเมือง ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกมั่นคงในหน้าที่หลักการทำงานที่ผู้บริหารใช้ในเรื่องของความมั่นคงในอาชีพการงาน คือ

๑) การดึงดูดใจ (At taction) โดยพยายามจูงใจให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาร่วมงานกับองค์กร

๒) การธำรงรักษา (Retention) โดยการธำรงรักษาพนักงานที่มีความสามารถเหล่านั้นให้ทำงานอยู่กับองค์กร เพราะมีความก้าวหน้ามั่นคง

๓) การจูงใจ (Motivation) โดยกระตุ้นให้พนักงานมีความมุ่งมั่นในอาชีพที่ทำอยู่

๔) การพัฒนา (Development) โดยเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาศักยภาพและมีความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ

๑.๔ หลักความเป็นกลางทางการเมือง (Political Neutrality) หมายถึง การไม่เปิดโอกาสให้มีการใช้อิทธิพลทางการเมืองเข้าแทรกแซงในกิจการงาน หรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองใด ๆ

ระบบที่ ๒ ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยใช้เหตุผลทางการเมืองหรือความสัมพันธ์เป็นหลักสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมเป็นประการหลักลักษณะทั่ว ๆ ไปของระบบอุปถัมภ์จึงมีลักษณะตรงกันข้ามกับระบบคุณธรรม ระบบนี้มีชื่อเรียกอีกหลายชื่อ เช่น ระบบชুবเลี้ยง (Spoiled System) ระบบพรรคพวกหรือระบบเล่นพวก (Nepotism) หรือระบบคนพิเศษ (Favoritism) หลักการสำคัญของระบบอุปถัมภ์ สรุปได้ดังนี้

๑) ระบบสืบสายโลหิต เป็นระบบที่บุตรชายคนโตจะได้สืบทอดตำแหน่งของบิดา

๒) ระบบชอบพอเป็นพิเศษ เป็นระบบที่แต่งตั้งผู้ที่อยู่ใกล้ชิด หรือคนที่โปรดปรานเป็นพิเศษให้ดำรงตำแหน่ง

๓) ระบบแลกเปลี่ยน เป็นระบบที่ใช้สิ่งของหรือทรัพย์สินมีค่ามาแลกเปลี่ยนกับตำแหน่ง การยึดระบบอุปถัมภ์เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรจะก่อให้เกิดผลดังนี้

๓.๑ การพิจารณาบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เป็นไปตามความพอใจส่วนบุคคลของหัวหน้าเป็นหลัก ไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคลเป็นเกณฑ์

๓.๒ การคัดเลือกคน ไม่เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันแก่ผู้ที่มีสิทธิ์ แต่จะให้โอกาสกับพวกพ้องตนเองก่อน

๓.๓ ผู้ปฏิบัติงานมุ่งทำงานเพื่อเอาใจผู้ครองอำนาจ มากกว่าจะปฏิบัติงานตามหน้าที่

๓.๔ อิทธิพลทางการเมืองเข้ามาแทรกแซงการดำเนินงานภายในของหน่วยงาน

๓.๕ ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความมั่นคงในหน้าที่ที่กำลังทำอยู่ เพราะอาจถูกปลดได้ถ้าผู้มีอำนาจไม่พอใจ^{๖๕}

ทฤษฎีการจัดการยุคใหม่ (Modern Management Era) เป็นเพราะวิวัฒนาการของการศึกษาหลักแห่งการจัดการได้ผันผ่านไปเรื่อย ๆ จากแต่เดิมเป็นการจัดการแบบคลาสสิก(Classic) เข้าสู่ยุคพฤติกรรมศาสตร์ จากนั้นก็เป็นการเน้นหนักที่การจัดการเชิงปริมาณ และเมื่อไม่นานมานี้เองก็ได้ผันเข้าสู่ยุคแห่งการจัดการยุคใหม่ มีการผสมผสานเอาสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบองค์กรประกอบเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดทฤษฎีระบบ (System Theory) และทฤษฎีเชิงสถานการณ์ (Situational Theory) ได้แก่

๑) ทฤษฎีระบบ (System Theory)

เป็นทัศนะที่มองการจัดการเป็นระบบตามหน้าที่งาน ที่มีส่วนสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยถือว่าระบบเป็นกลุ่มของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งต้องการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันขององค์กร ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๔ ส่วน ได้แก่

๑. ปัจจัยการนำเข้า (Input)

๒. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process)

๓. ปัจจัยที่ได้ออกมา (Output) หรือที่เรียกว่า ผลผลิต

๔. การป้อนกลับ (Feedback)

ทฤษฎีระบบ มีประโยชน์ในส่วนที่สามารถช่วยผู้บริหารให้สามารถกำหนดขอบเขตขององค์กร และสามารถจัดสร้างระบบย่อยขึ้นมาให้สอดคล้องกันเป็นระบบใหญ่และให้ระบบย่อยแต่ละระบบมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน หากระบบที่ได้ตั้งขึ้นมานั้นมีปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อม ก็ถือว่าเป็นระบบเปิด (Open System) และหากไม่มีปฏิกิริยากับสิ่งแวดล้อมก็ถือว่าเป็นระบบปิด (Close System) เมื่อกาลเวลาล่วงเลยไป องค์กรก็อาจจะเจริญขึ้นถึงขีดสูงสุด หยุตนิ่ง หรือเสื่อมลงไป เมื่อถึงจุดนั้น องค์กรก็สามารถที่จะใช้กระบวนการป้อนกลับ (Feedback) เพื่อต่อต้านความเสื่อมได้อีก

๒) ทฤษฎีการจัดการเชิงสถานการณ์ (Contingency Theory Management)

เป็นทัศนะการจัดการซึ่งมุ่งที่การปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการจัดการตามสถานการณ์เฉพาะอย่างขององค์กร ซึ่งประกอบไปด้วยเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมภายนอกและบุคคลที่เป็นสมาชิกขององค์กร ทฤษฎีนี้ถือว่าหลักการจัดการมีความเป็นสากล บรรดานักทฤษฎีเชิงสถานการณ์ได้รวบรวมหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมที่ผู้บริหารจะนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทฤษฎีนี้เป็นการผสมผสาน

^{๖๕} ประครอง พงษ์ชนะ, "การบริหารงานบุคคลตามหลักทฤษฎีการวางตัวของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑", *ปริญาญพทุทศาสตร์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๔-๑๗.

เอาที่ชนะการจัดการที่สำคัญ ๓ ลักษณะมาประยุกต์เป็นโครงร่าง ได้แก่ หลักวิทยาศาสตร์ หลักพฤติกรรมศาสตร์ และ หลักปริมาณ

๓) ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

มีผู้ให้คำนิยามไว้ว่า ทฤษฎี หมายถึง ชุดของแนวคิด (Concepts) ดัชนีฐานหรือข้อสันนิษฐาน (Assumption) และข้อยุติโดยทั่วไป (Generalization) ที่อธิบายพฤติกรรมขององค์กรอย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์ต่อกัน แต่สำหรับข้อสมมติฐาน (Hypothesis) หมายถึง การตั้งข้อกำหนดหรือข้อสมมติ ที่คิดหรือคาดว่าจะเป็นขึ้นมา แล้วพยายามศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เพื่อหาข้อสรุปมาพิสูจน์ให้จงได้ว่า ข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้นั้นจริง หรือไม่จริง

๔) ทฤษฎีบรรยากาศของ อลัน บราวด์

เสนอกลยุทธ์ ๒ ประการ สำหรับเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของโรงเรียน ประการแรกได้แก่ กลยุทธ์ด้านคลินิก ประการที่สอง ได้แก่ กลยุทธ์ที่มุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลางทั้งสองกลยุทธ์นี้ต่างก็ไม่ได้เป็นตัวเลือกกันและกัน แต่สามารถช่วยกัน โดยเรียงตามลำดับ และทั้งสองกลยุทธ์ต่างก็จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง

๑. กลยุทธ์ด้านคลินิคนั้น เน้นที่ธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มย่อยในโรงเรียนมุ่งดูที่ความรู้ขององค์กร ต่อจากนั้นก็วิเคราะห์บรรยากาศขององค์กร กำหนดลำดับขั้นความสำคัญของการปฏิบัติการ และวางแผนดำเนินการปฏิบัติสำเร็จแล้วก็มีการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น

๒. กลยุทธ์ที่มุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลางเน้นที่การพัฒนาของเฉพาะบุคคลมองว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมีทิศทางแน่ชัด และควรจะนำไปสู่ความก้าวหน้า ครูอาจารย์มีศักยภาพสูงมากที่จะพัฒนาและนำเอาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์^{๖๖}

หลักการการทำงานร่วมกลุ่มตามทฤษฎีกลุ่มดังนี้

๑. ให้แต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและวางแผน
๒. ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
๓. ให้สมาชิกร่วมมือในการทำงาน
๔. ให้มีการประชุมหัวหน้าเป็นประจำ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อการตัดสินใจ
๕. สมาชิกในแต่ละกลุ่มต้องมีความชำนาญในงานและหน้าที่ของตน
๖. สมาชิกในองค์การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
๗. ทุกคนในองค์การต้องเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกอันเกิดจากการกระทำของสมาชิก
๘. การติดต่อสื่อสารขององค์การควรมีประสิทธิภาพ
๙. ความคิดของสมาชิกทุกคนควรมีความหมายต่อองค์การ^{๖๗}

^{๖๖} ประชาญา กล้าผจญ, **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ, ๒๕๓๗), หน้า ๗๐-๗๒.

^{๖๗} กิติมา ปรีดีดีลิก, **กระบวนการบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต, ๒๕๓๒) หน้า ๓๓.

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้บูรณาการเข้าสู่ระบบต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น องค์กรที่จะอยู่รอดและมีพัฒนาการต้องสามารถปรับตัวและจัดการกับเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

๑. คอมพิวเตอร์ (Computer) ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาไปจากยุคแรกที่ เครื่องมีขนาดใหญ่ทำงานได้ช้า ความสามารถต่ำ และใช้พลังงานสูง เป็นการใช้นโยบายวงจรรวม ขนาดใหญ่ (Very large scale integrated circuit: VLSI) ในการผลิตไมโครโพรเซสเซอร์ (Microprocessor) ทำให้ประสิทธิภาพของส่วนประมวลผลของเครื่องพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาหน่วยความจำให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่มีราคาถูกลง ซึ่งช่วยเพิ่ม ศักยภาพในการทำงาน ของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในปัจจุบัน โดยที่คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในขณะที่มีความสามารถเท่าเทียมหรือมากกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ในสมัยก่อน ตลอดจนการนำคอมพิวเตอร์ชนิดลดชุดคำสั่ง (Reduced instruction set computer) หรือ RISC มาใช้ในการออกแบบหน่วยประเมินผล ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้เร็วขึ้นโดยใช้คำสั่งพื้นฐานง่ายๆ นอกจากนี้พัฒนาการและการประยุกต์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ส่งผลให้เครื่องคอมพิวเตอร์มีการประมวลผลตาม หลัก เหตุผลของมนุษย์หรือระบบปัญญาประดิษฐ์

๒. ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ AI เป็นการพัฒนาระบบ คอมพิวเตอร์ ให้มีความสามารถที่จะคิด แก้ปัญหาและให้เหตุผลได้เหมือนอย่างการใช้ภูมิปัญญาของ มนุษย์จริง ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ในหลายสาขาวิชาได้ศึกษาและ ทดลองที่จะพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้สามารถทำงานที่มีเหตุผลโดยการเลียนแบบการทำงานของสมองมนุษย์ ซึ่งความรู้ทางด้านนี้ถ้าได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานต่าง ๆ อย่างมากมาย เช่น ระบบ ผู้เชี่ยวชาญเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อให้ความสามารถในการแก้ปัญหาได้ อย่าง ผู้เชี่ยวชาญ และหุ่นยนต์ (Robotics) เป็นการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ให้สามารถปฏิบัติงานและ ใช้ ทักษะ การเคลื่อนไหวได้ใกล้เคียงกับการทำงานของมนุษย์ เป็นต้น

๓. ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information System) หรือ EIS เป็นการพัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนผู้บริหารในงานระดับวางแผนนโยบายและกลยุทธ์ของ องค์กร โดยที่ EIS จะถูกนำมาให้คำแนะนำผู้บริหารในการตัดสินใจเมื่อประสบปัญหาแบบไม่มี โครงสร้างหรือ กึ่งโครงสร้าง โดย EIS เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่พิเศษ ของ ผู้บริหารในด้านต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งสถานะ ของคู่แข่งชั้นด้วย โดยที่ระบบจะต้องมีความละเอียดอ่อนตลอดจนง่ายต่อการใช้งาน เนื่องจาก ผู้บริหาร ระดับสูง จำนวนมากไม่เคยชินกับการติดต่อและสั่งงานโดยตรงกับระบบคอมพิวเตอร์

๔. การจดจำเสียง (Voice Recognition) เป็นความพยายามของนักวิทยาศาสตร์ที่จะทำให้คอมพิวเตอร์จดจำเสียงของผู้ใช้ ปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีสาขานี้ยังไม่ประสบความสำเร็จตามที่นักวิทยาศาสตร์ต้องการ หากในอนาคตนักวิทยาศาสตร์ประสบความสำเร็จในการนำความรู้ต่าง ๆ มาใช้สร้างระบบการจดจำเสียง ก็จะสามารถสร้างประโยชน์ได้อย่างมหาศาลแก่การ ใช้งาน คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยที่ผู้ใช้จะสามารถออกคำสั่งและตอบโต้กับคอมพิวเตอร์ แทนการกดแป้นพิมพ์ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ที่ไม่เคยชินกับการใช้คอมพิวเตอร์ให้สามารถ ปรับตัวเข้ากับ ระบบได้ง่าย เช่น ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง การสั่งงานระบบ ฐานข้อมูลต่าง ๆ และระบบรักษา

ความปลอดภัยของข้อมูล เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพใน การทำงานและ ขยายคุณค่าเพิ่มของ เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อธุรกิจ

๕. การแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange) หรือ EDI เป็นการส่งข้อมูลหรือข่าวสารจากระบบคอมพิวเตอร์หนึ่ง ไปสู่ระบบคอมพิวเตอร์อื่นโดยผ่านทาง ระบบสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การส่งคำสั่งซื้อจากผู้ซื้อไปยังผู้ขายโดยตรง ปัจจุบันระบบ แลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กำลัง ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะช่วงลดระยะเวลาใน การทำงานของแต่ละองค์กรลง โดยองค์กรจะสามารถส่งและรับสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจ เช่น ใบสั่งซื้อและใบตอบรับผ่านระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่มีอยู่ ทำให้ทั้งผู้ส่งและผู้รับไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง

๖. เส้นใยแก้วนำแสง (Fiber Optics) เป็นตัวกลางที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารได้ อย่างรวดเร็วโดยอาศัยการส่งสัญญาณแสงผ่านเส้นใยแก้วนำแสงที่มีดรรวมกัน การนำเส้นใยแก้วนำ แสง มาใช้ในการสื่อสารก่อให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับ “ ทางด่วนข้อมูล (Information Superhighway)” ที่ จะเชื่อมโยงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้มี โอกาสเข้าถึงข้อมูล และสารสนเทศต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ปัจจุบันเทคโนโลยีเส้นใยแก้วนำแสง ได้ส่งผลกระทบต่อ วงการสื่อสารมวลชนและการค้าขายสินค้าผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์

๗. อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงไปทั่วโลกมี ผู้ใช้งานหลายล้านคนและกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยที่สมาชิกสามารถติดต่อ สื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารตลอดจนค้นหาข้อมูลจากห้องสมุดต่าง ๆ ได้ในปัจจุบันได้มีหลาย สถาบันในประเทศไทยที่เชื่อมระบบคอมพิวเตอร์กับเครือข่ายนี้ เช่น ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (Nectec) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เป็นต้น

๘. ระบบเครือข่าย (Networking System) โดยเฉพาะระบบเครือข่ายเฉพาะพื้นที่ (Local Area Network: LAN) เป็นระบบสื่อสารเครือข่ายที่ใช้ในระยะทางที่กำหนด ส่วนใหญ่จะ ภายใน อาคารหรือในหน่วยงาน LAN จะมีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ให้สูงขึ้น รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การใช้ข้อมูลร่วมกัน และการเพิ่มความเร็ว ใน การติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ระบบเครือข่ายของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลยังผลักดันให้เกิดการ กระจาย ความรับผิดชอบในการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศไปยังผู้ใช้มากกว่าในอดีต

๙. การประชุมทางไกล (Teleconference) เป็นการนำเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ เช่น เครื่อง คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายโทรทัศน์ และระบบสื่อสารโทรคมนาคมผสมผสาน เพื่อให้สนับสนุนใน การประชุมมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำเข้าร่วมประชุม ไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องประชุมและพื้นที่ เดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดเวลาในการเดินทาง โดยเฉพาะในสภาวะการจราจรที่ติดขัด ตลอดจน ผู้เข้า ประชุมอยู่ในเขตที่ห่างไกลกันมาก เช่น โปรแกรม ZOOM Cloud Meetings สามารถเชื่อมต่อกับ เพื่อนร่วมงานในทุกสถานที่ทุกเวลา หรือจะร่วมประชุมออนไลน์แบบเห็นหน้าตาาก็ได้ มีฟังก์ชันการ แชร์ภาพหน้าจอแบบคุณภาพสูง รวมถึงระบบการส่งข้อความหากันระหว่างเพื่อนร่วมงาน แชร์ภาพ หน้าจอ รูปภาพ หน้าเว็บ ไฟล์ใน Google Drive ไฟล์ใน Dropbox ไฟล์ใน Box ได้ เข้าร่วมประชุมได้ ทั้งในรูปแบบที่เรามีการพูดคุยโต้ตอบ หรือจะเข้าร่วมในฐานะผู้รับชมก็ได้ โดยรองรับผู้เข้าร่วมมากถึง

๑,๐๐๐ คน แต่สำหรับการใช้งานแบบฟรี มีข้อจำกัดคือ สร้างการประชุมแบบ ๑:๑ เท่านั้น และสำหรับการประชุมแบบกลุ่มจำกัดเวลาที่ ๔๐ นาที ^{๖๘}

Google Hangouts Meet สามารถแชทกับเพื่อน คิวแบบเห็นหน้าได้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม เชื่อมต่อได้ทั้งคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือใช้กับสมาร์ทโฟน โดยลงชื่อเข้าใช้ด้วยบัญชีของ Google เพิ่มอีโมจิ และภาพเคลื่อนไหวแบบ GIF รับส่งข้อความ SMS/ MMS มีแจ้งเตือน เก็บบันทึกไว้หลังประชุมจบได้ อีกทั้งยังสามารถแชร์โลเคชั่นปัจจุบันได้ รองรับจำนวนผู้เข้าร่วมสูงสุดได้ถึง ๕๐ คน โดยเปิดใช้ฟรีทั้งหมด ไม่เสียค่าใช้จ่าย

Skype ^{๖๙} โปรแกรมแชทและโทรผ่านเน็ต และสนทนาที่ได้รับความนิยมที่สุด สามารถส่งไฟล์ สนทนาแบบวิดีโอ อีกทั้งยังสามารถพูดคุย ส่งข้อความ แบบพิมพ์หากันได้โดยคู่สนทนาต้องมีโปรแกรมดังกล่าวเช่นกัน รองรับระบบคอมพิวเตอร์ มือถือ แท็บเล็ต มีระบบการปรับระดับเสียงอัตโนมัติ แบบฟรีไม่สามารถประชุมเกิน ๑๐ คนได้ หากใช้ Skype for Business สามารถประชุมได้มากถึง ๒๕๐ คน

Join.me ^{๗๐} สามารถประชุมทางเสียงและวิดีโอทางโทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ทันทีจากทุกที่ เพียงพิมพ์รหัสการประชุม แชนจ์หน้าจอกับผู้เข้าร่วมประชุมได้ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมสามารถเห็นหน้าจอโทรศัพท์หรือแท็บเล็ต ได้ทันที ดูว่ามีใครเข้าร่วมบ้าง และยังสามารถถือการประชุมเพื่อความปลอดภัย นอกจากนี้ยังสามารถเปิดเอกสาร ชีตสไลด์ เว็บไซต์ได้พร้อมๆกัน สามารถชมเข้าและดูรายละเอียดได้ ผู้เข้าร่วมสูงสุด ๑๐ คน สามารถทดลองใช้ฟรีได้เป็นเวลา ๑๔ วัน

Cisco Webex ^{๗๑} สามารถประชุมทางวิดีโอและเสียง กำหนดเวลาการประชุมได้ สามารถแชร์ได้ทั้งหน้าจอ เอกสาร แอปพลิเคชัน หรือ เสปรดชีทให้ผู้เข้าร่วมประชุมด้วยฟังก์ชันแชร์ เล่นวิดีโอหรือภาพเคลื่อนไหว และเขียนไวท์บอร์ด วาดไอเดียเพื่อให้คนที่ร่วมประชุมอยู่เห็นได้ อีกทั้งหัวหน้าการประชุมยังสามารถบันทึกการประชุมไว้ได้ด้วย รองรับผู้ร่วมประชุมมากถึง ๒๕ คน และยังมีฟังก์ชันที่รองรับการพูดคุยกว่า ๑,๐๐๐ ราย

Blizz by TeamViewer ^{๗๒} พัฒนาโดย TeamViewer เข้าร่วมการประชุมได้ออนไลน์ โดยไม่ต้องลงทะเบียน สามารถเลือกคุณภาพการสนทนาได้รองรับระบบ Android Windows, Mac และอุปกรณ์ iOS (ต้องใช้ iOS ๑๐.๐ ขึ้นไป) สามารถแชร์หน้าจอบนคอมพิวเตอร์ได้ และมีรหัสเข้า

^{๖๘} Zoom, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://zoom.us/pricing?fbclid=IwAR0xMpRTIwfvVgrvIkNs9vI3UTsjlh-hWgtSTuThisC9F4OGqjKYcTzDn8A> , [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

^{๖๙} Skype, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://gsuite.google.com/intl/th/pricing.html?fbclid=IwAR3WFes2nC_QLI1QDe9K2mL2Fi_TNC9sTrIvoD9zImL_ekTv9CzUKgAwaGI , [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

^{๗๐} Join.me, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.blizz.com/en/pricing/?fbclid=IwAR3HSt580iO5HNweJNl1V5vJtzsTl1FfIBSNZcM63wvScrDXKkjbhMND4o>, [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

^{๗๑} Cisco Webex, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.g2.com/products/cisco-webex-meetings/pricing?fbclid=IwAR0lx8SG0bnj7j9kLZeKW4w-FiHXb9Cj7Z1zEfxtEb5vXdqCNhI0PDD1ZU> [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

^{๗๒} Blizz by TeamViewer, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://shop.bluejeans.com/1615/purl-cataloghome?fbclid=IwAR0gR4V7nSYElb_v8kpTaYTZCx96H_y909Q590NsLT_uhZ3gHmGv_LCh8 [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

ร่วมการประชุมเพื่อความปลอดภัย โดยการทำงานคล้ายกับ TeamViewer ที่สามารถดูหน้าจอของกัน
ละกันได้

Bluejeans^{๗๓} เข้าร่วมการประชุมผ่านวิดีโอได้จากทุกที่ เข้าร่วมได้สูงสุด ๕ คนสำหรับ
แบบฟรี และเสียค่าบริการจะเข้าประชุมได้สูงสุด ๑๕๐ คน สามารถเลือกหัวข้อในการประชุมได้ ซึ่ง
หัวข้อสามารถจัดเรียงเค้าโครงของผู้เข้าร่วมการประชุมเพื่อให้เหมาะสมและความต้องการได้ แบ่งปัน
หรือดูเนื้อหาร่วมกัน สามารถซูมเข้าและดูรายละเอียดได้ และผู้เข้าร่วมประชุมไม่จำเป็นต้องมีบัญชี

Discord^{๗๔} แอปฯสำหรับเกมเมอร์ชื่อดังที่มีฟังก์ชันแชทออนไลน์ฟรี คิวเสียง และวิดีโอ
คอลได้สูงสุด ๑๐ คน ใช้งานได้ทั้งบนคอม บนบราวเซอร์ และในมือถือ แท็บเล็ต ของทั้ง iOS และ
Android และมีระบบล็อคความปลอดภัย สมาชิกต้องถูกเชิญเข้ามาเท่านั้น สามารถแชร์หน้าจอ คิว
เสียง และส่งไฟล์ได้ ล่าสุดในสถานการณ์โควิด-๑๙ Discord เพิ่มฟังก์ชันพิเศษ เพิ่มลิมิตให้วิดีโอคอล
ได้สูงสุด ๕๐ คน

๑๐. โทรทัศน์ตามสายและผ่านดาวเทียม (Cable and Satellite TV การส่ง สัญญาณโทร
ทัศน์ผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังผู้ชม จะมีผลทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถแพร่ไปได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุม
พื้นที่ที่กว้างขึ้น โดยที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ได้มากขึ้น ส่งผลให้ผู้ชม รายการ มี
ทางเลือกมากขึ้นและสามารถตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ได้เหมาะสมขึ้น)

๑๑. เทคโนโลยีมัลติมีเดีย (Multimedia Technology) เป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์ และ
อุปกรณ์เก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาจัดเก็บข้อมูลหรือข่าวสารในลักษณะที่แตกต่างกันทั้งรูปภาพ
ข้อความ เสียง โดยสามารถเรียกกลับมาใช้เป็นภาพเคลื่อนไหวได้ และยังสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ ด้วย
การประยุกต์เข้ากับความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ เช่น หน่วยความจำแบบอ่านอย่างเดียวที่บันทึก ใน
แผ่นดิสก์ (CD-ROM) จอภาพที่มีความละเอียดสูง (High Resolution) เข้ากับอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อ
จัดเก็บและนำเสนอข้อมูล ภาพ และเสียงที่สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ ปัจจุบันเทคโนโลยีมัลติมีเดีย
เป็นเทคโนโลยีที่ตื่นตัวและได้รับความสนใจจากบุคคลหลายกลุ่ม เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญว่า จะ
เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษ โฆษณา และบันเทิงเป็นอย่างมาก

๑๒. การใช้คอมพิวเตอร์ในการฝึกอบรม (Computer Base Training) เป็นการ นำเอา
ระบบ คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ หรือการนำเอาคอมพิวเตอร์มาช่วย ใน
ด้านการเรียนการสอนที่เรียกว่า “คอมพิวเตอร์ช่วยการสอน (Computer Assisted Instruction)
หรือ CAT” การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอนเปิดช่องทางใหม่ในการเรียนรู้ โดยส่งเสริม
ประสิทธิภาพการเรียนรู้ ตลอดจนปรัชญาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๑๓. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ (Computer Aided Design) หรือ CAD
เป็น การนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และระบบข้อมูลเข้ามาช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้ง
รูปแบบหีบห่อของผลิตภัณฑ์หรือ การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยทางด้าน การออกแบบ วิศวกรรม และ

^{๗๓} Bluejeans, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.capterra.com/p/168391/Skype-for-Business/> [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

^{๗๔} Discord, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.blognone.com/node/115256> [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

สถาปัตยกรรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการและความเป็นจริง ตลอดจนช่วยลดต้นทุน การดำเนินงานในการออกแบบ โดยเฉพาะในเรื่องของเวลา การแก้ไข และการจัดเก็บแบบ

๑๔. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการผลิต (Computer Aided Manufacturing) หรือ CAM เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยผลิตสินค้าในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากระบบ คอมพิวเตอร์ จะมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือได้ในการทำงานที่ซ้ำกัน ตลอดจนสามารถตรวจสอบ รายละเอียด และ ข้อผิดพลาดของผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐานที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยประหยัดระยะเวลา และแรงงาน ประการสำคัญ ช่วยให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์มีความสม่ำเสมอตามที่กำหนด

๑๕. ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System) หรือ GIS เป็นการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์ทางด้านรูปภาพ (Graphics) และข้อมูลทางภูมิศาสตร์มาจัดทำ แผนที่ ในบริเวณที่สนใจ GIS สามารถนำมาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหาร การขนส่ง การสำรวจ และวางแผนป้องกันภัยธรรมชาติ การช่วยเหลือและกู้ภัย เป็นต้น

ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกพัฒนาขึ้นในปัจจุบัน และ กำลังทำการศึกษาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการใช้งานในอนาคต โครงการ พัฒนา ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลไม่เพียงต้องการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น แต่ยัง จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรและความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมส่วนรวมอีกด้วย เราจะเห็น ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์เพิ่มขึ้น ดังนั้นเราต้อง พยายามติดตาม ศึกษา และทำความเข้าใจแนวทางและพัฒนาการที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะนำ เทคโนโลยี สารสนเทศไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม^{๗๕}

สรุป เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกพัฒนาขึ้นในปัจจุบัน และ กำลังทำการศึกษาและปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการใช้งานในอนาคต โครงการ พัฒนา ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลไม่ เพียงต้องการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น แต่ยัง จะส่งผล กระทบต่อการทำงานของ องค์กรและความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมส่วนรวมอีกด้วย เราจะเห็น ว่าปัจจุบันเทคโนโลยี สารสนเทศ จะเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์เพิ่มขึ้น ดังนั้นเราต้องพยายามติดตาม ศึกษา และทำความเข้าใจแนวทางและพัฒนาการที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะนำ เทคโนโลยี สารสนเทศไปประยุกต์ใช้ ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

^{๗๕} สุรพงษ์ พงศ์สิมภากรณ์, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่, (๒๕๕๐), หน้า ๑๒.

ตารางที่ ๒.๑๒ แนวคิดเกี่ยวกับด้านบุคลากร

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ภิญโญ สาร, (๒๕๑๙)	การบริหารบุคคล ได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และการจัดการหรือเทคนิคในการบริหารงานนั้น คนมีความสำคัญมาก ด้วยเหตุที่คนนอกจากจะมีความสำคัญเป็นเอกในด้านทรัพยากรทางการบริหารแล้ว คนยังมีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหาร
อัจฉรา สังข์สุวรรณ, (๒๕๕๗)	การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในหน่วยงานเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงานการบำรุงรักษาการพัฒนา
ประครอง พงษ์ชนะ, (๒๕๕๕, หน้า ๑๔-๑๗)	ความสามารถของบุคคลที่มีคุณสมบัติครบตามต้องการโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลทางการเมืองหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นสำคัญ การบริหารงานบุคคล ตามระบบคุณธรรมยึดหลักการ ๔ ประการคือ ความเสมอภาคในโอกาส หลักความสามารถ หลักความมั่นคงในอาชีพการงาน และหลักความเป็นกลางทางการเมือง
ปราชญา กล้าผจญ, (๒๕๓๗, หน้า ๗๐-๗๒)	กลยุทธ์ที่มุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลางเน้นที่การพัฒนาของเฉพาะบุคคลมองว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมีทิศทางแน่ชัด
กิติมา ปรีดีติลล, (๒๕๓๒, หน้า ๓๓)	หลักการการทำงานร่วมกลุ่มตามทฤษฎีกลุ่มดังนี้ ๑. ให้แต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและวางแผน ๒. ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๓. ให้สมาชิกร่วมมือในการทำงาน ๔. ให้มีการประชุมหัวหน้าเป็นประจำ ๕. สมาชิกในแต่ละกลุ่มต้องมีความชำนาญในงานและหน้าที่ของตน ๖. สมาชิกในองค์การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ๗. ทุกคนในองค์การต้องเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกอันเกิดจากการกระทำของสมาชิก ๘. การติดต่อสื่อสารขององค์การควรมีประสิทธิภาพ ๙. ความคิดของสมาชิกทุกคนควรมีความหมายต่อองค์การ
Zoom, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	ZOOM Cloud Meetings สามารถเชื่อมต่อกับเพื่อนร่วมงานในทุกสถานที่ทุกเวลาหรือจะร่วมประชุมออนไลน์แบบเห็นหน้าตาก็ได้มีฟังก์ชันการแชร์ภาพหน้าจอแบบคุณภาพสูงรวมถึงระบบการส่งข้อความหากันระหว่างเพื่อนร่วมงานแชร์ภาพหน้าจอรูปภาพหน้าเว็บ

ตารางที่ ๒.๑๓ แนวคิดเกี่ยวกับด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Skype, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	Skype โปรแกรมแชทและโทรผ่านเน็ต และสนทนาที่ได้รับ ความนิยมที่สุด สามารถส่งไฟล์ สนทนาแบบวิดีโอ อีกทั้งยัง สามารถพูดคุย ส่งข้อความ แบบพิมพ์หากันได้โดยคู่สนทนา ต้องมีโปรแกรมดังกล่าวเช่นกัน รองรับระบบคอมพิวเตอร์ มือ ถือ แท็บเล็ต มีระบบการปรับระดับเสียงอัตโนมัติ
Join.me, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	Join.me สามารถประชุมทางเสียงและวิดีโอทางโทรศัพท์ผ่าน อินเทอร์เน็ตได้ทันทีจากทุกที่ เพียงพิมพ์รหัสการประชุม แชร์ หน้าจอกับผู้เข้าร่วมประชุมได้ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมสามารถเห็น หน้าจอโทรศัพท์หรือแท็บเล็ต ได้ทันที
Cisco Webex, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	Cisco Webex สามารถประชุมทางวิดีโอและเสียง กำหนดเวลาการประชุมได้ สามารถแชร์ได้ทั้งหน้าจอ เอกสาร แอปพลิเคชัน หรือ เปรดซ์ให้ผู้ใช้ร่วมประชุมด้วยฟังก์ชัน แชร์ เล่นวิดีโอ หรือภาพเคลื่อนไหว และเขียนไวท์บอร์ด
Blizz by TeamViewer, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	พัฒนาโดย TeamViewer เข้าร่วมการประชุมได้ออนไลน์โดย ไม่ต้องลงทะเบียน สามารถเลือกคุณภาพการสนทนาได้ รองรับระบบ Android Windows, Mac และอุปกรณ์ iOS (ต้องใช้ iOS ๑๐.๐ ขึ้นไป)
Bluejeans, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	Bluejeans เข้าร่วมการประชุมผ่านวิดีโอได้จากทุกที่ เข้าร่วม ได้สูงสุด ๕ คนสำหรับแบบฟรี และเสียค่าบริการจะเข้า ประชุมได้สูงสุด ๑๕๐ คน สามารถเลือกหัวข้อในการประชุม ได้
Discord, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	Discord แอปฯสำหรับเกมเมอร์ชื่อดังที่มีฟังก์ชันแชทออน ไลน์ฟรี คุยเสียง และวิดีโอคอลได้สูงสุด ๑๐ คน ใช้งานได้ทั้ง บนคอม บนบราวเซอร์ และในมือถือ แท็บเล็ต ของทั้ง iOS และ Android และมีระบบบล็อกความปลอดภัย
สุรพงษ์ พงศ์สิมภากรณ์, (๒๕๕๐), หน้า ๑๒.	ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเข้ามามีบทบาทและอิทธิพล ต่อชีวิตมนุษย์เพิ่มขึ้น ดังนั้นเราต้องพยายามติดตาม ศึกษา และทำความเข้าใจแนวทางและพัฒนาการที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะ นำ เทคโนโลยี สารสนเทศไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ใน การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับด้านการใช้งาน

ในเรื่องของการจัดการความรู้ นั้น มีงานวิจัยจำนวนมากที่พยายามอธิบายความสัมพันธ์และบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดการความรู้ ดังที่ปรากฏว่าเป็นเรื่องราวจำนวนมากที่แสดงถึงความสำเร็จในการจัดการความรู้ขององค์กรผ่านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แม้ว่า การจัดการความรู้จะเป็นกระบวนการไม่ใช่เทคโนโลยี แต่เทคโนโลยีกลับถูกคาดหวังว่าเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ องค์กรส่วนใหญ่จึงมีการจัดสรรงบประมาณในการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมีผลต่อความสำเร็จในระบบการจัดการความรู้เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดการความรู้ทั้งในส่วนของพนักงานและองค์กรธุรกิจ^{๗๖}

เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการจัดการความรู้ประกอบด้วย เทคโนโลยี การสื่อสาร (Communication Technology) เทคโนโลยีการทำงานร่วมกัน (Collaboration Technology) และเทคโนโลยีการจัดเก็บ (Storage technology) เทคโนโลยีการสื่อสารช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น รวมทั้งสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ค้นหาข้อมูลสารสนเทศและความรู้ที่ต้องการได้ผ่านทางเครือข่าย อินเทอร์เน็ต เอ็กซ์ตราเน็ตหรืออินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสนับสนุนการทำงานร่วมกัน ช่วยให้สามารถประสานการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดอุปสรรคในเรื่องของระยะทาง ตัวอย่างเช่นโปรแกรมกลุ่ม groupware ต่าง ๆ หรือ ระบบ Screen Sharing เป็นต้น

เทคโนโลยีในการจัดเก็บ ช่วยในการจัดเก็บและจัดการความรู้ต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการความรู้ขององค์กรนั้นประกอบด้วย เทคโนโลยีที่สามารถครอบคลุมกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดการความรู้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เช่นมีระบบฐานข้อมูลและระบบการสื่อสารที่ช่วยในการสร้าง ค้นหา แลกเปลี่ยน จัดเก็บความรู้ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้โดยเฉพาะที่เรียกว่า Know-ware เช่นระบบ Electronic document management หรือ Enterprise knowledge portal นอกจากนี้ ยังมีเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการความรู้เพิ่มมากขึ้น^{๗๗}

อินเทอร์เน็ต เป็นเครือข่ายของการสื่อสารข้อมูลขนาดใหญ่ ประกอบด้วย เครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมาก เชื่อมโยงแหล่งข้อมูลจากองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกเข้าด้วยกัน อินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นในปี ค.ศ.๑๙๖๙ (พ.ศ.๒๕๑๒) ซึ่งได้มีโครงการ ARPANET: Advanced Research Projects Agency Network ซึ่งเป็นเครือข่ายทดลองตั้งขึ้นเชื่อมต่อระหว่างศูนย์ปฏิบัติการวิจัยของทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา (Department of Defense หรือ DoD) กับศูนย์ปฏิบัติการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผลการศึกษาทดลองพบว่า ระบบ ARPANET ประสบความสำเร็จอย่างมาก จึงได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของเอกชนต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา และได้แพร่หลายในทวีปอเมริกา ทวีปออสเตรเลีย ทวีปเอเชีย และในท้องถิ่นของไทย

^{๗๖} ธงชัย สุรินทร์วรังกูร, “การหาแนวทางเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจขนาดกลาง”, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๕), หน้า ๑๒.

^{๗๗} อ้างแล้ว, หน้า ๑๓.

เทอร์บัน แมคคีนและเวทเทอร์บี^{๗๘} (Turban, Mclean & Wetherbe, ๒๐๐๑, P. ๑๑๖) กล่าวถึงความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology หรือ IT) ไว้ว่า หมายถึง เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ที่นำไปใช้ช่วยในการออกแบบและการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งหมายรวมถึงฮาร์ดแวร์ (hardware) ซอฟต์แวร์ (software) ระบบฐานข้อมูล (database) การสื่อสารโทรคมนาคม (telecommunication) และระบบรับ - ให้บริการ (client - server system) จากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จากนักวิชาการหลากหลายท่าน ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหาร ดังต่อไปนี้

การสื่อสาร (communication) คือกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกัน โดยใช้สัญลักษณ์ สัญญาณ หรือพฤติกรรมที่เข้าใจกัน โดยมีองค์ประกอบดังนี้

ผู้ส่งสารคือผู้ที่ทำหน้าที่ส่งข้อมูล สารไปยังผู้รับสารโดยผ่านช่องทางที่เรียกว่าสื่อ ถ้าหากเป็นการสื่อสารทางเดียวผู้ส่งจะทำหน้าที่ส่งเพียงประการเดียวแต่ถ้าเป็นการสื่อสาร ๒ ทาง ผู้ส่งสารจะเป็นผู้รับในบางครั้งด้วย ผู้ส่งสารจะต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีเจตคติต่อตนเอง ต่อเรื่องที่จะส่ง ต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่จะส่งและอยู่ในระบบสังคมเดียวกับผู้รับก็จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

ข่าวสารในการะบวนการติดต่อสื่อสารก็มีความสำคัญ ข่าวสารที่ดีต้องแปลเป็นรหัส เพื่อสะดวกในการส่งการรับและตีความ เนื้อหาสารของสารและการจัดสาร ก็จะต้องทำให้การสื่อสารความหมายง่ายขึ้น

สื่อหรือช่องทางในการรับสารคือ ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส และตัวกลางที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเช่น สิ่งพิมพ์ กราฟิก สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้รับสารคือผู้ที่เป็นเป้าหมายของผู้ส่งสาร การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพ ผู้รับสารจะต้องมีประสิทธิภาพในการรับรู้ มีเจตคติที่ดีต่อข้อมูลข่าวสาร ต่อผู้ส่งสารและต่อตนเอง

ตามแบบจำลองของแชนนอนและวีเวอร์(Shannon and Weaver) จะมองถึงองค์ประกอบพื้นฐานของการสื่อสารเช่นเดียวกับเบอร์โลแล้ว ยังให้ความสำคัญกับ "สิ่งรบกวน" (Noise) ด้วยเพราะในการสื่อสารหากมีสิ่งรบกวนเกิดขึ้นก็จะหมายถึงการเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร เช่น หากอาจารย์ใช้ภาพเป็นสื่อปี ๑๙๖๐ แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล (Berlo) ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งต่าง ๆ คือ

๑. ผู้ส่งสาร (Source) ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถเข้ารหัส(Encode) เนื้อหาข่าวสารได้มีความรู้ที่ดีในข้อมูลที่จะส่งสามารถปรับระดับให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับ

๒. ข่าวสาร (Message) คือเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่ง

๓. ช่องทางการสื่อสาร(Channel) ให้ผู้รับได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕

๔. ผู้รับสาร (Receiver) ผู้ที่มีความสามารถในการถอดรหัส (Decode) สารที่รับมาได้อย่างถูกต้อง แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล จะให้ความสำคัญในปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะการตีความ ระดับความรู้ ระบบสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งผู้รับและผู้ส่งต้องมีตรงกันเสมอ

^{๗๘} สาโรช โศภี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://edtech.edu.ku.ac.th/edtech/wbi/index.php?module=study&chapter=1&sub1=4&sub2=3> [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่ใช้ในการจัดเก็บ บันทึก ประมวลผลข้อมูลและความรู้เป็น จำนวนมากซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ ชุดคำสั่ง บุคลากร ข้อมูลและการประมวลผล การพิมพ์ และ เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม อันได้แก่เครือข่าย อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการสื่อสารข้อมูลที่รวดเร็วทั้ง ประเภทใช้สายและไร้สาย ที่ใช้ในการรับส่งข้อมูลต่างๆ ไปยังผู้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็ว และ ประหยัด ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเป็นสื่อ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา การบริหาร

ตารางที่ ๒.๑๔ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธงไชย สุรินทร์วรังกูร, (๒๕๕๕, หน้า ๑๒)	เทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดการความรู้ ดังที่ปรากฏว่าเป็น เรื่องราวจำนวนมากที่ แสดงถึงความสำเร็จในการจัดการ ความรู้ขององค์กรผ่านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แม้ว่าการ
สุรพงษ์ พงศ์สิมภากรณ์, (๒๕๕๐), หน้า ๑๒.	เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกพัฒนาขึ้นในปัจจุบัน และ กำลัง ทำการศึกษาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการ ใช้งานในอนาคต โครงการ พัฒนา ความรู้ต่าง ๆ
สาโรช ไศกี, [ออนไลน์], [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]	เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ที่นำไปใช้ช่วยในการออกแบบและ การพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งหมายรวมถึงฮาร์ดแวร์ (hardware) ซอฟต์แวร์ (software) ระบบฐานข้อมูล (database) การสื่อสารโทรคมนาคม (telecommunication) และระบบรับ - ให้บริการ (client - server system)
Crafford L. and C. de Villiers, (1544)	การใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานด้วยการแนะนำบทเรียน หรือการ ให้นักเรียนในชั้น เรียนพิเศษ ใช้การเรียนแบบร่วมมือและ เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจในทิศทาง เดียวกัน

๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอเมืองหนองแค ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดสระบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังนี้ **ทิศเหนือ** ติดต่อกับอำเภอหนองแซง และอำเภอเมืองสระบุรี **ทิศตะวันออก** ติดต่อกับอำเภอวิหารแดง **ทิศใต้** ติดต่อกับอำเภอวิหารแดง, อำเภอหนองเสือ (จังหวัดปทุมธานี) **ทิศตะวันตก** ติดต่อกับอำเภอมวกเหล็ก อำเภออุทัย และอำเภอภาชี (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

คณะสงฆ์อำเภอเมืองหนองแค เป็นส่วนหนึ่งของเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี โดยมีพระครูสิริสารวิสิฐ เจ้าอาวาสวัดบ้านลาด เป็นเจ้าคณะอำเภอเมืองหนองแค ระบุปัจจุบัน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๒ ตำบล ๖๖ วัด ในแต่ละเขตปกครองจะมีจำนวนวัดในการปกครอง ๕-๘ วัด มีรายนามตามตาราง

ตารางที่ ๒.๑๕ วัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภอเมืองหนองแค จำนวน ๑๒ ตำบล ๖๖ วัด

ลำดับ	เขตปกครองตำบลคณะสงฆ์	วัดในเขตปกครอง
๑	ตำบลหนองแค	๑.เสนาานฤมิตร ๒.ราชบุรุษศรีรัตนธรรม ๓.เกาะกลาง ๔.ใหญ่วันนา ๕.สหมิตรมงคล
๒	ตำบลชลสิทธิ์	๑.โคกกลาง ๒.ชัยเฉลิมมิตร ๓.ขอนแก่น ๔.กระทงลอย ๕.ชัยสิทธิ์อนุสรณ์
๓	ตำบลโคกแย้	๑.หนองสมัคร ๒.หนองผักชีเหนือ ๓.หนองจอกน้อย ๔.หนองจอกใหญ่ ๕.หนองรี
๔	ตำบลหนองไข่น้ำ	๑.บ้านลาด ๒.มูจลินทสราราม ๓.สนมไทย ๔.ไทยงาม ๕.บ่อน้ำเค็ม
๕	ตำบลหนองจิก	๑.สันมะค่า ๒.บ้านไผ่ ๓.หนองจิก ๔.บ้านบกน้อย ๕.หนองครก
๖	ตำบลหนองปลิง	๑.หนองปลิง ๒.หนองอ่างทอง ๓.ราชบุรุษเจริญ ๔.หนองสะเดา ๕.หนองขนาก ๖.ทุ่งดินขอ
๗	ตำบลห้วยขมิ้น	๑.เขาน้อย ๒.ห้วยขมิ้น ๓.ห้วยทองกลาง ๔.ห้วยทราย ๕.บ้านยาง ๖.ป่าบำเพ็ญธรรม ๗.บ้านจาน ๘.พัชรบรรพตวราราม

ตารางที่ ๒.๑๕ วัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จำนวน ๑๒ ตำบล ๖๖ วัด (ต่อ)

ลำดับ	เขตปกครองตำบลคณะสงฆ์	วัดในเขตปกครอง
๘	ตำบลกุ่มหัก	๑.หนองโรง ๒.กุ่มหัก ๓.ราษฎร์บำรุง ๔.สวนกล้วย ๕.คลองห้า ๖.ใหม่เทพนิมิตร
๙	ตำบลโคกตูม	๑.หนองแขงใหญ่ ๒.โพนทอง ๓.หนองโนน้อย ๔.แก้วเกาะลอย ๕.สันติวิหาร ๖.โคกแดง
๑๐	ตำบลบัวลอย	๑.บัวลอย ๒.ร่องแขง ๓.ท่าช้าง ๔.หนองดินแดง ๕.หนองนาค
๑๑	ตำบลหนองจรเข้	๑.หนองตาเคี้ยง ๒.หนองตะเข้ ๓.หนองพระบาง ๔.ศรีปฐม(ลำบัว) ๕.มงคลที่ป่าราม
๑๒	ตำบลหนองปลาหมอ	๑.โคกมะตูม ๒.หนองปลาหมอ ๓.หนองปลา กระตี่ ๔.หนองผักชีใต้ ๕.หนองบอน
รวม	๑๒ ตำบล	๖๖ วัด

ตารางที่ ๒.๑๖ พื้นที่ในการวิจัย จำนวน ๖ ตำบล ๒๙ วัด

ลำดับ	เขตปกครองตำบลคณะสงฆ์	วัดในเขตปกครอง
๑	ตำบลโคกแย้	๑.หนองสมัคร ๒.หนองผักชีเหนือ ๓.หนองจอก น้อย ๔.หนองจอกใหญ่ ๕.หนองรี
๒	ตำบลหนองไข่น้ำ	๑.บ้านลาด ๒.มูจลินทสราราม ๓.สนมไทย ๔.ไทรงาม ๕.บ่อน้ำเค็ม
๓	ตำบลห้วยขมิ้น	๑.เขาน้อย ๒.ห้วยขมิ้น ๓.ห้วยทองกลาง ๔.ห้วยทราย ๕.บ้านยาง ๖.ป่าบำเพ็ญธรรม ๗.บ้านจาน ๘.พัชรบรรพตวราราม
๔	ตำบลโคกตูม	๑.หนองแขงใหญ่ ๒.โพนทอง ๓.หนองโนน้อย ๔.แก้วเกาะลอย ๕.สันติวิหาร ๖.โคกแดง
๕	ตำบลบัวลอย	๑.บัวลอย ๒.ร่องแขง ๓.ท่าช้าง ๔.หนองดิน แดง ๕.หนองนาค
๖	ตำบลหนองปลาหมอ	๑.โคกมะตูม ๒.หนองปลาหมอ ๓.หนองปลา กระตี่ ๔.หนองผักชีใต้ ๕.หนองบอน
รวม	๖ ตำบล	๓๔ วัด

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๘.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของเทศบาลเมืองไผ่เชิง จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยจะได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

ฐานิตา นพฤทธิ์ นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน ผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฝันประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบคือ ๑) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๒) การพัฒนาครู ๓) การส่งเสริมนักเรียนใช้ ICT และ ๔) ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในส่วนของการประเมินนวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝันใช้รูปแบบ CIPP model ผลการประเมินด้านบริบททั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์สถานศึกษา ใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ เป็นตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผลการประเมินด้านปัจจัย ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยความพร้อมของครูในการได้รับการอบรมคอมพิวเตอร์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผลการประเมินด้านกระบวนการ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีการกระตุ้นให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลโดยใช้ ICT มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผลการประเมินด้านผลผลิต ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด^{๗๙}

ชัยภักดิ์ นิลดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาด้านคุณภาพนักเรียน และด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน ส่วนปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา และด้านงบประมาณและทรัพยากรสำหรับแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียน ด้านคุณภาพนักเรียนได้แก่ ควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีความทันสมัยสะดวกและรวดเร็วด้านกระบวนการ จัดการศึกษาภายในได้แก่ควรกำหนดโครงสร้าง ภาระหน้าที่ให้ชัดเจน ส่งเสริมพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และกระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ได้แก่ จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านการสร้างและใช้หนังสือ

^{๗๙} ฐานิตา นพฤทธิ์, “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖).

อิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดการเรียนรู้และบริการทางอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และด้านงบประมาณและทรัพยากร ได้แก่ ควบหางบประมาณจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น ภาครัฐ เอกชนและชุมชน เพื่อมาสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย มีการวางแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจนและมีการติดตามการใช้งบประมาณและทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ^{๕๐}

ภาสกร เพ็ชรประไพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวม แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๑.๖ เป็นเพศชาย ที่เหลือเป็นเพศหญิง และเมื่อจำแนกตามอายุส่วนใหญ่ ปรมาณร้อยละ ๔๒.๐ มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปีแต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ คือ ปรมาณร้อยละ ๓๔.๙ และเมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทคือปรมาณ ร้อยละ ๑๐.๗ ความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร ด้านฮาร์ดแวร์ซอฟต์แวร์และบุคลากร เมื่อแบ่งตาม เพศ อายุหลักสูตรที่ศึกษา และอาชีพ เพศไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้อายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หลักสูตรที่ศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๕๑}

ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ ๔ ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำ และด้านการควบคุม และเปรียบเทียบระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับดีทั้ง ๔ ด้าน คือการวางแผน การนำ การจัดองค์กร และการควบคุม ตามลำดับ และการเปรียบเทียบระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการ เรียนรู้ แต่ที่ต่างกันว่าระดับนัยสำคัญ .๐๕ การที่ทั้งผู้บริหารและครูเห็นพ้องต้องกันใน ภาพรวมของแบบมีส่วนร่วม

^{๕๐} ชัยภักดิ์ นิลดี, “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๕).

^{๕๑} ภาสกร เพ็ชรประไพ, “การศึกษาความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘).

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูจะมีมุมมองที่ แตกต่างกัน โดย ทฤษฎีบริหารมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการบริหารมากกว่าครู^{๘๒}

ณัฐวุฒิ ธีรปรเมศวร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของโรงเรียนในโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝันในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาของแก่น เขต ๑ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการกิจกรรมการ เรียนรู้ของครู และการ เรียนรู้ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหาร สถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน ทั้งด้านการบริหารทั่วไป และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้มีการปฏิบัติใน ระดับมาก สภาพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวม มีการ ปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งด้านความรู้และทักษะในการ ผลิตสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการสอนมีการ ปฏิบัติในระดับมาก และสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการ เรียนรู้ของผู้เรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งด้านการ เรียนรู้โดยใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการนำเสนอผลงานโดยใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมีการปฏิบัติในระดับมาก^{๘๓}

สรุปได้ว่า แนวคิดการทำงาน ตลอดจนการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมทั้งในเมืองใหญ่ และชนบท ต่างก็ได้รับอิทธิพลอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีมากบ้างน้อยบ้าง ต่างระดับกันไป บางครั้งเราก็ซึมซับและรับเอาเทคโนโลยีบางอย่างเข้ามาอย่างเป็นธรรมชาติที่สุด เช่น การใช้โทรศัพท์จากชนบทที่ห่างไกลยากแก่การที่คมนาคมจะเข้าถึง อาจเกิดขึ้นได้โดยระบบสื่อสาร ผ่านดาวเทียม ซึ่งทำให้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างก็ได้รับข้อมูลข่าวสารถึงกัน หรือถ้าเป็นการทำงาน การ แข่งขันทางธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จในยุคนี้จะต้องอาศัยทั้งความถูกต้องแม่นยำความรวดเร็วใน การตัดสินใจ การจะทำสิ่งเหล่านี้ได้ดี ต้องอาศัยข้อมูลข่าวสาร ที่จะทำให้เราสามารถ ตัดสินใจได้ และ วิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ ก็ด้วยการที่เราเอาเทคโนโลยี ด้านคอมพิวเตอร์และ การติดต่อสื่อสาร ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย บริหาร จัดการเป็นกระบวนการทำงานที่มี ความสำคัญต่อองค์กร ทำให้บุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การ จัดการทรัพยากรเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องรู้จักนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และยังช่วยการ บริหารให้กับองค์กรต่าง ๆ ให้เจริญรุ่งเรือง

^{๘๒} ชูภาภรณ์ สงวนแก้ว, “ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบ การพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๙).

^{๘๓} ณัฐวุฒิ ธีรปรเมศวร์, “ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน ในโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝัน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่นเขต ๑”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา**, (ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๙).

ตารางที่ ๒.๑๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ฐานิตา นพฤทธิ์, (๒๕๕๖) ชัยภักดิ์ นิลดี, (๒๕๕๕)	นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
ภาสกร เพ็ชรประไพ, (๒๕๔๘)	ส่วนใหญ่ร้อยละ๕๑.๖ เป็นเพศชาย ที่เหลือเป็นเพศหญิง และเมื่อจำแนกตามอายุส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ๔๒.๐ มีอายุระหว่าง ๓๑ – ๔๐ ปีแต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ คือ ประมาณร้อยละ ๓๔.๙ และเมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทคือประมาณ ร้อยละ ๑๐.๗
ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว, (๒๕๔๙)	ภาพรวมของแบบมีส่วนร่วม แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูจะมีมุมมองที่ แตกต่างกัน โดยทฤษฎีบริหารมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการบริหารมากกว่าครู
ณัฐวุฒิ ธีรประเมศว, (๒๕๔๙)	สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝันในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่นเขต ๑ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศส่วนมากจะประกอบไปด้วยเทคโนโลยี สอง ส่วน คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านการบริหารจัดการ การเผยแพร่ การศึกษาเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาแสดงได้ดังนี้

พระใบฎีกาจารย์ อคควชิโร สภาพการจัดการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในวัดต้นแบบของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร: กรณีศึกษาวัดบัวงาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผลวิจัยพบว่า

๑) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศวัดบัวงามเกิดจากแนวคิดที่ต้องการสนับสนุน การศึกษาให้กับเยาวชนในพื้นที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงปรากฏรูปแบบของ องค์การที่มีสภาพทางการจัดการขึ้นเป็นครั้งแรก คือ “โครงการคอมพิวเตอร์สร้างคุณธรรมนำปัญญา” และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ถูกกำหนดให้เป็นวัดต้นแบบ ดำเนินโครงการ ๙ วัด ๑ ศูนย์การเรียนรู้ (One Temple One e-Learning Center : OTEC) ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์ของชุมชน

๒) สภาพการจัดการในปัจจุบันของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศวัดบัวงาม

๒.๑) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและวิทยากร พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน และด้านกายภาพ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ

๒.๒) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ - รับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกายภาพ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ

๒.๓) ตามความคิดเห็นของเยาวชนผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ด้านการเรียนการสอน และด้านกายภาพ ตามลำดับ

๓) ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค

๓.๑) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและวิทยากร พบว่า ด้านกายภาพ คือ ขาดป้ายแสดงที่ตั้งของศูนย์ฯ ป้ายนิเทศแสดงการดำเนินงาน แผ่นผังภายในบริเวณและป้ายบอกเส้นทาง การเดินทางมายังศูนย์ฯ ด้านการเรียนการสอน คือ จำนวนวิทยากรไม่เพียงพอ วิทยากรขาดความหลากหลายในแนวทางการสอน จึงไม่สามารถควบคุมผู้เรียนให้อยู่ในเนื้อหา หลักสูตรได้ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการทำความคิด ทำให้ ผู้เรียนขาดระเบียบวินัยและขาดจิตสาธารณะ และด้านการบริหารจัดการ คือ ขาดการประชุมและ การวางแผนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

๓.๒) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ด้านกายภาพ คือ สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศโดยรอบศูนย์ฯ ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรม ด้านการเรียนการสอน คือ การนำหลักสูตรสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยไป และ จำนวนวิทยากรที่เป็นพระภิกษุมีไม่เพียงพอด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ คือ ขาดความเคารพและอ่อนน้อมถ่อมตนต่อกันตามหลักอาวุโส ระหว่างผู้เรียนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนกับวิทยากร และด้านการบริหารจัดการ คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม

๓.๒) ตามความคิดเห็นของเยาวชนผู้เรียน พบว่า ด้านกายภาพ คือ สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศโดยรอบศูนย์ฯ ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรม ด้านการเรียนการสอน คือ เน้นการเรียนรู้อาจารย์มากเกินไป ควรให้เวลาพักผ่อนเล่นเกมให้มากขึ้น ด้านบรรยากาศ และปฏิสัมพันธ์ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนต่อเพื่อนร่วมชั้นน้อย^{๔๔}

พระอนุชิต ชูเนียม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์กับผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรธานี” , ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติงานจริงและที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของพระสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติงานจริง และสิ่งที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชนตามความ

^{๔๔} พระใบฎีกาจารย์ อคควชิโร, “สภาพการจัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในวัดต้นแบบ ของกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร : กรณีศึกษาวัดบัวงาม อำเภอคำเม็ง จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

คิดเห็นของผู้นำชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์กับผู้นำชุมชน มีความแตกต่างกัน และบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ที่พระสงฆ์กับผู้นำชุมชนคาดหวัง ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์กับผู้นำชุมชน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ ตำแหน่งพระสังฆาธิการ พรรษา วุฒิการศึกษาทางสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการแตกต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกัน^{๕๕}

พระมหามณเฑียร วรธมโม (ซ้ายเกลี้ยง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศาสนศึกษาและด้านการศึกษาสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านอื่นๆ คือ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการปกครอง ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดพังงา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล คือ ตำแหน่งพระสังฆาธิการ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม และวุฒิทางการศึกษาทางเปรียญธรรม พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุและจำนวนพรรษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระสังฆาธิการที่มีตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม และวุฒิทางการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๕๖}

พระศรีวิสุทธิคุณ (สฤชดี ประธาตุ) ได้ศึกษากระบวนการแก้ปัญหาในทางพระพุทธศาสนาในสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาในทางพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณี อธิกรณสมณะ” จากการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาในทางพระพุทธศาสนากรณีอธิกรณสมณะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น กระบวนการแก้ปัญหานั้น คณะสงฆ์ไทยใช้อำนาจทางกฎหมายในการเข้าไปจัดการ ยังไม่ได้้นำวิธีการแก้ปัญหาเชิงพุทธที่พระพุทธเจ้าได้ทรงวางไว้ในอดีตมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์มากนัก ดังนั้นปัญหาต่าง ๆ ยังคงมีอยู่ จึงควรกลับไปยังข้อมูลเดิม คือ พระไตรปิฎกและนำเอากระบวนการ แก้ปัญหา (อธิกรณ) มาใช้แก้ปัญหามาหลักและวิธีการ

^{๕๕} พระอนุชิต ชูเนียม, “บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ กับผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรธานี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๖).

^{๕๖} พระมหามณเฑียร วรธมโม (ซ้ายเกลี้ยง), “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ที่มีบัญญัติไว้ในพระไตรปิฎกปัญหาต่าง ๆ จะ ได้พิจารณาแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นการเคารพพระธรรมวินัย^{๘๗}

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย เทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology) เทคโนโลยีการทำงานร่วมกัน (Collaboration Technology) และเทคโนโลยีการจัดเก็บ (Storage technology) เทคโนโลยีการสื่อสารช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น รวมทั้งสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ค้นหาข้อมูลสารสนเทศและความรู้ที่ ต้องการได้ผ่านทางเครือข่าย อินเทอร์เน็ต เอ็กซ์ตราเน็ตหรืออินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสนับสนุนการทำงานร่วมกัน ช่วยให้สามารถประสานการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒.๑๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระใบฎีกาจารย์ อคควชิโร, (ยอดเพชร), (๒๕๕๔)	ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการจัดการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในวัดต้นแบบของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลวิจัยพบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
พระอนุชิต ชูเนียม, (๒๕๕๖)	ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติงานจริง และที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของพระสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง
พระมหามณเฑียร วรธมโม, (ชัยเกลี้ยง), (๒๕๕๓)	ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการ บริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการในการ บริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
พระศรีวิสุทธิคุณ (สฤชดี ประธาตุ), (๒๕๕๖. หน้า ๖๔-๖๕)	เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาในทาง พระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณี อธิกรณสมณะ” จาก การศึกษาวิเคราะห์ กระบวนการแก้ปัญหาในทาง พระพุทธศาสนากรณีอธิกรณสมณะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

^{๘๗} พระศรีวิสุทธิคุณ (สฤชดี ประธาตุ), “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาในทาง พระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีอธิกรณสมณะ”, สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖). หน้า ๖๔-๖๕.

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

การจะเป็นผู้นำต้องมีคุณธรรม ประจำตัวประจำใจ เพื่อจะได้เป็นเครื่องเตือนสติในการทำงาน เพราะในการทำงานบางครั้งก็พบปะเจอเจอกับบุคคลมากมายหลายตาจะทำให้เราพร้อมทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ และได้นำมาเป็นบทเรียนและพัฒนาตนพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป ดังมีงานวิจัย ดังต่อไปนี้

พระครูสังฆรักษ์ศิวีร์ ธีรปัญญา บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษากรณี พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรีผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ พบว่ามีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสังฆาธิการจังหวัดนนทบุรีที่มีจำนวนพรรษา ระดับการศึกษา สายสามัญ การศึกษาทางเปรียญธรรม ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และการสังกัดวัดแต่ละขนาดแตกต่างกัน มีบทบาทต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน^{๘๘}

พระมหาอานนท์ อานนโท, การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักอปริหาณธรรม ๗ ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการ ในจังหวัดชุมพรโดยส่วนมากแล้วได้นำหลักอปริหาณธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์ที่มาก โดยพระสังฆาธิการในจังหวัดชุมพร ได้ดำเนินการประชุมพระภิกษุสามเณรในพื้นที่เขตปกครองเป็นประจำ และยังมีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์กับผู้นำชุมชน พร้อมกันนี้ยังมีการประเมินผล ให้ความสำคัญกับการประชุมโดยสละเวลามาเข้าร่วมประชุม มีการวางกฎระเบียบให้แก่คณะสงฆ์ด้วยการรณรงค์ให้วัดเป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ มีการยกย่องพระมหาเถระผู้ทำคุณงามความดี และเชิดชูให้เป็นเกียรติประวัติ ทำความเข้าใจในการบริหารงานตามจารีตพระพุทธศาสนา มีการอนุรักษ์ธรรมชาติโดยให้ความรู้ถึงประโยชน์ของธรรมชาติ ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า ตำแหน่งพระสังฆาธิการ วุฒิการศึกษาธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่พระสังฆาธิการนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญไม่พบความแตกต่างจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๘๙}

พระมหาเชาวลิต ชาติเมธี (คงแก้ว) บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการ มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จำแนกตามปัจจัยส่วน

^{๘๘}พระครูสังฆรักษ์ศิวีร์ ธีรปัญญา, “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ศึกษากรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

^{๘๙}พระมหาอานนท์ อานนโท, “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักอปริหาณธรรม ๗”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

บุคคล พบว่า พระภิกษุสามเณรในจังหวัดภูเก็ต มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามสถานภาพ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนพระภิกษุสามเณรที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดภูเก็ตไม่แตกต่างกัน^{๔๐}

พระมหาตุล จินดาพันธ์ การศึกษาสภาพการบริหารงานการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ ระดับอำเภอและระดับตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงาน การคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ และระดับตำบล ในจังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณา เป็นรายต้น พบว่า อยู่ระดับมาก ๓ ด้าน และ อยู่ใน ระดับปานกลาง ๒ ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิเคราะห์นโยบาย รองลงมาคือ ด้าน การจัดการทรัพยากรมนุษย์และน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการสารสนเทศ ส่วนสภาพการบริหารงาน การคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการระดับอำเภอและระดับตำบล ที่มีอายุพรรษาน้อยกว่า ๒๕ พรรษากับพระสังฆาธิการระดับอำเภอ และระดับตำบล ที่มีอายุพรรษา ๒๕ พรรษาขึ้นไป โดย ภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสภาพการบริหารงานการคณะ สงฆ์ ของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ และระดับตำบล ที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งน้อยกว่า ๑๐ ปี กับพระสังฆาธิการระดับอำเภอ และระดับตำบล ที่มีระยะเวลาตำแหน่ง ๑๐ ปีขึ้นไป โดย ภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^{๔๑}

สรุปได้ว่า การบริหารงาน ในภาพรวมการวางแผนงานทั่วไป ให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการ วางแผนงานของปัญหา การวางแผนทั่วไปตามแผนงาน และโครงการยังไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสม การจัดทำแผนงานมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มเติม เช่นการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน แผนการสอนสื่อประกอบการสอน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการศึกษา และประเมินผล การเรียนการสอน โดยคำนึงถึง ประสิทธิภาพของด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และหลักการและกระบวนการวางแผน ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่นๆ มี ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการและ กระบวนการวางแผนฝึกอบรมความรู้ มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการ พระสังฆาธิการจะต้องปฏิบัติตัวให้ดีจึงจะได้ชื่อว่า เป็นผู้บริหารที่ มีคุณธรรม ซึ่งส่งผลให้เป็นที่รัก นับถือ ยกย่อง ศรัทธา ง่ายต่อการชักนำในทางที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อไป

^{๔๐} พระมหาเชาวลิต ชาติเมธี (คงแก้ว), “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๔๑} พระมหาตุล จินดาพันธ์, “การศึกษาสภาพการบริหารงานการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับ อำเภอและระดับตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๗).

ตารางที่ ๒.๑๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์พิศวีร์ อธิปไตย, (๒๕๕๑)	ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก
พระมหาอานนท์ อานนโท, (๒๕๕๒)	การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักอปริหาธรรม ๗ ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการ ในจังหวัดชุมพรโดยส่วนมาก อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก
พระมหาเชาวลิต ชาตเมธี (คงแก้ว), (๒๕๕๒)	บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการ มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ทั้ง ๖ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
พระมหาตุล จินดาพันธ์, (๒๕๕๗)	ศึกษาสภาพการบริหารงานการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

๒.๖.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระสังฆาธิการ

พระสังฆาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ โดยมีหลักการปกครอง คือมุ่งหมายความสงบเรียบร้อย มุ่งความเจริญงอกงาม และมุ่งความสามัคคีปรองดอง ซึ่งทั้ง ๓ ประการนี้เป็นเครื่องหมายของสมรรถภาพของการปกครอง ดังงานวิจัยต่อไปนี้

พระธนดล นาคพิพัฒน์ การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุตำแหน่งพระสังฆาธิการจำนวนพรรษาวุฒิการศึกษาทางสามัญ การศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่แตกต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกัน และข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ควรมีการปกครองพระภิกษุ สามเณรให้ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด มีกองทุนส่งเสริมด้านการศึกษา

แก่พระภิกษุ สามเณร ให้พระภิกษุ สามเณร เอาใจใส่ต่อกิจกรรม ด้านพระพุทธศาสนาให้พระภิกษุ สามเณรดำเนินกิจกรรมบางอย่างภายในวัดอย่างมีระเบียบ^{๙๒}

พระมหากลม โปรงใจ ประสิทธิภาพการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า มีประสิทธิภาพในการบริหารงานคณะสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง แต่พระสงฆ์ส่วนมากมีระดับ การปฏิบัติตามหลักและวิธีการในการบริหารจัดการของการบริหารงานพระสังฆาธิการอยู่ในระดับ ปานกลางค่อนข้างน้อยซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดอ่อนในการบริหารงานคณะสงฆ์และจากแบบสอบถาม ปลายเปิดพบว่าพระสงฆ์ในระดับปกครองขาดความสามัคคีและมีการเล่นพรรคเล่นพวกเพื่อ ผลประโยชน์ในการเลื่อนตำแหน่งสมณศักดิ์^{๙๓}

พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนตวีโร (บำรุงราษฎร์) การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหาร วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่สถานภาพ อายุ จำนวนปีที่บวช วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางบาลี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่สถานภาพ อายุ จำนวนปีที่บวช วุฒิ การศึกษา วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางบาลี โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๙๔}

ปกรณม์ ต้นสกุล การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของพระสังฆาธิการในวัด พัฒนาตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน และภาวะ ผู้นำของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนาตัวอย่างเพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ของวัดพัฒนาตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณา วัดพัฒนาตัวอย่าง ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการจัดการปกครองภายในวัด (๒) ด้านอาคารเสนาสนะและ (๓) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อชุมชนผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพการบริหารงานโดยรวมของพระสังฆาธิการ ในวัดพัฒนาตัวอย่าง อยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยพบว่า ด้านอาคารเสนาสนะ มีสภาพการบริหารงานมากกว่าด้านอื่นๆ

๒. ปัญหาการบริหารงานโดยรวมของพระสังฆาธิการ ในวัดพัฒนา

๓. ภาวะผู้นำโดยรวมของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนาตัวอย่าง อยู่ในระดับมากโดยพบว่า ความสามารถทำงานเป็นทีมหรือคณะร่วมทำงานกับพระสังฆาธิการวัดอื่นได้ดีเป็นภาวะผู้นำที่อยู่ ระดับปานกลางเพียงข้อเดียว^{๙๕}

^{๙๒}พระชนดล นาคพิพัฒน์, “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^{๙๓}พระมหากลม โปรงใจ (ขนตวีโร), “ประสิทธิภาพการบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

^{๙๔}พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนตวีโร (บำรุงราษฎร์), “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัด ปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๙๕}ปกรณม์ ต้นสกุล, “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนา ตัวอย่าง”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จ, ๒๕๕๖).

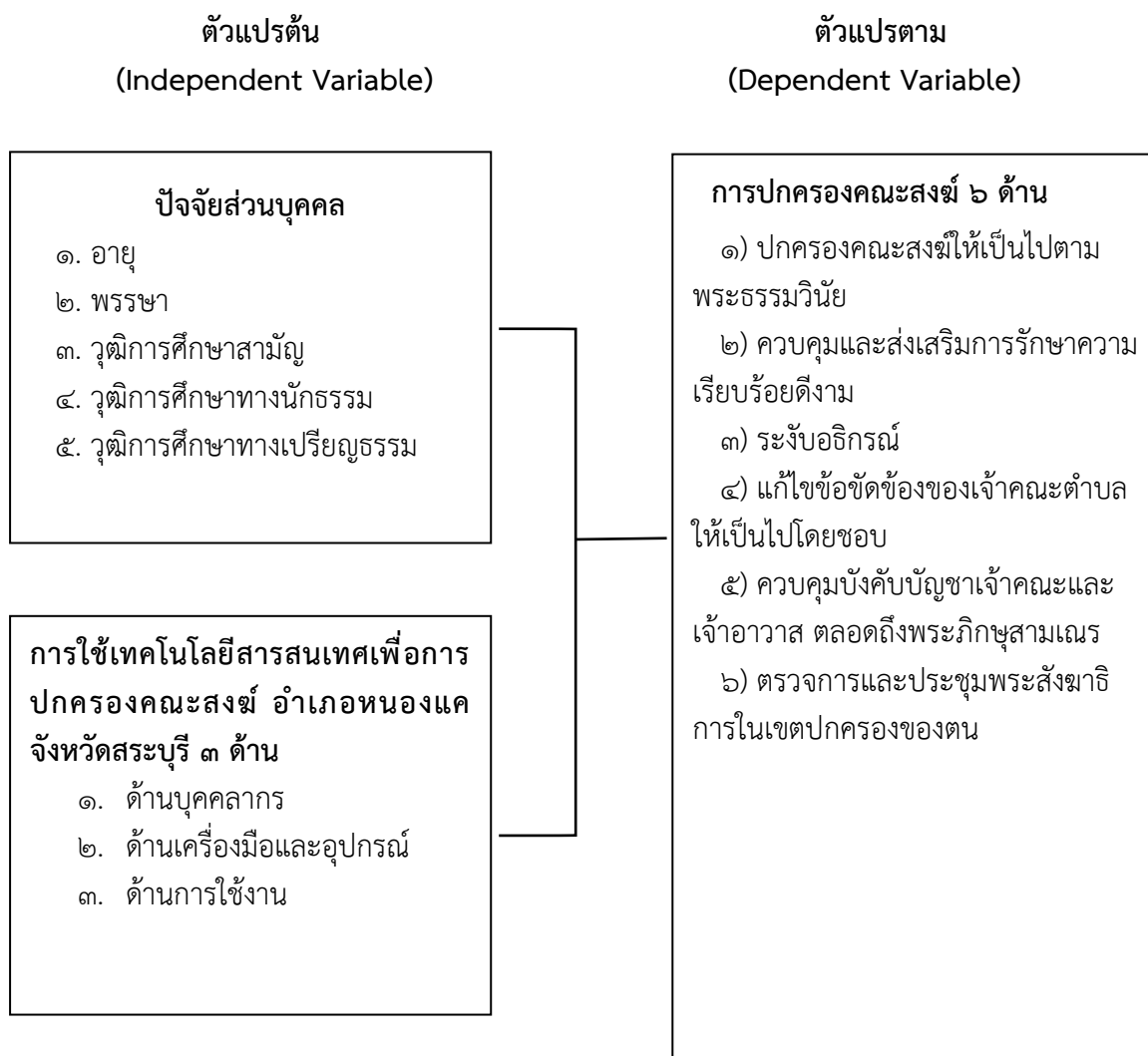
สรุปได้ว่า การบริหารของพระสังฆาธิการทุกระดับตลอดจนถึงระดับเจ้าอาวาสที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลตามที่กล่าวมานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความคิดเห็นที่มีความสอดคล้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ที่ทางมหาเถรสมาคมกำหนดขึ้นทั้งนี้พระสังฆาธิการจะต้องมีหลักปฏิบัติในการบริหารมีความรู้ และมีความสอดคล้องตามหลักพระธรรมวินัยและกฎหมายมหาเถรสมาคมระเบียบ คำสั่ง หรือพระบัญชาของพระสมเด็จพระสังฆราช เพื่อความเรียบร้อยดีงามในหมู่สงฆ์และเพื่อให้กิจการคณะสงฆ์

ตารางที่ ๒.๒๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระสังฆาธิการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระชนดล นาคพิพัฒน์, (๒๕๕๐)	การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก
พระมหากมล โปรงใจ, (ชนดิธโร), (๒๕๕๐)	ประสิทธิภาพการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า มีประสิทธิภาพในการบริหารงานคณะสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง
พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนต์วีโร, (บำรุงราษฎร์), (๒๕๕๒)	การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
ปกรณ์ ต้นสกุล, (๒๕๕๖)	การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนาตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยรวมของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนาตัวอย่าง อยู่ในระดับมากโดยพบว่าความสามารถทำงานเป็นทีมหรือคณะร่วมทำงานกับพระสังฆาธิการวัดอื่นได้ดีเป็นภาวะผู้นำที่อยู่ระดับปานกลางเพียงข้อเดียว

๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้รวบรวมจากแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ไว้ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนอง
แค จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ไว้ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ
- ๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดหัวข้อปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย และสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย
๓. กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
๔. สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
๕. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
๖. ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Try out)
๗. ดำเนินการส่งข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูล
๘. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
๙. สรุปและรายงานผลการศึกษาวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสงฆ์ ในเขตอำเภอหนองแคจำนวน ๒๓๘ รูป รวม ๖ ตำบล^๑ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้ทำการสุ่มมาจากประชากรจำนวน ๑๔๙ รูป โดยคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้^๒

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ ๐.๐๕

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{238}{1 + 238(0.05)^2} \\ &= 149.21 \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๔๙ รูป

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างข้างต้นผู้วิจัยจึงนำมาคำนวณตามสัดส่วนที่เหมาะสม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{nN}{N^{\circ}}$$

โดยที่

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N^๑ = จำนวนประชากรทั้งหมด

$$\begin{aligned} \text{ตัวอย่างเช่น ตำบลโคกแย้} &= \frac{๓๗ \times ๑๔๙}{238} \\ &= ๒๓ \end{aligned}$$

^๑ สำนักงานคณะสงฆ์อำเภอหนองแค, รายชื่อพระภิกษุจำพรรษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒, วาระการประชุม ครั้งที่ ๙ / ๕ ก.ย. ๒๕๖๒, หน้า ๘ (อัดสำเนา).

^๒ สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

พื้นที่ตำบลที่ใช้ในการวิจัย	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (รูป)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑. ตำบลโคกแย้	๓๗	๒๓
๒. ตำบลหนองไข่น้ำ	๒๖	๑๖
๓. ตำบลห้วยขมิ้น	๕๗	๓๖
๔. ตำบลโคกตูม	๒๕	๑๖
๕. ตำบลบัวลอย	๔๗	๒๙
๖. ตำบลหนองปลาหมอ	๔๖	๒๙
รวม ๖	๒๓๘	๑๔๙

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งสังเคราะห์มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประเด็นศึกษาเกี่ยวกับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ก. การสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาหลักการและเอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือการวิจัย

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ข. ลักษณะสร้างเครื่องมือ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) หรือตรวจสอบรายการโดยถามเกี่ยวกับ อายุ, พรรษา, วุฒิการศึกษาสามัญ, วุฒิกิจศึกษาทางนักรธรรม, และวุฒิกิจศึกษาทางเปรียญธรรม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ๓ ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น ดังนี้

- ๑) ด้านบุคลากร มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
- ๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
- ๓) ด้านการใช้งาน มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๓ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน แบ่งออกเป็น ดังนี้

- ๑) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ๓ ข้อ
- ๒) ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม ๓ ข้อ
- ๓) ด้านการระงับข้อพิพาท ๓ ข้อ
- ๔) ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ๓ ข้อ
- ๕) ด้านการควบคุมบังคับบัญชา ๓ ข้อ
- ๖) ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขต ๓ ข้อ

^๓ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ดานสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

ค. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างไว้ไปดำเนินการตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ Face validity (ความตรงเชิงพินิจ) ซึ่งเป็นการตรวจสอบประเมินคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยที่ปรีกษาสารนิพนธ์ ทั้ง ๒ ท่าน ด้วยการตรวจสอบประเมินกรอบเนื้อหา ขอบเขตของแบบสอบถามประเด็นสำคัญของการสอบถาม ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาเชิงวิชาการที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูล

๒) การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Contents validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในรูปแบบของเทคนิคการวิเคราะห์ IOC (Index of Congruence)^๔ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยและเนื้อหาวิจัยไม่น้อยกว่า ๕ ท่าน ได้ผลการหาค่า IOC เท่ากับ ๑.๐๐ ทุกข้อ โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการหาค่า IOC จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

๒.๑) รศ., ดร.สุรินทร์ นียมามงกูร ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

๒.๒) อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

๒.๓) ผศ., ดร.ประเสริฐ ธิลาตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎี

๒.๔) รศ., ดร.อำนาจ บัวศิริ ตำแหน่ง ศาสตราจารย์/การจัดการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเชิงพุทธ

๒.๕) พระเมธาวิญญูรศ., ดร. ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเชิงพุทธ

๓) การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงจากขั้นตอนการหาค่า IOC แล้วไปแจกให้กลุ่มบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรของงานวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด ได้แก่ ๑) ด้านบุคลากร ๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ๓) ด้านการใช้งาน ๔) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ๕) ด้านการควบคุมและส่งเสริมรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม ๖) ด้านการระงับอธิกรณ์ ๗) ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ๘) ด้านการควบคุมบังคับบัญชาสั่งการ ๙) ด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการ

^๔สุวีย์ ศิริโกการภิมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

ของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)^๕ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Try Out) ทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๕๙

๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยที่วิเคราะห์ผลได้จากการทดลองใช้ (Try Out) ตามคำแนะนำของที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๕) สร้างเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำเสนอต่อที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

๒) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงพระครูสิริสารวิสิฐ(อศุคปุณฺเณ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

๓) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการแจกแบบการแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) กับกลุ่มเป้าหมาย คือ คณะสงฆ์ในอำเภอหนองแค จำนวน ๒๓๘ รูป และกลุ่มตัวอย่างคือ คณะสงฆ์ในอำเภอหนองแคจำนวน ๑๔๙ รูป โดยในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองพร้อมผู้ช่วยการวิจัย ระหว่างวันที่ ๘ กันยายน ถึง ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมใช้ระยะเวลา ๖ สัปดาห์ ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่สามารถเก็บคืนได้ มีจำนวน ๑๔๙ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมา ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้ว ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓.๒.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

^๕ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๒) ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

๓) การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อบอกทิศทางและขนาดความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ในการแปลความหมายดังนี้

๔) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis technic)

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงลึก แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพระสังฆาธิการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ รูป คือ

๑) พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโณ)	ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอหนองแค
๒) พระครูวิทิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม)	ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลหนองไช้
๓) พระครูวินัยธรวิสุทธิ สุเมธโส (วิสุทธิ ปัตตฺฐา)	ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลโคกแย้

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มพระสงฆ์ในเขตปกครองที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๔) พระครูกิตติวิริยานุโยค (สุเทพ ธีรจิตฺโต)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดสนมไทย
๕) พระมหาวิไลย์ สมาจาโร	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี
๖) พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมฺโม
(ธีรธัมม จังอินฺทร์)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มนักวิชาการจากการจัดการเชิงพุทธที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๗) พระครูอุดมธรรมจารี ดร.
(สมจิตฺร อชฌมาจาโร ยินฺตีมาก)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง
๘) พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.
(ชัยวัฒน์ สุทฺธจิตฺโต)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม
๙) พระสมุห์สมชาย สิริสมฺปนฺโน ดร.	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะ
สงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๑๐) นางสาวพัชรา สุคันธี	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน
พระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี
๑๑) นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี
๑๒) นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ	ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตอนที่ ๒ เป็นข้อคำถามจำนวน ๑๐ ข้อ คือ.... ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่า IOC ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน ๕ รูปหรือคน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทฤษฎี ด้านระเบียบวิธีวิจัย และด้านพระพุทธศาสนาหรือด้านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่

๑. รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

๒. อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

๓. ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์
ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎี

๔. รศ.ดร.อำนาจ บัวศิริ ตำแหน่ง ศาสตรา/การจัดการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเชิงพุทธ

๕. พระเมธาวิเชียร,รศ.ดร. ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
จัดการเชิงพุทธ

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบ
สัมภาษณ์ ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘ ถึง ๑.๐ และมีการใช้ภาษาไม่เหมาะสมในบางข้อ จึงต้อง
ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ
ระยะที่หนึ่ง เป็นขั้นตอนการเตรียมการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอนดังนี้

- ๑) ทำการนัดหมายวันเวลาที่จะไปขอสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๒) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

- ๓) ส่งหนังสือนำและแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้าอย่างน้อย ๗ วัน
- ๔) เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

ระยะที่สอง เป็นขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนดังนี้

- ๑) แนะนำตัวผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสร้างความคุ้นเคย
- ๒) แจ้งวัตถุประสงค์ของการมาสัมภาษณ์ และอธิบายลำดับขั้นตอนในการสัมภาษณ์
- ๓) ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูป ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ เพื่อใช้อ้างอิงในการสรุปผลการวิจัย

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากพระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๔๙ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี

๔.๕ ผลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๔.๖ สรุปองค์ความรู้

๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ พรรษา ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม จำนวนทั้งสิ้น ๑๔๙ ตัวอย่าง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

		(n = ๑๔๙)	
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
อายุ			
	๒๐ - ๓๐ ปี	๒๐	๑๓.๔
	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๘	๓๒.๒
	๔๑ - ๕๐ ปี	๒๖	๑๗.๔
	๕๑ - ๖๐ ปี	๓๒	๒๑.๕
	๖๐ ปี ขึ้นไป	๒๓	๑๕.๔
	รวม	๑๔๙	๑๐๐.๐๐
พรรษา			
	ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๒๕	๑๖.๘
	๕ - ๑๐ พรรษา	๗๐	๔๗.๐
	๑๑ - ๑๕ พรรษา	๒๖	๑๗.๔
	๑๖ - ๒๐ พรรษา	๑๒	๘.๑
	๒๑ - ๒๕ พรรษา	๑๐	๖.๗
	๒๕ พรรษา ขึ้นไป	๖	๔.๐
	รวม	๑๔๙	๑๐๐.๐๐
ตำแหน่ง หน้าที่			
	ไม่มีตำแหน่งหน้าที่	๖๙	๔๖.๓
	พระสังฆาธิการ	๔๗	๓๑.๕
	พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๒๖	๑๗.๔
	ครูพระสอนพระปริยัติธรรม	๗	๔.๗
	รวม	๑๔๙	๑๐๐.๐๐
วุฒิการศึกษาสามัญ			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๐๒	๖๘.๕
	ปริญญาตรี	๔๔	๒๙.๕
	สูงกว่าปริญญาตรี	๓	๒.๐
	รวม	๑๔๙	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	(n = ๑๔๙)	
	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาทางธรรม		
นักธรรมตรี	๑๐	๖.๗
นักธรรมโท	๒๔	๑๖.๑
นักธรรมเอก	๑๑๐	๗๓.๘
ไม่มีวุฒิทางธรรม	๕	๓.๔
รวม	๑๔๙	๑๐๐.๐๐
วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม		
ประโยค (ป.ธ. ๑-๒ - ป.ธ.๓)	๘	๕.๔
ประโยค (ป.ธ.๔ - ป.ธ.๖)	๔	๒.๗
ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม	๑๓๗	๙๑.๙
รวม	๑๔๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๔๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒ รองลงมาคืออายุ ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๓๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๒๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕ อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔ อายุระหว่าง ๒๐ -๓๐ ปี จำนวน ๒๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔ ตามลำดับ

พรรษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีพรรษาระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา จำนวน ๗๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐ รองลงมาคือมีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา จำนวน ๒๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔ พรรษามากกว่า ๕ พรรษา จำนวน ๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘ มีพรรษาระหว่าง ๑๖ - ๒๐ พรรษา จำนวน ๑๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘.๑ มีพรรษาระหว่าง ๒๑ - ๒๕ พรรษา จำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖.๗ มีพรรษา ๒๕ พรรษาขึ้นไป จำนวน ๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๐ ตามลำดับ

ตำแหน่ง หน้าที่ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ จำนวน ๖๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓ รองลงมาพระสังฆาธิการ จำนวน ๔๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน ๒๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔ ครูพระสอนพระปริยัติธรรม จำนวน ๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๗ ตามลำดับ

วุฒิการศึกษาสามัญ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๐๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕ รองลงมาปริญญาตรี จำนวน ๔๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕ และ สูงที่สุดทำสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๐ ตามลำดับ

วุฒิการศึกษาทางนักรธรรม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวุฒิกศึกษานักรธรรม ชั้นเอก จำนวน ๑๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘ รองลงมามีวุฒิกศึกษานักรธรรมชั้นโท จำนวน ๒๔ รูปคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑ ถัดมามีวุฒิกศึกษานักรธรรมชั้นตรี จำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖.๗ ทำยสุดไม่มีวุฒิกศึกษาทางธรรม จำนวน ๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓.๔ ตามลำดับ

วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๑๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๙ รองลงมาเปรียญตรี (ป.ธ. ๑-๒ - ป.ธ. ๓) จำนวน ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๔ และเปรียญโท (ป.ธ.๔-๕-๖) จำนวน ๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๗ ตามลำดับ

๔.๒ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ – ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม

(n = ๑๔๙)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอ หนองแค จังหวัดสระบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ด้านบุคลากร	๓.๗๑	๐.๘๙	มาก
๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์	๓.๗๒	๐.๘๔	มาก
๓) ด้านการใช้งาน	๓.๔๘	๐.๗๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๖๔	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๖๔, S.D. = ๐.๖๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ดังนี้

๑) ด้านบุคลากร (\bar{X} = ๓.๗๑, S.D. = ๐.๘๙)

๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ (\bar{X} = ๓.๗๒, S.D. = ๐.๘๔)

๓) ด้านการใช้งาน (\bar{X} = ๓.๔๗, S.D. = ๐.๗๙)

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
ด้านบุคลากร

(n = ๑๔๙)

ด้านบุคลากร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) พระสงฆ์สามารถสื่อสารออนไลน์ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้	๓.๗๒	๑.๐๕	มาก
๒) พระสงฆ์มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓.๘๐	๐.๙๒	มาก
๓) มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการทำงานด้านการปกครองคณะสงฆ์	๓.๖๐	๑.๐๑	มาก
ภาพรวม	๓.๗๑	๐.๘๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D.=๐.๘๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์

(n=๑๔๙)

ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่เช่น คอมพิวเตอร์ มีความทันสมัยเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน	๓.๗๙	๐.๙๕	มาก
๒) มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์มือถือ	๓.๗๔	๐.๙๓	มาก
๓) มีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยความเร็วสูงเพื่อใช้ในการปกครองของคณะสงฆ์	๓.๖๕	๑.๐๕	มาก
ภาพรวม	๓.๗๒	๐.๘๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D.=๐.๘๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน

(n = ๑๔๙)

ด้านการใช้งาน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปกครองคณะสงฆ์	๓.๖๒	๐.๘๒	มาก
๒) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการอบรมพระธรรมวินัยแก่ พระภิกษุสงฆ์และสามเณร	๓.๔๑	๑.๐๑	ปานกลาง
๓) มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ในการ ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย	๓.๔๐	๑.๐๐	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๔๘	๐.๗๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D.=๐.๗๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ โดยภาพรวม

(n = ๑๔๙)

การปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	๓.๕๕	๐.๘๓	มาก
๒) ด้านการควบคุมและส่งเสริมรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	๓.๔๘	๐.๘๑	ปานกลาง
๓) ด้านการระงับอธิกรณ์	๓.๓๕	๐.๙๕	ปานกลาง
๔) ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	๓.๗๕	๐.๗๙	มาก
๕) ด้านการควบคุมบังคับบัญชาสั่งการ	๓.๔๕	๐.๙๓	ปานกลาง
๖) ด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการ	๓.๖๑	๐.๘๒	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๓.๕๓	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๕๓, S.D. = ๐.๖๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย

(n = ๑๔๙)

ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) คณะสงฆ์สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบประวัติของพระสงฆ์ สามเณรได้	๓.๖๔	๐.๙๓	มาก
๒) คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความประพฤติของพระภิกษุ สามเณร	๓.๔๐	๐.๙๗	ปานกลาง
๓) คณะสงฆ์มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการประชุมประจำเดือนตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม	๓.๖๐	๐.๙๘	มาก
ภาพรวม	๓.๕๕	๐.๘๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$, S.D.=๐.๘๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม

(n = ๑๔๙)

ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบ เรียบร้อยดีงาม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) คณะสงฆ์มีการใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารส่งเสริมกิจกรรมของวัด	๓.๔๙	๑.๐๓	ปานกลาง
๒) คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้องสู่สาธารณะ	๓.๕๓	๐.๙๓	มาก
๓) คณะสงฆ์มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการดูแลรักษาควบคุมพระภิกษุสามเณรในการใช้สื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด	๓.๔๓	๑.๐๓	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๔๘	๐.๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D.=๐.๘๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการระงับอธิกรณ์

(n = ๑๔๙)

ด้านการระงับอธิกรณ์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการทะเลาะกัน เพราะความเห็นไม่ตรงกันจากพระธรรมวินัย	๓.๓๘	๑.๑๓	ปานกลาง
๒) คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ผิดต่อพระธรรมวินัย	๓.๓๑	๑.๑๓	ปานกลาง
๓) คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากเรื่องที่เกิดขึ้นอัน สงฆ์ต้องจัดต้องทำ หรือกิจธุระที่สงฆ์จะพึงกระทำ	๓.๓๖	๐.๙๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๓๕	๐.๙๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$, S.D.=๐.๙๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัย
ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ

(n = ๑๔๙)

ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) คณะสงฆ์แก้ไขข้อขัดข้องโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม	๓.๖๘	๐.๙๓	มาก
๒) คณะสงฆ์มีการพิจารณาแก้ไขในเรื่องที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมตามสมควร	๓.๗๖	๐.๙๖	มาก
๓) คณะสงฆ์มีการใช้สื่อในการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น	๓.๘๒	๐.๙๕	มาก
ภาพรวม	๓.๗๕	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๐$, S.D.=๐.๙๐๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัยด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา

(n = ๑๔๙)

ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) คณะสงฆ์มีการควบคุมดูแลพระสงฆ์ด้วยการสั่งการผ่านแอปพลิเคชัน	๓.๓๔	๑.๑๒	ปานกลาง
๒) คณะสงฆ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ประพฤติดี ประพฤติชอบผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน	๓.๕๐	๑.๑๑	มาก
๓) คณะสงฆ์ใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมสั่งการตามเหตุและผลอันสมควรแก่สถานการณ์	๓.๕๐	๐.๙๗	มาก
ภาพรวม	๓.๔๕	๐.๙๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๕$, S.D.=๐.๙๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อปัจจัย
ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ

(n = ๑๔๙)

ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) คณะสงฆ์มีความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ในการประชุม	๓.๕๖	๑.๐๕	มาก
๒) คณะสงฆ์มีอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลเวลาเข้าร่วมประชุม ของพระสงฆ์	๓.๖๕	๐.๘๖	มาก
๓) คณะสงฆ์มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการประชุม ประสานงาน	๓.๖๒	๑.๐๔	มาก
ภาพรวม	๓.๖๑	๐.๘๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการตรวจการและประชุม
พระสังฆาธิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D.=๐.๘๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พรรษา ตำแหน่งหน้าที่วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ **โดยภาพรวม**

(n = ๑๔๙)

การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการ ปกครองคณะสงฆ์	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
๑.ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ให้เป็นไปตาม พระธรรมวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๗๑	๔.๐๐	๐.๖๘	๐.๙๘	๐.๔๒
	ภายในกลุ่ม	๑๐๐.๒๒	๑๔๔.๐๐	๐.๗๐		
	รวม	๑๐๒.๙๔	๑๔๘.๐๐			
๒.ด้านการควบคุมและ ส่งเสริมการรักษาความ สงบเรียบร้อยดีงาม	ระหว่างกลุ่ม	๘.๕๓	๔.๐๐	๒.๑๓	๓.๔๙**	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๐๒	๑๔๔.๐๐	๐.๖๑		
	รวม	๙๖.๕๕	๑๔๘.๐๐			
๓.ด้านการระงับ อธิกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	๒๑.๑๓	๔.๐๐	๕.๒๘	๖.๘๓**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๑.๓๙	๑๔๔.๐๐	๐.๗๗		
	รวม	๑๓๒.๕๒	๑๔๘.๐๐			
๔.ด้านการแก้ไข ข้อขัดข้องให้เป็นไปโดย ชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๑๑	๔.๐๐	๓.๒๘	๖.๐๑**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๘.๔๘	๑๔๔.๐๐	๐.๕๕		
	รวม	๙๑.๕๙	๑๔๘.๐๐			
๕.ด้านการควบคุม บังคับบัญชา	ระหว่างกลุ่ม	๑๗.๙๓	๔.๐๐	๔.๔๘	๕.๘๓**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๐.๖๕	๑๔๔.๐๐	๐.๗๗		
	รวม	๑๒๘.๕๘	๑๔๘.๐๐			

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม (ต่อ)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
๖.ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	ระหว่างกลุ่ม	๕.๑๕	๔.๐๐	๑.๒๙	๑.๙๙	๐.๑๐
	ภายในกลุ่ม	๙๓.๒๓	๑๔๔.๐๐	๐.๖๕		
	รวม	๙๘.๓๘	๑๔๘.๐๐			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๘๔	๔.๐๐	๒.๔๖	๖.๘๙**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๑.๔๓	๑๔๔.๐๐	๐.๓๖		
	รวม	๖๑.๒๗	๑๔๘.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ กับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกัน ๔ ด้าน คือ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม ด้านการระงับอธิกรณ์ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา และไม่แตกต่างกัน ๒ ด้าน คือ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ ดังนั้นจึงมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๔ - ๔.๑๘ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ โดยภาพรวม

อายุ	\bar{X}	อายุ ภาพรวม				
		๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๕๐	๕๑ - ๖๐	๖๑ ปีขึ้นไป
		๒๐ รูป	๔๘ รูป	๒๖ รูป	๓๒ รูป	๒๓ รูป
		๓.๓๗	๓.๘๔	๓.๖๒	๓.๓๘	๓.๑๓
๒๐ - ๓๐ ปี	๓.๓๗	-	-๐.๔๗*	-๐.๒๔	๐.๐๐	๐.๒๔
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๔	-	-	๐.๒๓	๐.๔๗*	๐.๗๑*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๖๒	-	-	-	๐.๒๔	๐.๔๘*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๓๘	-	-	-	-	๐.๒๔
๖๑ ปีขึ้นไป	๓.๑๓	-	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน ๔ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๔๗$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๕๑- ๖๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๔๗$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๗๑$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๔๘$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุ ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ ด้านการควบคุมส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม

(n= ๑๔๙)

อายุ	\bar{X}	อายุ (ด้านการควบคุมส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม)				
		๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๕๐	๕๑ - ๖๐	๖๑ ปีขึ้นไป
		๒๐ รูป	๔๘ รูป	๒๖ รูป	๓๒ รูป	๒๓ รูป
		๓.๕๓	๓.๗๖	๓.๕๖	๓.๔๐	๓.๐๖
๒๐ - ๓๐ ปี	๓.๓๕	-	-๐.๔๑	-๐.๒๑	-๐.๐๕	๐.๒๙
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๗๖	-	-	๐.๑๙	๐.๓๖*	๐.๗๐*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๕๖	-	-	-	๐.๑๗	๐.๕๑*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๔๐	-	-	-	-	๐.๓๔
๖๑ ปีขึ้นไป	๓.๐๖	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านการควบคุมส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม พบว่า แตกต่างกัน ๓ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๓๖$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๗๐$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๕๑$)

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ ด้านการระงับอธิกรณ์

(n= ๑๔๙)

อายุ	\bar{X}	อายุ (ด้านการระงับอธิกรณ์)				
		๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๕๐	๕๑ - ๖๐	๖๑ ปีขึ้นไป
		๒๐ รูป	๔๘ รูป	๒๖ รูป	๓๒ รูป	๒๓ รูป
		๓.๑๐	๓.๘๑	๓.๔๗	๓.๑๕	๒.๗๕
๒๐ - ๓๐ ปี	๓.๑๐	-	-๐.๗๑*	-๐.๓๗	-๐.๐๕	๐.๓๕
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๑	-	-	๐.๓๓	๐.๖๖*	๑.๐๕*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๔๗	-	-	-	๐.๓๓	๐.๗๒*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๑๕	-	-	-	-	๐.๓๙
๖๑ ปีขึ้นไป	๒.๗๕	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า แตกต่างกัน ๔ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๗๑$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๖๖$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๑.๐๕$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๗๒$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของอายุที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม อายุ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ

(n= ๑๔๙)

อายุ	\bar{X}	อายุ(ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ)				
		๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๕๐	๕๑ - ๖๐	๖๑ ปีขึ้นไป
		๒๐ รูป	๔๘ รูป	๒๖ รูป	๓๒ รูป	๒๓ รูป
		๓.๕๓	๔.๑๓	๓.๘๓	๓.๕๓	๓.๓๖
๒๐ - ๓๐ ปี	๓.๕๓	-	-๐.๖๐*	-๐.๓๐	๐.๐๐	๐.๑๗
๓๑ - ๔๐ ปี	๔.๑๓	-	-	๐.๓๐	๐.๖๐*	๐.๗๗*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๓	-	-	-	๐.๓๐	๐.๔๗*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๕๓	-	-	-	-	๐.๑๗
๖๑ ปีขึ้นไป	๓.๓๖	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ พบว่า แตกต่างกัน ๔ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๖๐$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๖๐$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๗๗$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๔๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของด้านอายุ ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา

(n= ๑๔๙)

อายุ	\bar{X}	อายุ (ด้านการควบคุมบังคับบัญชา)				
		๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๕๐	๕๑ - ๖๐	๖๑ ปีขึ้นไป
		๒๐ รูป	๔๘ รูป	๒๖ รูป	๓๒ รูป	๒๓ รูป
		๓.๓๐	๓.๘๕	๓.๕๖	๓.๒๗	๒.๘๔
๒๐ - ๓๐ ปี	๓.๓๐	-	-๐.๕๕*	-๐.๒๖	๐.๐๓	๐.๕๖
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๕	-	-	๐.๒๘	๐.๕๘*	๑.๐๑*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๕๖	-	-	-	๐.๒๙	๐.๗๒*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๒๗	-	-	-	-	๐.๔๓
๖๑ ปีขึ้นไป	๒.๘๔	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา พบว่า แตกต่างกัน ๔ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๕๕$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี ($\bar{X} = ๐.๕๘$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุมากกว่า ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๑.๐๑$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีอายุมากกว่า ๖๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๗๒$) ตามลำดับ

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา โดยภาพรวม (n=๑๔๙)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
๑.ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๘.๖๗	๕.๐๐	๑.๗๓	๒.๖๓**	๐.๐๓
	ภายในกลุ่ม	๙๔.๒๗	๑๔๓.๐๐	๐.๖๖		
	รวม	๑๐๒.๙๔	๑๔๘.๐๐			
๒.ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	ระหว่างกลุ่ม	๗.๖๐	๕.๐๐	๑.๕๒	๒.๔๔**	๐.๐๔
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๙๔	๑๔๓.๐๐	๐.๖๒		
	รวม	๙๖.๕๔	๑๔๘.๐๐			
๓.ด้านการระงับอธิกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	๑๒.๘๙	๕.๐๐	๒.๕๘	๓.๐๘**	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๖๒	๑๔๓.๐๐	๐.๘๔		
	รวม	๑๓๒.๕๒	๑๔๘.๐๐			
๔.ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๘.๙๖	๕.๐๐	๑.๗๙	๓.๑๐**	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๘๒.๖๓	๑๔๓.๐๐	๐.๕๘		
	รวม	๙๑.๕๙	๑๔๘.๐๐			
๕.ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	ระหว่างกลุ่ม	๑๕.๒๕	๕.๐๐	๓.๐๕	๓.๘๕**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๓๓	๑๔๓.๐๐	๐.๗๙		
	รวม	๑๒๘.๕๘	๑๔๘.๐๐			
๖.ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	ระหว่างกลุ่ม	๖.๕๕	๕.๐๐	๑.๓๑	๒.๐๔	๐.๐๘
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๘๔	๑๔๓.๐๐	๐.๖๔		
	รวม	๙๘.๓๘	๑๔๘.๐๐			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๘.๖๒	๕.๐๐	๑.๗๒	๔.๖๘**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๒.๖๕	๑๔๓.๐๐	๐.๓๗		
	รวม	๖๑.๒๗	๑๔๘.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านพรชากับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรชาก็แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านพรชาก็มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๐ - ๔.๒๕ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านพรรษา โดยภาพรวม

(n= ๑๔๙)

		ภาพรวม					
		ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๕-๑๐ พรรษา	๑๑-๑๕ พรรษา	๑๖-๒๐ พรรษา	๒๑-๒๕ พรรษา	มากกว่า ๒๕ พรรษา
พรรษา	\bar{X}	๓.๐๙	๓.๖๔	๓.๗๑	๓.๖๑	๓.๖๖	๒.๙๖
		๓.๐๙	๓.๖๔	๓.๗๑	๓.๖๑	๓.๖๖	๒.๙๖
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๓.๐๙	-	-๐.๕๕*	-๐.๖๑*	-๐.๕๒*	-๐.๕๖*	๐.๑๓
๕-๑๐ พรรษา	๓.๖๔	-	-	-๐.๐๖	๐.๐๓	-๐.๐๒	๐.๖๘*
๑๑-๑๕ พรรษา	๓.๗๑	-	-	-	๐.๑๐	๐.๐๕	๐.๗๔*
๑๖-๒๐ พรรษา	๓.๖๑	-	-	-	-	-๐.๐๕	๐.๖๔
๒๑-๒๕ พรรษา	๓.๖๖	-	-	-	-	-	๐.๖๙*
๒๕ พรรษาขึ้นไป	๒.๙๖	-	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน ๗ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ต่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๕-๑๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๕๕$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ต่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๖๑$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ต่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๑๖ - ๒๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๕๒$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ต่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๒๑-๒๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๕๖$)

คู่ที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ๕ - ๑๐ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา มากกว่า ๒๕ พรรษาขึ้นไป ($\bar{x} = 0.68$)

คู่ที่ ๖ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา มากกว่า ๒๕ พรรษาขึ้นไป ($\bar{x} = 0.74$)

คู่ที่ ๗ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ๒๑ - ๒๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา มากกว่า ๒๕ พรรษาขึ้นไป ($\bar{x} = 0.69$)

ตารางที่ ๔.๒๑ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย

(n= ๑๔๙)

		ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย					
พรรษา	\bar{X}	ต่ำกว่า ๕	๕-๑๐	๑๑-๑๕	๑๖-๒๐	๒๑-๒๕	มากกว่า ๒๕
		พรรษา	พรรษา	พรรษา	พรรษา	พรรษา	พรรษา
		๗๐ รูป	๖๖ รูป	๑๒ รูป	๑๐รูป	๖ รูป	๒๕ รูป
		๓.๑๒	๓.๕๗	๓.๗๖	๓.๘๓	๓.๘๓	๓.๑๑
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๓.๑๒	-	-๐.๔๕*	-๐.๖๔*	-๐.๗๑*	-๐.๗๑*	๐.๐๑
๕-๑๐ พรรษา	๓.๕๗	-	-	-๐.๑๙	-๐.๒๗	-๐.๒๗	๐.๔๖
๑๑-๑๕ พรรษา	๓.๗๖	-	-	-	-๐.๐๘	-๐.๐๘	๐.๖๕
๑๖-๒๐ พรรษา	๓.๘๓	-	-	-	-	๐.๐๐	๐.๗๒
๒๑-๒๕ พรรษา	๓.๘๓	-	-	-	-	-	๐.๗๒
๒๕ พรรษาขึ้นไป	๓.๑๑	-	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา พบว่าแตกต่างกัน ๔ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๔๕$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๖๔$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๖ - ๒๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๗๑$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๒๑ - ๒๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๗๑$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม

(n= ๑๔๙)

		ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม					
พรรษา	\bar{X}	ต่ำกว่า ๕	๕-๑๐	๑๑-๑๕	๑๖-๒๐	๒๑-๒๕	มากกว่า ๒๕
		พรรษา	๗๐ รูป	๒๖ รูป	๑๒ รูป	๑๐รูป	๖ รูป
		๓.๑๕	๓.๕๙	๓.๗๓	๓.๕๐	๓.๒๓	๒.๙๔
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๓.๑๕	-	-๐.๔๔*	-๐.๕๘*	-๐.๓๕	-๐.๐๙	๐.๒๐
๕-๑๐ พรรษา	๓.๕๙	-	-	-๐.๑๔	๐.๐๙	๐.๓๖	๐.๖๕
๑๑-๑๕ พรรษา	๓.๗๓	-	-	-	๐.๒๓	๐.๕๐	๐.๗๙*
๑๖-๒๐ พรรษา	๓.๕๐	-	-	-	-	๐.๒๗	๐.๕๖
๒๑-๒๕ พรรษา	๓.๒๓	-	-	-	-	-	๐.๒๙
๒๕ พรรษาขึ้นไป	๒.๙๔	-	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๒ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา พบว่าแตกต่างกัน ๓ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๔๔$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๕๘$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา ๒๕ พรรษา ขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๗๙$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๓ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการระงับอธิกรณ์

(n= ๑๔๙)

พรรษา	\bar{X}	ด้านการระงับอธิกรณ์					
		ต่ำกว่า ๕	๕-๑๐	๑๑-๑๕	๑๖-๒๐	๒๑-๒๕	มากกว่า ๒๕
		พรรษา ๒๕ รูป	พรรษา ๓๐ รูป	พรรษา ๒๖ รูป	พรรษา ๑๒ รูป	พรรษา ๑๐รูป	พรรษา ๖ รูป
		๒.๗๗	๓.๕๓	๓.๔๒	๓.๓๙	๓.๕๗	๒.๘๓
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๒.๗๗	-	-๐.๗๖*	-๐.๖๕*	-๐.๖๒	-๐.๗๙*	-๐.๐๖
๕-๑๐ พรรษา	๓.๕๓	-	-	๐.๑๑	๐.๑๔	-๐.๐๓	๐.๗๐
๑๑-๑๕ พรรษา	๓.๔๒	-	-	-	๐.๐๓	-๐.๑๔	๐.๕๙
๑๖-๒๐ พรรษา	๓.๓๙	-	-	-	-	-๐.๑๘	๐.๕๖
๒๑-๒๕ พรรษา	๓.๕๗	-	-	-	-	-	๐.๗๓
๒๕ พรรษาขึ้นไป	๒.๘๓	-	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา พบว่าแตกต่างกัน ๓ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีพรรษات่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๗๖$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษات่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๖๕$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีพรรษات่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๒๑ - ๒๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๗๙$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ

(n= ๑๔๙)

พรรษา	\bar{X}	ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ					
		ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๕-๑๐ พรรษา	๑๑-๑๕ พรรษา	๑๖-๒๐ พรรษา	๒๑-๒๕ พรรษา	มากกว่า ๒๕ พรรษา
		๒๕ รูป	๗๐ รูป	๒๖ รูป	๑๒ รูป	๑๐รูป	๖ รูป
		๓.๓๒	๓.๘๙	๓.๙๕	๓.๕๖	๓.๘๗	๓.๒๘
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๓.๓๒	-	-๐.๕๗*	-๐.๖๓*	-๐.๒๔	-๐.๕๕	๐.๐๔
๕-๑๐ พรรษา	๓.๘๙	-	-	-๐.๐๖	๐.๓๓	๐.๐๒	๐.๖๑
๑๑-๑๕ พรรษา	๓.๙๕	-	-	-	๐.๓๙	๐.๐๘	๐.๖๗
๑๖-๒๐ พรรษา	๓.๕๖	-	-	-	-	-๐.๓๑	๐.๒๘
๒๑-๒๕ พรรษา	๓.๘๗	-	-	-	-	-	๐.๕๙
๒๕ พรรษาขึ้นไป	๓.๒๘	-	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา พบว่า แตกต่างกัน ๒ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีพรรษات่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๕๗$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษات่ำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๖๓$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา ด้านการควบคุมบังคับบัญชา

(n= ๑๔๙)

พรรษา	\bar{X}	ด้านการควบคุมบังคับบัญชา					
		ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๕-๑๐ พรรษา	๑๑-๑๕ พรรษา	๑๖-๒๐ พรรษา	๒๑-๒๕ พรรษา	มากกว่า ๒๕ พรรษา
		๒๕ รูป	๗๐ รูป	๒๖ รูป	๑๒ รูป	๑๐รูป	๖ รูป
		๒.๘๔	๓.๕๘	๓.๖๐	๓.๖๔	๓.๗๗	๒.๗๘
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๒.๘๔	-	-๐.๗๔*	-๐.๗๖*	-๐.๘๐*	-๐.๙๓*	๐.๐๖
๕-๑๐ พรรษา	๓.๕๘	-	-	-๐.๐๒	-๐.๐๖	-๐.๑๙	๐.๘๐*
๑๑-๑๕ พรรษา	๓.๖๐	-	-	-	-๐.๐๔	-๐.๑๖	๐.๘๒*
๑๖-๒๐ พรรษา	๓.๖๔	-	-	-	-	-๐.๑๓	๐.๘๖
๒๑-๒๕ พรรษา	๓.๗๗	-	-	-	-	-	๐.๙๙*
๒๕ พรรษาขึ้นไป	๒.๗๘	-	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามพรรษา พบว่าแตกต่างกัน ๗ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๗๔$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๗๖$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๑๖ - ๒๐ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๘๐$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีพรรษาดำกว่า ๕ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีพระสงฆ์ที่มีพรรษา ระหว่าง ๒๑ - ๒๕ พรรษา ($\bar{X} = ๐.๙๓$)

คู่ที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาที่มีพรรษา ๒๕ พรรษา ขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๘๐$)

คู่ที่ ๖ พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษามีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา ๒๕ พรรษา ขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๘๒$)

คู่ที่ ๗ พระสงฆ์ที่มีพรรษาระหว่าง ๒๑ - ๒๕ พรรษามีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา พระสงฆ์ที่มีพรรษา ๒๕ พรรษา ขึ้นไป ($\bar{X} = ๐.๙๙$)

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งหน้าที่ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวม

(n = ๑๔๙)

การใช้เทคโนโลยี แห่ส่ง ความ						
สารสนเทศเพื่อการ	แปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
ปกครองคณะสงฆ์						
๔. ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ให้เป็นไป ตามพระธรรมวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๔	๓.๐๐	๐.๗๕	๑.๐๗	๐.๓๖
	ภายในกลุ่ม	๑๐๐.๗๐	๑๔๕.๐๐	๐.๖๙		
	รวม	๑๐๒.๙๔	๑๔๘.๐๐			
๕. ด้านการควบคุม และส่งเสริมการ รักษาความสงบ เรียบร้อยดีงาม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๘๗	๓.๐๐	๑.๒๙	๒.๐๒	๐.๑๑
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๖๗	๑๔๕.๐๐	๐.๖๔		
	รวม	๙๖.๕๔	๑๔๘.๐๐			
๖. ด้านการระงับ อหิงษ์	ระหว่างกลุ่ม	๕.๙๗	๓.๐๐	๑.๙๙	๒.๒๘	๐.๐๘
	ภายในกลุ่ม	๑๒๖.๕๕	๑๔๕.๐๐	๐.๘๗		
	รวม	๑๓๒.๕๒	๑๔๘.๐๐			
๗. ด้านการแก้ไข ข้อขัดข้องให้เป็นไป โดยชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๑	๓.๐๐	๐.๖๐	๐.๙๗	๐.๔๑
	ภายในกลุ่ม	๘๙.๗๘	๑๔๕.๐๐	๐.๖๒		
	รวม	๙๑.๕๙	๑๔๘.๐๐			
๘. ด้านการควบคุม บังคับบัญชา	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๒๔	๓.๐๐	๓.๔๑	๔.๑๘**	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๑๘.๓๔	๑๔๕.๐๐	๐.๘๒		
	รวม	๑๒๘.๕๘	๑๔๘.๐๐			
๙. ด้านการตรวจ การและประชุมพระ สังฆาธิการ	ระหว่างกลุ่ม	๗.๕๒	๓.๐๐	๒.๕๑	๔.๐๐**	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๙๐.๘๖	๑๔๕.๐๐	๐.๖๓		
	รวม	๙๘.๓๘	๑๔๘.๐๐			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๙๖	๓.๐๐	๑.๓๒	๓.๓๔**	๐.๐๒
	ภายในกลุ่ม	๕๗.๓๑	๑๔๕.๐๐	๐.๔๐		
	รวม	๖๑.๒๗	๑๔๘.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านตำแหน่งหน้าที่ กับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีจำแนก ตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวม แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงใน ตารางที่ ๔.๒๗ - ๔.๒๙ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวม

(n= ๑๔๙)

ตำแหน่งหน้าที่	\bar{X}	ภาพรวม			
		ไม่มีตำแหน่ง ๖๙ รูป	พระสังฆาธิการ ๔๗ รูป	พระสอนศีลธรรม ๒๖ รูป	ครูพระสอน ปริยัติธรรม ๗ รูป
		๓.๓๖	๓.๗๑	๓.๖๔	๓.๖๗
ไม่มีตำแหน่ง	๓.๓๖	-	-๐.๓๕*	-๐.๒๘	-๐.๓๑
พระสังฆาธิการ	๓.๗๑	-	-	๐.๐๗	๐.๐๔
พระสอนศีลธรรม	๓.๖๔	-	-	-	-๐.๐๓
ครูพระสอน ปริยัติ ธรรม	๓.๖๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสังฆาธิการ ($\bar{X} = ๐.๓๕$)

ตารางที่ ๔.๒๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ด้านการควบคุมบังคับบัญชา

(n= ๑๔๙)

ตำแหน่งหน้าที่	\bar{X}	ด้านการควบคุมบังคับบัญชา			
		ไม่มีตำแหน่ง ๖๙ รูป	พระสังฆาธิการ ๔๗ รูป	พระสอนศีลธรรม ๒๖ รูป	ครูพระสอน ปริยัติธรรม ๗ รูป
		๓.๑๗	๓.๗๔	๓.๕๘	๓.๗๑
ไม่มีตำแหน่ง	๓.๑๗	-	-๐.๕๗*	-๐.๔๑	-๐.๕๕
พระสังฆาธิการ	๓.๗๔	-	-	๐.๑๖	๐.๐๒
พระสอนศีลธรรม	๓.๕๘	-	-	-	-๐.๑๔
ครูพระสอนปริยัติธรรม	๓.๗๑	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ด้านการควบคุมบังคับบัญชา พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสังฆาธิการ ($\bar{X} = ๐.๕๗$)

ตารางที่ ๔.๒๙ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ

(n= ๑๔๙)

ตำแหน่งหน้าที่	\bar{X}	ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ			
		ไม่มีตำแหน่ง	พระสังฆาธิการ	พระสอนศีลธรรม	ครูพระสอน
		๖๙ รูป	๔๗ รูป	๒๖ รูป	ปริยัติธรรม ๗ รูป
		๓.๓๙	๓.๙๐	๓.๖๔	๓.๗๑
ไม่มีตำแหน่ง	๓.๓๙	-	-๐.๕๑*	-๐.๒๕	-๐.๓๓
พระสังฆาธิการ	๓.๙๐	-	-	-๐.๒๖	-๐.๐๗
พระสอนศีลธรรม	๓.๖๔	-	-	-	๐.๓๓
ครูพระสอนปริยัติธรรม	๓.๗๑	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๙ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ แตกต่างกัน ๑ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสังฆาธิการ ($\bar{X} = ๐.๕๑$)

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ โดยภาพรวม

(n = ๑๔๙)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
๔. ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๐	๒.๐๐	๐.๗๕	๑.๐๘	๐.๓๔
	ภายในกลุ่ม	๑๐๑.๔๔	๑๔๖.๐๐	๐.๖๙		
	รวม	๑๐๒.๙๔	๑๔๘.๐๐			
๕. ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๘	๒.๐๐	๐.๙๔	๑.๔๕	๐.๒๔
	ภายในกลุ่ม	๙๔.๖๖	๑๔๖.๐๐	๐.๖๕		
	รวม	๙๖.๕๔	๑๔๘.๐๐			
๖. ด้านการระงับอธิกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๕	๒.๐๐	๐.๗๒	๐.๘๑	๐.๔๕
	ภายในกลุ่ม	๑๓๑.๐๗	๑๔๖.๐๐	๐.๙๐		
	รวม	๑๓๒.๕๒	๑๔๘.๐๐			
๗. ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๕	๒.๐๐	๐.๑๘	๐.๒๘	๐.๗๖
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๒๔	๑๔๖.๐๐	๐.๖๒		
	รวม	๙๑.๕๙	๑๔๘.๐๐			
๘. ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๔	๒.๐๐	๐.๔๒	๐.๔๘	๐.๖๒
	ภายในกลุ่ม	๑๒๗.๗๔	๑๔๖.๐๐	๐.๘๗		
	รวม	๑๒๘.๕๘	๑๔๘.๐๐			
๙. ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	ระหว่างกลุ่ม	๓.๘๗	๒.๐๐	๑.๙๓	๒.๙๙*	๐.๐๕
	ภายในกลุ่ม	๙๔.๕๒	๑๔๖.๐๐	๐.๖๕		
	รวม	๙๘.๓๘	๑๔๘.๐๐			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๖	๒.๐๐	๐.๕๘	๑.๔๑	๐.๒๕
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๑๑	๑๔๖.๐๐	๐.๔๑		
	รวม	๖๑.๒๗	๑๔๘.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๐ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๓๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๑ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษาสามัญ	\bar{X}	ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี ๑๐๒ รูป	ปริญญาตรี ๔๔ รูป	สูงกว่าปริญญาตรี ๓ รูป
		๓.๕๒	๓.๘๔	๓.๑๑
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๕๒	-	-๐.๓๒*	๐.๔๑
ปริญญาตรี	๓.๘๔	-	-	๐.๗๓
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๑๑	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๑ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม ด้านวุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน ๑ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า ผู้ที่จบการศึกษาวุฒิปริญญาตรี ($\bar{X} = ๐.๓๒$)

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม โดยภาพรวม

(n = ๑๔๙)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
๔. ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๙.๒๖	๓.๐๐	๓.๐๙	๔.๗๘**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๙๓.๖๗	๑๔๕.๐๐	๐.๖๕		
	รวม	๑๐๒.๙๔	๑๔๘.๐๐			
๕. ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	ระหว่างกลุ่ม	๘.๑๘	๓.๐๐	๒.๗๓	๔.๔๘**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๓๖	๑๔๕.๐๐	๐.๖๑		
	รวม	๙๖.๕๔	๑๔๘.๐๐			
๖. ด้านการระงับอธิกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๘๐	๓.๐๐	๓.๙๓	๔.๗๒**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๒๐.๗๒	๑๔๕.๐๐	๐.๘๓		
	รวม	๑๓๒.๕๒	๑๔๘.๐๐			
๗. ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๘.๕๙	๓.๐๐	๒.๘๖	๕.๐๐**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๓.๐๐	๑๔๕.๐๐	๐.๕๗		
	รวม	๙๑.๕๙	๑๔๘.๐๐			
๘. ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	ระหว่างกลุ่ม	๑๗.๒๙	๓.๐๐	๕.๗๖	๗.๕๑**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๑.๒๙	๑๔๕.๐๐	๐.๗๗		
	รวม	๑๒๘.๕๘	๑๔๘.๐๐			
๙. ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	ระหว่างกลุ่ม	๗.๙๔	๓.๐๐	๒.๖๕	๔.๒๔**	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๙๐.๔๔	๑๔๕.๐๐	๐.๖๒		
	รวม	๙๘.๓๘	๑๔๘.๐๐			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๘๙	๓.๐๐	๓.๓๐	๙.๓๑**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๑.๓๘	๑๔๕.๐๐	๐.๓๕		
	รวม	๖๑.๒๗	๑๔๘.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๒ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษานักธรรม กับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวม แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดัง แสดงในตารางที่ ๔.๓๓ - ๔.๓๙ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๓ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม โดยภาพรวม

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษานักธรรม	\bar{X}	ภาพรวม			
		วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นตรี	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นโท	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒิ การศึกษา
		๑๐ รูป	๒๔ รูป	๑๑๐ รูป	นักธรรม ๕ รูป
		๓.๒๔	๓.๒๔	๓.๖๗	๒.๕๓
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี	๓.๒๔	-	๐.๐๐	-๐.๔๓*	๐.๗๑*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท	๓.๒๔	-	-	-๐.๔๓*	๐.๗๑*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก	๓.๖๗	-	-	-	๑.๑๓*
ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม	๒.๕๓	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๓๓ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม ด้านวุฒิการศึกษานักธรรม แตกต่างกัน ๕ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก ($\bar{X} = ๐.๔๓$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๗๑$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก ($\bar{X} = ๐.๔๓$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๗๑$)

คู่ที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{x} = ๑.๑๓$)

ตารางที่ ๔.๓๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษานักธรรม	\bar{X}	ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย			
		วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นตรี	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นโท	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒิ การศึกษา
		๑๐ รูป	๒๔ รูป	๑๑๐ รูป	นักธรรม ๕ รูป
		๓.๓๐	๓.๓๒	๓.๖๗	๒.๔๗
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี	๓.๓๐	-	-๐.๐๒	-๐.๓๗	๐.๘๓
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท	๓.๓๒	-	-	-๐.๓๕	๐.๘๕*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก	๓.๖๗	-	-	-	๑.๒๐*
ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม	๒.๔๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย แตกต่างกัน ๒ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๘๕$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๑.๒๐$)

ตารางที่ ๔.๓๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษานักธรรม	\bar{X}	ด้านการควบคุมส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม			
		วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นตรี	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นโท	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒิ การศึกษา
		๑๐ รูป	๒๔ รูป	๑๑๐ รูป	นักธรรม ๕ รูป
		๓.๒๗	๓.๓๒	๓.๕๙	๒.๔๐
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี	๓.๒๗	-	-๐.๐๕	-๐.๓๒	๐.๘๗*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท	๓.๓๒	-	-	-๐.๒๗	๐.๙๒*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก	๓.๕๙	-	-	-	๑.๑๙*
ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม	๒.๔๐	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการควบคุมส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม แตกต่างกัน ๓ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๘๗$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๙๒$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๑.๑๙$)

ตารางที่ ๔.๓๖ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการระงับอธิกรณ์

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษานักธรรม	\bar{X}	ด้านการระงับอธิกรณ์			
		วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นตรี	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นโท	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒิ การศึกษา
		๑๐ รูป	๒๔ รูป	๑๑๐ รูป	นักธรรม ๕ รูป
		๒.๘๓	๒.๘๗	๓.๕๑	๒.๖๐
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี	๒.๘๓	-	-๐.๑๔	-๐.๖๘*	๐.๒๓
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท	๒.๘๗	-	-	-๐.๕๔*	๐.๓๗
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก	๓.๕๑	-	-	-	๐.๙๑*
ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม	๒.๖๐	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๖ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม ด้านการระงับอธิกรณ์ แตกต่างกัน ๓ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมเอก ($\bar{X} = ๐.๖๘$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมเอก ($\bar{X} = ๐.๕๔$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๙๑$)

ตารางที่ ๔.๓๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษานักธรรม	\bar{X}	ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ			
		วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นตรี	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นโท	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒิ การศึกษา
		๑๐ รูป	๒๔ รูป	๑๑๐ รูป	นักธรรม ๕ รูป
		๓.๔๗	๓.๕๔	๓.๘๗	๒.๗๓
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี	๓.๔๗	-	-๐.๐๘	-๐.๔๐	๐.๗๓
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท	๓.๕๔	-	-	-๐.๓๓	๐.๘๑*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก	๓.๘๗	-	-	-	๑.๑๔*
ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม	๒.๗๓	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ แตกต่างกัน ๒ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๘๑$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๑.๑๔$)

ตารางที่ ๔.๓๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการควบคุมบังคับบัญชา

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษานักธรรม	\bar{X}	ด้านการควบคุมบังคับบัญชา			
		วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นตรี	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นโท	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒิ การศึกษา
		๑๐ รูป	๒๔ รูป	๑๑๐ รูป	นักธรรม ๕ รูป
		๓.๑๓	๓.๐๓	๓.๖๒	๒.๑๓
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี	๓.๑๓	-	๐.๑๑	-๐.๔๙	๑.๐๐*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท	๓.๐๓	-	-	-๐.๖๐*	๐.๘๙*
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก	๓.๖๒	-	-	-	๑.๔๙*
ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม	๒.๑๓	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการควบคุมบังคับบัญชา แตกต่างกัน ๔ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๑.๐๐$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก ($\bar{X} = ๐.๖๐$)

คู่ที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๘๙$)

คู่ที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๑.๔๙$)

ตารางที่ ๔.๓๙ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง

(n= ๑๔๙)

วุฒิการศึกษานักธรรม	\bar{X}	ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง			
		วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นตรี	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นโท	วุฒิการศึกษา นักธรรมชั้นเอก	ไม่มีวุฒิ การศึกษา
		๑๐ รูป	๒๔ รูป	๑๑๐ รูป	นักธรรม ๕ รูป
		๓.๔๓	๓.๒๕	๓.๗๔	๒.๘๗
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นตรี	๓.๔๓	-	๐.๑๘	-๐.๓๐	๐.๕๗
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท	๓.๒๕	-	-	-๐.๔๙*	๐.๓๘
วุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก	๓.๗๔	-	-	-	๐.๘๗*
ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม	๒.๘๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๙ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง แตกต่างกัน ๒ คู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นโท มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมเอก ($\bar{X} = ๐.๔๙$)

คู่ที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มากกว่า พระสงฆ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม ($\bar{X} = ๐.๘๗$)

สมมติฐานที่ ๖ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาปริญญาธรรม โดยภาพรวม

(n = ๑๔๙)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
๔. ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๒	๒.๐๐	๐.๑๑	๐.๑๕	๐.๘๖
	ภายในกลุ่ม	๑๐๒.๗๒	๑๔๖.๐๐	๐.๗๐		
	รวม	๑๐๒.๙๔	๑๔๘.๐๐			
๕. ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๔	๒.๐๐	๐.๐๒	๐.๐๓	๐.๙๗
	ภายในกลุ่ม	๙๖.๕๐	๑๔๖.๐๐	๐.๖๖		
	รวม	๙๖.๕๔	๑๔๘.๐๐			
๖. ด้านการระงับอธิกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๐	๒.๐๐	๐.๖๕	๐.๗๓	๐.๔๙
	ภายในกลุ่ม	๑๓๑.๒๑	๑๔๖.๐๐	๐.๙๐		
	รวม	๑๓๒.๕๒	๑๔๘.๐๐			
๗. ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๗	๒.๐๐	๐.๔๙	๐.๗๘	๐.๔๖
	ภายในกลุ่ม	๙๐.๖๒	๑๔๖.๐๐	๐.๖๒		
	รวม	๙๑.๕๙	๑๔๘.๐๐			
๘. ด้านการควบคุมบังคับบัญชา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๘	๒.๐๐	๐.๕๙	๐.๖๘	๐.๕๑
	ภายในกลุ่ม	๑๒๗.๔๐	๑๔๖.๐๐	๐.๘๗		
	รวม	๑๒๘.๕๘	๑๔๘.๐๐			
๙. ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๗	๒.๐๐	๐.๕๓	๐.๘๐	๐.๔๕
	ภายในกลุ่ม	๙๗.๓๒	๑๔๖.๐๐	๐.๖๗		
	รวม	๙๘.๓๘	๑๔๘.๐๐			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๙	๒.๐๐	๐.๐๕	๐.๑๑	๐.๙๐
	ภายในกลุ่ม	๖๑.๑๘	๑๔๖.๐๐	๐.๔๒		
	รวม	๖๑.๒๗	๑๔๘.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๔๐ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านวุฒิ การศึกษาปริญญาธรรม กับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๑ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๖ แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	ยอมรับ	ปฏิเสธ	F	Sig
สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน	✓		๖.๘๙๑**	๐.๐๐
สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน	✓		๔.๖๘๕**	๐.๐๑
สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน	✓		๓.๓๔**	๐.๐๒
สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน		✓	๑.๔๑	๐.๒๕
สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน	✓		๙.๓๑**	๐.๐๐
สมมติฐานที่ ๖ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาธรรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน		✓	๐.๑๑	๐.๙๐

จากตารางที่ ๔.๔๑ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกกันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกกันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญ ไม่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรม แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๖ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ ๔.๔๒ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ควรจัดให้มีการอบรมฝึกฝนเพื่อให้มีความชำนาญในการใช้งานด้านเทคโนโลยี	๕ รูป
บุคลากรยังมีน้อยเพราะผู้ที่ทำงานเป็นมักจะมีอายุไม่แน่นอน	ควรจัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ที่จะมาทำงานด้านนี้ให้มีความชำนาญ	๔ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๒ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร พบว่า ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีจำนวน ๕ รูป บุคลากรยังมีน้อยเพราะผู้ที่ทำงานเป็นมักจะมีอายุไม่แน่นอน จำนวน ๔ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในด้านบุคลากร พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมฝึกฝนเพื่อให้มีความชำนาญในการใช้งานด้านเทคโนโลยี จำนวน ๕ รูป ควรจัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ที่จะมาทำงานด้านนี้ให้มีความชำนาญ จำนวน ๔ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง
คณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการทำงาน ส่วนใหญ่จะเป็นของส่วนตัว	ควรมีงบประมาณกลางเพื่อช่วยเหลือสนับสนุน ในการจัดหาอุปกรณ์	๗ รูป
บางพื้นที่ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้	ควรมีการสนับสนุนให้มีอินเทอร์เน็ตใช้	๑๐ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๓ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ พบว่า อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการทำงานส่วนใหญ่จะเป็นของส่วนตัว มีจำนวน ๗ รูปบางพื้นที่ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ มีจำนวน ๑๐ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ในด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ พบว่า ควรมีงบประมาณกลางเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์ จำนวน ๗ รูปควรมีการสนับสนุนให้มีอินเทอร์เน็ตใช้ จำนวน ๑๐ รูปตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๔ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ
ปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ขาดความสามัคคีกันในกลุ่มต่างฝ่ายต่าง ทำงานไม่มีรูปแบบที่ตายตัว	ควรจัดระเบียบกลุ่มและส่งต่อข้อมูลที่ เป็นรูปแบบเดียวกัน	๘ รูป
การติดต่อสื่อสารยังไม่ครอบคลุมเพราะ บางพื้นที่ยังใช้ออฟไลน์ไม่เป็น	ควรมีผู้ที่มีความรู้แนะนำให้ใช้ออฟไลน์ใน การติดต่อสื่อสารและส่งไฟล์งาน	๙ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๔ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ
ปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน พบว่า ขาดความสามัคคีกันในกลุ่ม
ต่างฝ่ายต่างทำงานไม่มีรูปแบบที่ตายตัว มีจำนวน ๘ รูป การติดต่อสื่อสารยังไม่ครอบคลุมเพราะบาง
พื้นที่ยังใช้ออฟไลน์ไม่เป็น จำนวน ๙ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์
อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ในด้านการใช้งาน พบว่า ควรจัดระเบียบกลุ่มและส่งต่อข้อมูลที่เป็น
รูปแบบเดียวกันมีจำนวน ๘ รูป ควรมีผู้ที่มีความรู้แนะนำให้ใช้ออฟไลน์ในการติดต่อสื่อสารและส่งไฟล์
งานจำนวน ๙ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๕ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง
 คณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตาม
 พระธรรมวินัย

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
พระที่บวชใหม่ยังไม่เข้าใจเรื่องพระธรรมวินัยจึงยังประพฤติดิตพระธรรมวินัยบ้าง	ควรมีการอบรมภายในวัดของตนเรื่องพระธรรมวินัยแก่ผู้บวชใหม่	๖ รูป
พระที่บวชใหม่ยังไม่เข้าเรียนนักรธรรมจึงยังไม่เข้าใจวินัยสงฆ์	จัดทำบัญชีข้อมูลของผู้บวชใหม่ทุกปีเพื่อส่งเข้าเรียนนักรธรรมชั้นตรี	๗ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๕ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย พบว่า พระที่บวชใหม่ยังไม่เข้าใจเรื่องพระธรรมวินัยจึงยังประพฤติดิตพระธรรมวินัยบ้าง มีจำนวน ๖ รูปพระที่บวชใหม่ยังไม่เข้าเรียนนักรธรรมจึงยังไม่เข้าใจวินัยสงฆ์ จำนวน ๗ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ในด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย พบว่า ควรมีการอบรมภายในวัดของตนเรื่องพระธรรมวินัยแก่ผู้บวชใหม่ จำนวน ๖ รูป จัดทำบัญชีข้อมูลของผู้บวชใหม่ทุกปีเพื่อส่งเข้าเรียนนักรธรรมชั้นตรี จำนวน ๗ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๖ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง
คณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมส่งเสริมความสงบ
เรียบร้อยดีงาม

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ยังขาดการจัดทำป้ายประกาศที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาวัด	ควรนำข้อมูลที่ได้มาทำเป็นข้อห้ามและนำมาเสนอและพิมพ์เป็นตัวอักษรติดประกาศ	๖ รูป
ข้อมูลเอกสารที่สำคัญยังไม่สามารถที่จะจัดเก็บเอาไว้เพื่อเป็นแบบในการใช้งาน ครั้งต่อไปต้องเริ่มใหม่ทุกครั้งที่มีการเก็บข้อมูล	ควรมีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของคณะสงฆ์และข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัด การติดต่อประสานงานได้อย่างสะดวก รวดเร็วทันทั่วทั้งที่	๖ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๖ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมส่งเสริมความสงบเรียบร้อยดีงาม พบว่า ยังขาดการจัดทำป้ายประกาศที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาวัด มีจำนวน ๖ รูป ข้อมูลที่สำคัญบางอย่างยังไม่สามารถที่จะจัดเก็บเอาไว้เพื่อเป็นแบบในการใช้งานครั้งต่อไปต้องเริ่มใหม่ทุกครั้งที่มีการเก็บข้อมูลจำนวน ๖ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ในด้านการควบคุมส่งเสริมความสงบเรียบร้อยดีงาม พบว่า ควรนำข้อมูลที่ได้มาทำเป็นข้อห้ามและนำมาเสนอและพิมพ์เป็นตัวอักษรติดประกาศ จำนวน ๖ รูป ควรมีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของคณะสงฆ์และข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัดการติดต่อประสานงานได้อย่างสะดวก รวดเร็วทันทั่วทั้งที่ จำนวน ๖ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๗ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง
คณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการระงับอิทธิฤทธิ์

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ยังขาดช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการแจ้งข่าวสารข้อมูล	ควรสร้างช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วน ร่วมในการแจ้งเบาะแสของผู้ที่กระทำผิด	๔ รูป
มีการก้าวก่ายในการทำงานของผู้อื่น	ควรช่วยกันรับผิดชอบในหน่วยงาน ของ ตัวเอง	๕ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๗ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ
ปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการระงับอิทธิฤทธิ์ พบว่า ยังขาดช่องทางให้
ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวสารข้อมูล มีจำนวน ๔ รูปมีการก้าวก่ายในการทำงานของผู้อื่น
จำนวน ๕ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนอง
แค จังหวัดสระบุรี ในด้านการระงับอิทธิฤทธิ์ พบว่า ควรสร้างช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการ
แจ้งเบาะแสของผู้ที่กระทำผิด จำนวน ๔ รูปควรช่วยกันรับผิดชอบในหน่วยงาน ของตัวเอง
จำนวน ๕ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๘ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง
คณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ
ตำบลให้เป็นไปโดยชอบ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ขาดการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ยังไม่ทั่วถึง มีการรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียง แค่ผู้บริหารเพียงคนเดียว	ควรมีการกระจายอำนาจในการ บริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่ เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียว	๑๒ รูป
มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในการ ปฏิบัติงาน	ควรให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทุกคน	๑๐ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๘ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ
ปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้
เป็นไปโดยชอบ พบว่า ขาดการกระจายอำนาจในการบริหารงานยังไม่ทั่วถึง มีการรวมศูนย์อำนาจอยู่
เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียว มีจำนวน ๑๒ รูปมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในการปฏิบัติงาน
จำนวน ๑๐ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนอง
แค จังหวัดสระบุรี ในด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ พบว่า ควรมีการ
กระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียว
จำนวน ๑๒ รูปควรให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน จำนวน ๑๐ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๙ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง
คณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชา

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ยังขาดความชัดเจน ในการนำไปปฏิบัติ	ควรสั่งงานด้วยเหตุผลไม่ควรสั่งงานด้วย อารมณ์จะทำให้เกิดผลเสีย	๑๑ รูป
เมื่อการสั่งงานเกิดปัญหาขึ้น จะอ้างว่า เป็นความผิดของผู้ใต้บังคับบัญชา	เมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้นควรมีความ รับผิดชอบร่วมกันทั้งผู้บังคับบัญชาและ ผู้ใต้บังคับบัญชา	๙ รูป

จากตารางที่ ๔.๔๙ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชา พบว่า ยังขาดความชัดเจน ในการนำไปปฏิบัติ มีจำนวน ๑๑ รูปเมื่อการสั่งงานเกิดปัญหาขึ้น จะอ้างว่าเป็นความผิดของผู้ใต้บังคับบัญชาจำนวน ๙ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ในด้านการควบคุมบังคับบัญชา พบว่า ควรสั่งงานด้วยเหตุผลไม่ควรสั่งงานด้วยอารมณ์จะทำให้เกิดผลเสีย จำนวน ๑๑ รูปเมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้นควรมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา จำนวน ๙ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕๐ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง
 คณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการตรวจการและการประชุมพระ
 สังฆาธิการในเขตปกครอง

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การประชุมคณะสงฆ์ยังใช้การประชุมแบบเดิมเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัส	ควรมีการอบรมในการใช้แอปพลิเคชันเพื่อใช้ในการประชุม	๑๐ รูป
ยังขาดความพร้อมในการประชุมออนไลน์	ควรมีการแจ้งกำหนดการประชุมก่อนวันประชุมทางไลน์กลุ่มหรือส่วนตัว	๑๒ รูป

จากตารางที่ ๔.๕๐ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง พบว่า การประชุมคณะสงฆ์ยังใช้การประชุมแบบเดิมเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัส มีจำนวน ๑๐ รูปยังขาดความพร้อมในการประชุมออนไลน์ จำนวน ๑๒ รูป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ในด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง พบว่า ควรมีการอบรมในการใช้แอปพลิเคชันเพื่อใช้ในการประชุม จำนวน ๑๐ รูปควรมีการแจ้งกำหนดการประชุมก่อนวันประชุมทางไลน์กลุ่มหรือส่วนตัว จำนวน ๑๒ รูป ตามลำดับ

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๑๒ รูปแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพระสังฆาธิการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ รูป คือ

๑) พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคคปุณโณ)	ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอหนองแค
๒) พระครูวิทิตอรรถการ (ชม เตชธมโม)	ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลหนองไช้
๓) พระครูวินัยธรวิสุทธิ สุขธโส (วิสุทธิ ปัตฐา)	ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลโคกแย้

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มพระสงฆ์ในเขตปกครองที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๔) พระครูกิตติวิริยานุโยค (สุเทพ ธีรจิตโต)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดสนมไทย
๕) พระมหาวิสัย สมาจาโร	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี
๖) พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม
(ธีรธัมม จังอินทร์)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มนักวิชาการจากการจัดการเชิงพุทธที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๗) พระครูอุดมธรรมจารี ดร.
(สมจิตร อชฌาจาโร ยินติมาก)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง
๘) พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.
(ชัยวัฒน์ สุทนต์จิตโต)	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม
๙) พระสมุห์สมชาย สิริสมปณโณ ดร.	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๑๐) นางสาวพัชรา สุคันธี	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน
พระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี
๑๑) นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี
๑๒) นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ	ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

๑. ท่านคิดว่า บุคลากรคณะสงฆ์มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มากน้อยเพียงใด

- ๑) บุคลากรของคณะสงฆ์มีช่วงอายุที่แตกต่างกันดังนั้นความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีจึงมีมากน้อยแตกต่างกัน ในระดับพระสังฆาธิการและระดับพระมหาเถระซึ่งมีช่วงอายุมากจะมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในระดับน้อย ส่วนพระหนุ่มที่มีอายุยังไม่มากและพระที่อุปสมบทมาใหม่ก็จะมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากกว่า^๑
- ๒) ในการจัดการเครื่องมือสื่อสารจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถเข้ามาควบคุมดูแลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ที่มีหน้าที่ในการทำงานในแต่ละอย่างเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเกิดผลเสียน้อยลง^๒
- ๓) ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้วัดในแต่ละวัดเพื่อติดตั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในงานของคณะสงฆ์ในการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากวัดยังขาดงบประมาณในการใช้จ่ายในส่วนนี้^๓
- ๔) บางวัดยังไม่ได้ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงเพราะยังไม่มีบุคลากรที่จะมาทำงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเอกสาร^๔
- ๕) การติดต่อสื่อสารในหมู่คณะสงฆ์ยังแคบไปไม่ครอบคลุมเพราะยังมีผู้ที่เข้าไม่ถึงระบบการสื่อสารอีกมากที่ยังไม่ได้รับข้อมูลจากทางคณะสงฆ์^๕
- ๖) การใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ยังไม่เป็นระเบียบมากนักเพราะมีการใช้เครื่องมือสื่อสารที่ไม่ตรงกับงานเท่าไร^๖
- ๗) การประสานงานต่างๆเพื่อให้ข้อมูลความรู้ข่าวสารและการสั่งการต่างๆคณะสงฆ์มีการใช้แอปพลิเคชันLINE Facebook เพื่อติดต่อสื่อสารในหมู่คณะเจ้าคณะผู้ปกครอง^๗
- ๘) คอมพิวเตอร์ที่ทำงานเป็นประจำส่วนใหญ่เป็นของใช้ส่วนตัวของพระสงฆ์ มีใช้ของส่วนรวมเมื่อบุคลากรย้ายออกไปวัดจึงไม่มีใช้^๘

^๑ สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ(ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^๒ สัมภาษณ์ พระครูวิทิตอรธการ(ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^๓ สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรรวิสุทธิ์ สุขเมธโส(วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๔ สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค(สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย),เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^๕ สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากะตี่, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^๖ สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมฺโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^๗ สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจารี ดร.(สมจิต อชฌาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^๘ สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวังน ดร.(ชัยวัฒน์ สุทฺธจิตโต ลิ้มทองน้อย),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

- ๙) การใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในหมู่คณะสงฆ์ยังเป็นของใหม่หากไม่ระวังในการใช้งานไม่รอบคอบจะทำให้ได้รับผลเสียทั้งส่วนตัวและส่วนรวมเพราะเทคโนโลยีมีทั้งคุณและโทษ^๙
- ๑๐) ควรมีโครงการถวายเป็นความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีแก่คณะสงฆ์และควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อประสานงานและรายงานด้านเอกสารทางคณะสงฆ์^{๑๐}
- ๑๑) ขาดแคลนบุคลากร (พระสงฆ์) ส่วนใหญ่จะมีแต่พระสงฆ์ที่มีอายุมากยังไม่เข้าใจในเทคโนโลยีสมัยใหม่เท่าคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นพระหนุ่มแต่ก็บวชไม่นานก็ลาสิกขาไป^{๑๑}
- ๑๒) บางพื้นที่ยังไม่ได้ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ในการทำงานเกี่ยวกับงานด้านเอกสารและอื่นๆ จึงทำให้การติดต่อประสานงานในด้านต่าง ๆ เกิดความลำบากมาก^{๑๒}

๒. ท่านคิดว่ามีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอต่อการใช้งานหรือไม่ อย่างไร

- ๑) บางครั้งไม่เพียงพอต่อการใช้งานเพราะยังขาดอุปกรณ์ในการใช้งานโดยเฉพาะในเรื่องของคอมพิวเตอร์เครื่องพิมพ์และเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งาน^{๑๓}
- ๒) ปัจจุบันเครื่องมือและอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งานเนื่องจากปัจจัยในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ซึ่งในปัจจุบันมีราคาแพง^{๑๔}
- ๓) ส่วนใหญ่เครื่องมือเครื่องใช้จะเป็นของส่วนตัวของพระสงฆ์ที่มาช่วยงานจึงไม่ได้นำมาใช้ในางานส่วนรวมทำให้การดูแลรักษานั้นง่ายขึ้นเพราะเป็นของส่วนตัว^{๑๕}
- ๔) เครื่องมือและอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งานส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อติดต่อสื่อสารเท่านั้น^{๑๖}

^๙ สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย, เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตตธรรมการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรวิสุทธิ์ สุเมธโส (วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค (สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย), เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

- ๕) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้มีเพียงพอที่จะทำงานได้ในระดับหนึ่งถ้าเป็นเครื่องมือเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ควรมีให้เพียงพอต่อการใช้งานในสำนักงานของเจ้าคณะพระสังฆาธิการต่างๆ การทำงานจึงจะไม่ขาดตกบกพร่อง^{๑๗}
- ๖) บางครั้งไม่เพียงพอกับการทำงานเพราะขาดเงินทุนที่จะนำมาใช้จ่ายเกี่ยวกับการซื้ออุปกรณ์เครื่องมือในการใช้งานบางทีเครื่องมือยังไม่ทันสมัยที่จะเข้ากับงานในสมัยปัจจุบันได้^{๑๘}
- ๗) ควรจัดหาคอมพิวเตอร์และติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานการปกครองและด้านอื่นๆของคณะสงฆ์ งานจะได้ไม่ติดขัดสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทุกที่ทุกเวลาทั้งภาพและเสียง^{๑๙}
- ๘) ควรเก็บข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์เอาไว้ในคอมพิวเตอร์เพื่อง่ายและสะดวกต่อการนำมาใช้งานทำให้ประหยัดเวลาและสะดวกรวดเร็ว เป็นต้น^{๒๐}
- ๙) ปัจจุบันก็ยังพอใช้ได้ทันกับยุคสมัยและทันต่อสถานการณ์อีกไม่กี่ปีถัดไปวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีน่าจะมีการพัฒนามากขึ้น เครื่องมือและอุปกรณ์ก็น่าจะพัฒนามากขึ้นเช่นกัน^{๒๑}
- ๑๐) เครื่องมือและอุปกรณ์ในส่วนของงานของเจ้าคณะพระสังฆาธิการจำเป็นจะต้องมีคอมพิวเตอร์เครื่องพิมพ์อินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงไว้ประจำในทุกสำนักงานเพื่อให้คนที่ทำงานในส่วนนี้ได้รู้จักรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ให้มีความทันสมัยและทันต่อการใช้งาน^{๒๒}
- ๑๑) ทุกวัดควรมีการหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยเข้ามาใช้งาน เพื่อความรวดเร็วและทันต่อยุคสมัย^{๒๓}

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระมหาวิมลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจारी ดร.(สมจิตร อชฌาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุพุทธจิตโต),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี,ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย,เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

๑๒) เครื่องมือและอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งานเนื่องจากปัจจัยในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ซึ่งในปัจจุบันมีราคาแพง บางวัดยังไม่มีใช้^{๒๔}

๓. ท่านคิดว่าการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านใดบ้าง

- ๑) มีการทำงานหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเช่นงานประชาสัมพันธ์ของวัดเพื่อใช้ในการประจำปี งานด้านเอกสารเกี่ยวกับประวัติของพระสงฆ์ที่อยู่ในเขตปกครองและงานด้านประกาศต่างๆของทางคณะสงฆ์ที่ออกประกาศให้แก่วัดในเขตปกครองได้รับทราบ ^{๒๕}
- ๒) จัดให้มีแผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานประจำปีทั้งในส่วนของตัวเองและส่วนองงานของคณะสงฆ์ ^{๒๖}
- ๓) การใช้งานด้านประชาสัมพันธ์ข่าวสารงานของคณะสงฆ์ เอกสารการประชุมและด้านการปกครองคณะสงฆ์ การสั่งงาน รวมถึงการใช้งานด้านโทรวิดีโอเพื่อกำกับดูแล^{๒๗}
- ๔) มีใช้ในด้านการเก็บข้อมูลของคณะสงฆ์เกี่ยวกับประวัติของพระสงฆ์และพระสังฆาธิการที่อยู่ในเขตปกครองของแต่ละพื้นที่นั้นๆ ^{๒๘}
- ๕) เครื่องมือที่ดีในการทำงานต่างๆจะสามารถทำงานได้ดีนั้นควรใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารการปกครองของคณะสงฆ์มีความยุติธรรมไม่มีระเบียบวินัยในการใช้งานมีการเก็บรักษารวบรวมและเผยแพร่อย่างเป็นระบบ^{๒๙}
- ๖) การใช้งานเทคโนโลยีมี ๒ ระดับคือ ๑ ผู้ที่เป็นเจ้าอาวาสเจ้าคณะผู้ปกครองที่มีพรชญาเยะยังใช้งานได้ไม่คล่องแคล่วไม่เก่ง ๒ ระดับเลขานุการเจ้าคณะต่าง ๆ สามารถทำงานในส่วนนี้เพื่อสนองงานของคณะสงฆ์โดยใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี^{๓๐}
- ๗) การใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปเพื่อประโยชน์ทั้งส่วนตนและส่วนรวมทำให้เกิดความผิดพลาดในการทำงานน้อยลง^{๓๑}

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ,นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ(ประสาร อคฺคปุณฺณ), เจ้าคณะอำเภอนองแคว, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระครูวิทิตอรธการ(ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรวิสุทธิ์ สุเมธโส(วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค(สุเทพ ธีรจิตฺโต พรหมมาลัย),เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย สมมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมฺโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรรณา, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจारी ดร.(สมจิตร อชฌมาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

- ๘) พระสงฆ์บางรูปยังใช้งานเทคโนโลยีไม่เป็นหรือยังไม่เก่ง เพราะเทคโนโลยียังเป็นของใหม่สำหรับพระผู้สูงอายุพรรษามาก^{๓๒}
- ๙) ควรคัดเลือกพระเลขานุการที่เป็นพระสงฆ์รุ่นใหม่ที่มีความชำนาญในด้านเทคโนโลยีและมีความชำนาญในด้านเอกสาร^{๓๓}
- ๑๐) การใช้งานเทคโนโลยีของคณะสงฆ์ในด้านการส่งเอกสารติดต่อประสานงานสื่อสารทำสำเนาเอกสารต่าง ๆ การนัดหมายการประชุมการจัดเก็บข้อมูลในระบบแสดงผลข้อมูลรายงานต่าง ๆ^{๓๔}
- ๑๑) ใช้เครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย จากผู้บังคับบัญชา เช่นงานด้านเอกสาร การติดต่อสื่อสารทั้งภาพและเสียง^{๓๕}
- ๑๒) ใช้ในการสั่งงานและใช้ในการประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ รวมถึงการประชุมของคณะสงฆ์^{๓๖}

๔. ท่านคิดว่าจะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อให้พระสงฆ์ประพฤติตามหลักพระธรรมวินัยได้อย่างไร

- ๑) นำข้อห้ามและข้อควรกระทำของภิกษุมาแนะนำเสนอให้พระสงฆ์ทุกรูปได้ประพฤติปฏิบัติตามในทิศทางเดียวกันจึงจะเกิดผลดีต่อส่วนรวม^{๓๗}
- ๒) มีการสอดส่องดูแลแบ่งเป็นเขตของแต่ละตำบล มีการรายงานผลแจ้งผู้บังคับบัญชาผ่านแอปพลิเคชันทั้งภาพและเสียง^{๓๘}
- ๓) คอยกำชับให้พระวินยาศีลการติดตามดูแลความประพฤติของพระสงฆ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดต่อพระธรรมวินัย^{๓๙}

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุทิจิตโต),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี,ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย,เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ,นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ(ประสาร อคคปุณโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตถาวรการ(ชม เตชชมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไช้, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรวิสุทธิ์ สุเมธโส(วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

- ๔) ควรเปิดให้ประชาชนชาวพุทธแจ้งเบาะแสและแจ้งความประพฤติของพระภิกษุสงฆ์ที่ประพฤติไม่เหมาะสมมายังหน่วยงานของพระวินยาศึกษาได้ เพื่อจะได้ตรวจสอบและแก้ไขได้ทันเวลาที่^{๔๐}
- ๕) ทำให้พระสงฆ์ประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยเพราะเข้าใจในหลักการที่เป็นปัจจุบันสามารถรับรู้ข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆได้อย่างถูกต้องและทันสมัยและสามารถนำเสนอสิ่งดีๆเป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นตัวอย่างที่ดีได้และสังคมสามารถตรวจสอบการประพฤติปฏิบัติของคณะสงฆ์ได้ตลอดเวลา^{๔๑}
- ๖) มีการแจ้งกฎระเบียบและข้อปฏิบัติของพระสงฆ์รวมถึงมติมหาเถรสมาคมให้พระสงฆ์ทราบและต้องปฏิบัติตาม เพราะเป็นกฎระเบียบที่พระสงฆ์พึงใส่ใจ และนำมาปฏิบัติ^{๔๒}
- ๗) ควรจัดทำเป็นหนังสือ หรือประกาศของคณะสงฆ์เพื่อให้พระสงฆ์ที่บวชใหม่ได้ศึกษาจะได้ไม่กล้าประพฤติผิดต่อพระธรรมวินัย^{๔๓}
- ๘) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อให้พระสงฆ์ได้ทราบถึงกฎระเบียบมีหลายด้านเช่น ส่งข้อมูลส่วนตัวผ่านไลน์หรือส่งในกลุ่มงานของคณะสงฆ์ เป็นต้น^{๔๔}
- ๙) เทคโนโลยีทำให้พระสงฆ์ได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย^{๔๕}
- ๑๐) การใช้เทคโนโลยีเพื่อให้พระสงฆ์ได้ประพฤติปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยด้วยการค้นหาข้อมูลผ่านระบบออนไลน์เป็นการดีทำให้พระสงฆ์สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้หลากหลาย^{๔๖}
- ๑๑) ทำให้พระสงฆ์ได้รับข้อมูลได้รวดเร็วขึ้นเกิดการระมัดระวังในการประพฤติปฏิบัติตนเองมากขึ้น^{๔๗}

^{๔๐} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค(สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย),เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๒} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๓} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจारी ดร.(สมจิตร อชฌาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๔๔} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุทนต์จิตโต),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๔๕} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๔๖} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี,ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๔๗} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย,เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

- ๑๒) ทำให้ได้ทราบข้อมูลที่ทางคณะสงฆ์ได้แถลงการณ์และให้พระภิกษุสงฆ์ได้ประพฤติตามไม่นอกกริตนอกรอยอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย^{๔๘}
๕. ท่านคิดว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ควบคุมส่งเสริมและรักษาความสงบเรียบร้อยดีงามในคณะสงฆ์ ทำได้อย่างไร
- ๑) นำข้อมูลที่ได้มาทำเป็นข้อห้ามและนำมาเสนอและพิมพ์เป็นตัวอักษรติดประกาศให้ประพฤติปฏิบัติตามและประชาสัมพันธ์ให้คณะสงฆ์ทราบ^{๔๙}
- ๒) ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอันก่อให้เกิดความวุ่นวายและไม่เหมาะสมต่อสถานภาพของคณะสงฆ์โดยส่วนรวมให้เกิดความชัดเจนไม่หลอกลวงและไม่อำพราง^{๕๐}
- ๓) ชี้แจงสิ่งที่ควรทำของพระสงฆ์และชักชวนให้ประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย^{๕๑}
- ๔) แนะนำให้เคารพพระพุทธพระธรรมและพระสงฆ์ให้มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป^{๕๒}
- ๕) การจัดเก็บข้อมูลต่างๆของคณะสงฆ์และข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัดการติดต่อประสานงานได้อย่างสะดวกรวดเร็วทันที่^{๕๓}
- ๖) การนำข้อห้ามและข้อประพฤติปฏิบัติมาเผยแพร่ในโลกโซเชียลทำให้พระสงฆ์ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเริ่มใช้เทคโนโลยีในโลกออนไลน์ได้เป็นอย่างดี^{๕๔}
- ๗) แนะนำข้อวัตรปฏิบัติที่ดีงามของพระสงฆ์ให้พระเณรและปฏิบัติตาม^{๕๕}
- ๘) สามารถห้ามปรามการประพฤติที่ไม่เหมาะสมของพระภิกษุสงฆ์และสามเณรได้^{๕๖}
- ๙) หากมีปัญหาเกิดขึ้นสามารถแจ้งส่วนกลางของคณะสงฆ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติไม่สมควรแก่บรรพชิตให้มีการแก้ไขได้ทันที่^{๕๗}

^{๔๘} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๔๙} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโณ), เจ้าคณะอำเภอนองแคว, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๐} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๕๑} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรวิสุทธิ์ สุเมธโส (วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๕๒} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค (สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย), เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๓} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๔} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมฺโม (ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรณา, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๕} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจารี ดร. (สมจิตร์ อชฌมาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๕๖} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร. (ชัยวัฒน์ สุทฺธจิตฺโต), เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๕๗} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนฺโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

- ๑๐) การควบคุมส่งเสริมเป็นงานของคณะสงฆ์ที่ระดับพระสังฆาธิการสามารถออกคำสั่งแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้^{๕๘}
- ๑๑) หากคณะสงฆ์ร่วมกันรักษาความสงบเรียบร้อยดีงามให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อพุทธศาสนิกชนย่อมนำมาซึ่งความศรัทธาของสาธุชนทั้งหลาย^{๕๙}
- ๑๒) การนำเทคโนโลยีมาใช้ควบคุมส่งเสริมและรักษาความสงบเรียบร้อยดีงามนั้นควรมีการสั่งการจากเจ้าคณะผู้ปกครองเป็นลำดับชั้นผ่านการใช้งานระบบเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยดีงามในหมู่คณะ^{๖๐}

๖. ท่านคิดว่าการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการระงับอธิกรณ์ ทำได้อย่างไร

- ๑) ใช้ในการแจ้งรายงานผลและระงับเหตุต่างๆได้อย่างทันท่วงทีการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสมขึ้นจะทำให้การระงับอธิกรณ์ทำได้อย่างเต็มที่และเต็มประสิทธิภาพ^{๖๑}
- ๒) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมสงฆ์ที่สามารถอธิบายตอบข้อสงสัยของพระพุทฺธศาสนิกชน^{๖๒}
- ๓) ทำได้โดยการประยุกต์ใช้กฎหมายทางบ้านเมืองให้สอดคล้องกับกฎพระธรรมวินัย และกฎหมายของคณะสงฆ์^{๖๓}
- ๔) สามารถทำให้ผู้ที่สนใจต่อกระบวนการและวิธีการระงับอธิกรณ์ในคณะสงฆ์ได้รับรู้การทำงานของคณะสงฆ์ในด้านการระงับอธิกรณ์ว่ามีขั้นตอนอย่างไร^{๖๔}
- ๕) สามารถทำได้โดยการพิมพ์บันทึกข้อความที่เกิดขึ้นของอธิกรณ์เก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อป้องกันความสงสัยและเป็นหลักฐานในการวินิจฉัยความผิดนั้น^{๖๕}

^{๕๘} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย, เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๖๑} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคคปุณฺโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๒} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๖๓} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรวิสุทธิ์ สุเมธโส (วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๖๔} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค (สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย), เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๕} สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

- ๖) สามารถสืบค้นหรือหารูปแบบข้อบังคับจากเทคโนโลยีมาเป็นอุปกรณ์ในการตัดสินอิทธิกรรม เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดขึ้นในหมู่สงฆ์^{๖๖}
- ๗) เมื่อเกิดอิทธิกรรมขึ้นในหมู่สงฆ์ การตรวจสอบความถูกต้องย่อมเป็นสิ่งที่ดี ผู้มีอำนาจตรวจสอบควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม^{๖๗}
- ๘) เพราะความไม่เป็นผู้เสมอกันในด้านการประพฤติปฏิบัติของผู้ที่เกิดอิทธิกรรม เมื่อต้องการหลักฐานที่เป็นภาพนิ่งหรือวิดีโอก็สามารถค้นหาได้ทันที^{๖๘}
- ๙) การนำข้อมูลที่มีความเป็นจริงไม่ใช่ข้อมูลเท็จอันอาจเป็นการกล่าวดูหมิ่นทำให้เกิดขึ้นนั้นทั้งสองฝ่ายจะได้นำมาประพฤติปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีไม่เกิดผลเสีย^{๖๙}
- ๑๐) ช่วยในการเก็บข้อมูลหลักฐานที่เกิดขึ้นในการเกิดอิทธิกรรมนั้นเพื่อที่จะนำมาพิจารณาให้เกิดความถูกต้องและรวดเร็ว^{๗๐}
- ๑๑) การใช้เทคโนโลยีในการตัดสินอิทธิกรรมนั้นเพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดขึ้นในหมู่สงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองย่อมมีใจเป็นกลาง^{๗๑}
- ๑๒) เป็นส่วนหนึ่งในงานของคณะสงฆ์ด้านการปกครองเพื่อความสงบสุขของคณะสงฆ์เพื่อไม่ให้เกิดการแตกแยกและขัดแย้งกัน^{๗๒}

^{๖๖} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรณา, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๗} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจารี ดร.(สมจิตร อชมาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๖๘} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุทธิจิตโต),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๖๙} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๗๐} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี,ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๗๑} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย,เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ,นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

๗. ท่านคิดว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อช่วยแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบล ทำได้อย่างไร

- ๑) ทำได้โดยการส่งข้อมูลทางเครื่องรับโทรศัพท์อันเป็นเทคโนโลยีอย่างถูกต้องและมีความเห็นในการทำงานในทิศทางเดียวกันให้กับลูกน้องได้รับทราบและนำไปปฏิบัติได้ตามนั้น^{๗๓}
- ๒) ใช้ได้ดีเมื่อมีการสั่งการจากเจ้าคณะผู้ปกครองตลอดถึงพระภิกษุสงฆ์สามเณร ในเขตปกครองส่งผลให้มีความรวดเร็วและประหยัดเวลา^{๗๔}
- ๓) ผลงานที่ผู้ปกครองส่งลงไปนั้นเป็นรูปธรรมมากขึ้นสมเหตุสมผลและปฏิบัติตามได้ง่าย^{๗๕}
- ๔) สามารถทำได้อย่างสะดวกทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการใช้โทรศัพท์มือถือสื่อสารในระบบออนไลน์^{๗๖}
- ๕) ทำได้โดยการรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและกระบวนการในการจัดเก็บข้อมูลการทำสำเนาข้อมูลการเผยแพร่ลงในสารสนเทศพร้อมที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติได้ในทันที^{๗๗}
- ๖) การแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนโดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เพื่อให้การปฏิบัติงานสะดวกรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ^{๗๘}
- ๗) ควรเลือกวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับงานที่ทำและจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นมาใช้งาน^{๗๙}
- ๘) การทำงานที่เข้าช้อนกับหน่วยงานอื่น ส่วนมากมักนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยเพื่อเพิ่มความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ และสามารถทำซ้ำได้ง่ายสามารถทำที่ไหนเมื่อไร ก็ได้^{๘๐}

^{๗๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ(ประสาร อคคปัญโญ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๔} สัมภาษณ์ พระครูวิทิตอรธการ(ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๗๕} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรรวิสุทธ์ สุเมธโส(วิสุทธ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๗๖} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค(สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย),เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๘} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจารี ดร.(สมจิตร อชฌาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๘๐} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุทนต์จิตโต),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

- ๙) หลักการที่สำคัญ คือ ปัญหาทุกปัญหาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือวิธีการในการดำเนินงานให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ด้านเวลา ด้านแรงงาน และค่าใช้จ่าย^{๘๑}
- ๑๐) การใช้โปรแกรมในการแก้ไขปัญหา เช่น ไมโครซอฟต์เวิร์ด ไมโครซอฟต์เพาเวอร์พอยต์ ไมโครซอฟต์เอกเซลล์ ซึ่งโปรแกรมต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถช่วยแก้ปัญหาในการทำงานได้ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยลง^{๘๒}
- ๑๑) การใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สำนักงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ความรู้ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และเผยแพร่แก่ผู้อื่นให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน^{๘๓}
- ๑๒) การแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์^{๘๔}

๘. ท่านคิดว่า การควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ด้วยสื่อเทคโนโลยี ทำได้อย่างไร

- ๑) สามารถทำได้โดยมีการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลงทุกขณะโดยเฉพาะภิกษุที่ประพฤติดีงามปฏิบัติตนต่อพระธรรมวินัยทำให้ได้รับทราบและเชิดชูส่งเสริมในสิ่งนั้นเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อไม่ให้เกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและเป็นไปในทางเดียวกัน^{๘๕}
- ๒) ทำให้เห็นเป็นรูปธรรมเป็นหลักฐานว่าจะป็นรูปหรือเสียงของบุคคลที่กล่าวถึงชี้แจงให้เห็นถึงความเป็นจริงและความเป็นไปได้ของผู้ใต้บังคับบัญชา^{๘๖}
- ๓) การควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ด้วยสื่อเทคโนโลยีนั้นสามารถทำได้โดยการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อส่งงานโดยตรงและใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการส่งไฟล์งานให้แก่เจ้าคณะผู้ปกครอง^{๘๗}

^{๘๑} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๘๒} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๘๓} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย, เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๘๔} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๘๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ(ประสาร อคคปุณโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๘๖} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตตอรรถการ(ชม เตชชมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๘๗} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรรมวิสุทธิ์ สุเมธโส(วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

- ๔) แนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย^{๘๘}
- ๕) เป็นกรณีผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจทั่วไปตามหลักอำนาจบังคับบัญชาที่มีอยู่เหนือผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อควบคุมและตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสม (ดุลพินิจ) ในการกระทำทางด้านการปกครองหากการกระทำนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือชอบด้วยกฎหมายแต่ไม่เหมาะสม ผู้บังคับบัญชาก็มีอำนาจยกเลิก เพิกถอน หรือสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้นได้^{๘๙}
- ๖) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเทคโนโลยีเช่นข่าวสารและกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม ดีการห้ามปรามความประพฤติที่ไม่เหมาะสมคือการชี้โทษมีการประจานความประพฤติที่ไม่เหมาะสมให้สำนึกผิดเป็นต้น^{๙๐}
- ๗) ผู้บังคับบัญชาอาจใช้อำนาจควบคุมหรือตรวจสอบการกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชาได้โดยการริเริ่มของผู้บังคับบัญชาเองหรือ เมื่อมีคนมาร้องเรียนให้ตรวจสอบ^{๙๑}
- ๘) เป็นการใช้อำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อคอยควบคุมสั่งการเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ด้วยสื่อเทคโนโลยี^{๙๒}
- ๙) ทำได้โดยการสั่งการผ่าน Application LINE หรือ Facebook หรือเครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์เพื่อติดต่อสื่อสารควบคุมสั่งการบังคับบัญชาระหว่างเจ้าคณะพระสังฆาธิการ ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่^{๙๓}
- ๑๐) สามารถทำได้โดยการสั่งการผ่าน Application line Facebook Messenger เพื่อควบคุมสั่งการบังคับบัญชาเจ้าอาวาสตลอดถึงพระภิกษุสามเณรประพฤติปฏิบัติตามหลักของพระธรรมวินัยได้อย่างถูกต้อง^{๙๔}

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค(สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย),เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระมหาวีลย์ สมาชิกาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๐} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธัมโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรณา, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๑} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจारी ดร.(สมจิตร อชฌาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๙๒} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุทธิจิตโต),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๙๓} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุง, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๙๔} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

- ๑๑) ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจควบคุมการกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ โดยการใช้ แอปพลิเคชัน เป็นการห้ามปราม หรือส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม^{๙๕}
- ๑๒) การควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรไม่ว่าจะ ประพฤติตนเช่นไรนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าคณะผู้ปกครองที่จะต้องพิจารณาและดำเนินการ ด้วยความยุติธรรม^{๙๖}

๙. ท่านคิดว่าการตรวจการณ์คณะสงฆ์ การประชุมคณะสงฆ์โดยการนำสื่อและเทคโนโลยี มาใช้ ทำได้อย่างไร

- ๑) ต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่ในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยประจำในวัดทุกวัดบางวัดยังไม่มี อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงใช้หรือยังไม่มีบุคลากรที่จะทำงานในด้านเทคโนโลยี^{๙๗}
- ๒) ทำได้โดยการนำมาบอกกล่าวที่ทำมาบันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ในแต่ละเรื่องที่จะ นำมาใช้พร้อมทั้งให้คำแนะนำให้ปฏิบัติไปในทางเดียวกันของทางคณะสงฆ์^{๙๘}
- ๓) บางพื้นที่ยังไม่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงจึงไม่สามารถที่จะประชุม ผ่านระบบออนไลน์ได้เพราะไม่มีบุคลากรและอุปกรณ์ เครื่องมือก็ยังไม่เพียงพอ^{๙๙}
- ๔) ควรมีการจัดการฝึกอบรมแก่ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในการใช้เครื่องมือในส่วนนี้เพื่อการประชุม ออนไลน์สมควรที่จะส่งเสริมเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรของคณะสงฆ์ต่อไป^{๑๐๐}
- ๕) เมื่อมีความพร้อมมีความเข้าใจในเนื้องานนั้น ๆ เป็นไปเพื่อความสะดวกรวดเร็วทันต่อ เหตุการณ์ในยุคสมัยปัจจุบันจึงจะเกิดประสิทธิภาพและเป็นผลดีต่อคณะสงฆ์โดย ส่วนรวม^{๑๐๑}
- ๖) การตรวจการณ์คณะสงฆ์นั้นเจ้าคณะผู้ปกครองจะออกตรวจพื้นที่อยู่แล้วเป็นประจำมิได้ ละเลย ส่วนการประชุมคณะสงฆ์โดยการนำสื่อและเทคโนโลยีมานั้นยังไม่ได้เริ่มเพราะ

^{๙๕} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย,เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด สระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๙๖} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ,นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๙๗} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ(ประสาร อคคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๘} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตตอรรถการ(ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๙๙} สัมภาษณ์ พระครูวินัยธรวิสุทธิ์ สุเมธโส(วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริยานุโยค(สุเทพ ถิรจิตฺโต พรหมมาลัย),เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

ยังขาดบุคลากร หรือผู้ที่มีความชำนาญในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เข้ามาอบรมให้แก่ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ^{๑๐๒}

- ๗) การประชุมคณะสงฆ์โดยการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการการประชุมนั้นถ้าหากว่าทุกฝ่ายเข้าใจในระบบการทำงานของระบบออนไลน์ย่อมเป็นผลดีปัญหาเรื่องการใช้งานก็จะไม่เกิดแต่เนื่องจากบางพื้นที่ยังไม่เข้าใจในระบบจึงยังคงไม่เกิดความเสถียรในการใช้งาน^{๑๐๓}
- ๘) การประชุมคณะสงฆ์โดยการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้นั้นยังเป็นของใหม่ในวงการคณะสงฆ์ เนื่องจากเกิดการระบาดของเชื้อไวรัส โควิด ๑๙ ในประเทศไทยทำให้ทุกฝ่ายตื่นตัวหันมาใช้โปรแกรมที่เกี่ยวกับการประชุมออนไลน์เพื่อเลี่ยงความใกล้ชิดกันนั่นเอง แต่การใช้งานยังขาดผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมอุปกรณ์^{๑๐๔}
- ๙) ปัจจุบันการประชุมคณะสงฆ์โดยการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้นั้นทำได้หลายวิธีอย่างเช่น การใช้โปรแกรม Zoom Meeting โปรแกรมประชุมออนไลน์และอีกหลายๆโปรแกรมซึ่งเข้ากับสถานการณ์ในยุคปัจจุบันซึ่งมีไวรัสระบาดแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้งานแอปพลิเคชันจึงจะสามารถที่จะทำการประชุมผ่านสื่อออนไลน์ได้อย่างสมบูรณ์แบบ^{๑๐๕}
- ๑๐) สามารถทำได้หลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นผ่าน Application Line โดยเปิดวีดีโอเพื่อตรวจสอบตรวจสอบสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ที่มีความสงบเรียบร้อยมากน้อยเพียงใดรวมถึงการพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถทำได้^{๑๐๖}
- ๑๑) ส่งข้อมูลผ่านเทคโนโลยี โดยมีการประชุมผ่าน Video Conference และมีการโทรแจ้งมติการประชุมให้ผู้บังคับบัญชาทราบ^{๑๐๗}
- ๑๒) ทำได้โดยใช้ระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงจะทำให้เห็นหน้าและพูดคุยกันได้แบบตัวต่อตัวหรือว่าแบบเป็นหมู่คณะก็ได้^{๑๐๘}

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่สุวรรณา, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจारी ดร.(สมจิตร อชมาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุทนต์จิตโต),เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรา สุคันธี,ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย,เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

๔.๖ องค์ความรู้

๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังแผนภาพที่ ๔.๑

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยมีลักษณะที่สำคัญในแต่ละด้าน โดยได้แบ่งออกเป็น ๙ ด้าน คือ ๑) ด้านบุคลากร ๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ๓) ด้านการใช้งาน ๔) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ๕) ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม ๖) ด้านการระงับอธิกรณ์ ๗) ด้านแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ ๘) ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ๙) การตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน พระสงฆ์ตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยสรุปดังนี้

๑. ด้านบุคลากร พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ พระสังฆาธิการมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒. ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่เช่น คอมพิวเตอร์ มีความทันสมัยเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน

๓. ด้านการใช้งาน พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปกครองคณะสงฆ์

๔. ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตรวจสอบประวัติของพระสงฆ์ สามเณรได้

๕. ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ต้องสู่สาธารณะ

๖. ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการทะเลาะกันเพราะความเห็นไม่ตรงกันจากพระธรรมวินัย

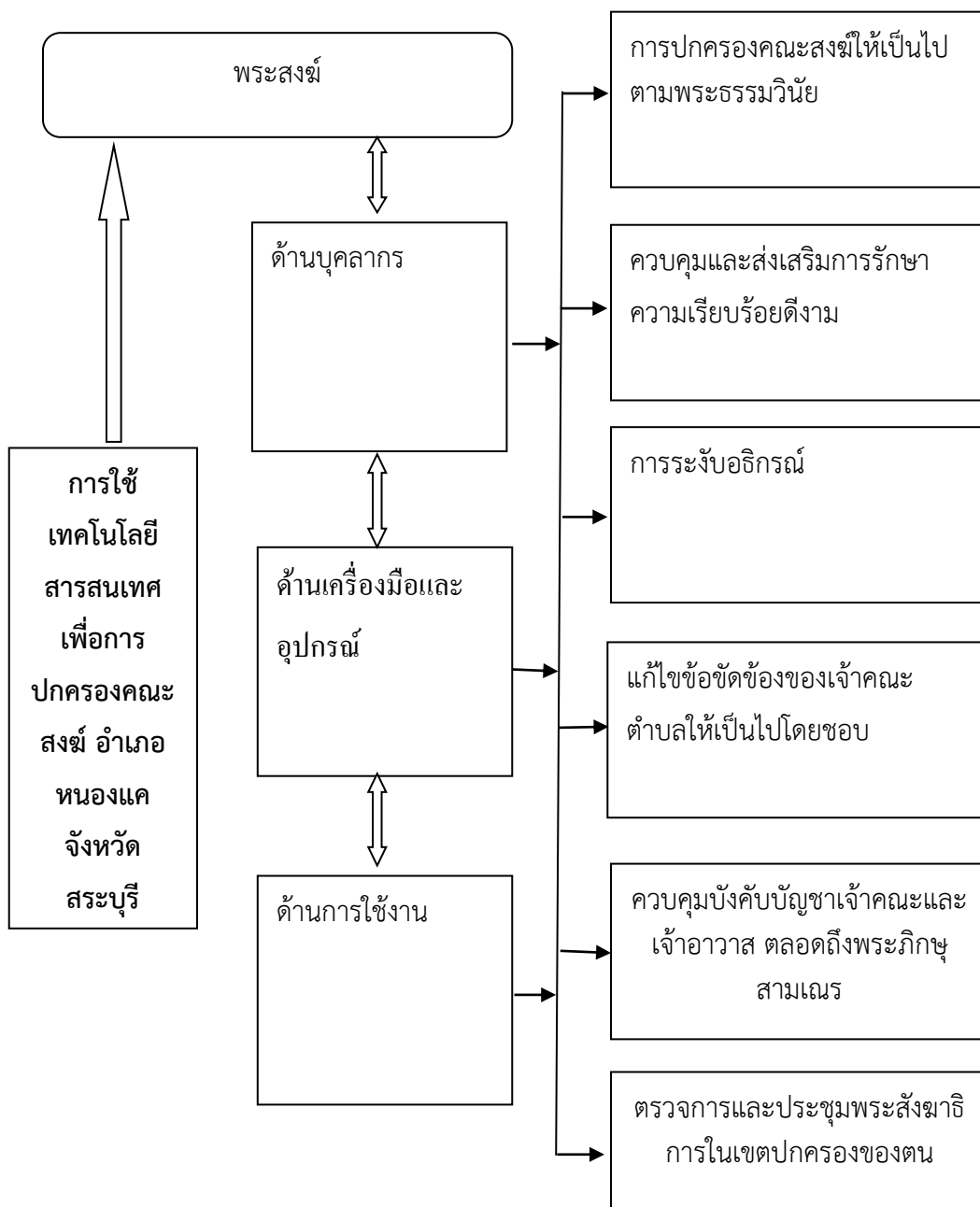
๗. ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์มีการใช้สื่อในการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

๘. ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ประพฤติดี ประพฤติชอบผ่านการใช้งาน แอปพลิเคชัน

๙. ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์มีอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลเวลาเข้าร่วมประชุมของคณะสงฆ์

๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยโดยการแสดงแผนภาพ ดังแผนภาพที่ ๔.๒

แผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย
ที่มา : จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๒ สรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แบ่งออกเป็น ๙ ด้าน คือ ๑) ด้านบุคลากร ๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ๓) ด้านการใช้งาน ๔) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ๕) ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม ๖) ด้านการระงับอธิกรณ์ ๗) ด้านแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ ๘) ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ๙) การตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน และได้นำมาประยุกต์ใช้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยผู้ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ คณะสงฆ์

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของพระภิกษุสงฆ์

๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพปัจจัยส่วนบุคคล

๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In –Depth Interview) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสงฆ์ ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ทั้งหมดจำนวน ๑๔๙ รูป จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) และเมื่อพบว่าด้านใดหรือตัวแปรใดมีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In –Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๑๒ รูป / คน ซึ่งจากการวิจัยทั้งหมดสามารถแยกหัวข้อในการสรุปดังต่อไปนี้

๕.๑. สรุปผลการวิจัย

๕.๒. อภิปรายผล

๕.๓. ข้อเสนอแนะ

๕.๑. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๔๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒ มีพรรษาระหว่าง ๕ - ๑๐ พรรษา จำนวน ๗๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐ ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ จำนวน ๖๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓ มีวุฒิการศึกษาสามัญ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๐๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕ มีวุฒิการศึกษานักธรรม นักรธรรมเอก จำนวน ๑๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘ มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๑๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๙

๕.๑.๒ ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

๒.๑ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๖๔$, S.D. = ๐.๖๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ในด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ อันดับสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๘๔) รองลงมาคือด้านบุคลากร ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = ๐.๘๙) และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการใช้งาน ($\bar{X} = ๓.๔๗$, S.D. = ๐.๗๙) ตามลำดับ

๒.๒ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร ภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = ๐.๘๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในข้อที่พระสงฆ์มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในอันดับสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๐$, SD = ๐.๙๒) รองลงมาในข้อที่พระสงฆ์สามารถสื่อสารออนไลน์ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ ($\bar{X} = ๓.๗๒$ S.D. = ๑.๐๕) และข้อที่มีอันดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการใช้งานด้านการปกครองคณะสงฆ์ ($\bar{X} = ๓.๖๐$, S.D. = ๑.๐๑) ตามลำดับ

๒.๓ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๘๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในข้อที่เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่เช่น คอมพิวเตอร์ มีความทันสมัยเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน อยู่ในอันดับสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = ๐.๙๕) รองลงมาคือในข้อที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศ

เช่น เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน ($\bar{X} = ๓.๗๔$ S.D. = ๐.๙๓) และข้อที่มีอันดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือมีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยความเร็วสูงเพื่อใช้ในการปกครองของคณะสงฆ์ ($\bar{X} = ๓.๖๕$, S.D. = ๑.๐๕) ตามลำดับ

๒.๔ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D.=๐.๗๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในข้อที่มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปกครองคณะสงฆ์ อยู่ในอันดับสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๖๒$, S.D. = ๐.๘๒) รองลงมาในข้อที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการอบรมพระธรรมวินัยแก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร ($\bar{X} = ๓.๔๑$ S.D. = ๑.๐๑) และข้อที่มีอันดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๑.๐๐) ตามลำดับ

๒.๕ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$, S.D. = ๐.๖๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ในด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ อันดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D.= ๐.๗๙) รองลงมาคือด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการ ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D.= ๐.๘๒) ถัดมาคือด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ($\bar{X} = ๓.๕๕$, S.D.= ๐.๘๓) ถัดมาคือด้านการควบคุมและส่งเสริมรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D.= ๐.๘๑) ถัดมาคือด้านการควบคุมบังคับบัญชาสั่งการ ($\bar{X} = ๓.๔๕$, S.D.= ๐.๙๓) และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการระงับอธิกรณ์ ($\bar{X} = ๓.๓๕$, S.D.= ๐.๙๕) ตามลำดับ

๒.๖ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$, S.D.=๐.๘๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ในข้อที่คณะสงฆ์สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบประวัติของพระสงฆ์ สามเณรได้ อยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๖๔$, S.D. = ๐.๙๓) รองลงมาในข้อที่คณะสงฆ์มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการประชุมประจำเดือนตามกฎหมายระเบียบของมหาเถรสมาคม ($\bar{X} = ๓.๖๐$, S.D. = ๐.๙๘) และข้อที่มีอันดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความประพฤติของพระภิกษุ สามเณร ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๙๗) ตามลำดับ

๒.๗ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D.= ๐.๘๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ในข้อที่คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ต้องสู่สาธารณะอยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๕๓$ S.D. = ๐.๙๓) รองลงมาในข้อที่คณะสงฆ์มีการใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารส่งเสริมกิจกรรมของวัด ($\bar{X} = ๓.๔๙$, S.D. = ๑.๐๓) และข้อที่มีอันดับ

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคณะสงฆ์มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการดูแลรักษาควบคุม พระภิกษุสามเณรในการใช้สื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.03$) ตามลำดับ

๒.๘ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ด้านการระงับอธิกรณ์ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าพระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ในข้อที่คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการทะเลาะกันเพราะความเห็นไม่ตรงกันจากพระธรรมวินัย อยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.38, S.D. = 0.13$) รองลงมาในข้อคณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากรื่องที่เกิดขึ้นอันสงฆ์ต้องจัดตั้งทำ หรือกิจธุระที่สงฆ์จะพึงกระทำ ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.55$) และข้อที่มีอันดับน้อยที่สุดคือคณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผิดต่อพระธรรมวินัย ($\bar{X} = 3.31, S.D. = 0.13$) ตามลำดับ

๒.๙ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.505$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ในข้อที่คณะสงฆ์มีการใช้สื่อในการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น อยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.82, S.D. = 0.55$) รองลงมาในข้อที่คณะสงฆ์มีการพิจารณาแก้ไขในเรื่องที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมตามสมควร ($\bar{X} = 3.76, S.D. = 0.56$) และข้อที่มีอันดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคณะสงฆ์แก้ไขข้อขัดข้องโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของมหาเถรสมาคม ($\bar{X} = 3.68, S.D. = 0.53$) ตามลำดับ

๒.๑๐ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45, S.D. = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ในข้อที่คณะสงฆ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ประพฤติดี ประพฤติชอบผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน อยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.11$) รองลงมาในข้อที่คณะสงฆ์ใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมสั่งการตามเหตุและผลอันสมควรแก่สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.53$) และข้อที่มีอันดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคณะสงฆ์มีการควบคุมดูแลพระสงฆ์ด้วยการสั่งการผ่านแอปพลิเคชัน ($\bar{X} = 3.34, S.D. = 0.12$) ตามลำดับ

๒.๑๑ พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61, S.D. = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อ การปกครองคณะสงฆ์ ในข้อที่ คณะสงฆ์ มีอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลเวลาเข้าร่วมประชุมของพระสงฆ์ อยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.65, S.D. = 0.56$) รองลงมาในข้อที่คณะสงฆ์มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการประชุมประสานงาน ($\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.04$) และข้อที่มีอันดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ คณะสงฆ์มีความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ในการประชุม ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.05$) ตามลำดับ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีจำแนกโดยตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑) **อายุ** พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากพระสงฆ์ในอำเภอให้ความสำคัญต่อพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามกฎหมายอาญาเพื่อความเรียบร้อยดีงามอย่างเท่าเทียมกัน เพราะมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์และการเผยแผ่ ดังนั้น ปัจจัยบุคคลด้านอายุ จึงทำให้เกิดความคิดเห็น แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนต์วีโร (บำรุงราษฎร์)** ได้ทำวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีผลให้เกิดความคิดเห็น โดยภาพรวม แตกต่างกัน^๑

๒) **พรรษา** พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า พรรษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พระสงฆ์ที่มีพรรษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน เนื่องจากพระสงฆ์ในอำเภอให้ความสำคัญต่อพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามกฎหมายอาญาเพื่อความเรียบร้อยดีงามอย่างเท่าเทียมกัน เพราะมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์และการเผยแผ่ ดังนั้น ปัจจัยบุคคลด้าน พรรษา จึงทำให้เกิดความคิดเห็น แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภาสกร เพ็ชรประไพ** ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร” ผลการวิจัยพบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีผลให้เกิดความคิดเห็น โดยภาพรวม แตกต่างกัน^๒

^๑ พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนต์วีโร (บำรุงราษฎร์), “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๒ ภาสกร เพ็ชรประไพ, “การศึกษาความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร”, **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘).

๓) **ตำแหน่งหน้าที่** พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งหน้าที่ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งหน้าที่ ของผู้ตอบแบบสอบถาม พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งหน้าที่ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน เนื่องจากพระสงฆ์ในอำเภอให้ความสำคัญต่อพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามกฏมหาเถรสมาคมเพื่อความเรียบร้อยดีงามอย่างเท่าเทียมกัน เพราะมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์และการเผยแผ่ ดังนั้น ปัจจัยบุคคล ด้านตำแหน่งหน้าที่ จึงทำให้เกิดความคิดเห็น แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระอนุชิต ชูเนียม** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์กับผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรธานี” จากผลการวิจัยพบว่า พรรษา ที่แตกต่างกัน มีผลให้เกิดความคิดเห็น โดยภาพรวม แตกต่างกัน^๓

๔) **วุฒิการศึกษาสามัญ** พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษาสามัญของผู้ตอบแบบสอบถาม พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากพระสงฆ์ในอำเภอให้ความสำคัญต่อพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามกฏมหาเถรสมาคมเพื่อความเรียบร้อยดีงามอย่างเท่าเทียมกัน เพราะมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์และการเผยแผ่ ดังนั้น ปัจจัยบุคคลด้าน วุฒิการศึกษาสามัญ จึงทำให้เกิดความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาเชาวลิต ชาตเมธี (คงแก้ว)** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยพบว่า วุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน^๔

๕) **วุฒิการศึกษานักธรรม** พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดย

^๓ พระอนุชิต ชูเนียม, “บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ กับผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรธานี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๖).

^๔ พระมหาเชาวลิต ชาตเมธี (คงแก้ว), “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

ภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษานักธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากพระสงฆ์ในอำเภอให้ความสำคัญต่อพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามกฎหมายอาญาเพื่อความเรียบร้อยดีงามอย่างเท่าเทียมกัน เพราะมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์และการเผยแผ่ ดังนั้น ปัจจัยบุคคลด้าน วุฒิการศึกษานักธรรม จึงทำให้เกิดความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาตุล จินดาพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับอำเภอและระดับตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา”, ผลการวิจัยพบว่า วุฒิการศึกษานักธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน^๕

๖) **วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม** พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากพระสงฆ์ในอำเภอให้ความสำคัญต่อพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามกฎหมายอาญาเพื่อความเรียบร้อยดีงามอย่างเท่าเทียมกัน เพราะมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์และการเผยแผ่ ดังนั้น ปัจจัยบุคคลด้าน วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม จึงทำให้เกิดความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอานนท์ อานนโท “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักภิกขุอุปหานิยธรรม ๗” จากผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน^๖

^๕ พระมหาตุล จินดาพันธ์, “การศึกษาสภาพการบริหารงานการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับอำเภอและระดับตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๗).

^๖ พระมหาอานนท์ อานนโท, “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักภิกขุอุปหานิยธรรม ๗”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

๕.๑.๔ สรุป ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

๑) ด้านบุคลากร

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร พบว่า

๑. ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒. บุคลากรยังมีน้อยเพราะผู้ที่ทำงานเป็นมักจะบวชไม่นาน

ข้อเสนอแนะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านบุคลากร พบว่า

๑. ควรจัดให้มีการอบรมฝึกฝนเพื่อให้ความชำนาญในการใช้งานด้านเทคโนโลยี
๒. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ที่จะมาทำงานด้านนี้ให้มีความชำนาญ

๒) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ พบว่า

๑. อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการทำงานส่วนใหญ่จะเป็นของส่วนตัว
๒. บางพื้นที่ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้

ข้อเสนอแนะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ พบว่า

๑. ควรมีงบประมาณกลางเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์
๒. ควรมีการสนับสนุนให้มีอินเทอร์เน็ตใช้

๓) ด้านการใช้งาน

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน พบว่า

๑. ขาดความสามัคคีกันในกลุ่มต่างฝ่ายต่างทำงานไม่มีรูปแบบที่ตายตัว
๒. การติดต่อสื่อสารยังไม่ครอบคลุมเพราะบางพื้นที่ยังใช้แอฟไลน์ไม่เป็น

ข้อเสนอแนะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน พบว่า

๑. ควรจัดระเบียบกลุ่มและส่งต่อข้อมูลที่เป็นรูปแบบเดียวกัน
๒. ควรมีผู้ที่มีความรู้แนะนำให้ใช้แอฟไลน์ในการติดต่อสื่อสารและส่งไฟล์งาน

๔) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย พบว่า

๑. พระที่บวชใหม่ยังไม่เข้าใจเรื่องพระธรรมวินัยจึงยังประหลาดผิดพระธรรมวินัยบ้าง
๒. พระที่บวชใหม่ยังไม่เข้าเรียนนักธรรมจึงยังไม่เข้าใจวินัยสงฆ์

ข้อเสนอแนะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย พบว่า

๑. ควรมีการอบรมภายในวัดของตนเรื่องพระธรรมวินัยแก่ผู้บวชใหม่
๒. จัดทำบัญชีข้อมูลของผู้บวชใหม่ทุกปีเพื่อส่งเข้าเรียนนักธรรมชั้นตรี

๕) ด้านการควบคุมส่งเสริมความสงบเรียบร้อยดีงาม

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมส่งเสริมความสงบเรียบร้อยดีงาม พบว่า

๑. ยังขาดการจัดทำป้ายประกาศที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาวัด
๒. ข้อมูลเอกสารที่สำคัญยังไม่สามารถที่จะจัดเก็บเอาไว้เพื่อเป็นแบบในการใช้งานครั้งต่อไปต้องเริ่มใหม่ทุกครั้งที่มีการเก็บข้อมูล

ข้อเสนอแนะ ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมส่งเสริมความสงบเรียบร้อยดีงาม พบว่า

๑. ควรนำข้อมูลที่ได้มาทำเป็นข้อห้ามและนำมาเสนอและพิมพ์เป็นตัวอักษรติดประกาศ
๒. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของคณะสงฆ์และข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัดการติดต่อประสานงานได้อย่างสะดวกรวดเร็วทันที่

๖) ด้านการระงับอธิกรณ์

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า

๑. ยังขาดช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวสารข้อมูล
๒. มีการก้าวก่ายในการทำงานของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า

๑. ควรสร้างช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสของผู้ที่กระทำผิด
๒. ควรช่วยกันรับผิดชอบในหน่วยงาน ของตัวเอง

๗) ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบพบว่า

๑. ขาดการกระจายอำนาจในการบริหารงานยังไม่ทั่วถึง มีการรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียว

๒. ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

ข้อเสนอแนะ ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ พบว่า

๑. ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียว

๒. ควรให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน

๘) ด้านการควบคุมบังคับบัญชา

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชา พบว่า

๑. ยังขาดความชัดเจน ในการนำไปปฏิบัติ

๒. เมื่อการสั่งงานเกิดปัญหาขึ้น จะอ้างว่าเป็นความผิดของผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะ ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชา พบว่า

๑. ควรสั่งงานด้วยเหตุผลไม่ควรสั่งงานด้วยอารมณ์จะทำให้เกิดผลเสีย

๒. เมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้นควรมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

๙) ด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง

ปัญหา อุปสรรค ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง พบว่า

๑. การประชุมคณะสงฆ์ยังใช้การประชุมแบบเดิมเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัส

๒. ยังขาดความพร้อมในการประชุม

ข้อเสนอแนะ ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการตรวจการและการประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครอง พบว่า

๑. ควรมีการอบรมในการใช้แอปพลิเคชันเพื่อใช้ในการประชุม

๒. ควรมีการแจ้งกำหนดการประชุมก่อนวันประชุมทางไลน์กลุ่มหรือส่วนตัว

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมา อภิปรายดังนี้

๕.๒.๑. ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ ปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกโดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านภาพรวม พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ($\bar{X}=๓.๖๔$, S.D. =๐.๖๖) แสดงให้เห็นว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในด้านบุคลากร ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ด้านการใช้งาน จึงทำให้พระสงฆ์มีความ คิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัยภักดิ์ นิลดี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนใน โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน อยู่ในระดับปานกลาง^๗

ด้านบุคลากร พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีด้านด้านบุคลากร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= ๓.๗๑$, S.D.=๐.๘๙) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์มีการพัฒนาด้านบุคลากรแก่พระสังฆาธิการสามารถสื่อสาร ออนไลน์ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ พระสังฆาธิการมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี สารสนเทศ มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการใช้งานด้านการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง, “ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและ

^๗ ชัยภักดิ์ นิลดี, “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๕).

การสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้” ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก^๙

ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$, $S.D.=๐.๘๔$) แสดงให้เห็นว่าคณะสงฆ์มีการสนับสนุนส่งเสริมในด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่เช่น คอมพิวเตอร์ มีความทันสมัยเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบันมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์สมาร์ตโฟนมีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยความเร็วสูงเพื่อใช้ในการปกครองของคณะสงฆ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐวุฒิ ธีรปรเมศวร์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน ในโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝัน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่นเขต ๑” ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก^๙

ด้านการใช้งาน พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการใช้งาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๘$, $S.D.=๐.๗๙$) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปกครองคณะสงฆ์ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการอบรมพระธรรมวินัยแก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย **พระมหามณฑิร วรธมฺโม (ชายเกลี้ยง)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะ สงฆ์จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา รายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง^{๑๐}

^๙ ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว, “ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๙).

^๙ ณัฐวุฒิ ธีรปรเมศวร์, “ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน ในโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝัน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่นเขต ๑”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๙).

^{๑๐} พระมหามณฑิร วรธมฺโม (ชายเกลี้ยง), “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดพังงา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ด้านภาพรวม พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓, S.D. = ๐.๖๔$) แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ด้านการควบคุมและส่งเสริมรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม ด้านการระงับอธิกรณ์ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ด้านการควบคุมบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการตรวจการ และการประชุมพระสังฆาธิการ จึงทำให้พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฐานิตา นพฤทธิ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก^{๑๑}

ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕, S.D. = ๐.๘๓$) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์มีการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยเพื่อเอื้อประโยชน์ในการเผยแพร่ของคณะสงฆ์สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบประวัติของพระสงฆ์ สามเณรได้ คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความประพฤติของพระภิกษุ สามเณร คณะสงฆ์มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการประชุมประจำเดือนตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระใบฎีกาจารย์ อคควชิโร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการจัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในวัดต้นแบบ ของกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร: กรณีศึกษาวัดบัวงาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง^{๑๒}

ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๘, S.D. = ๐.๘๑$) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์มีการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม แก่คณะสงฆ์มีการใช้

^{๑๑} ฐานิตา นพฤทธิ์, “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*, (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖).

^{๑๒} พระใบฎีกาจารย์ อคควชิโร, “สภาพการจัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในวัดต้นแบบ ของกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร : กรณีศึกษาวัดบัวงาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารส่งเสริมกิจกรรมของวัด คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ต้องการสู่สาธารณะ คณะสงฆ์มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการดูแลรักษาควบคุมพระภิกษุสามเณรในการใช้สื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปกรณ์ ต้นสกุล** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนาตัวอย่าง” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน อยู่ในระดับปานกลาง^{๑๓}

ด้านการระงับอธิกรณ์ พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕, S.D.=๐.๙๕$) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการทะเลาะกันเพราะความเห็นไม่ตรงกันจากพระธรรมวินัย คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผิดต่อพระธรรมวินัย คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากเรื่องที่เกิดขึ้นอันสงฆ์ต้องจัดต้องทำ หรือกิจธุระที่สงฆ์จะพึงกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระศรีวิสุทธิคุณ (สถุชาติ ประชาต)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาในทาง พระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีอธิกรณ์สมณะ” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง^{๑๔}

ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๐, S.D.=๐.๙๐๕$) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์แก้ไขข้อขัดข้องโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม คณะสงฆ์มีการพิจารณาแก้ไขในเรื่องที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมตามสมควร คณะสงฆ์มีการใช้สื่อในการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสังฆรักษ์พิศวีร์ ธีรปัญญา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ศึกษากรณีพระสังฆาธิการในจังหวัด

^{๑๓} ปกรณ์ ต้นสกุล, “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนาตัวอย่าง”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ, ๒๕๔๖).

^{๑๔} พระศรีวิสุทธิคุณ (สถุชาติ ประชาต), “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาในทาง พระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีอธิกรณ์สมณะ”, สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖). หน้า ๖๔-๖๕.

นนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก^{๑๕}

ด้านการควบคุมบังคับบัญชา พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๕$, $S.D.=๐.๙๓$) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์มีการควบคุมดูแลพระสงฆ์ด้วยการสั่งการผ่านแอปพลิเคชัน คณะสงฆ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ประพฤติดี ประพฤติชอบผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน คณะสงฆ์ใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมสั่งการตามเหตุและผลอันสมควรแก่สถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหากลม โปร่งใจ (ขนติธโร)** ได้กล่าวไว้ใน “ประสิทธิภาพการบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอบ้านนา จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง^{๑๖}

ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$, $S.D.=๐.๘๒$) แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์มีความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ในการประชุมคณะสงฆ์มีอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลเวลาเข้าร่วมประชุมของพระสงฆ์ คณะสงฆ์มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการประชุมประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระธนดล นาคพิพัฒน์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์” จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง^{๑๗}

^{๑๕} พระครูสังฆรักษ์พศวีร์ อธิปัตถุญ, “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ศึกษากรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

^{๑๖} พระมหากลม โปร่งใจ (ขนติธโร), “ประสิทธิภาพการบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอบ้านนา จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

^{๑๗} พระธนดล นาคพิพัฒน์, “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑) คณะสงฆ์ ควรจัดให้มีการอบรมฝึกฝนเพื่อให้ความรู้ความชำนาญในการใช้งานด้านเทคโนโลยี ควรจัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ที่จะมาทำงานด้านนี้ให้ความรู้ความชำนาญ

๒) คณะสงฆ์ ควรมีส่วนกลางเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์ ควรมีการสนับสนุนให้มีอินเทอร์เน็ตใช้

๓) คณะสงฆ์ ควรจัดระเบียบกลุ่มและส่งต่อข้อมูลที่เป็นรูปแบบเดียวกัน ควรมีผู้ที่มีความรู้แนะนำให้ใช้ แอป ไลน์ ในการติดต่อสื่อสารและส่งไฟล์งาน

๔) คณะสงฆ์ ควรมีการอบรมภายในวัดของตนเรื่องพระธรรมวินัยแก่ผู้บวชใหม่ จัดทำบัญชีข้อมูลของผู้บวชใหม่ทุกปีเพื่อส่งเข้าเรียนนักรธรรมชั้นตรี

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) คณะสงฆ์ ควรนำข้อมูลที่ได้มาทำเป็นข้อห้ามและนำมาเสนอและพิมพ์เป็นตัวอักษรติดประกาศ ควรมีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของคณะสงฆ์และข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัดการติดต่อประสานงานได้อย่างสะดวกรวดเร็วทันที่

๒) คณะสงฆ์ ควรสร้างช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสของผู้ที่กระทำความผิด ควรช่วยกันรับผิดชอบในหน่วยงาน ของตัวเอง

๓) คณะสงฆ์ ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงแต่ผู้บริหารเพียงคนเดียว ควรให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน

๔) คณะสงฆ์ ควรสั่งงานด้วยเหตุผลไม่ควรสั่งงานด้วยอารมณ์จะทำให้เกิดผลเสียเมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้นควรมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

๕) คณะสงฆ์ ควรมีการอบรมในการใช้แอปพลิเคชันเพื่อใช้ในการประชุม ควรมีการแจ้งกำหนดการประชุมก่อนวันประชุมทางไลน์กลุ่มหรือส่วนตัว

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

๑) ควรนำงานวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีไปศึกษาในพื้นที่อำเภอใกล้เคียงในจังหวัด สระบุรี เพื่อหาข้อมูลเปรียบเทียบนำไปพัฒนา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒) ควรนำงานวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีมาประยุกต์ใช้ในการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีด้านทฤษฎี POSDC ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๓) ควรดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งใช้เป็นวิธีการปฏิบัติ กระบวนการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีเป็นการเฉพาะ

๔) ควรเพิ่มกรณีศึกษาจากพื้นที่ของจังหวัดสระบุรี ในเขตอำเภออื่นๆ หรือจังหวัดอื่น เพื่อเพิ่มบริบทของการวิจัยให้ได้องค์ความรู้และรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีที่หลากหลาย

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

ภิญโญ สาธร. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๑๙.
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

(๑)หนังสือ:

กมล สดุดประเสริฐ. รายงานผลการวิจัยรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๐.
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๘.
กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๑.
กิติมา ปรีดีดีลิก. กระบวนการบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต, ๒๕๓๒.
จันทรานี สงวนนาม. เอกสารประกอบการสอนบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. กรุงเทพมหานคร: ม.ท.ป., ๒๕๓๖.
เฉลิมพล โสมอินทร์. ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตราไพศาล, ๒๕๔๖.
ชาญชัย อาจินสมาจาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริม, ๒๕๔๐.
ทวีศักดิ์ กอนันตกุล. เทคโนโลยีสารสนเทศและสังคมสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมิเดีย, ๒๕๕๑
เทเลอร์. อังใน ชาญชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓
ชาญชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.
ประกอบ กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปราชญา กล้าผจญ. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพ
การพิมพ์และสตูดิโอ, ๒๕๓๗.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. **ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) . **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระธรรมญาณมุนี (ทองย้อย กิตฺติทินฺโน). **การแสวงหาเส้นทางการพัฒนาชนบทของพระสงฆ์ไทย**.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.
- พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุตฺติเมธี). **ธรรมปริทัศน์”๔๖”**. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย. พิมพ์ในโอกาสมงคลวาระเจริญอายุครบ ๖๙ ปี และในโอกาสได้รับ
พระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่พระธรรมวรนายก, ๒๕๔๖.
- ธรรมปริทัศน์ “๔๖”**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- ธรรมปริทัศน์ “๔๖”**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙.
- พระพุทธรญาณ (ทองย้อย กิตฺติทินฺโน). **ธรรมญาณนิพนธ์ ๑๐๐ ปี พระพุทธรญาณ**.
(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.
- พระไพศาล วิสาโล. **พระพุทธศาสนาไทยในอนาคตแนวโน้มและทางออกจากวิกฤต**.
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๖.
- พระภาวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว). **รัฐศาสตร์เชิงพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้ากรู๊ป
, ๒๕๔๙.
- พระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). **คนสำราญงานสำเร็จ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, ๒๕๕๐.
- พระมหาสุรศักดิ์ สุรสกุโก. **การบริหารกิจการคณะสงฆ์วัดแคนอก อ. เมือง จ. นนทบุรี**. วิทยาลัย
สงฆ์บาฬีพุทธโฆส. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๔๙.
- พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **การปกครองคณะสงฆ์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก,
๒๕๓๙.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคลโล), **การบริหารวัด**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์
, ๒๕๕๑.
- การบริหารวัด**. พิมพ์ครั้งที่ ๗ นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พลอากาศโท หม่อมหลวงสุปรีชา กมลาศน์. **กลยุทธ์การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕.
- ภิญโญ สาธร. **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๑๙.
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.
- ยี่น ภู่วรรณ. **พจนานุกรมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๖.
ราชบัณฑิตยสถาน.(๒๕๓๐) **พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
วชิราพร พุ่มบานเย็น. **เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพมหานคร : ซอฟท์เพรส,
๒๕๔๕.
- วิโรจน์ สารรัตน์. **การบริหารหลักการทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๒.
- สุรพงษ์ พงศ์สิมภากรณ์. **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่**,
(๒๕๕๐)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญ
ที่สุด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓.
- สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ. **แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : เซนจูลี, ๒๕๓๗.
- สำนักงานเจ้าคณะอำเภอหนองแค. **รายชื่อพระภิกษุจำพรรษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒**. วาระการ
ประชุม ครั้งที่ ๙ / ๕ ก.ย. ๒๕๖๒.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **กฎหมายเถรสมาคม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๕.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **“คู่มือพระสังฆาธิการ”** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๘.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. **โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
เลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ
คอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ .
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๕๓.
- สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด,
๒๕๔๗.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสียกฤษฎ์. **หลักการบริหารเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ก.พ., ๒๕๓๖.
- สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. **การวิจัยทางการศึกษา**. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี,
๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุวรีย์ ศิริโกการภิมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว, “ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๔๙.

ชัยภักดิ์ นิลดี. “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๕.

ฐานิตา นพฤทธิ์. “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖.

ณัฐวุฒิ ธีรปรเมศวร์. “ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนในฝัน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่นเขต ๑”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๙.

ปกรณม์ ต้นสกุล. “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของพระสังฆาธิการในวัดพัฒนาตัวอย่าง”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ, ๒๕๔๖.

ประครอง พงษ์ชนะ. “การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑”. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระใบฎีกาจารย์ อคควชิโร. “สภาพการจัดการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในวัดต้นแบบของกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร : กรณีศึกษาวัดบัวงาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนตวีโร (บำรุงราษฎร์). “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระครูสังฆรักษ์พิศวีร์ อธิปญโญ. "บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ศึกษา กรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- พระธนดล นาคพิพัฒน์. "การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์" **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พระมหาเชาวลิต ขาตเมธี (คงแก้ว). "บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระมหาเชาวลิต ขาตเมธี (คงแก้ว). "บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระมหากลม โปรงใจ (ขนุตโร). "ประสิทธิภาพการบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน". **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.
- พระมหาตุล จินดาพันธ์. "การศึกษาสภาพการบริหารงานการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับ อำเภอและระดับตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา" **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๗.
- พระมหามณเฑียร วรรณโม (ซ้ายเกลี้ยง). "บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะ สงฆ์ จังหวัดพังงา". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระมหาอานนท์ อานนุโท. "การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลัก ฝึกุขุอธิปัตติธรรม ๗". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระศรีวิสุทธิคุณ (สฤชต์ ประธาตุ). "การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาในทางพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีอธิกรณสมณะ". **สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระอนุชิต ชูเนียม. "บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ กับ ผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิษฐ์". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย และพัฒนาท้องถิ่น**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์, ๒๕๕๖.
- ภาสกร เพ็ชรประไพ. การศึกษาความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุรพงษ์ พงศ์สิมภากรณ์. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. "พระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี" แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘. กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๖๑.

(๓) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ :

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ). เอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

(๔) รายงานวิจัย :

ไกรทพันธ์ เต็มวิทย์ขจร. "การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ระยะที่ ๑". รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ๒๕๕๔.

ธงไชย สุรินทร์วรังกูร. "การหาแนวทางเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจขนาดกลาง". รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๕.

พรรณี ลีกิจวัฒน์. "ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับบุคลากร ตามความต้องการของสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม สังกัดการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย". รายงานการวิจัย. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๕๖.

(๕) สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ :

_____ . สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ(ประสาร อคคปญโญ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค, ๘ กันยายน ๒๕๖๓.

_____ . พระมหาวีลย์ สมาชิกโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

_____ . พระครูกิตติวิริยานุโยค(สุเทพ ธีรจิตโต), เจ้าอาวาสวัดสนมไทย, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

_____ . พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม(ธีรธัมม จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณ, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

_____ . พระครูวิฑิตตอรรถการ(ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไช้, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

_____ . พระครูวินัยธรวิสุทธิ สุเมธโส(วิสุทธิ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____ . พระครูสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร. เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ, ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

_____ . พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร.(ชัยวัฒน์ สุทธิจิตโต), เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัมภาษณ์ พระครูอุดมธรรมจารี ดร.(สมจิตร อชฎาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง,
๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.
- _____. นางสาวพัชรา สุคันธี, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี, ๑๖ ตุลาคม
๒๕๖๓.
- _____. นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดสระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓
- _____. นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย, เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด
สระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

(๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

- Blizz by TeamViewer. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://shop.bluejeans.com/1615/purl-cataloghome?fbclid=IwARgR4V7nSYElb_v8kpTaYTZCx96H_y909Q590NsLT_uhZ3gHmGv_LCh8. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]
- Bluejeans. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.capterra.com/p/168391/Skype-for-Business/> [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]
- Cisco Webex. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.g2.com/products/cisco-webex-meetings/pricing?fbclid=IwARlxSGbnjklZeKWwFiHXb9Cj7ZzEfxTEb5vXdqCNhIPDDZU>. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]
- Discord. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.blognone.com/node/115256>. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].
- Join.me. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.blizz.com/en/pricing/?fbclid=IwAR3HSt580iO5HNweJNl1V5vJtzsTl1FfBNSZcM63wfScrDXKKjcbhMND4o>. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].
- Skype. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://gsuite.google.com/intl/th/pricing.html?fbclid=IwAR3WFes2nC_QLI1QDe9K2mL2Fi_TNC9sTrlvoD9zImL_ekTv9CzUKgAwaGI. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].
- Zoom. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://zoom.us/pricing?fbclid=IwAR0xMpRTIwflVgvrVlKNs9vI3UTsjlh-hWgtSTuThisC9F4OGqjKYcTzDn8A>. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].
- โรงเรียนบ้านแพรกกลาง ศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ ๑๒ สพป.นศ. ๒. **ผลของเทคโนโลยี สารสนเทศ.**
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.prakklang.com/stu/it-po/menu๔.html>
[๗ มีนาคม ๒๕๖๓].
- ดร.พงศ์ศรัณย์ พลศรีเลิศ. **หนังสือ THE DAILY DRUCKER ๓๖๖ DAY.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://phommarid-ect.blogspot.com/๒๐๑๘/๐๒/mbo-mbo-objectives-f.html>. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓]

บรรณานุกรม (ต่อ)

สาโรช โศภี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://edtech.edu.ku.ac.th/edtech/wbi/index.php?module=study&chapter=1&sub1=4&sub2=3>. [๗ มีนาคม ๒๕๖๓].

สาขาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง.** [ออนไลน์].แหล่งที่มา : www.ipst.ac.th/biology/Bio-Articles/mag-contentoo.html [๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓].

อัจฉรา สัจสุวรรณ. "การบริหารงานบุคคล". อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสังคมวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, บทความวิชาการจาก www.sobkroo.com/img, [๒๒ กันยายน ๒๕๕๗].

๒. ภาษาอังกฤษ

Alan Price. **Human Resource Management In a Business Context**. 2 edition. London : Thomson Learning. 2004.

Henri Fayol. **Industrial and General Administration**. New York: Mc-Grew Hill. 1930.

Koontz Harold and Wehrich Heize. **Essential of Management**. 5th1. Singapore: McGraw-Hall. 1990.

Luther Gulick and Lyndall Urwick. **Papers on the Science of Administration**. (New York: Institute of Public Administration. 1937).

Shelly. G. Cashman. T. & Vermaat. M.. **Discovering computers 2003: Concepts for a digital world**. Boston. MA : Course Technology. 2002.

Simon. Herbert. A. **Public Administration**. New York: Alfrcod A Kuopf. 1966.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์
เรียน พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว
จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณา
แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

พระเมธาวิเชียร
ม.ค.ค.
(พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.)
๒๕ มิ.ย. ๖๓

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๐๔๔

พระอุดมสิทธินายก

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เจริญพร รศ.ดร.อำนาจ บัวศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พทญญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณา
แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
ตรงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พทญญาโณ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๓๓-๑๓๓๒๓๓๓๔๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๖๗ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เจริญพร รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๑๑๐๐/๑๑/๑๖/๑๖๐๐

รศ. ดร. สุรินทร์ นียมางกูร

๑๑ ก.ค. ๖๓.

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๓๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๑๑๖๗ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เจริญพร ผศ.ดร.ประเสริฐ อิลาว

ด้วย พระสัญญา ฉายา พทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธิธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว

ผศ.ดร. ประเสริฐ อิลาว

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พทธญาโณ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๔๙๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑ ๑๖๗

วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เจริญพร อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๒๑๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

จ.ราชบุรี

ดร.กาญจนา คำจตุ

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๔๙

ภาคผนวก ข
ผลการหาค่าความสอดคล้อง IOC

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครอง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัย พระสัญญา พทยาโน (สร้อยสุวรรณ)

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระสุธีวีรบัณฑิต, รัช.ดร.

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	<ul style="list-style-type: none"> ○ ด้านบุคลากร ○ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ○ ด้านการใช้งาน 								
๑.	พระสงฆ์สามารถสื่อสารออนไลน์ในระบบสารสนเทศได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการทำงานด้านการปกครองคณะสงฆ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	บุคลากรในวัดมีความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาระบบคอมพิวเตอร์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่เช่นคอมพิวเตอร์มีความทันสมัยเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์มือถือ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.	มีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยความเร็วสูงเพื่อใช้ในการปกครองคณะสงฆ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗.	มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปกครองคณะสงฆ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	ผู้เกี่ยวข้อง/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๘.	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการอบรมพระธรรมวินัยแก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๙.	มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น เฟสบุ๊คไลน์ ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน	ผู้เกี่ยวข้อง/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	<ul style="list-style-type: none"> ○ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ○ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดี ○ ด้านการระงับอธิกรณ์ ○ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ○ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา ○ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขต 								
๑๐.	คณะสงฆ์สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบประวัติของพระสงฆ์ สามเณรได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๑.	คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความประพฤติของพระภิกษุ สามเณร	+๑	+๑	+๑	+	-๑	๕	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๒.	คณะสงฆ์มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการประชุมประจำเดือนตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	<ul style="list-style-type: none"> ○ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ○ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดี ○ ด้านการระงับอธิกรณ์ ○ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ○ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา ○ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขต 								
๑๓.	คณะสงฆ์สนับสนุนให้ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการติดต่อสื่อสารส่งเสริมกิจกรรมของวัด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔.	คณะสงฆ์สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ต้องสู่สาธารณะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	คณะสงฆ์มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการดูแลรักษาควบคุมพระภิกษุ สามเณร ในการใช้สื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการทะเลาะกันเพราะความเห็นไม่ตรงกันจากพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๕	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๗.	คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผิดต่อพระธรรมวินัย	๐	+๑	+๑	+๑	-๑	๕	๐.๔	ตัดทิ้ง
๑๘.	คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากรื่องที่เกิดขึ้นอันสงฆ์ต้องจัดทำ หรือกิจธุระที่สงฆ์จะพึงกระทำ	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๕	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๙.	คณะสงฆ์แก้ไขข้อขัดข้องโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของมหาเถรสมาคม	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๕	๐.๖๐	ใช้ได้

ที่	การปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	<ul style="list-style-type: none"> ○ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ○ ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดี ○ ด้านการระงับอธิกรณ์ ○ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดยชอบ ○ ด้านการควบคุมบังคับบัญชา ○ ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขต 								
๒๐.	คณะสงฆ์มีการพิจารณาแก้ไขในเรื่องที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมตามสมควร	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๕	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๑.	คณะสงฆ์มีการใช้สื่อในการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒.	คณะสงฆ์มีการควบคุมดูแลพระสงฆ์ด้วยการสั่งการผ่านแอปพลิเคชัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓.	คณะสงฆ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ประพฤติดี ประพฤติชอบผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๔.	คณะสงฆ์ใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมสั่งการตามเหตุและผลอันสมควรแก่สถานการณ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕.	คณะสงฆ์มีความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ในการประชุม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๖.	คณะสงฆ์มีอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลเวลาเข้าร่วมประชุมของพระสงฆ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๗.	คณะสงฆ์มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการประชุมประสานงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

 พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Try-out)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน พระครูวิจิตรธรรมรักษ์ เจ้าคณะอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระภิกษุในเขตปกครองของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความ
เที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓
พระครูวิจิตรธรรมรักษ์
๑๐.๕๕๐๖๖๘๖
๒๑ ส.ค.๖๓

พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ
โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๙๓-๑๓๓๒๓๙๙

ภาคผนวก ง

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Alpha coefficient)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
ผู้วิจัย พระสัญญา พทยาโณ (สร้อยสุวรรณ)
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.959	27

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
84.43	281.840	16.788	27

พระสัญญา พทยาโณ
พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1 พระสงฆ์สามารถสื่อสารออนไลน์ในระบอบเทคโนโลยีสารสนเทศได้	81.30	256.976	.647	.958
A2 พระสงฆ์สามารถมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ	81.40	257.490	.728	.957
A3 มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการใช้งานด้านการปกครองคณะสงฆ์	81.53	260.947	.619	.958
B1 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่ เช่น คอมพิวเตอร์ มีความทันสมัย	81.33	257.816	.695	.958
B2 มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เครื่องพิมพ์ ทรานส์ฟอร์มทิฟน	81.33	261.057	.641	.958
B3 มีการคิดค้นระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยความเร็วสูงเพื่อใช้ในการปกครองของคณะสงฆ์	81.57	257.357	.754	.957
C1 มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆเพื่อใช้ในการปกครอง	81.20	262.648	.663	.958
C2 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการอบรมพระธรรมวินัยแก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร	81.33	259.540	.793	.957
C3 ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นที่ไปตามหลักพระธรรมวินัย	81.33	256.851	.726	.957
D1 คณะสงฆ์สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบประวัติของพระสงฆ์ สามเณรได้	81.10	260.231	.810	.957

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
D2 คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความประพฤติของพระภิกษุสามเณร	81.43	263.013	.759	.957
D3 มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการประชุมประจำเดือนตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม	81.17	267.247	.487	.959
E1 มีการใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารส่งเสริมกิจกรรมของวัด	81.37	261.275	.786	.957
E2 คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ถูกดองสู่สาธารณะ	81.33	266.989	.541	.959
E3 มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการดูแลรักษาควบคุมพระภิกษุสามเณร	81.47	263.844	.701	.958
F1 มีการระงับอธิกรณอันเนื่องมาจากการทะเลาะกันเพราะความเห็นไม่ตรงกัน	81.40	261.283	.657	.958
F2 มีการระงับอธิกรณอันเนื่องมาจากการใช้สื่อเทคโนโลยี่ที่ผิดต่อพระธรรมวินัย	81.37	267.482	.535	.959
F3 มีการระงับอธิกรณอันเนื่องมาจากรื่องที่เกิดขึ้นหรือกิจกรรมที่ส่งผลจะพึงกระทำ	81.30	264.769	.696	.958
G1 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้นักปฏิบัติถูกต้องตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม	81.17	260.902	.757	.957
G2 มีการพิจารณาแก้ไขในเรื่องที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมตามสมควร	80.77	264.323	.687	.958
G3 มีการใช้สื่อในการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น	81.00	269.241	.473	.959

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
H1 มีการควบคุมดูแลพระสงฆ์ ด้วยการส่งการผ่านแอปพลิเคชัน	81.60	257.903	.755	.957
H2 คณะสงฆ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ พระสงฆ์ผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน	81.23	255.082	.754	.957
H3 คณะสงฆ์ใช้เทคโนโลยีเพื่อ ควบคุมส่งการตามเหตุและผล	81.43	262.323	.665	.958
I1 คณะสงฆ์มีความเข้าใจในการ ใช้สื่อออนไลน์ในการประชุม	81.40	262.386	.647	.958
I2 คณะสงฆ์มีอุปกรณ์ในการ บันทึกข้อมูลเวลาเข้าร่วมประชุม ของพระสงฆ์	81.30	262.010	.653	.958
I3 คณะสงฆ์มีความพร้อมในการ ใช้เทคโนโลยีในการประชุม ประจำวัน	81.10	266.507	.530	.959

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
84.43	281.840	16.788	27

พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๒๐๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทรน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูสิริสารวิสิฐ เจ้าคณะอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต
๒๒๐๑๒๐๔๒๑๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะ
สงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระภิกษุในเขตปกครองของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ผู้มีอำนาจอนุเคราะห์
พระครูสิริสารวิสิฐ
เจ้าคณะอำเภอหนองแค

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พทธญาโณ

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๙๙

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ก ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูสิริสารวิสิฐ เจ้าคณะอำเภอหนองแค
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระครูสิริสารวิสิฐ (พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
เจ้าคณะอำเภอหนองแค
ขอแสดงความนับถือ

๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๓๔๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ก ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูวิฑิตถาวรการ เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ยินดีให้สัมภาษณ์
พระครูวิฑิตถาวร
อ.อ. น. น. น. น. น.
๒๕๖๓

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธิธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ
โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๔๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูวินัยธรวิสุทธิ สุเมธโส เจ้าคณะตำบลโคกแย้
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

วิสุทธิวิสุทธิ
พ.อ. ตระกูลวิสุทธิวิสุทธิ
ร.ศ. โคกแย้
๒๕ ก.ค. ๖๓

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธิ์นายน, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๙๔๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูกิตติวิริยานุโยค เจ้าอาวาสวัดสนมไทย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พทุธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนันต์ ใจอาสา ๐๗/๖๕๖๓
นางสาวไฉนอน
พระครูกิตติวิริยานุโยค
เจ้าอาวาสวัดสนมไทย
๑๓๖๐๓

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พทุธญาโณ

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๙๔๙

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระมหาวิทย์ สมจาโร เจ้าอาวาสวัดหนองปลากะตึ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิติ ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

วิชุดิโณดวามอแฉวณ
ขอแสดงความนับถือ
พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
เจ้าอาวาสวัดหนองปลากะตึ
ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ
โทรติดต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๔๙๙
5 ก.ค. 63

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๕๑๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูปลัดธีรธัมม์ ธีรธมโม เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรณา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ
พระครูปลัดธีรธัมม์ ธีรธมโม
เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรณา
ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ
โทรติดต่ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๔๙

ที่ อว ๘๐๐๕๒/๗ ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทรน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูอุดมธรรมจารี, ดร. เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

Handwritten signature in blue ink: พระครูอุดมธรรมจารี, ดร. เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง

ขอแสดงความนับถือ

Handwritten signature in black ink: พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๔๙๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๒๕๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี่ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์, ดร. เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ณัฐพร วัฒนศิริ
ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.)
๑๕ กรกฎาคม ๒๖๓

(พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๓-๐๓๓๒๓๔๔

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ก ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระสมุห์สมชาย สิริสมปนโน, ดร. เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในชื่ออาจารย์
พระสมุห์สมชาย สิริสมปนโน ดร.
๒๑/๗/๒๕๖๓

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธิชนาก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๘๓-๑๓๓๒๓๓๔๙

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๕๐

สนง. พศจ. สระบุรี
☒ กลุ่ม อก.
☐ กลุ่ม จส.
16 ต.ค. / 63

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

สนง. พศจ. สระบุรี
เลขที่ 1651
วันที่ 16 ต.ค. 2563

เรื่อง ขออนุมัติขออนุญาตให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นางสาวพัชรา สุคันธี ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ฉันทานุกรณ มงคลนงนกร คณะวิชา

น

ผอ. พศจ. สระบุรี

16 ต.ค. 2563

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๓๙๔๔

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ ๓ ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติขอพระราชทานอนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอพระราชทานอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอเจริญพร
๘ ต.ค. ๖๓.

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๗๓-๑๓๓๒๓๙๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดสระบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสัญญา ฉายา พุทธญาโณ นามสกุล สร้อยสุวรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๒๑๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๑๕ กรกฎาคม ๖๓

ผู้ประสานงาน : พระสัญญา พุทธญาโณ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๓-๑๓๓๒๒๓๔๔

ภาคผนวก ช
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัด สระบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อต้องการรวบรวมข้อมูลและศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จึงขอความอนุเคราะห์ให้ทุกท่านตอบแบบสอบถาม ตามสภาพที่ได้ประพฤติปฏิบัติและผลที่ได้จากการปฏิบัติจริง และขอความเมตตาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์

ข้อมูลที่ได้รับจากตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะใช้ประโยชน์ทางวิชาการและผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น ๔ ตอน คือ ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน

ตอนที่ ๔ คำถามปลายเปิด เพื่อถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้ ตามความเป็นจริง

๑. อายุ

☐ ๒๐-๓๐ ปี	☐ ๕๑-๖๐ ปี
☐ ๓๑-๔๐ ปี	☐ มากกว่า ๖๐ ปี
☐ ๔๑-๕๐ ปี	

๒. พรรษา

☐ ต่ำกว่า ๕ พรรษา	☐ ๕-๑๐ พรรษา
☐ ๑๑-๑๕ พรรษา	☐ ๑๖-๒๐ พรรษา
☐ ๒๑-๒๕ พรรษา	☐ มากกว่า ๒๕ พรรษา

๓. ตำแหน่ง หน้าที่

☐ ไม่มีตำแหน่ง หน้าที่	☐ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
☐ พระสังฆาธิการ	☐ ครูพระสอนพระปริยัติธรรม

๔. วุฒิการศึกษาสามัญ

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

๕. วุฒิการศึกษาทางธรรม

- นักธรรมชั้นตรี
- นักธรรมชั้นโท
- นักธรรมชั้นเอก
- ไม่มีวุฒิทางธรรม

๖. วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

- เปรียญตรี (ประโยค ๑-๒ ป.ธ.๓)
- เปรียญโท (ป.ธ.๔-๕-๖)
- เปรียญเอก (ป.ธ.๗-๘-๙)
- ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์
อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง จากข้อคำถามในแต่ละข้อ โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามสอดคล้องตาม
วัตถุประสงค์อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ ปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัด สระบุรี	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑. ด้านบุคลากร						
๑	พระสงฆ์สามารถสื่อสารออนไลน์ใน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้					
๒	พระสงฆ์มีความรู้ความเข้าใจใน เทคโนโลยีสารสนเทศ					
๓	มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการใช้งาน ด้านการปกครองคณะสงฆ์					
๒. ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์						
๔	เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอยู่เช่น คอมพิวเตอร์ มีความทันสมัยเหมาะสมกับ ยุคสมัยในปัจจุบัน					
๕	มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้กับเทคโนโลยี สารสนเทศ เช่น เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน					
๖	มีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย ความเร็วสูงเพื่อใช้ในการปกครองของคณะ สงฆ์					
๓. ด้านการใช้งาน						

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗	มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปกครองคณะสงฆ์					
๘	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการอบรมพระธรรมวินัยแก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร					
๙	มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน

คำชี้แจง จากข้อคำถามในแต่ละข้อ โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตาม						
๑.	คณะสงฆ์สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบประวัติของพระสงฆ์ สามเณรได้					
๒.	คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความประพฤติของพระภิกษุ สามเณร					
๓.	คณะสงฆ์มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการประชุมประจำเดือนตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม					

ข้อ	การปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒. ด้านการควบคุมและส่งเสริมการรักษา						
๔.	คณะสงฆ์มีการใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารส่งเสริมกิจกรรมของวัด					
๕.	คณะสงฆ์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ต้องสู่สาธารณะ					
๖.	คณะสงฆ์มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการดูแลรักษาควบคุมพระภิกษุสามเณรในการใช้สื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด					
๓. ด้านการระงับอธิกรณ์						
๗.	คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการทะเลาะกันเพราะความเห็นไม่ตรงกันจากพระธรรมวินัย					
๘.	คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผิดต่อพระธรรมวินัย					
๙.	คณะสงฆ์มีการระงับอธิกรณ์อันเนื่องมาจากรื่องที่เกิดขึ้นอันสงฆ์ต้องจัดต้องทำ หรือกิจธุระที่สงฆ์จะพึงกระทำ					
๔. ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องให้เป็นไปโดย						
๑๐.	คณะสงฆ์แก้ไขข้อขัดข้องโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของมหาเถรสมาคม					
๑๑.	คณะสงฆ์มีการพิจารณาแก้ไขในเรื่องที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมตามสมควร					
๑๒.	คณะสงฆ์มีการใช้สื่อในการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น					
๕. ด้านการควบคุมบังคับบัญชา						
๑๓.	คณะสงฆ์มีการควบคุมดูแลพระสงฆ์ด้วยการสั่งการผ่านแอปพลิเคชัน					
๑๔.	คณะสงฆ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ประพฤติดี ประพฤติชอบผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน					

ข้อ	การปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๕.	คณะสงฆ์ใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมสั่งการตามเหตุและผลอันสมควรแก่สถานการณ์					
๖. ด้านการตรวจการและประชุมพระสังฆาธิ						
๑๖.	คณะสงฆ์มีความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ในการประชุม					
๑๗.	คณะสงฆ์มีอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลเวลาเข้าร่วมประชุมของพระสงฆ์					
๑๘.	คณะสงฆ์มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการประชุมประสานงาน					

ตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

๑) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๒) ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหา

.....

.....

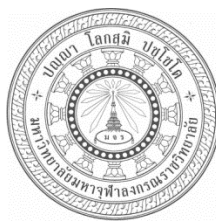
.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

พระสัญญา พุทธญาโณ (สร้อยสุวรรณ)
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ซ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

แบบเจาะลึก (Structured In-depth Interview)

เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัด สระบุรี

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ให้การสัมภาษณ์

ชื่อ / ฉายา / นามสกุล.....
 ปัจจุบัน อายุ.....ปี พรรษา.....ดำรงตำแหน่ง.....
 การศึกษาทางโลก.....การศึกษาทางธรรม.....
 วันที่ให้สัมภาษณ์..... เวลา.....น. สถานที่.....

ตอนที่ ๒ เป็นคำสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแควจังหวัดสระบุรี

๒.๑. ปัญหา อุปสรรค ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนองแคว
จังหวัดสระบุรี ด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑.๑) ท่านคิดว่า บุคลากรคณะสงฆ์มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ ด้านบุคลากร _____

๒.๑.๒) ท่านคิดว่ามีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอต่อการใช้งานหรือไม่ อย่างไร _____

ข้อเสนอแนะ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์

๒.๑.๓) ท่านคิดว่าจะมีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านใดบ้าง

ข้อเสนอแนะ ด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๒ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ ๖ ด้าน

๒.๒.๑) ท่านคิดว่าจะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อให้พระสงฆ์ประพฤติตามหลักพระธรรมวินัยได้อย่างไร

๒.๒.๒) ท่านคิดว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ควบคุมส่งเสริมและรักษาความสงบเรียบร้อยดีงามในคณะสงฆ์ ทำได้อย่างไร

๒.๒.๓) ท่านคิดว่าการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการระงับอธิกรณ์ ทำได้อย่างไร

๒.๒.๔) ท่านคิดว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อช่วยแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบล ทำได้อย่างไร

๒.๒.๕) ท่านคิดว่า การควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ด้วยสื่อเทคโนโลยี ทำได้อย่างไร

๒.๒.๖) ท่านคิดว่าการตรวจการณ์คณะสงฆ์ การประชุมคณะสงฆ์โดยการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้
ทำได้อย่างไร

๒.๒.๗) ท่านคิดว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี โดยการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการปกครองคณะสงฆ์มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไรและ
ควรพัฒนาอย่างไร

ขอขอบพระคุณ / เจริญพรขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

พระสัญญา พุทธญาโณ (สร้อยสุวรรณ)
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฅ

รูปภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก

สัมภาษณ์

พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโณ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ,
๘ กันยายน ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

พระครูสมุห์สมชาย สิริสมฺปนฺโน ดร., เจ้าอาวาสวัดหนองตาบุญ,
๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

พระครูวิฑิตตอรรถการ (ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ,
๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

พระครูวินัยธรวิสุทธิ์ สุเมธโส (วิสุทธิ์ ปัตฐา), เจ้าคณะตำบลโคกแย้,
๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

พระครูกิตติวิริยานุโยค (สุเทพ ธีรจิตโต พรหมมาลัย), เจ้าอาวาสวัดสนมไทย,
๕ กันยายน ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

พระมหาวิไลย์ समाจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี,
๕ กันยายน ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์
พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมฺโม (ธีรธัมม์ จังอินทร์), เจ้าอาวาสวัดใหญ่วรรณมา,
๕ กันยายน ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์
พระครูอุดมธรรมจารี ดร. (สมจิตร อชฌาจาโร ยินดีมาก), เจ้าอาวาสวัดกลางทุ่ง,
๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ ดร. (ชัยวัฒน์ สุทธิจิตโต), เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม,
๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

นางสาวพัชรา สุคันธี, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี,
๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

นายกิตติศักดิ์ สอนน้อย, เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี,

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์

นางวลัยพร โพธิ์ณะชาติ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

สระบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ฉายา/นามสกุล	: พระสัญญา พุทธญาโณ (สร้อยสุวรรณ)	
วัน เดือน ปีเกิด	: วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕	
ภูมิลำเนาที่เกิด	: จังหวัดอุบลราชธานี	
การศึกษา	: นักธรรมชั้นเอก : ประกาศนียบัตรหลักสูตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) : พุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาการจัดการเชิงพุทธ) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	
ประสบการณ์การทำงาน	: ด้านการเผยแผ่	
ผลงานทางวิชาการ	: บทความทางวิชาการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติ เนสัชชிகฤตงศ์ของผู้ถือศีลอุโบสถ, การบริหารทรัพย์ (เงิน) ตามหลักพระพุทธศาสนา	
อุปสมบท	: วันศุกร์ ที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗	
พระอุปัชฌาย์	: พระครูนนทสีลาจารย์	
กรรมวาจาจารย์	: พระครูพิลาศธรรมคุณ	
อนุสาวนาจารย์	: พระครูวิรุฬห์ธรรมโชติ	
สังกัด	: คณะสงฆ์มหานิกาย วัดสนมไทย	
ตำแหน่ง	: เลขานุการเจ้าคณะตำบล/พระสอนศีลธรรม	
ปีที่เข้าศึกษา	: ปีการศึกษาที่ ๒๕๖๒	
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๓	
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดสนมไทย เลขที่ ๔๙ หมู่ ๑ ตำบลโคกแย้ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ๑๘๒๓๐ โทร.๐๘๓-๑๓๓-๒๓๘๙	

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์
เรื่อง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระมหาสมปурณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.)

..... กรรมการ

(รศ.ดร.อำนาจ บัวศิริ)

(พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ

(พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.)

..... กรรมการ

(พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.

ประธานกรรมการ

พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระสัญญา พุทธธนาโณ)